

AGÂH ÖZGÜÇ

1932, İstanbul doğumlu. Haydarpaşa Lisesi'nde yatılı okudu. 1950'li yıllarda Attila İlhan'ın etkisiyle birçok edebiyat dergisine şiir ve denemeler yazdı. 1961'de profesyonel gazeteciliğe başlayıp, *Artist*, *Sinema*, *Ses* ve *Perde* gibi dönemin sine-magazin ağırlıklı dergilerinde çalıştı. Bazı yazı ve kitaplarında Berna İlhan adını kullandı. Daha sonra, 42 yıllık meslek hayatında yazmadığı ve çalışmadığı yayın kalmadı. Türk sinemasına katkıları nedeniyle 1992'de Dokuz Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi'nin "Altın Artemis Ödülü", 1992-1993'te Ankara Sanat Kurumu'nun "Sinema Ödülü", 1999'da II. Ankara Uluslararası Film Festivali'nin "Aziz Nesin Emek Ödülü" ve 2000'de Sinema Yazarları Derneği, SIYAD'm "Emek Ödülü"ne lâyık görüldü. 1960'dan bu yana geçimini yazarlıkla kazanıyor.

Başlıca kitapları: *Türk Filmleri Sözlüğü 1914-2002* (4 cilt, Sesam), *Türk Sineması Sansür Dosyası* (Koza), *Türkan Şoray - Türk Sinemasında Bir Diva* (Açıkşehir), *Ar-kadaşım Yılmaz Güney* (Broy), *Bütün Filmleriyle Yılmaz Güney* (Afa), *Türk Sinemasında On Kadın* (Broy), *100 Filmle Başlangıcından Günümüze Türk Sineması* (Bilgi), *Türk Sinemasında İlkler* (Yılmaz), *Türk Sinemasında Cinselliğin Tarihi* (Parantez), *80 Yılında Türk Sineması* (Kültür Bakanlığı), *Bir Sinema Günlüğünden Aykırı Notlar* (Dharma), *Türk Sinemasında Cinayetler ve İntiharlar Dosyası* (Vizyon), *Cahide: Peçete Kağıtlarındaki Anılar* (Broy), *Türk Film Yapımcıları Sözlüğü* (Fiyap), *Afişlerle Türk Sineması* (Mimeray).

TÜRK FİLM
YÖNETMENLERİ SÖZLÜĞÜ

Agâh Özgüç

(Genişletilmiş Yeni Basım)

Sinema Kitapları 1

Türk Film Yönetmenleri Sözlüğü
Agâh Özgüç

Kapak tasarım: Mithat Çınar
Dizgi: Halil Akınhay

Sinema Kitapları editörü: Ertekin Akpınar

© Telif Hakları Kanunu'na göre tüm hakları
kitabın yazarı Agâh Özgüç'e ve Agora Kitaplığı'na aittir.
Kitabın içeriğini oluşturan her tür görsel malzeme,
kaynak gösterilmeden, fotokopi dahil, optik,
elektronikya da mekanik bir yolla kopyalanamaz,
yaymlanamaz, alıntı yapılamaz.

İkinci Basım: Ekim 2003
Birinci Basım: Afa (1995)
ISBN: 975 - 8829 - 04 - 1

Baskı ve Cilt: Kitap Matbaacılık
Tel: (0212) 501 46 35

AGORA KİTAPLIĞI

Gümüşsüyü Mahallesi Osmanlı Yokuşu,
Muhtar Kâmil Sokak No: 5/1 Taksim/İSTANBUL
Tel: (0212) 243 96 26-27 Fax: (0212) 243 96 28
www.agorakitapligi.com
e-posta: agora@agorakitapligi.com

SUNUŞ

Yalnızca film yönetmenlerini kapsayan, bağımsız ve özgün bir sinema sözlüğü, bir bütün olarak ilk kez ortaya çıkıyor. Daha önceki yıllarda, yönetmen biyografileri ve filmografileri dergilerde, dergi eklerinde ya da sinema kitaplarının son bölümlerinde bilgilendirme açısından yer alıyordu. Kaldı ki, bu eklerdeki film dizinlerinin seçimi sınırlıydı. Önemli ya da bazı önemsiz filmlerin seçimi bir bütünü içermiyordu. Yani, eksikti.

Ek ve fasiküllerin dışında kitap olarak yayınlanan ilk sözlük, Nejat Özön'ün 1958'de Arkın Kitabevi adına hazırladığı *Ansiklopedik Sinema Sözlüğü* oldu. 1970'de bir ekip tarafından *Ses* dergisi için hazırlanıp fasiküllerden oluşan *Ses Sanatçıları Ansiklopedisi*, ardından Atilla Dorsayla Turhan Gürkarim *Hürriyet Gösteri Dergisi* adına yayınladıkları *Sinema Ansiklopedisi* ve daha sonra 1983'te Burçak Evreriin FilmSan Vakfı yayını olarak çıkan *Türk Sinema Sanatçıları Ansiklopedisi* bu tür sözlüklerin devamıydı. Geniş bir alana yayılan Özön'ün çalışması, Türk ve yabancı sinemaçıları birlikte ele aldığı gibi ayrıca sinema terimlerine de yer verilmekteydi. Dorsay'la Gürkan'm ortaklaşa hazırladıkları ansiklopedi de aşağı yukarı aynı yayınlığı içeren bir çalışmaydı. Diğer iki çalışma, örneğin, *Ses* dergisinin ekleri, tiyatro ve müzik alanındaki sanatçılara da yer verilmekteydi. Evreriin kitabı ise oyuncusu, yönetmeni, senaryocusu ve yapımcısıyla tüm mesleki dalları içine alan Türk Sineması ağırlıklıydı.

Şimdi biz, bu en son ve yalnızca Türk film yönetmenlerini içeren çalışmada ne yaptık? Nasıl bir yöntem uyguladık? Bu yeni uygulamaya göre, en önemlisi Türk film yönetmenlerinin çektikleri filmlerdi. Sinemaya girdiklerinden bu yana kaç film çekmişlerdi? Yurt içinde ve yurt dışında hangi filmlerle ya da sine-

maya yaptıkları hizmetler sonucu hangi kurumlar ve festivaller tarafından ödüllendirilmişlerdi? İşte böyle iki ayrı cepheden iz sürme sonucu, sözlükte adı geçen her yönetmen kaç film çektiyse, kaç ödül aldıysa, biyografik bilgilerin devamındaki bölümlerde, özellikle de filmografilerde sayılarıyla tek tek gösterildi. Mümkün olduğu kadar eksiksiz bir sonuç elde etmek için, hayatta olan yönetmenlerle yüz yüze görüşüldü. Varsa, eksikler tamamlandı, özellikle de biyografik bilgilerde yanlışlıklar düzeltilmeye çalışıldı. Hayatta olmayan, yıllar önce yaşamalarını yitiren kişilerin yakınları araştırıldı, dostlarına, tanıyanlarına soruldu. Tüm çabalara karşın ulaşılmaması mümkün olmayanları ise geride hiçbir belge bırakmayan, ilgisiz, bilgisiz ve en acısı ulusal bir sinema müzesinden yoksun, unutkan ve de kendi değerlerine sahip çıkmayan bir toplumda yaşamamız nedeniyle, doğum ve ölüm tarihleriyle biyografileri boş bırakıldı.

Asıl sorun da filmografilerde değil, biyografi çalışmalarında ortaya çıkıyordu. Bu satırları yazan, yönetmen filmografilerini yıllardan beri büyük bir inatla, günü gününe tutup belgelediğinden, filmlerini hatırlayamayanların, *"Bu filmi ben çekmedim,"* diye gerçeği saptıranların dışında pek fazla zorlanmadı. Sorun, kaynaklardaki biyografik çalışmalardaydı. Çünkü doğum tarihlerinin çoğunlukla birbirlerini tutmadığı görüldü. Örneğin İlhan Arokan, 8-10 yaş daha gençleştirilmişti. Bu arada gözlenen diğer bir ilginç olay da bazı yönetmenlerin yıllar önce doldurdıkları biyografik bilgilerinde gösterdikleri doğum tarihleriyle, yıllar sonra verdikleri bilgilerde doğum tarihlerinin garip bir şekilde çelişmesiydi. Elbette bu arkadaşların kimliklerini, siyasi polis gibi tek tek kontrol edecek halimiz yoktu. Yine de bu konudaki birçok yanlışlığı, sıkı bir koşturmaya sonucu düzeltmeye çalıştığımızı söyleyebiliriz.

81 Yılda 344 Yönetmen

Resmi tarihe göre Türk Sineması bugün (14 Kasım 1914 - 1995) tam 81 yılını dolduruyor. Ve kaynaklara baktığımızda İlk Müslüman Türk Yönetmeni, Fuat Uzkırmay'dan bu yana, yani 81 yıllık tarihsel süreç içinde yaklaşık 376 yönetmenin film çektiğini görüyoruz. Bu genel toplamın yaklaşık 33'ü hariç, önemli önemsiz gibi hiçbir sınırlamaya ya da herhangi bir seçmeye gitmeden 344 yönetmene bu çalışmada yer verdik. Yine de seçmeci bir tavır arayanlar varsa, bu çalışmamızda öncelikle (tek bir film de olsa) sinema filmleri çeken yönetmenlere yer verdiğimizizi söyleyebiliriz. Yalnızca video filmleri ve TV dizileri çeken yönetmenler bu araştırmanın dışında bırakıldı, pelikül üzerine görüntü kaydedenler ise sözlükte yerini aldı. Banda çekilen video filmleri, kısa filmler, belgeseller ve TV filmleri, seyircinin gişelerine para bıraktığı sinema salonlarında gösterime giremediğinden ayrı bir çalışma konusu oluşturmaktadır. Biz yine de söz konusu yönetmenlerin kısa film, belgesel ve TV dizilerine (tümüyle değilse de) biyografik bölümleri içinde yer verdik.

Ne var ki, 1990'lı yıllarda, bu garip düzenlemelerle Türk Sineması'nın gidecek içinden çıkılması zor bir karmaşayı getirdiğine tanık oluyoruz. Peliküle çekilse de hangisinin sinema filmi, hangisinin TV filmi olduğu belli değil. Örne-

ğın, bir bakıyorsunuz TV dizileri yeni bir revizyon ve kurgulamayla 90 dakikalık sinema filmine dönüştürülüp festivallere katılıyor, salon bulununca da sinemalarda gösterime girebiliyor. Ya da sinema için çekilen bir film, bir bakıyorsunuz bazı eklerle, sutlarla lastik gibi uzatılıp bir TV dizisi olarak küçük ekranlarda karşınıza çıkabiliyor.

Evet, 1990lı yıllarda Türk Sineması'nın üretimi bu açıdan oldukça kaşık. Gerçekten de tam bir karmaşa yaşıyor...

Sözlüğe almadığımız 33 yönetmene gelince, bunun nedenlerini şöyle sıralayabiliriz. İçlerinde, çekimine başladıkları filmleri sonuna dek götürmeyenler, yarım bırakanlar var ya da 'şaiBELİ' çalışmalar söz konusu. Örneğin, 1958'de *Bir İnsanlık Meselesi* adlı filme Vâlâ Öngüt başlamış, ama çekimi bir başkası bitirmiş. Bakıyorsunuz, bazı filmlerde çift yönetmen adı geçiyor. Örneğin, Alpay Ziyal'ın adının geçtiği filmleri o değil, Feridun Kete yönetmiş. Bazı yapımcılar da kendilerinin çekmedikleri filmlere ve yalnızca bir-iki sahnesini çektikleri filmlere sırf 'hava' olsun diye yönetmen imzası atmışlar. Daha çok, film çekmedikleri halde yönetmen olarak görünenler yapımcılar arasından çıkıyor. Işık Toraman gibi... Ayrıca, film çekmedikleri halde afişlere isimleri yazılan asistanlara da rastlamak mümkün. Mesela, 1983'de Kemal Sunal'm oynadığı *Kılıbık* adlı filmi yöneten Ahmet Sezerel değil. Gerçek yönetmeni Kartal Tibet. Bu 'hayali uygulamalar'm en ilginç olanları da son iki yıldır TV kanallarında gösterime giren filmlerde yaşıyor. Bazı yapımcılar, TV kanallarına gösterim haklarını sattıkları filmlerden asıl yönetmenlerin adlarını silip kendi imzalarını atmakta hiçbir sakınca görmüyorlar. İşte biz, böyle garipliklerin yaşandığı ve belgelerin saptırıldığı bir sinema dünyasında 'sınırlama' getirmediğimiz, yalnızca gerekçelerini açıkladığımız nedenlerle ister istemez zorunlu bir 'ayıklama' yaptık.

Türk Sinemasının Dünya Rekorları mı?

Türk Sineması, dünyada ikinci bir örneği dahi bulunmayan ilginç bir çalışma sistemini ya da 'sistemsizliği'ni ortaya koyan bir sinema olarak karşımıza çıkıyor. Bu çalışma sırasında gerçekten insanı şaşırtan sayısal rekorlarla karşılaşırız. Örneğin, çoğu kaynak ve ansiklopedide bazı yönetmen biyografilerinin altında zaman zaman şu notlan okuyoruz: "*Üç yüze yakın film çekti.*" Çalakalem yazılmış bu notlan elbette gerçeklerle uzaktan yakından ilgisi yok. Bu sayılar ancak Türk Sineması'nda oyuncular için geçerli olabilir. Değil 300, 500'ün üzerinde film çeviren oyunculara, Yeşilçam'm böyle akıllara durgunluk veren hızlı çalışma temposu içinde rastlamak mümkün. Ama video filmleri ve TV dizileri dahil olmak üzere 300 film çeken yönetmen yok Türk Sineması'nda. İşte, yönetmen biyografilerinin altına tüm çektikleri filmleri tek tek isimleriyle eklememizin nedeni, işin doğrusunu bulmak ve kaç film çektiklerini saptamaktı. Bu sayısal saptamalarda eksikler olabilir tabii. Hele, çekime başlandıktan birkaç gün sonra Mehmet Dinler'e, Nuri Ergün'e, "*Ben sıkıldım, sen devam et,*" diyen Osman F. Seden gibi ilginç yönetmenler varsa, kimin hangi filmi çektiği konusunda kafaları karıştıran yanlışlıklar da olabilir. Ve kendi çektikleri

filmleri hatırlamakta zorluk çeken yönetmenlerin ilgisizlikleri yanında bizim atladıklarımız varsa, elbette ki bu çok doğaldır.

Yalnızca Türk Sineması'nın değil, dünya sinema tarihinin de film çekme rekorlarını kıran (kameramanı Billy Bitzerle 5 yıllık süre içinde 500 kısa film çeken Amerikalı baba yönetmen Griffiths saymazsak) 11 yönetmenimizi şöyle sıralayabiliriz:

- 1) *Ülkü Er akalın*, 157 film
- 2) *Yücel Uçanoğlu*, 143 film
- 3) *Osman F. Seden*, 136 film
- 4) *Çetin İnanç*, 134 film
- 5) *Sırrı Gültekin*, 124 film
- 6) *Aram Gülyüz*, 123 film
- 7) *Semih Evin*, 121 film
- 8) *Nejat Saydam*, 121 film
- 9) *Yavuz Figenli*, 120 film
- 10) *Orhan Elmas*, 117 film
- 11) *Atf Yılmaz*, 111 film

Görüldüğü gibi Türk Sineması, yalnızca film sayılarıyla, rekorlarıyla, türleriyle, çalışma tempolarıyla, ilginç kişilikleriyle, işbilir yönetmenleriyle değil, hele 'zekâ düzeyi'nin ileri mi, geri mi, hangi sınırlarda olduğu pek bilinmeyen zenginlikler içeren dünyasıyla, her açıdan incelenmesi gereken ve peşin yargıların dışında üzerinde, durulması beklenen çok boyutlu bir sinema. Bugün Türk Sineması' deyince hep entelektüel aydın bakış açısı içinde yalnızca *Muhsin Ertuğrul*, *Lütji Ö. Akad*, *Metin Erksan*, *Atf Yılmaz*, *Memduh Ün*, *Osman Seden*, *Yılmaz Güney*, *Halit Refiğ*, *Ertem Eğilmez* ya da *Şerif Gönen* akla gelmemeli. Türk Sineması yalnızca öne çıkanların değil, arkada kalıp kendi içlerinde tipik özellikler taşıyanların da sinemasıdır. Bir dönem geniş kitlelere ulaşip seyirciyle diyalog kurma becerisini gösteren bir *Muharrem Gürses*, aynı mekânlarda senaryosuz, klaketsiz, iç içe çift film çeken bir *Semih Evin*, çizgi-roman tipi serüven filmlerinin yönetmeni bir *Yılmaz Atadeniz*, salon ve aşk filmlerinin Belgin Doruk'lu yönetmeni bir *Nejat Saydam*, Türkan Şoray'm gözleri ve dudaklarının yakın çekimleriyle bir oyuncu fetişi yaratan *Ülkü Erakalın*, sosyolojik açıdan kavranamaz ve incelenmezse, Türk Sineması tarihi ve geçirdiği serüvenleriyle tüm boyutlarıyla nasıl yazılabilir ki?

Bu satırlara bir nokta koyarken okurlar ve araştırmacılar için küçük bir açıklama yapalım. Kitabın filmografi bölümlerinde yer alıp 1914-1990 yıllarını kapsayan tüm filmlerin oyuncularını ve konularıyla ilgili olarak bilgilenecek isteyenler, bu satırların yazarının Kültür Bakanlığının katkılarıyla çıkan iki ciltlik *Türk Film-leri Sözlüğüne* başvurabilirler.

Agâh Özgüç
Kasım

İKİNCİ BASKIYA ÖNSÖZ

Bakıyoruz, *Türk Film Yönetmenleri Sözlüğünün* ilk basımından bu yana sekiz yıl geçmiş. Ve bakıyoruz, geride bıraktığımız bu sekiz yıllık süreçte çok şeyler değişmiş Türk sinemasında. Yıllar öncesine dek, her yeni dönemin ve her sinemasal modanın kendi yıldızlarını yaratması kaçınılmazdır.

Ya bugün?

Evet bugün, yön değiştiren koşullara göre ‘yıldızlaşma’ yalnızca yönetmenler için geçerli. Popülizm açısınan her ne kadar Şener Şen’in iyi oyunuyla amlsa da *Eşkya’nın* ‘yıldız’ı Yavuz Turgul’dur. Kemal Sunal’lı *Propaganda’nın*, Kadir Inanır’lı *Komser Şekspir*’in Sinan Çetin ve *Ağır Roman’m* da Mustafa Altıoklar. Son dönem Türk sinemasının öne çıkan genç kuşak ‘yıldız yönetmenleri tartışmasız Zeki Demurkubuz’la Nuri Bilge Ceylan’dır. Filmlerinde ‘yıldızlar’ yoktur, çünkü ‘yıldız’ olan onlardır. Ve ustaları Yavuz Turgul gibi ‘medyatik’ alanın dışında iz sürseler de, filmlerindeki seyirci sayılan yüz binleri geçmese de...

Aslında 89 yıllık Türk sineması tarihinde oyuncuların yıldızlaşması Cahide Sonku’yla başlasa da, ‘star sistemi’nin gerçek anlamdaki uygulayıcısı elbette Ayhan Işık’tır. Muhsin Ertuğrul bir yana, ‘yönetmen yıldızlaşması’ ise 1960’lı yıllarda Lütfi Ö. Akad, Metin Erksan ve Atif Yılmaz üçlüsüyle ortaya çıkar, Osman F. Seden’le devam eder, Ertem Eğilmez’dan Yılmaz Güney’e dek uzanır.

Bu son sekiz yıllık dönemin değişen sinemasal koşullar içinde oyuncuların ise ‘star kimlikleri’ giderek erimektedir. 80’li yıllara damgasını vurmuş ve saygınlıktan asla taviz vermeyen ‘star oyuncular’m o sadık, o fefalı izleyicile-

ri, bugün televizyon ekranları başında 'nostaljik' takılıyorlar. Geçmişini yaşayarak, hüznülenerek... Günümüzün sinema izleyicileri de gençler. Giovanni Scognamillo da, eskinin Yeşilçam filmleri ve genç sinema seyircileri konusunda şu saptamayı yapıyor:

"Televizyon ekranlarında bu filmler çok izleniyor.

Ama nasıl?.. Seyirci gülerken, yerlere yatarak..."

1990'larm başlarında her yıl yaklaşık 80 sinema filmi çekilirken, bu sayı 1995'ten sonra 15 ile 20'lerde sınırlanıyor. Siyasal ve ekonomik yapısıyla sürekli gündem değiştirip dengelerin altüst olduğu ülkemizde, sayısal açıdan büyük bir turmanışa geçen TV dizileri, medyatik yapay pompalamalarla 'star oyuncular' yarattığı iddia ediliyorsa da 'kalcılıkları' tartışmaya açıktır. Diziler yaratır mı, tüketir mi? Bu ikilem de tartışılır.

89 yıllık tarihi olan Türk sineması, bazı kıpırtılara karşılık hâlâ toplu olarak kurumsal aşamalara geçememişse de, bugün çok özel kişisel çabalarla uluslararası festivallere, Oşcar'lara katılıyor, ödüllendiriliyor. Sinema kültürü ve eğitimi üniversitelere taşınca akademisyenlerin sayısı artıyor, birbiri ardına genç yönetmenler bu okullardan çıkıyor. *Türk Film Yönetmenleri Sözlüğü*'nün bu yeni basımında, 1995'ten günümüze dek süreçte ilk sinema filmlerini çekenler dahil, çok yeni ve genç yönetmeni aldık. Bir bölümü bu okullarda eğitim görmüş genç sinemacılar.

Bu ikinci baskı aşamasına girerken önceki "Önsöz"ün noktasına virgüline dek (bilgi yanlışları dışında) dokunmadık. Nedeni, 1995'ten önce dönemleri ve o dönemin koşullarını yansıtan bir özet olmasıydı. On bir yönetmenin çektiği film sayılarıyla, bu tür sözlüklerin genel tarihiyle ve sözkonusu ilk baskının hazırlanması konusunda ortaya çıkan zorluklarıyla... Belleği zayıf, arşivleme bilincinden yoksun ve kendi yaptığı işe sahip çıkmayan bir toplumda, bu tür zorluklar ve engeller her araştırmacı yazarın karşısına çıkacaktır.

Biz yine yeni ekler ve çıkarmalar yaptık. Yanlışları, dizgi hatalarını düzeltmeye çalıştık. Aradan geçen sekiz yıllık gelişmeleri güncelleştirdik, varsa ödülleri ekledik. 'Ödüller' deyince, kimse doğru dürüst notlar tutmadığı için bu bölümlerde bazı eksikler olabilir. Ama bir oyuncu, bir görüntü yönetmeni veya bir başkası aynı filmde ödül almışsa, o yönetmenin filmi altına eklenmemişse bu bir atlama, bu bir eksiklik sayılmaz. Ödüller yalnızca o yönetmenin kişisel başarılarını bağlar. Örneğin, yönetmenliğini yaptığı filmde ayrıca senaryo yazmışsa, görüntülemişse, kurgusunu yapmışsa?.. Ve ayrıca, seçilen bir filmin mülkiyet sahibi yapımcısı olsa da yaratıcısı yönetmendir. Bu 'en iyi film ödülleri' de yönetmenlerin bölümüne yazılmıştır. Kaldı ki, günümüzün koşulları gereği çektikleri filmlerin yapımcılığını da üstlenen çok sayıda yönetmen var Türk sinemasında. Eksikliklerimiz birçok yönetmenin biyografik bilgileri için geçerlidir. Azık Özer, Yavuz Pağda ve Haşim Turyan gibi...

Geride kalan bu sekiz yıllık süreyi 1995 öncesine karşılaştırdığımızda en çok film çeken yönetmen sıralamasında bu kez nasıl bir sonuç çıkacak? Önem-

li bir değişim var mı?.. Bir yerii ilavesiyle yok gibi. Türk sinemasının ekonomik koşulları içinde bu sayısal rekorlar hep aynı kalacak.

89 yılın sıralaması ise şöyle:

1) Ülkü Erakalm	159film
2) Yücel Uçanoğlu	143film
3) Osman F. Seden	138film
4) Çetin İnanç	138film
5) Oğuz Gözen	128film
6) Sırrı Gültekin	124film
7) Aram Gülyüz	124film
8) Nejat Saydam .	121 film
9) SembihEvin	119film
10) Yavuz Figenli	119film
11) Orhan Elmas	117film
12) Atif Yılmaz	114film

Böyle birdenbire beşinci sıraya yerleşen Oğuz Gözen'in listedeki yönetmenlerden oldukça farklı bir durumu var. 2000'li yıllara dek her yıl (en azından 4 film), son dönemin moda deyimiyle 'trash', yani 'çöp film'ler üretir. Kendine özgü bir el çabukluğuyla yönettiği, aynı konulan, aynı senaryolan içeren filmlerin hiçbiri sinema salonlarında oynamaz. Aslında bir inceleme konusu olması gereken bu ilginç yönetmeni ve filmlerini, 'saçmalığı ve ilkelliği bir anıt haline getirenler' bir gün keşfedeceklerdir sanırım..

Ve bu sekiz yıllık süre içinde listede yer alan üç yönetmenimizi, Semih Evin'den tam 16 ay sonra yitirdik. Osman F. Seden, Nejat Saydam ve Orhan Elmas. Yazık ki hiçbirinin belgeselleri yapılmadan...

Agâh Özgüç
Ekim 2003

sinematek.tv

TÜRK FİLM '
YÖNETMENLERİ SÖZLÜĞÜ

a

Akad, Ö. Lütfü (1916, İstanbul). Sekiz yaşında okula başladı. Nişantaşı'nda Cami Mektebi'nden sonra Sainte Jeanne d'Arc Fransız Okulu'na devam etti. 22 yaşında Galatasaray Lisesi'ni bitirdi. 1942'de İstanbul Yüksek İktisat ve Ticaret Okulu'nun maliye bölümünden mezun oldu. Askerlik dönüşü muhasebecilik yaptı. Kısa süre sonra Osmanlı Bankası'nda, bir süre sonra da Lale Film Şirketi'nin muhasebesinde çalıştı. Amatör resim çalışmalarını yaptı, edebiyat dergilerine gençlik şiirleri yazdı. Şişli Halkevi'nde dekor yaptı, Beyoğlu Halkevi'nde sahneye oyun koydu. Amatör oyuncu olarak sahneye çıktı. Tiyatro dergilerinde tiyatro üzerine yazdı. İçerisinde Baha Gelenbevi ve Şakir Sırmalı'nın da olduğu bir grupta *Beş Sa-*

nat adlı bir edebiyat dergisi çıkardı. 1946'da Şakir Sırmalı'nın yönettiği *Domanıç Yolcusu* adlı filmin yapım yönetmenliğini üstlenerek sinemaya ilk adımlarını attı. Daha sonra Erman Film şirketine muhasebe müdürü olarak girdi. 1948'de Seyfi Havaeri'nin yönettiği Erman Film şirketi adına *Damga* adlı filmin yarım kalan nikâh sahnelerini çekti. Aynı yıl *Vurun Kahpeye* adlı filmle yönetmenliğe başladı. Taksim Sineması'nda 4 hafta vizyonda kalan film, tüm ülkede coşkuyla karşılandı ve dönemin hasılat rekorlarını kırdı. 1952'de gerçek bir cinayet olayından yola çıkılarak çekimi yapılan ve Ayhan Işık'ı üne kavuşturan *Kanun Namına*, yapıtçılarından biri oldu. Muhsin Ertuğrul sonrası 'sinemacılar dönemi' diye adlandırılan

Ö. Lütfi Akad, "Vesikalı Yarım"ın çekiminde.

yıllara ilk önemli yönetmen olarak damgasını bastı. Ayrıca 1952'den başlayarak 1955'e kadar *Öldüren Şehirle* sürdürdüğü polisiye türdeki büyük kent filmleri modasını başlattığı gibi, birçok yönetmeni de etkiledi. 1955'de Yaşar Kemal'le yaptığı işbirliği sonucu, bu kez kamerasını kırsal kesime çevirdiği *Beyaz Mendille* ikinci önemli filmini patlattı. 1959'da Attila İlhan'ın senaryosundan bazı bölümlerini değiştirerek aktardığı *Yalnızlar Rıhtımı* sinema yazarları arasında çetli tartışmalara yol açtı. Özellikle de senaryo ve mizansen açısından Akad, acımasızca eleştirildiği gibi, kimi yazarlar tarafından da övgüler aldı. 1960'lı yıllarda "Ulusal Sinema", "Halk Sineması", "ATÜT Sineması" gibi kavram kargaşası sürüp giderken, Yılmaz Güneyle yaptığı çalışma sonucu ortaya çıkan *Hudutların Kanunu*,

Akad sinemasının 'ikinci' ve 'yeni' döneminin başlangıcını oluşturdu. *Hudutların Kanunuyla* başlayıp *Ana* ve *Kızılırmak Karakoyun'u* sürdürülen bu 'Anadolu üçlemesi'nden sonra, 1970'li yıllarda bu kez Türk sinema tarihinin en önemli ikinci 'üçleme'sini gerçekleştirdi. *Gelinle, Düğünle* ve *Diyetle* bir 'iç göç üçlemesi'... Akad, sinema filmlerinin yanı sıra, 1964'le 1973 arası, sayılan 10'a varan (*Tanrının Bağıcı Orman, Bir Gazetenin Hikâyesi, Ünilever, Ormancılığımızda Dün ve Bugün, Ormanları Koruma, Ormanların Ekonomik Değeri, Orman Yetiştirme-Ağaçlandırma, Orman-Köy İlişkileri, Orman Endüstrisi, Ormanın Ruhsal Sağlıkla İlgisi*) belgesel yönetti. Ömer Seyfettin öykülerinden oluşan *Topuz, Ferman, Pembe İncili Kaftan, Diyet* ve *Bir Ceza Avukatı'nın Anıvarı*'nı içeren bölümlerden oluşan

Emekli Başkan, Çekiç ve Titreşim, Kuma ve İst, yıl sırasına göre çektiği TV filmleri... Ayrıca, 1970'li yılların başında büyük bir salgına dönüşen 'fotoroman modası'na uyup (istemeyerek de olsa) *Saklambaç* gibi günlük magazin gazetelerine *Yalanın Ötesinde* ve *Ellerin Günahı Ne* türünde çalışmalar yaptı. 1974'den beri sinema filmi çevirmeyen Akad, yalnızca Mimar Sinan Üniversitesi Sinema Bölümü'nde öğretim üyeliğini sürdürüyor.

Aşırı konuşkan olmayan, en büyük başarılarında bile öne çıkmaktan kaçman, genellikle kendi kabuğuna çekilen bir iç yapıya sahip olan ve Türk sinema tarihinin 'ilk büyük yönetmeni' sayılan, Akad için Attila İlhan şu yorumu getiriyor. "*En mükemmel senaryoyu verirsiniz Lütü'ye... Kendi ölçüleriyle netleştirir, yalınlaştırır. Verdığınız şeyin derinliğine inmez; yüzeysel ve biçimcidir.*" Ali Gevgilili de diyor ki: "*Lütü Ö. Akad'ı Yalnızlar Rıhtımındaki birinci sınıf mizansen ve oyun yöneticiliğini de gözönüne alarak 1960 Türkiye'sinin en büyük rejisörü diye gösterebiliriz.*" Giovanni Scognamillo ise *Hudutların Kanunu*'ndan söz ederken şöyle diyor: "*Akad'ın yarattığı dünya bir tüm olarak karşınıza dikiliyor; eksiklikleriyle, fazlalıklarıyla. Ve tüm olarak insanı saran, içine alan, düşündürdüren, duygulandıran bir dünya bu; meseleleri, kişileri, çarpıcılığı, sıcaıklığı ile.*"

Filmleri:

- 1949 *Vurun Kahpeye*
- 1950 *Lüküs Hayat*
- 1951 *Arzu ile Kamber, Tahir ile Zühre*

- 1952 *Kanun Namına, İngiliz Kemal Lavrens'e Karşı*
- 1953 *Altı Ölü Var (İpsala Cinayeti), Katil, Çalsın Sazlar Oynasın Kızlar (Oyna Kızım Oyna)*
- 1954 *Öldüren Şehir, Bulgar Sadık, Vahşi Bir Kız Sevdim*
- 1955 *Kardeş Kurşunu, Görünmeyen Adam İstanbul'da, Beyaz Mendil, Meçhul Kadın, Kalbimin Şarkısı*
- 1957 *Ak Altın, Kara Talih*
- 1958 *Meyhanecinin Kızı*
- 1959 *Zümrüt, Ana Kucağı, Yalnızlar Rıhtımı*
- 1960 *Cilalı Ibo'nun Çilesi, Yangın Var, Dişi Kurt*
- 1961 *Sessiz Harp*
- 1962 *Üç Tekerlekli Bisiklet (Memduh Ün tamamladı)*
- 1966 *Sırat Köprüsü*
- 1967 *Hudutların Kanunu, Ana, Kızdırmak Karakoyun, Kurbanlık Katil*
- 1968 *Vesikalı Yarım, Kader Böyle İstedi*
- 1969 *Seninle Ölmek İstiyorum*
- 1971 *Anneler ve Kızlar, Rüya Gibi, Bir Teselli Ver, Mahşere Kadar, Vahşi Çiçek*
- 1972 *Yaralı Kurt, İrmak*
- 1973 *Gökçe Çiçek, Gelin, Düğün*
- 1974 *Esir Hayat, Diyet*

Film sayısı: 48

Ödülleri:

- 1953 1. Türk Film Festivalinde *Kanun Namına* en iyi film ve en iyi yönetmen.

- *Yıldız Dergisi*'nin seçiminde en iyi film ve en iyi yönetmen.
- 1954 Türk Film Dostları Derneği yarışmasında *Öldüren Şehir* en iyi yönetmen.
- 1955 3. Türk Film Festivalinde *Bulgar Sadık* en iyi film ve en iyi yönetmen.
- 1965 İzmir Film Festivalinde *Üç Tekerlekli Bisiklet* en iyi film.
- 1967 4. Antalya Film Festivalinde *Hudutlann Kanunu* en iyi 2. dram filmi.
- 1968 5. Antalya Film Şenliğinde *Vesikalı Yarım* en iyi 2. film.
- 1969 Sinema Yazarlar'ın seçiminde *Hudutlann Kanunu* en iyi film.
- 1972 4. Adana Film Festivalinde *Yaralı Kurt* en iyi 2. film. *Irma* en iyi 3. film.
- 1973 5. Adana Film Festivalinde *Gelin* en iyi film. Sinema Yazarlarının seçiminde en iyi film.
- 1974 11. Antalya Film Festivalinde *Düğün* en iyi film ve en iyi yönetmen. Sinema Yazarların seçiminde en iyi film.
- 1983 20. Antalya Film Festivali onur ödülü.
- 1988 Kültür ve Turizm Bakanlığı seçiminde büyük ödül.
- 1994 31. Antalya Film Festivalinde Film Yönetmenleri Derneği onur ödülü.

**

Akakar, Alev (1949, *İstanbul*). Kadıköy Ticaret Lisesini bitirdi. Sinemaya set işçisi olarak girdi. Önce Hulki Sa-

ner'e asistanlık yaptı, sonra bu çalışmasını Semih Evin ve Natuk Baytan'la sürdürdü. Bu ara oyunculuk yaptı. Senaryolar yazdı. 1971'de ilk filmini yönetti.

Filmleri:

- 1971 *Beş İdamlık Adam, Kör, Ecel Tarlası*
- 1972 *Vurgun*
- 1975 *Delicesine*
- 1977 *Sihirli Gözlük*
- 1978 *Batak*
- 1979 *Aşk Bebeği, O Kadınlardan Biri*
- 1980 *Yaktın Beni Dünya*
- 1981 *Adile Teyze*
- 1986 *Nisan Bitti*
- 1987 *Bir Günah Gibi, Bütün Kuşlar Vefastı, Eski Sevdalar Gibi, Kahraman Hamamcı, Sevdiğimi Biliyorsun, Unutamadığım*
- 1989 *Serseri Aşıklar*
- 1990 *Beni mi Buldun, Herşeyi Bitirdik*

Film Sayısı: 21

**

Akar, Serdar (1964, *Ankara*). 1985'de Ankara İktisadi ve Ticari İlimler Akademisini, 1994'de Mimar Sinan Üniversitesinin Sinema-TV bölümünü bitirdi. Sinemaya 1990 yılında, Mahinur Ergun'un *Med Cezir Manzaranın* adlı filminde asistanlık yaparak başladı. 1991 yılında *Tanabata Matsuri* adlı ilk kısa filmini çekti. Ardından Orhan Oğuz, Tunca Yönder, Kadir Sözen, Mustafa Altıoklar, Cemal Şan ve Erden Kml'a yönetmen yardımcılığı yaptı. 1994-1997 yılları arasında TV dizileri (*Şans Bloklan, Minilere Masal-*

lor, Bir Ateştir Opera, Day Day, Sevda Rüzgârları) yönetti. 1998 yılında yönetmenliğini yaptığı ilk uzun metrajlı sinema filmi *Gemide*'yle dikkatleri üzerine çekti. 'Yönetmen sineması' özelliği taşıyan ve marjinal bir dünyayı tüm doğallığıyla sergeleyen bu ilk deneme, 52. Cannes Film Festivali'nin (1999) Eleştirmenler Haftası'na katıldı. 'Yeni sinemacılar' sloganıyla ortaya çıkan genç yönetmenlerden Akar, sinema filmlerinin yanı sıra *Yer Altında Dünya Var* gibi TV dizileriyle çalışmalarını sürdürüyor.

Filmleri:

- 1998 *Gemide*
2000 *Dar Alanda Kısa Paslaşmalar*
2001 *Maruf*

Ödülleri:

- 1998 35. Antalya Altın Portakal Film Festivali'nde *Gemide* en iyi 2. film ve en iyi yönetmen.
1999 2. Ankara Film Festivali'nde jüri özel ödülü, umut veren yeni yönetmen ve yeni senaryocu.
* 10. Orhon Murat Anbümü yarışmasında en iyi film ve en iyi yönetmen.
2000 Siyad-Sinema Yazarları Demegi'nin seçiminde *Dar Alanda Kısa Paslaşmalar* en iyi film, en iyi yönetmen ve en iyi senaryo.

**

Akarsu, Atilla (1956, Ankara). Ordu Ortaokulu'nu bitirdi. 1968'de sinemaya set işçisi olarak girdi. İzzet Akay'a kamera asistanlığı yaptı. Çetin

İnançla çalıştı. Bir süre reji asistanlığını sürdürdü. 1987'de yönetmenliğe başladı.

Filmleri:

- 1987 *İkisi de Cesurdu, Şehirde İki Kadın, Aliye, Ağaçlar Ayakta Ölür*

**

Akbaş, Aydemir (1936, İstanbul). İtalyan ve Galatasaray Liselerinde öğrenim gördü. Gazetecilik yaptı. Gülriş Sururi, Ayfer Feray-Nisa Serezli, Ali Poyrazoğlu gibi ünlü tiyatro topluluklarında çalıştı, çeşitli oyunlarda sahneye çıktı. 1964'de Atif Yılmaz'm yönettiği *Keşanlı Ali Destanı* adlı filmde oynayarak sinemaya geçti. Bir süre Yılmaz Güney'in filmlerinde çalıştı. 1974'de başlayan 'seks komedileri furyası'nda ün yapıp başrollere tırmandı. Daha sonraki yıllarda İbrahim Tatlıses'le çalışarak senaryolar yazdı. 1987'de *Düş Yakamdan Osman* adlı güldürüyle yönetmenliğe başladı. TV dizilerinde oynadı.

Filmleri:

- 1987 *Düş Yakamdan Osman, Seyyar Kamil*
1988 *Dilekçe*
1989 *Bakımsız Tarzan*
1990 *Çılgın Berber, Muhteşem Enayi*

**

Akbaşlı, Hicri (1922, Eskişehir - 2002). Yüksek Polis Akademisi'ni bitirdi. 1950'li yıllarda sinemaya oyuncu olarak girdi. 1952'de yönetmenliğe

başladı. 1970'de Amerika'ya gitti. Film ithalatçılığı yaptı.

Filmleri:

- 1952 *Zehir Kaçakçıları*
 1953 *Kezban*
 1956 *Aşıklar Kâbesi Mevlana*
 1957 *Ağlayan Kaya, Yetim, Ağlarsa Anam Ağlar*
 1958 *Dikenli Çit*
 1959 *Son Yolcu, Zavallı Kız*
 1960 *Fakir Şarkıcı, Fedakâr Arkadaş, Mecnun, Sığıntı*
 1961 *Ümitsiz Kapı*
 1962 *Atı Alan Üsküdar'ı Geçti, Yavaş Yürü*
 1964 *Altın Kelepçe, Sekiz Kunuş*
 1965 *Fırıldak Naci, Konuşan Gözler, Son Darbe*
 1966 *Eşkya, Ölüm Yaklaşıyor*

Film sayısı: 23

**

Âkbaşlı, Veli (1936, *Eskişehir*). Darüşşafaka Lisesi'ni bitirdi. Sinemaya senaryocu olarak girdi. Oyunculuk yaptı. Lâle Film Stüdyosu'nda kurgucu olarak çalıştı. 1965'de yönetmenliğe başladı. 1991'de *Oryantalist ve Türkiye* adlı bir belgesel yönetti.

Filmleri:

- 1965 *Tav anar ası*
 1967 *Vahşi Ölüm*

**

Akdiknsen, Vedat (1929, *İstanbul*). Bir süre hukuk öğrenimi gördü. Ankara Devlet Konservatuarı'na girdi. 1952'de Mümtaz Alpaslan'ın yönettiği

Köye Gelen Dansöz'le görüntü yönetmeni olarak sinemaya atıldı. Birçok filmde görüntü yönetmenliği yaptı. 1960'da Erdem Buri'yle, Atilla Tokatlı'nın oynadığı *Hancı* ve *Tahta Anahtar* adlı belgeselleri çekti. 1961'de renkli olarak ilk sinema filmi *Küçük Dünya*'yı yönetti. Ne var ki, bu ilk deneme bir kaza sonucu tümüyle yandı.

Filmi:

- 1961 *Küçük Dünya*

**

Akıncı, Faik Ahmet (1956, *Trabzon*). Karadeniz Teknik Üniversitesi Mimarlık Fakültesi'nde okudu. 1976'da sinemaya ilk adımlarını attı. 1983'den başlayarak reklam filmleri yönetmenliği yaptı. Bolu, Artvin, Rize gibi yöreleri içeren Anadolu belgeselleri yönetti. *Güneşi Görmeden* adlı TV dizisini çekti. 1994'de ilk uzun metrajlı sinema filmini gerçekleştirdi.

Filmleri:

- 1994 *İş*
 1996 *Ekmek*

**

Akıncı, Nuri (1924, *İstanbul - 1977*). İstanbul Erkek Lisesi'ni bitirdi. 1946'da Şehir Tiyatrosu'na girip *Baykuş* oyunuyla sahneye çıktı. 1949'da Faruk Kenç'in yönettiği *Çakırcalı Mehmet Efe* adlı filmde reji asistanlığına başladı. 1951'de ilk filmini yönetti. Kendi adına çeşitli film şirkederi kurup üreticilik yaptı. Son filmi *Aşk Durağı*'nm Ayvalık'taki çekimi sırasında yaşamını yitirdi.

Filmleri:

- 1951 *Ege Kahramanlar*
 1952 *Aşk Bestelen, Beyoğlu Esran*
 1954 *Yollanımız Aynılıyor*
 1955 *Dalavereciler Kralı, Irz Düşmanları*
 1956 *Hayırsız Evlat*
 1957 *Annemin Gözyaşları, Çoban Aşkı, Memiş İş Peşinde, Namus Kurbanı*
 1958 *Aşık Garip - Köy Güzeli, Esrarlı Kadın - Günah Bende, Memiş Gangsterler Arasında, Kapıcı'nın Kızı*
 1959 *Çakır Eminem, Talihsizler, Zehir Ali*
 1960 *Bahtımın Yıldızı, Yanık Ömer*
 1961 *Benim Küçük Meleşim, Bir Yedemenin Hasreti, Sevdalı Efe*
 1962 *Beş Hikaye, Cehenneme Çevrilen Cennet, Memnu Meyve*
 1964 *Anné Çok Gördü Felek, Kamalı Zeybek, Kara Dağlı Efe, Kara Şahin*
 1965 *Bize Türk Derler, Erkek Dediğin Böyle Olur, Kardeş Belası, Kasımpaşalı, Kasımpaşalı Recep*
 1966 *Ağaların Savaşı, Arabacı Sabahat, Bombacı Emine, Çingene, Ferhat ile Şirin, Hazreti Ayşe, Kanunsuz Dağlar, Karacaoğlan, Kıratlı Efe, Şehzade Murat ve Gülnaz Sultan, Kara Fatma*
 1967 *Kamalı Zeybek Çakırca!Tya Karşı, Kamalı Zeybeğin İntikamı, Killing Frankeştayne Karşı*
 1969 *Hayat Kurbanı, Kara Efe, Mini Etekli Kızlar*
 1970 *Civan Ali, Zeyno*
 1971 *Hey Amigo Santana, Hey Amigo Beş Mezar, Mavi Boncuk Lassi*

- 1972 *Kamalının İntikamı, Kara Bomba, Son Düello*
 1973 *Çılgınlar, Derya Güllü, Hazreti Yusuf, Kara Maske, Korkusuz Adam, San Kız - Kız Evliya*
 1974 *Huma Kuşu*
 1975 *Bunalım, Çınçıplak, Emanuelle, Seks ve Şantaj, Şeftali*
 1976 *Ah Dede Vah Dede, Alo Kolombo, Çığlık, Zühtü*
 1977 *Alman Gelin, Aşk Durağı, Belki Bir Gün*

Film sayısı: 77

**

Akman, Eriş (1947, *Intepe-Çanakka*le). Orta öğrenimini Kadıköy Maarif Koleji'nde tamamladı. Londra Mountview Theatre Schoopda oyunculuk ve tiyatro yönetmenliği öğrenimi gördü. Tiyatro oyunları yönetti, oyunculuk yaptı. 1971'de Türkiye'ye döndükten sonra bazı bölümleri ülkemizde çekilen ve başrolünü Farley Granger'in oynadığı İtalyan filmi *La Rossa*'yla sinema oyunculuğuna başladı. Yılmaz Güney'in yönettiği *Umutsuzlar*'da koreograf olarak çalıştı. Arzu Film Şirketi'nin bazı filmlerinde asistanlık yaptı. 1979'da Akman Film Şirketi'ni kurdu. 1981'de Natalie Baye'm başrolünü oynadığı *Samedı Samedı* adlı filmin senaryosunu yazdı. Reklam filmleri çekti. 1986 ve 1988 yıllarında eşi Nisan Akman'm yönettiği *Beyaz Bisiklet* ve *Dünden Sonra Yarından Önce* adlı filmlerin senaryolarını yazdı. Orhan Oğuz'un yönettiği *İki Başlı Dev*'in yapımcılığını üstlendi. 2003'te ilk uzun metrajlı sinema filmini yönetti.

Filmi:

2003 *Ne de Olsa Çocuk*

Ödülü:

1977 Yeni Delhi Film Festivali'nde

Aile Şerefi adlı filmindeki Filmleri:
oyunuyla jüri özel ödülü.

***

Akman, Nisan (1958, Ankara). Sanat yaşamına küçük yaşlarda Ankara Radyosu Çocuk Tiyatrosu'nda çocuk oyuncu olarak atıldı. Ardından TRT'nin çocuk bölümünde oyunculuk yaptı. Lise eğitimini İstanbul'da tamamladıktan sonra birçok filmde kamera asistanı olarak çalıştı. 1977-1979 yıllarında İstanbul Televizyonu'nun çeşitli drama ve belgesel filmlerinde program yapımcısı olarak çalışmalarını sürdürdü. 1980'li yılların ortalarına kadar *Ses Dergisi*'nde foto muhabirliği ve çeşitli reklam şirketlerinde prodüktörlük yaptı. Reklam filmleri çekti. 1986'da ilk sinema filmini yönetti.

Filmleri:

1986 *Beyaz Bisiklet*

1987 *Bir Kırık Bebek, Dünden Sonra Yarından Önce*

Ödülleri:

1986 23. Antalya Film Festivali'nde *Beyaz Bisikletle* jüri özendirme ödülü.

• Kültür Bakanlığı seçiminde başarı ödülü.

1987 Kültür Bakanlığı seçiminde *Bir Kırık Bebek'le* başarı ödülü.

**

Akovağil, Murat (1927, Aydın).

Aydın Lisesi'ni bitirdi. Asistanlık yaptı.

Aksel Film şirketini kurup yapımcılığa başladı. 1973'de ilk filmini yönetti.

Filmleri:

1973 *M emiş ile İbiş Gangsterlere Karşı, Üç Balıkcı Kız*

1974 *Kanlı Savaş*

**

Akpolat, Tekin (?-?). 1954'de yönetmenliğe başladı. 1963 yılında Ali K. Meram'la birlikte hazırladığı *Senaryo Yazma Tekniği ve Sinemada Artistik Oyun Sanatı* adlı kitabı yayınladı. Akıl hastanesinde yaşamını yitirdi.

Filmleri:

1954 *Garibin Aşkı*

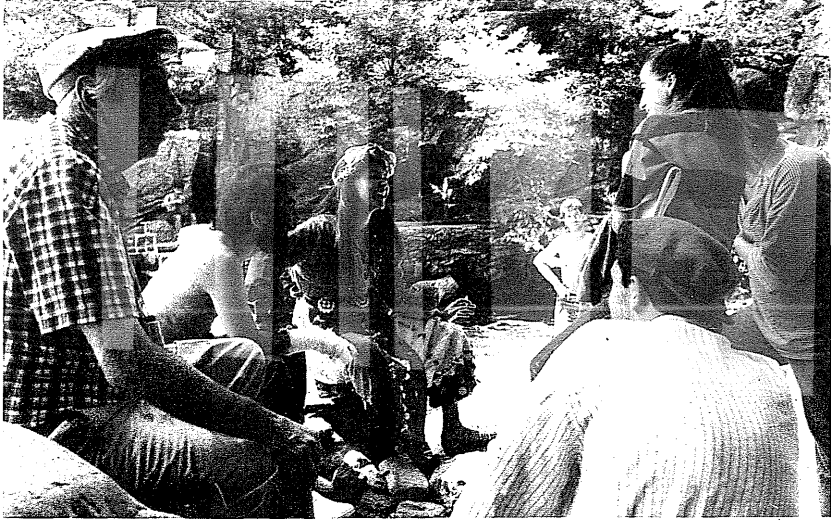
1957 *Karlı Dağdaki Ateş* (Muhteşem Durukan'la birlikte)

1958 *Bir Kadın Uğruna, Elveda*

1961 *Deli Gönül*

**

Aksoy, Faruk (1964, Urfa). İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi'nden mezun oldu. Avrupa Topluluğu Hukuku alanında master yaptı. Sinemaya, Onat Kutlarla çalışarak girdi. Bir süre Kostas Kutsamitis ve Lucien Pintilie gibi yabancı yönetmenlerle çalıştı. 1994'de kendi şirketi UFP-United Film Production! kurup Canan Gerede'nin yönettiği *Aşk Ölümden Soğukturla* yapımcılığa başladı. 1997'de *Karışık Pizza* (Umur Turagay) ve 1999'da *Güle Güle* (Zeki Ökten), yapımcılığını üstlendiği filmlerden. Si-

Orhan Aksoy (en solda, kasketli), "Hasan Boğuldu"nun çekiminde.

nema filmlerinin yanısıra çalışmalarını reklam filmleri alanında da sürdürdü. Claude Miller ve Wim Wenders gibi birçok yönetmenin reklam filmleri yapımını üstlendi. *Hasards et Coïncidences* adlı filmin bazı bölümlerini Türkiye'de çeken Fransız yönetmen Claude Lelouch'la çalıştı. 2002'de ilk uzun metrajlı filmini yönetti.

Filmi:

2002 *Yeşil Işık*

**

Aksoy, Orhan (1930, Bursa). Lise öğrenimini tamamladıktan sonra 1948 yılında Beyoğlu Şık ve Saray sinemalarında makinist olarak çalışmalarına başladı. Vatani görevinden sonra 1952'de İpek Film Stüdyosu'na girip kurgucu olarak çalıştı. 1960'lı yıllarda Hulki Saner'e reji

asistanlığı yaptı, senaryo çalışmalarına katıldı. 1963'de 'ilk film'i *Şıpsıvdi* yönetti. Dönemin ünlü yıldızları eşliğinde Amerikan tipi salon melodramları ve romantik aşk filmleriyle piyasanın popüler yönetmenlerinden oldu. 1964'de *Vurun Kahpeye*'yle ilk çıkışını gerçekleştirdi. 1978 yılında ilk kez 'pembe renkli aşk dramları'nın dışına çıkıp *Altın Şehir*'le toplumsal gerçeklere hafif bir iniş yaptı. 1985'de *Acımak* ve 1986'da *Saat Sabahın Dokuzu* dizilerini yönetti.

Filmleri:

1963 *Şıpsıvdi*

1964 *Afilli Delikanlı, Bir İçim Su, Bomba Gibi Kız, Öksüz Kız, Vurun Kahpeye*

1965 *Hıçkırık, İki Yavrucak, Kumarbaz, Yalancı*

- 1966 *Allahısımarladık Yavrum, Altın K peler, Damgalı Kadın, Dertli Gönüller, Erkek Severse*
- 1967 *Kederli Günlerim, Samanyolu, Yıkılan Yuva*
- 1968 *Kadın Asla Unutmaz, Kezban*
- 1969 *Aysecikle  mercik, Fakir Kızı Leyla, Kınalı Yapıncak, Kızım ve Ben, Uykusuz Geceler*
- 1970 *Kezban Roma'da, Seven Ne Yapmaz, Yavrum*
- 1971 *Bütün Anneler Melektir, Emine, Kezban Paris'te, Seni Sevmek Kaderim, Severek Ayrıldım, Yarrın Ağlayacağım*
- 1972 *Alın Yazısı, Hayat mı Bu, Kaderimin Oyunu, Sev Dedi Gözlerim, Vefasız*
- 1973 *Acı Hayat, Hayat Bayram Olsa, Karateci Kız, Yeryüzünde Bir Melek*
- 1974 *Almanyalı Yarım, Ayn Dünyalar, Bir Yabancı, Mahcup Delikanlı, Veda*
- 1975 *Ah Nerede, Bir Araya Gelemeyiz, Evcilik Oyunu, Gülşah, Şafakta Buluşalım*
- 1976 *Aile Şerefi, Kader Bağlayınca,  yle Olsun, Sıralardaki Heyecan, Şoför*
- 1977 *Baraj, Dila Hanım,  lmeyen Şarkı*
- 1978 *Altın Şehir, İşte Bizim Hikâyemiz, Neşeli Günler, Tatlı Nigar Canikom, İsyân, İstanbul 79*
- 1980 *Renkli Dünya, Tanrıya Feryat*
- 1981 *Tövbe, Yüz Karası*
- 1982 *Bir Yudum Mutluluk, Gazap Rüzgârı*
- 1983 *Bataklıkta Bir G l, Zifaf*
- 1984 *Sokaktan Gelen Kadın,  ş t k*

- 1987 *Kıracı, Yakışıklı, Yolun Sonundaki Karanlık*
- 1988 *Bıçkın*
- 1989 *Dehşet Gecesi, Zehir Hafiyeye*
- 1990 *Hasan Boğuldu*
- 1992 *Varyemez*
- 1994 *Yumuşak Ten*

Film Sayısı: 87

 d lleri:

- 1970 7. Antalya Film Festivali'nde *Kınalı Yapıncak* en iyi 2. film.
- 1973 10. Antalya Film Şenliği'nde *Hayat mı Bu* en iyi film.
- 1994 31. Antalya Film Festivali'nde *Yumuşak Ten* en iyi 2. film.
- 2002 37. Antalya Film Festivali'nde yaşam boyu onur  d l .

**

Alasya, Zeki (1943, İstanbul). Robert Kolej'de öğrenim gördü. Tiyatroyla ilişkisi 1959'da başladı. Arena, Gen-Ar ve Ulvi Uraz gibi ünlü tiyatro topluluklarıyla çalıştı. 1970'li yıllarda Ertem Eğilmez'in yönettiği Arzu Film g ld r lerinde sinema oyunculuğuna başladı. Sinemada ve tiyatrodada Metin Akpınar'la ikili oluşturup güldürü dünyasında yenilikçi bir çift anlayışı yarattı. 1977'de yönetmenliğe başladı. Yönetmenliğini yaptığı filmlerin çoğunda Metin Akpınar'la birlikte oynadı.

Filmleri:

- 1977 *Aslan Bacanak, Sivri Akıllılar*
- 1978 *Cafer'in  ilesi, Petrol Kralları*
- 1979 *Doktor, Köşe Kapmaca, Vah Başımıza Gelenler*
- 1982 *Elveda Dostum*

- 1983 *Davetsiz Misafir, Dönmedolap*
 1984 *Kaptan*
 1985 *Patron Duymasın, Yanlış Numara, Yaz Bitti*
 1986 *Dikenli Yol*
 1987 *Namus Düşmanı*
 2003 *Ömercip-Amca Size Baba Diyebilir miyim*

Film SayısıP! 7

**

Alemdar, Mehmet (1946, *Sürmene, Trabzon*) Trabzon Lisesinde bir süre okudu. Genç yaşta iş hayatına atıldı, babasıyla birlikte bakkallık ve manifaturacılık yaptı. 1970'de Alemdar Film'i kurdu. 1972'de Semih Evin'e asistanlık yaptı. Daha sonraki yıllarda Çetin İnançla çalıştı. 1984'de yönetmenliğe başladı. Senaryolar yazdı, video filmleri çekti.

Filmleri:

- 1984 *Aşk Sürgünü, Kalbinden Atma Beni*
 1985 *Yaranamadım*
 1994 *Şüphenin Bedeli*
 1995 *Kader Diyelim*

**

Alpan, Zekî (1908, *İstanbul - 1992*). Kadıköy Rüştüyesinde okudu. 13 yaşında sahneye çıktı. 1926'da tiyatro oyunculuğuna başladı. Ünlü topluluklarda çalıştı, Anadolu turnelerine çıktı. Tiyatro oyunculuğunun yanısıra makyaj uzmanı olarak ün yaptı. Halk operetlerinde sahneye çıktı. Si-

nemada önce güldürü oyuncusu olarak dikkati çekti, 1952'de yönetmenliğe başladı.

Filmleri:

- 1952 *Caz Saz, İstanbul Havası - Arşak Sulukule'de, Yıldızlar Revüsü*
 1953 *Hoşgör Boşver Aldırma - Memo Festivalde*

**

Alpaslan, Mümtaz (1927, *İstanbul - 2001*). Lise öğreniminden sonra 1944'de *Bağda Gül* adlı filmle oyunculuğa başladı. Küçük yaşlarda hayata atıldı, inşaat ameleliği, gazoz satıcılığı gibi çeşitli işlerde çalıştı. Halkevlerinde sahneye çıktı. İstanbul Konservatuvarı Tiyatro Bölümü'nü bitirdi. İlk başrolünü senaryosunu da kendi yazdığı ve Nuri Akıncı'nın yönettiği *Be-yoğlu Esrarı*'nda oynadı. Bir süre Amerika'da yaşadı. Hollywood'da küçük bütçeli filmlerde rol aldı. *Merhaba Bebeğim Merhaba Aşkı*'nda başrol oynadı. 1955'de yönetmenliği denedi. 1993'de anılarını *Üç Uzun Öykü* adlı kitabında topladı.

Filmleri:

- 1952 *Köye Gelen Dansöz,*
 1955 *Korsan*
 1957 *Acı Günler*
 1959 *Ölüm Dönemeci*
 1963 *Geçim Dünyası*
 1966 *Beynimdeki Şeytan, Kadınlar Dövülmez*
 1967 *Külhanbeyler Kralı*

Mustafa Altıoklar, "Asansör"ün setinde.

- 1968 *Altın Mezar*
 1969 *Cehennem Takibi, Çılgın Soyguncular*
 1970 *Eşkiya Oğlu*
 1971 *Gölgen Bile Benden Korkar*
 1972 *Bitirim*
 1973 *Papazlar Şebekesi*
 1974 *Ölüm Kalım Oyunu - Allah Babamı Affetsin .*
 1985 *Güllü Kız*
 1986 *Çoban Aşkı*

Film Sayısı: 18

**

Altıoklar, Mustafa (1958, Ünye, Ordu). 1976'da Ankara Koleji'ni bitirdi. 1984'de Cerrahpaşa Tıp Fakültesi'nden mezun oldu. 1991'de fizik tedavi ve rehabilitasyon uzmanı olarak

çalıştı. 1989'da *Çizgim* adlı kısa filmi çekerek sinema çalışmalarına başladı. 1991'de *Kıl Payı*, *Ayak Sesleri*, *Labsus* ve *Agoni* adlı kısa film çalışmaları yaptı. 1992'de ilk sinema filmini yönetti ve bu ilk denemesiyle dikkat çekti. Etnik bir grubun yaşamı üzerine kurduğu ve anlatım açısından en özgün filmi *Ağır Roman*'dan sonra, *O Şimdi Asker* en çok izlenen filmi oldu.

Filmleri:

- 1992 *Denize Hançer Düştü*
 1995 *İstanbul Kanatlarımın Altında*
 1997 *Ağır Roman*
 1999 *Asansör*
 2002 *O Şimdi Asker*

Ödülleri:

- 1989 Yunus Nadi Yarışması'nda *Çizgim*'e mansiyon.

- 1990 2. Ankara Film Şenliği'nde Seçiciler Kurulu Özel Ödülü.
- 1991 İfsak Kısa Film Yarışmasında *Çizgim* en iyi film, en iyi yönetmen.
- 1992 4. Ankara Film Şenliği Kısa Film Yarışması'nda *Labsus* en iyi film.
 • İfsak Kısa Film Yarışması'nda *Ayak Sesleri* en iyi film, *Labsus* en iyi 2- film ve *Agonfye* video dalında başan ödülü.
- 1993 Kültür Bakanlığı seçiminde *Denize Hançer Düştü* sinema başan ödülü.
 • Ankara Film Şenliği'nde *Denize Hançer Düştü*'yle en iyi umut veren yönetmen.

*
**

Alyanak, Ârşavir (1907, Adapazarı - 1981). 1934'de İstanbul Üniversitesi Dış Fakültesi'ni bitirdi. Bir süre dişçilik yaptı. 1948'de Seyfi Havaeri'nin yönettiği *Damga* adlı filmde asistanlık yaparak sinemaya girdi. Filmlerde oyunculuk yaptı. 1951'de Memduh Ün'le Yakut Film şirketini kurup yapımcılığa başladı. Aynı yıl ilk filmini yönetti.

Filmleri:

- 1951 *Hayat Acıdan - Gülnaz*
 1952 *Onu Ben Öldürdüm*
 1953 *Uç Baba Torik, Yaban Kız*
 1954 *Günahkar Baba*
 1955 *Kızımla Beraber Ağladık, Son Beste*
 1957 *Kara Bahtım*

Ârşavir Alyanak, solunda Aysel Tanju, sağında Öztürk Serengil'le birlikte bir film setinde.

- 1958 *Bir Dilim Ekmek, Karanlık Günler, Kederli Yıllar, Sokak Çocuğu*
 1959 *Ömrümün Tek Gecesi*
 1960 *Cici Katibem, Satın Alınan Adam*
 1961 *Dikenli Gül, Hatırla Sevgilim, Sokaktan Gelen Kadın, Suçu Aşıklar*
 1962 *Dilberler Yuvası, Fatoşun Bekleri, Zorla Evlendik*
 1963 *Baş Belası, Kezban, Kızlar Büyüdü, Tatlı Sert, Zehir Hafıye*
 1964 *Bücür, Macera Kadını, Taşralı Kız, Yılların Ardından*
 1965 *Şeytanın Kurbanları*
 1966 *Bitmeyen Çile*
 1967 *Çıldıratan Dudaklar*
 1971 *Gönül Hırsızı*
 1975 *Gece Kuşu Zehra*

Film Sayısı: 36

**

Ar, Vedat (1907, İstanbul - 2001). 1928'de Güzel Sana dar Akademisi'ni, 1931'de Paris Ecole des Arts Appliqués à l'Industrie'yi bitirdi. Ardından Güzel Sanatlar Akademisi'nde hocalık yaptı. Yurt dışında ve yurt içinde çekilen birçok filmde dekoratör olarak çalıştı. 1950'de ilk filmi yönetti. Reklam ve kültür filmleri çekti. Öğretim üyesi olarak çizgi film denemelerinin başlamasında büyük katkısı oldu.

Filmleri:

- 1950 *Üçüncü Selim'in Gözdesi*
 1951 *Lale Devri*

**

Arakotl, Aydın (1918, Edime-1992). Orta öğrenimini İstanbul Işık Lisesi'nde tamamladı. 1940'da Sabahattin Kudret Aksalla birlikte *Sokak* adlı edebiyat dergisini çıkardı. Sinemayla ilişkisi 1948 yılında Şadan Kamilin yönettiği *Dümbüllü Macera Peşinde* adlı filmin senaryosunu yazarak başladı. Bir yıl sonra da ilk filmi çekti. 1959'da *Fosforlu Çevriye*yle külhanbeytipli kadın kahraman ve bol argo deyimlerin kullanıldığı bir tür yarattı.

Filmleri:

- 1949 *Çılgık, Efsuncu Baba*
 1951 *İstanbul'un Fethi, Vatan İçin*
 1952 *Ankara Ekspresi, Kızıl Tuğ*
 1954 *Sahildeki Kadın*
 1956 *Miras Uğrunda, Tuzak Otel*
 1957 *Senin İçin*
 1958 *Hayat Cehennemi*
 1959 *Fosforlu Çevriye, Kıtıpiyoza Tuzak - Fosforlu'nun Oyunu*
 1960 *Civanmert*
 1961 *Ölüm Film Çekiyor, Özleyiş, Ya O Ya Ben, Yumurcak*
 1962 *Fosforlu Oyuna Gelmez, Hodri Meydan, Şehvet Uçurumları, Ver Elini İstanbul, Yumurcak Faka Basmaz*
 1963 *Kahpe*
 1964 *Ankara'ya Üç Bilet, Uçurumdaki Kadın*
 1965 *Sonsuz Geceler*
 1970 *Acımak*

Film Sayısı: 28

**

Arakon, İlhan (1916, Edime). Feyziye Lisesi'nden mezun oldu. Güzel Sa-

natlar Akademisi'nde dört yıl mimarlık öğrenimi gördü. Görüntü yönetmeni olarak sinemaya girdi. 1955 yılında yönetmenliğe başladı. 1966'da kendi yapıdığı bir mercekten Lütfi Ö. Akad yönetiminde Türk sinemasının 'ilk sinemas-kop film' denemesi *Sırat Köprüsü!*'nü gerçekleştirdi. Mimar Sinan Üniversitesi Sinema TV Bölümü'nde öğretim görevlisi olarak çalışmalarını sürdüren Arakon, ayrıca *Oyalar ve Yazmalar* adlı bir belgesel yönetti.

Filmi:

1955 *Garipler Adası*

Ödülleri:

- 1953 1. Türk-Film Festivali'nde en başarılı kamera ödülü.
- 1954 TFDD-Türk Film Dostları Demeği'nin seçiminde en başarılı kamera ödülü.
- Mifed'de (Milano) *Oyalar ve Yazmalarla* en iyi belgesel film ödülü.

**

Arca, Özcan (1943, İstanbul). Teknik Üniversite Makine Bölümü'nden mezun oldu. 1968'de ilk kısa film denemesi *Zürafa Sokakım* ve 1971'de İsveç Televizyonuma çocuklarla ilgili iki belgesel çekti. 1976'da ilk uzun metrajlı filmi yönetti.

Filmi:

1976 *Merhaba*

Ödülleri:

- 1977 14. Antalya Film Şenliği'nde *Merhaba* en iyi 3. film.

1979 Oberhausen 25. Kısa Film Şenliği'nde *Üç Bölümlük Kısa Film* Federal Almanya Gençlik, Aile ve Sağlık Bakanlığı ödülü.

**

Ardılman, Refik Kemal (1901, İstanbul - 1981). Galatasaray Lisesi'ni bitirdi. Almanya'da bir süre UFA stüdyolarında çalıştı. 1922'de sahneye çıktı. Aynı yıl, Muhsin Ertuğrul'un yönettiği *Boğaziçi Esran-Nur Baba* filmiyle oyunculuğa başladı. 1926'da Şehir Tiyatrosu'na girerek oyunculuğunu sürdürdü. 1945'de ilk filmi yönetti.

Filmeleri:

- 1945 *Kör oğlu*
- 1947 *Büyük İtiraf*
- 1953 *Kahraman Denizciler*
- 1955 *Büyük Günah*

**

Arıburnu, Orhon Murat (1920, İstanbul - 1989). 1938'de Haydarpaşa Lisesi'ni bitirdi. İstanbul Üniversitesi Hukuk ve Edebiyat Fakültelerinde okudu. Bir süre gazetecilik, öğretmenlik ve pilotluk yaptı. 1936'da ilk şiirlerini yayınladı. Resimli şiir sergileri açtı. Oyunlar yazdı. Sinemayla ilgili bazı kurum ve demeklerin başkanlık görevinde bulundu. 1946'da Şadan Kamil'in yönettiği *Seven Ne Yapmazla* oyunculuğa başladı. 1950'de ilk filmi yönetti. 1972'de *İnsan Gürültüye Gitmese* adlı oyunu kitap olarak yayımlandı.

Orhon Murat Arıburnu (sol başta), "Sarı Çizmeli"nin setinde.

Filmleri:

- 1950 *Yüzbaşı Tahsin*
- 1951 *Sürgün*
- 1953 *Beklenen Şarkı* (Cahide Sonku ve Sami Ayanoğlu'yla birlikte), *Kanlı Para*
- 1955 *Gün Doğarken, Sihirli Boru*
- 1957 *Lejyon Dönüşü*
- 1959 *Tütün Zamanı*
- 1962 *Elalem Ne Der, Ümitler Kırtılınca*
- 1964 *Prangasız Mahkûmlar*
- 1965 *İçimizdeki Boşluk*
- 1966 *Ümit Kurbanları*
- 1969 *San Çizmeli*
- 1974 *Anter*

Film Sayısı: 15

Ödülleri:

- 1953 Türk Film Dostları Derneği'nin 1. Türk Film Festivali'nde *Kanlı Parayla* en iyi film ve en iyi yönetmen ödülleri.

*
**

Arikan, Kayahan (1929, *Burhaniye - 1980*). Sinemaya Atlas Film Stüdyolarında . ışıkçılık yaparak girdi. Bazı semt sinemalarında makinistlik yaptı. 1949'da oyunculuğa başladı. 1950'li yıllarda bir süre reji asistanlığı yaptı. 1966'da ilk filmlerini yönetti. Ayrıca, Tancan Akın takma adıyla filmler çekti. Ucuz bütçeli serüven ve kahramanlık filmlerinin yönetmeni oldu.

Filmleri:

- 1966 *Fedailer, Gavur Dağın Eşkiyası*
 1967 *Kartal Efe, Twist Zehra*
 1968 *İslamiyetin Kahraman Kızı, Kanayan Yara*
 1969 *Asyalı Dişi Cengaver, Maskeli Süvari'nin Dönüşü, Maskeli Süvari Tom Miks'e Karşı, Mülteci Manet, Sevimli Kabadayı, Süpermen Fantoma'ya Karşı, Üç Namus Bekçisi*
 1971 *Bayan Bacak Tabanca Bıçak, Dişi Tarzan, Şimdi Silah Konuşacak*
 1972 *Kaplan Kadın Dehşet Adasında (T. Akın), Yedi Kişi Ölecek (T. Akın)*
 1974 *Türk Aslanları (T. A.)*
 1975 *Zımbalı Bilal (T. A.)*

Film Sayısı: 20

**
 **

Arkın, Cüneyt (1937, Eskişehir). Gerçek adı Fahrettin Cüreklibatür. 1961'de İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesi'nden mezun oldu. Çeşitli dergi ve gazetelere öyküler yazdı. 1964'de *Artist Delgisi*'nin amatör gençler arasında düzenlediği yarışma sonucu birinci seçilerek sinemaya geçti. Halit Refiğ'in yönettiği *Gurbet Kuşları*'yla oyunculuğa başladı. Sinemadaki ününü özellikle vurdulu kırdık karate serüven filmleriyle yaptı. 1976'da ilk filmi yönetti. Video filmleri çekti. Yönetmen olarak sıradan macera filmlerinin dışına çıkamadı. 1990lı yıllarda TV dizilerine yöneldi. 1989'da *Doktorlar*, 1992'de *Polis*, 1994'de *Alkol* ve *Merhamet* dizilerini çekti.

Filmleri:

- 1976 *Delî Şahin, TekBaşına*
 1977 *SevgiliOğlum*

Cüneyt Arkın, "Cehenneme Bir Yolcu"nun setinde.

- 1978 *Baba Kartal, Görünmeyen Düşman, Ölüm Görevi*
 1979 *Kanun Gücü, Küskün Çiçek, Üç Sevgili, Üç Tatlı Bela, Vatandaş Rıza*
 1980 *Kartal Murat, Rüzgâr*
 1981 *Önce Hayaller Ölür*
 1984 *Ölüm Savaşçısı*
 1985 *Kaçış, Kanun Adamı, Mahkûm*
 1986 *Babanın Oğlu, Gırgır Hafife, Kavga, Kral Affetmez, Silah Arkadaşları, Sokak Kavgacısı, Yalnız Adam*
 1987 *Asılacak Adam, Cehennem Ateşi, Sevdam Benim, Son Kahramanlar, Sürgündeki Adam, Şeytanın Oğullan, Ölümüne Koşanlar*
 1988 *Bombacı, Şafak Sökerken*

Film Sayısı: 34

Ödülleri:

- 1969 6. Antalya Film Şenliği'nde *İnsanlar Yaşadıkça'âski* rolüyle en iyi oyuncu.
 1972 4. Adana Film Şenliği'nde *Yaralı Kurt*'taki rolüyle en iyi oyuncu.
 1976 13. Antalya Film Şenliği'nde *Mağlup Edilemeyenler*'deki rolüyle en iyi oyuncu.
 1999 36. Antalya Film Festivali'nde yaşam boyu onur ödülü.

**

Arseven, Celal Esat (1875, İstanbul -1971). II. Abdülhamid'in sadrazamlarından Ahmet Esat Paşa'nın oğlu. Galatasaray Sultanisi'ni bitirdi. Osmanlı döneminin ünlü ressamı Fausto

Zonaro'dan resim dersleri aldı ve suluboya çalışmaları yaptı. Çeşitli dergilerde sanat üzerine yazdı. Giresun'dan milletvekili oldu. Bir süre Darülbeydi (Şehir Tiyatrosu) müdürlüğü görevinde bulundu. 1918'de Salah Cimcoz'la birlikte yazdıkları *Sultan Selimi Salis* adlı oyun Viyana'da sahnelendi. 1919'da Almanya'da yönettiği *Die Tote Wacht - Koruyan Ölü* yurt dışında çekilen ilk Türk filmi oldu.

Filmi:

1919 *Koruyan Ölü*

**

Arslan, Muzaffer (1921, İzmir - 1992). Edebiyat Fakültesi'nde öğrenim gördü. Öğrencilik yıllarında Marcel Pagnol'un *Caz* adlı eseriyle sahneye çıktı. 1945'de İstanbul Şehir Tiyatrosu'na girdi. Ardından sinema oyunculuğuna başladı. 1956'da AS Film şirketini kurup yapımcı oldu. Aynı yıl ilk filmi yönetti.

Filmleri:

- 1956 *Günah Yolcuları*
 1957 *Anası Gibi, Kahpenin Aşkı*
 1958 *Dertli İrmak*
 1959 *Ömrüm Böyle Geçti*
 1962 *Billur Köşk*
 1965 *Şeker Gibi Kızlar*
 1968 *Artık Sevmeyeceğim, Kahveci Güzeli*
 1970 *Ankara Ekspresi, Hayatım Sana Fedâ, Anm Balım Peteğim*
 1973 *Ağlıyorum, Düşman*
 1975 *Acele Koca Aranıyor*

Film Sayısı: 15

Muzaffer Arslan kamera arkasında.

Ödülü:

1971 8. Antalya Film Şenliği'nde *Ankara Ekspresi* en iyi film.

**

Arslan, Yılmaz (1968, Kazanlı). Yedi yaşında ailesiyle birlikte Almanya'ya yerleşti. 1988'de bir tiyatro topluluğu kurarak yabancı bir ülkede ilk çalışmalarına başladı. *Gündelik Yaşamın Güçsüzlüğü* adlı bir oyun yazıp yönetti. 1992'de ilk uzun metrajlı sinema filmi ni yine Almanya'da çekti. 1997'de Eurimages ve Kültür Bakanlığı desteğiyle yönettiği ikinci filmi *Yara*, 55. Venedik Film Festivali'nin Panorama bölümünde gösterildi.

Filmleri:

1992 *Geçit*
1997 *Yara*

Ödülleri:

1993 40. San Sebastian Uluslararası Film Festivali'nde *Geçit* en iyi film ödülü.

• Bergama Uluslararası Film Festivali'nde Gümüş Lale ödülü.

1998 35. Antalya Altın Portakal Film Festivali'nde *Yara* en iyi film.

1999 18. Uluslararası İstanbul Film Festivali'nde jüri özel ödülü.

**

Aslan, Mehmet (1931, İzmir - 1987). Teknik Üniversite Elektrik Bölümü'nde bir süre öğrenim gördü. Duru Film şirketinde teknisyen olarak çalıştı. 1950'de Orhon M. Arıburnu'nun yönettiği *Yüzbaşı Tahsin'de* reji asistanlığına başladı. Yıllarca çeşitli yönetmenlere asistanlık

yaptı ve birçok filmde oynadı, senaryolar yazdı. 1965'de ilk filmi *Bir Gönül Oyunu*'nu çekti. Türk sinemasının en hızlı çalışan yönetmenlerinden biri. Ancak ucuz, sıradan ve piyasa filmleri yönetmeni olmanın dışına çıkamadı.

Filmleri:

- 1965 *Bir Gönül Oyunu*
 1966 *Hızır Efe, Korkusuz Adam, Sarı Gül, Şeref Kavgası, İntikam Yemini*
 1967 *Akbulut Malkoçoğlu ve Karaoğlan'a Karşı, Aslan Yüreklî Reşat, Erkek Adam Sözünde Durur, Gül Ağacı, Şeytanın Oğlu, Şoför Parçası, Yaralı Kuş*
 1968 *Agora Meyhanesi, Bozkırlar Şahini Tarkan, Gelincik Tarlası, Gültekin, Hakanlar Savaşı, Kara Pençe, Mafya Ölüm Saçıyor, Marmara Hasan*
 1969 *Bin Defa Ölürüm, Bir Şarkısın Sen, Çifte Tabancalı Kabadayı, Gültekin Amazon Kızlara Karşı, Kan Su Gibi Akacak, Kanlı Aşk, Mete Han Amazonlara Karşı, Sabrın Sonu*
 1970 *Aşk ve Tabanca, Çarşambayı Sel Aldı, Gülüm Nuri, İmzam Kanla Yazılır, Kaderin Ağlan, Kiskanım Seni, Koreli Kemal, Kurt Kanı,, Tarkan-Gümüş Eğer, Zagor*
 1971 *Allı Turnam, Cehenneme Hoş Geldin, Dudaktan Tabanca, Her Kursuna Bir Ölü, Sevimli Haydut, Tarkan Viking Kanı*
 1972 *Bir . Garip Adam, Cehennemin Beş Delisi, Karaoğlan Geliyor,*

- Ölüme Köprü, Ölümle Sevişenler, Aşka Susayanlar, Ustura Kemal, Tarkan Altın Madalyon*
 1973 *Babalann Günahı, Siyah Eldivenli Adam, Tarkan Kolsuz Kahramana Karşı*
 1974 *Deli Ferhat, Gaddar, Kiralık Ser-seri, Tannm Beni Baştan Yarat*
 1975 *Aklın Durur, Dumn Geliyorum, Horoz Gibi Maşallah, Kocam Erkek mi, Silahımda Altı Kurşun, Tolga, Vur Tatlım, Yarınlar Kimin, Yarın Olmaz Şimdi, Kurt Kız Aybike, Fiyakarı Bozarım, Kaplan Pençesi, Krallar Eğleniyor*
 1976 *Tilki Payı, Aşk Arzu ve Silah, Aşk Mahkûmları, Çakal Avı, Eşref, Korkusuzlar*
 1978 *Aşk ve Adalet, Dost Bildiklerim, İçimdeki Yangın*
 1985 *Kaçak Şarkıcı, Muhteşem, Yavru Kuş*
 1986 *Hesap Günü, Kader Böyle Yazdı, Muhteşem İkili, Suçlu Kim*

Film Sayısı: 91

**

Artamel, Talat (1909, İstanbul — 1957). Öğrencilik yıllarında önce amatör Topkapı Mahfeli Sahnesi'nde tiyatro oyunculuğuna başladı. Sonra Raşit Rıza Samako ekibiyle birlikte çalıştı. 1927'de Şehir Tiyatrolarına girdi. 1929'da Muhsin Ertuğrul'un yönettiği Kaçakçılarla sinema oyunculuğuna başladı. 1944'de ilk filmini yönetti.

Semir Aslanyürek (ortada, kasketli), "Şellale"nin setinde.

Filmleri:

- 1944 *Hürriyet Apartmanı*
 1946 . *Sonsuz Acı*
 1948 *Sönen Rüya*
 1951 *Vatan ve Namık Kemal* (Cahide
 Sonku ve Sami Ayanoğlu'yla
 birlikte)
 1952 *Can Yoldaşı*
 1954 *Nasreddin Hoca*
 1956 *Büyük Sır*

Ödülü:

- 1948 Yerli Film Müsabakası'nda en
 iyi karakter artisti.

**

Aslanyürek, Semir (1956, *Antakya*).
 Şam Üniversitesi Tıp Fakültesi ve Gü-
 zel Sanatlar Fakültesi Heykel Bölü-
 mü'nde öğrenim gördü. Moskova

SSCB Devlet Sinema Enstitüsü'nü bitir-
 di. 1986'da Türkiye'ye döndü. 1990 yı-
 lında Marmara Üniversitesi Güzel Sa-
 natlar Fakültesi Sinema TV Bölü-
 mü'nde öğretim üyesi olarak göreve
 başladı. Öğrencilik yıllarında *Yara, Ba-
 bil'de Yalnızlık* ve *Yukarıda Havalara Te-
 mim* adlı kısa film çalışmalarından son-
 ra 1993'de ilk uzun metrajlı sinema fil-
 mini Moskova'da çekti.

Filmleri:

- 1993 *Vagon*
 2001 *Şellale*

**

Aşkın, Taner (1943, *Salihli*). Galataşa-
 ray Lisesi'nden mezun oldu. Paris'e gi-
 dip Sorbonne Üniversitesi Fransız Dili
 ve Edebiyatı Bölümü'nde okudu. Bir

Yılmaz Atadeniz (önde, ellerini kavuşturmuş), "Yüz Karası"nın setinde.

bankanın müdürlük görevinin ardından, 1987'de Varlık Film şirketinde genel müdürlük ve yönetim kurulu üyeliği yaptı. Senaryolar yazdı. 1989'da kendi adına Minta Film'ı kurup yapımcılığa başladı. 1988'de ilk filmi yönetti.

Filmi:

1988 *Yansıma*

**

Atadeniz, Orhan (1920, *İstanbul - 1953*). Yılmaz Atadeniz'in ağabeyi. Montaj ve dublaj gibi sinemanın tüm teknik alanlarında çalıştı. Melek Sineması'nda makinistlik yaptı. Kurgucu

olarak ün yaptı. 1951'de ilk filmi yönetti. Havagazı zehirlenmesi sonucu yaşamını yitirdi.

Filmleri:

1951 *Ali ile Veli, Cemile Sultan*

1952 *İstanbul Yıldızları* (Mehmet Muhtar'la birlikte), *Tarzan İstanbul'da*

**

Atadeniz, Yılmaz (1932, *İstanbul*). Kabataş Lisesi fen bölümünde okudu. Robert Kolej'deki mühendislik öğrenimini yarım bıraktı. 1950'li yılların başında sinemaya girdi. Uzun süre ağabe-

yi Orhan Atadeniz'in yanında kurgucu olarak kendini yetiştirdi ve öncelikle bu alanda ünlendi. Daha sonra rejisi asistanı olarak çalışmalarını sürdürdü. Faruk Kenç, Atif Yılmaz, Nejat Saydam ve Sim Gültekin'le çalıştı. 1963'de *Yüz Karası* adlı filmle yönetmenliğe başladı. Genelde Amerikan serüven filmlerinin izini sürerek aksiyona dayalı, ucuz bütçeli yapımların yönetmeni oldu. Buna karşılık kurgu sanatında önde gelen sinemaclardan biridir. Sinemayla ilgili bazı kuruluşların yönetiminde görev aldı, başkanlık yaptı. *İstanbul Göklerde*, *Türk Hava Meydanları* ve *Telgrafçılar* belgesellerini çekti. 1992'de *Polis*, 1993'de *Deli Balta* ve *Lazaryum* adlı TV dizilerini yönetti. 1969'da çektiği yabancısı çizgi-roman kahramanlarıyla Amerikan seriyal filmlerinden uyarladığı "Zorro Filmleri" yıllar soma yurt dışında keşfedildi. Bu tür fantastik filmle-
rindeki bazı parçalar, tüm dünyada çekilmiş diğer filmlerle montajlanarak bir "Zorro Filmleri Belgeseli" yapıldı.

Filmleri:

- 1963 *Yedi Kocalı Hüzmüz, Yüz Karası*
1964 *İki Sene Mektep Tatili*
1965 *Aşkım Silahımdır, Dağların Oğlu, Kahreden Kurşun, Kan Gövdeyi Götürdü*
1966 *Aslanların Dönüşü, Çirkin Kral, Kovboy Ali, Para Kadın ve Silah, Silahların Kanunu, Yalnız Adam - Kibar Haydut, Yedi Dağın Aslanı*
1967 *Çirkin Kral Affetmez, Killing İstanbul'da, Soy ve Öldür, Uçan Adam Killing'e Karşı, Yüzbaşı Kemal*

- 1968 *Acı İntikam, Casus Kıran, Kafkas Kartalı, Maskeli Beşler, Maskeli Beşlerin Dönüşü, Ölümsüz Adam*
1969 *Çakırcalı Mehmet Efe, Ebu Müslim Horasani, Güney Ölüm Saçıyor, Ringo Vadiler Aslanı, Zorro Kamçılı Süvari, Zorro'nun İntikamı*
1970 *Casus Kıran - Yedi Canlı Adam, Kan Yağmuru, Kralların Kaderi, Maskeli Şeytan, On Kadına Bir Erkek, Şampiyon, Yemende Bir Avuç Türk*
1971 *Azrail, Azrail Peşimizde, Belanın Kralı, Beş Hergele, Bicirik İş Peşinde, Cehenneme Dolmuş Var, filet Kazım, Kara Cellat*
1972 *Baskın, Ölmek Var Dönmek Yok, Tuzsuz Deli Bekir, Yılmayan Şeytan*
1973 *Dağ Kanunu, Zalim*
1974 *Dört Hergele, Komando Behçet, Öpme Sev, Sev Beni Behçet*
1975 *O'nun Hikayesi, San Necmiye, Tokmak Nuri, Turhanoğlu*
1976 *Afilli Delikanlı, Kadı Han, Doğarken Ölmüşüm*
1977 *Tatlı Melek - Ateş Parçası*
1978 *Biyonik Futbolcu, Hedefte Vuruşanlar, Ölüm Çemberi*
1979 *Kalleş Adam, Karpuzcu, Süper Selami, Tatlı ve Güzel İstanbul Geceleri*
1980 *Akrep, Berduş, Kader Arkadaşı*
1982 *Kanije Kalesi, Son Akın*
1983 *Gül Ağacı, Kobra*
1984 *Çare Sende Allahım*
1985 *Güldür Yüzümü, İkizler*

- 1986 *Küskünüm, Sevmek Neye Yarar*
 1987 *Donanmanın Güllü, Talihsizler, Yalvarış*
 1989 *Afacan, Gülom, Kınalı Hanzo, Şah - Mat*
 1990 *Afacan Ateş Parçası*
 1994 *Afacan Tatlı Bela*
 1997 *Babamı Arıyorum*

Film Sayısı: 92

**

Ataman, Kutluğ (1961, İstanbul). Mimar Sinan Üniversitesi, Sinema TV Enstitüsü ve Sorbonne Üniversitesinde eğitim gördü. *La Fuga* adlı kısa film denemesiyle yönetmenliğe başladı. Yurt dışındaki çalışmalarında başarısı nedeniyle çeşitli dallarda ödüller aldı, ilk uzun metrajlı sinema filmi denemesi *Karanlık Sular*, 1994'de Sinema Sanatları ve Bilimler Akademisi (The Academy of Motion Pictures Arts and Science) tarafından saklanmak üzere arşive alındı.

Filmleri:

- 1994 *Karanlık Sular - Serpent's Tail*
 1998 *Lola Bilidikid.*

Ödülleri:

- 1994 13. Uluslararası İstanbul Film Festivalinde *Karanlık Sular* özel ödül.
 • Sinema Yazarları Derneği ödülü.
 1999 49. Berlin Film Festivalinde *Lola Bilidikid* Teddy Bear ödülü.

**

Ataşoy, İrfan (1937, Adana), ilkokul öğrenciliği sırasında pürsantaj memurluğu yaparak sinemaya girdi. Adana'da film işletmeciliği yaptı. 1960'lı yıllarda kendi şirketini kurup yapımcılığa başladı. Vurdulu kırdılı serüven filmlerinde başrolleri oynadı. Bazı ortak yapımların prodüktörlüğünü üstlendi. 1972'de ilk filmi yönetti. Sinema salonu işletmeciliği yaptı. Senaryolar yazdı.

Filmleri:

- 1972 *Üçkâğıtçılar*
 1976 *Sütü Bozuk*
 1977 *Erkeğim*

Ödülü:

- 1968 5. Antalya Film Şenliği'nde yapımcı olarak *İnce Cumali* (Yılmaz Duru) en iyi film.

**

Ateş, Orhan (1933, İstanbul - 1989). Önce Kabataş ve Taksim Lise-lerinde, sonra Ankara Hukuk Fakültesinde okudu. 1954'de Polis Enstitüsü'nden mezun olduktan sonra bir süre bu görevde bulundu. Ağabeyi Turan Ateş'in kurduğu Tayfun Film şirketi adına yönetmenliğe başladı. 1960'da ilk filmi yönetti.

Filmleri:

- 1960 *Evlât Yüzünden* (Rahmi Kafa-darla birlikte), *Osman Çavuş*
 1961 *Sahte Prens*
 1963 *Gizli Sevdâ*
 1965 *Kamyon Faresi, Kara Kedi*

**

Avaz, Ali (1936, *Harput, Elazığ*). Elazığ Lisesi'nden mezun oldu. İzmir'de tiyatro çalışmalarına başladı. Harput tiyatro topluluğu'nu kurdu ve yedi yıllık Anadolu Turnesi'nde çeşitli oyunlar sergiledi. 1962'de İstanbul ve Topkapı Plak şirketlerini kurup müzik yapımcılığına başladı. Yazdığı tiyatro oyunlarından derlediği mizah ağırlıklı plaklarıyla ün yaptı. 1981'de Çekoslovakya'da Devlet Akademi'si'ne bağlı bir okulda altı ay rejisörlük kursu gördü. 1983'de Polonya'da kısa metrajlı bir film yönetti. 1972'de Nişan Hançer'in yönettiği *San Öküz Parası* adlı filmle oyunculuğa başladı. Oynadığı filmlerin senaryolarını yazdı, müziklerini besteledi. Oyuncu olarak köyünden İstanbul'a göç eden saf taşralı tipleri canlandırdı. 1986'da yönetmenliğe başladı.

Filmleri:

- 1986 *Kıratlı Süleyman*
- 1987 *Işıktaki Kaybolanlar, Şanssızım*
- 1988 *Alamanya Avrat 40 Bin Mark*
- 1990 *Alaman Avratın Bacısı*

**

Ay, Savaş (1954, *İstanbul*). Bir dönemin ünlü Türk müziği sanatçısı Şükran Ay'ın oğlu. Marmara Koleji ve Pertevniyal Lisesi'nde okudu. Marmara Ticari Bilimler Fakültesi'ni bitirdi. 1974'de *Dünya* gazetesine girdi. *Vatan*, *Milliyet*, *Tercüman*, *Sabah*, *Yeniyüz* ve *Akşam* gazetelerinde çalıştı, köşe yazarlığı yaptı. *Hayat* ve *Tempo* dergilerine yazdı. Gazetecilik ya-

şamına foto muhabiri olarak başlayan Ay, ayrıca uluslararası bir basım örgütü olan Sipapress'te çalıştı; fotoğrafları *Time* ve *Bunte* gibi ünlü dergilerin kapaklarında yayınlandı. 1984 yılında Mehmet Ali Birand'm 32. *Gün* programında 'televizyon haberciliğine başladı. Bağımsız olarak yaklaşık on yıldan beri yapımcılığı ve sunuculuğunu üstlendiği *A Takımı* adlı televizyon programıyla geniş kitlelere ulaşmış ün yaptı. 1995'de Mustafa Altıoklar'm yönettiği *İstanbul Kanatlarının Altında* adlı filmde oyuncu olarak kamera karşısına çıktı. 2000'de ilk sinema filmini yönetti ve başrollerden biri olan Darbukacı Necmi tiplerini oynadı.

Filmi:

2000 *Dansöz*

**

Ayanoğlu, Sami (1913, *İstanbul - 1971*). Bora Ayanoğlu'nun babası. Darüşşafaka Lisesi'nde okudu. Tiyatro Meslek Mektebi'nden sonra 1930'da Şehir Tiyatroları'na girdi. Maya piyesiyle sahneye çıktı. 1943'de Faruk Kenç'in yönettiği *Dertli Pınar* filmiyle oyunculuğa başladı. Özellikle tarihsel filmlerde canlandırdığı rollerle ve ünlü yıldızları konuşup etkili dublaj sesiyle ün yaptı. 1948'de ilk filmi *Harmankaya'yı* yönetti.

Filmleri:

- 1948 *Harmankaya*
- 1949 *Baba Katili, Er Meydanı*

- 1951 *Allahısımarladık, Vatan ve Namık Kemal*
 1952 *Son Gece, Yavuz Sultan Selim Ağlıyor*
 1953 *Gizli Yara, Soygun*
 1954 *Bozkurt Obası, Paydos, Beklenen Şarkı* (Orhon M. Arıburnu ve Cahide Sonku'yla birlikte)
 1955 *Battal Gazi Geliyor, Beyaz Şehir*
 1956 *Kara Çalı, Kara Bela*
 1958 *Doksandokuz Mustafa*
 1960 *Yeşil Kurbağalar, Kardeş Uğruna - Yengen, Siyah Melek*
 1962 *Barbut Süleyman*
 1965 *Dört Deli Bir Aptal*

Film Sayısı: 22

Ödülleri:

- 1951 *Yıldız* dergisinin seçiminde *Vatan ve Namık Kemal* en iyi yerli film ve Sami Ayanoglu en iyi erkek oyuncu.
 1955 İsviçre Kızılay Kongresi'nde *Beyaz Şehir'e* özel ödül.

**

Ay bars, Nihat (1919, İstanbul). 1943'de Ankara Devlet Konservatuvarı Tiyatro Yüksek Bölümü'nü bitirdi. Öğrencilik yıllarında Devlet Konservatuvarı Tatbikat Sahnesinde oynadı. Taksim Sahnesinde Lorca'nın *Manana Pineda* adlı oyununu yönetti. 1948'de Amerika'ya gidip Hollywood'da film tekniği konusunda öğrenim gördü. 1956'da Hollywood'da çekimine başladığı ilk yönetmenlik denemesinin bazı bölümlerini İstanbul'da tamamladı ve başrolünü Amerikalı Jean Holm'la paylaştı.

Filmi:

1956 *Hollywood Rüyası*

**

Aybek, Ünsel (1938, Mersin). Lise öğrenciliğinden sonra ayakkabıcılık işine atıldı. 1966'da Mümtaz Alpaslan'ın yönettiği *Beynimdeki Şeytanla* oyunculuğa başladı. Fotoromanlarda oynadı ve yönetti. 1970'de ilk filmi yönetti. Renk Film'i kurup yapımcılığa başladı. 1990'lı yıllarda TV dizilerine yöneldi. Sinemayla ilişkisini yapımcı olarak sürdürdü.

Filmleri:

1970 *Alçıklar Affedilmez, Bırakın Öldüreyim, Yaşamak İçin Öldürecekisin*

**

Ayça, Engin (1941, Edremit). Galatasaray Lisesi'nden mezun oldu. 1964'den başlayarak 1968'e kadar dört yıl Roma'da iki sinema okulunda öğrenim gördü. İtalya dönüşü İstanbul Üniversitesi Foto-Film Merkezi'nde çalıştı. Çeşidi dergilerde sinema üzerine yazdı. TRT İstanbul Televizyonu'nda çalıştı. Atilla Dorsay ve Nezih Coş'la birlikte 24 sayı süren *Yedinci Sanat* dergisini çıkardı. Belgesel ve kültürel filmler çekti. *Tuh Sana, Süleymaniye Zeyrek* ve *Karatepe*, kısa film denemelerinden bazıları. 1974'de Yılmaz Güney'in yönettiği *Arkadaş* filminde asistanlık yaptı. 1987'de ilk uzun metrajlı sinema filmi yönetti. Bergama'da siyanürlü altına karşı ve-

rilen mücadelenin öyküsünü içeren *Ölümler Altın Takmaz* ise belgesel çalışmalarından biri.

Filmleri:

- 1987 *Bez Bebek*
1990 *Soğuktu ve Yağmur Çiseliyordu*

Ödülleri:

- 1988 1. Ankara Film Şenliği'nde *Bez Bebek* en iyi 2. film ve en iyi senaryo.
1991 28. Antalya Film Festivali'nde *Soğuktu ve Yağmur Çiseliyordu* en iyi 3. film.

**

Aydın, Bülent (1947, İstanbul). 1962'de Pertevniyal Lisesi'nden mezun oldu. 1963'de gazeteciliğe başladı. Haftalık *Yıldız Dergisi* ile *Olay Gazetesi*'ni çıkardı. 1985'de Aydın Film şirketini kurdu ve 1989 yılında ilk filmi yönetti.

Filmi:

- 1989 *Kürklü Melek*

**

Aydın, Mehmet (1944, Konya). İstanbul Eğitim Enstitüsü'nde öğrenim gördü. Sivas, Giresun gibi Anadolu'nun çeşitli yörelerinde öğretmenlik yaptı. Süreyya Duru'nun senaryo çalışmalarına katılarak sinemaya girdi. Duru'ya birçok filmde asistanlık yaptı. Yönetmen Remzi Jöntürk'le çalıştı, senaryolar yazdı. 1987'de yönetmenliğe başladı.

Filmleri:

- 1987 *Küçüğüm, Yasak Cennet*
1988 *Sen ve Ben*
1989 *Leke*
1990 *Baharda Hüzün, Mağmurlar - Yaralı Kalp, Sabah Olmasın*

**

Aykanat, Orhan (1931, İzmir). Ankara Devlet Konservatuvarı Flüt Bölümü'nü bitirdi. 1950'li yıllarda Kemal Film şirketine girdi. Osman F. Seden, Nuri Ergün ve Mehmet Dinler'e asistanlık yaptı. Filmlerde oynadı. 1965'de ilk filmi çekti. Uzun yıllar yerli ve yabancı filmlerde seslendirme yönetmenliği yaptı.

Filmleri:

- 1965 *Bitmeyen Korku*
1966 *Şafakta Üç Kurşun*
1967 *Hayat Acılan*
1970 *Bu Yumruk Sana*
1971 *Kaplan Tuzağı, Öldüren Şehir*
1972 *Kefenin Cebi Yok*
1973 *Acı Yumruk, Nefret*
1974 *Mekansız Öldüler*
1976 *Dayan Oğlum Dayan*

**

Ayral, Adem (1946, Sivas). Bir süre Hukuk Fakültesi'nde okudu. Üniversite yıllarında öykü ve senaryolar yazdı. 1972'de Kemal Kan'a reji asistanlığı yaparak sinemaya girdi. 1990'lı yılların başında *Türkmen Düğünü, Çatalı Köy, Kara Elmas, Suikast* adlı dizileri yönetti. 1993'de ilk sinema filmi

çaktı. 1995'de *Suçlu Kim* adlı polisiye dizisiyle çalışmalarını sürdürdü.

Filmleri:

- 1993 *Düğüm, İlk Aşk, Kavuşma, Su Taşı, Şüpheli, Üçüzler* ge seli çekti. *Batık Aşklar Müzesi* ilk sinema filmidir.
- 1994 *Şenlik Var*

***

Filmi:

1994 *Batık Aşklar Müzesi*

b

Bağardı, Aydın (1959, Eskişehir). Basın Yayın Yüksek Okulu'ndan mezun oldu. Çeşidi TV drama programlarında reji asistanlığı yaptı. Hüseyin Karakaş, Ünal Küpeli, Okan Uysal ve Tunç Başaranla çalıştı. 1990'da ilk filmini çekti. Reklam filmleri, belgeseller ve *Herkesin Hayali, Nasreddin Hoca* dizilerini yönetti. *Arayış* adlı TV filmini çekti.

Filmi:

1990 *Ölürayak*

**

Balkır, İhsan (1913, İstanbul - 1992). Avrupa'da müzik öğrenimi gördükten sonra yurda dönüp Ses Tiyatrosu'nda sahneye çıktı. İlk kez *Van*

Kedisi operetinde oynadı. Çeşitli tiyatro topluluklarında çalıştı. Bir süre İstanbul Belediyesi Konservatuarı'nda öğretim görevlisi olarak çalışmalarını sürdürdü. 1952'de ilk filmini çekti.

Filmleri:

1952 *Kanlı Küpe*

1956 *Uçuruma Giden Kadın*

1959 *Serseri*

**

Başaran, Tunç (1938, İstanbul). İstanbul Edebiyat Fakültesi'nde okudu. 1960'da Memduh Ün'e asistanlık yaparak sinemaya girdi. Memduh Ün'ün oluşturduğu bir grup genç sinemacı arasında yetişti. Senaryo çalışmalarına katıldı. 1964'de ilk yönetmenlik

Tunç Başaran (ayakta, talimat veren), "Biri ve Diğerlerinin setinde.

denemesini gerçekleştirdi. 1965'de Orhan Kemal uyarlaması *Murtazacıyla* dikkati çekti. 1973'e kadar piyasa koşullarına teslim olup bir dolu özensiz ve düzensiz film çekti. Sinemaya ara verdikten sonra reklam filmi yönetmenliği yaptı. 1987'de on beş yıllık aradan sonra yeniden sinemaya dönüşüyle büyük bir turmanışa geçti. Bu 'ikinci döneminde Türk sinemasının en önemli yönetmenleri arasında yerini aldı. 1993'de *Hadi Gel Bar* ve 1995'de sakatlar dünyasını konu alan *Azmi* dizilerini yönetti.

Filmleri:

1964 *Hayat Kavgası, Kara Memed, On Korkusuz Adam*
 1965 *Horasan'ın Üç Atlısı, Konyakçı, Murtaza, On Korkusuz Kadın*

1966 *Fatih'in Fedaisi, Vatan Kurtaran Aslan*
 1967 *Büyük Kin, Elveda, Kara Davut*
 1968 *Gönüllü Kahramanlar*
 1969 *Acı ile Karışık, Hazreti Ali, Tarakan*
 1970 *Cafer Bey, Devler Geliyor, Gölgedeki Adam, Gönül Meyhanesi, Küçük Hanımın Şoförü, Üç Kral Serseri*
 1971 *Ayşecik ve Yedi Cüceler Rüyaalar Ülkesinde, Korkusuz Kaptan Swing, On Küçük Şeytan*
 1972 *Cesurlar, Deliöğlan, Gece, Kozalı Gelin, Mustafam. Şehvet, Tehlikeli Görev, Vur*
 1973 *Ben Böyle Doğdum, Muhteşem Hırsız, Ömer Hayyam*
 1987 *Biri ve Diğerleri*
 1989 *Uçurtmayı Vurmasınlar*

- 1990 *Piano Piano Bacaksız*
 1991 *Uzun İnce Bir Yol*
 1995 *Sen de Gitme*
 1998 *Kaçıklık Diploması*
 1999 *Abuzer Kadayif*

Film Sayısı: 43

Ödülleri:

- 1987 24. Antalya Film Şenliğinde *Biri ve Diğerleri*'ne jüri özel ödülü.
- 1988 7. Uluslararası İstanbul Sinema Günlerinde en iyi film.
- 1989 8. Uluslararası İstanbul Film Festivalinde *Uçurtmayı Vurmasınlar* en iyi film.
 • 26. Antalya Film Şenliği'nde en iyi film ve Avni Tolunay Halk Ödülü.
 • Valencia 10. Akdeniz Film Festivalinde en iyi 2. film ve ayrıca Don Kişot ödülü.
- 1990 Ragazzi Bellinzona (İsviçre) Festivalinde en iyi film.
 • İran'da Golden Butterfly büyük ödülü.
 • Sinema Yazarları'nın mevsimin en iyi yerli film seçiminde 3. film.
 17. Uluslararası Frankfurt (Almanya) Film Festivalinde *Piano Piano Bacaksız* en iyi film.
- 1991 9. Lyon (Fransa) Çocuk Filmleri Festivalinde büyük ödül.
 • Kanada Uluslararası Çocuk ve Gençlik Filmleri Festivalinde birincilik ödülü.
- 1992 21. İstanbul Film Festivalinde onur ödülü.

**

Başer, Tevfik (1951, Çarıkın). Anadolu (Eskişehir) Üniversitesinde sinema öğrenimi gördü. 1973'de Londra'ya gitti. 1978'e kadar grafikçilik, sahne tasarımı, fotoğrafçılık, görüntü yönetmenliği eğitimi gördü. 1980'de Hamburg Güzel Sanatlar Akademisine girdi. 1983'de ilk film denemesi olan *Zmschen Gott Und Erde* adlı belgeseli Almanya'da yönetti. 1986'da ilk uzun metrajlı sinema filmi *40 m2 Deutschland - 40 Metrekare* Almanya'yı çekti. Yıllardan beri yurt dışında yaşayan Başer, Almanya'da TV ve film çalışmalarını sürdürüyor.

Filmleri:

- 1986 *Almanya (40 Metrekare)*
 1988 *Sahte Cennete Veda - Abschied Vom Falschen Paradies*
 1993 *Elveda Yabancı - Lebewohl Fremde*

Ödülleri:

- 1985 Berlin Film Festivali'nin ilk filmi çekenler bölümünde *40 Metrekare Almanya* Debreut ödülü.
- 1987 Locarno (İsviçre) Film Festivali'nde. Gümüş Leopar ödülü.
 ® Rotterdam'da en iyi film.
 • Amsterdam'da Altın Sincap ödülü.
- 1988 Strasburg (Fransa) Film Festivali'nde *Sahte Cennete Veda* büyük ödül.

**

Baytan, Natuk (1925, Manisa - 1986). İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Arkeoloji Bölümünü bitirdi.

Natuk Baytan (solda), Erol Taş'la birlikte "Çiğdem" in setinde.

Öğrencilik yıllarında ticaret hayatına atıldı. Belediyede memurluk yapü, fotoğraf ajansı kurdu. 1961'de yönetmenliğe başladı. 1964'de *Sahildeki Ceset* adlı filmdeki çalışmasıyla ilk kez dikkati çekti. Polisiye filmlerle sürdürdüğü sinema yaşamı Cüneyt Arkın'lı tarihi-serüven filmleriyle daha bir öne çıktı. 1970'li yıllarda, özellikle de harekedi mizansenler içeren *Kara Murat* dizisiyle, bu tür serüven filmlerinin (teknik koşulların yetersizliğine karşın) aranan adamı oldu. Ferdi Tayfur'lu arabesk denemelerin, Kemal Sunal'lı güldürülerin ardından 1981'de *Toprağın Teri*'yle bir üstün yapım projesi yakaladıysa da bu fırsatı gerektiği gibi değerlendiremedi. Sınırsız bir bütçeyle çekilen *Topra-*

ğın Teri bir iş filmi olmanın ötesinde bir özellik taşımadı. Sonuçta, Baytanın sinema yaşamındaki bu en iddialı filmi. Onat Kutlar'ın deyiimiyle 'tipik bir Anadolu westemi' olmaktan kurtulamadı. 1980'li yılların sonlarında TV dizilerine yöneldi. Ve *Duvardaki Kan*, yönettiği TV dizilerinin en dikkat çekeniydi.

Filmleri:

- 1961 *Karanlıkta Yaşayanlar, Memiş İş Başında*
- 1962 *Çiğdem*
- 1964 *Aşkların En Güzeli, Sahildeki Ceset*
- 1965 *Affedilmeyen Günah, Horasandan Gelen Bahadır, Sırtındaki Bıçak*

- 1967 *Fantoma İstanbul'da Buluşalım, Hacı Murad, Şaşkın Haftıye Kiling'c Karşı, Şeyh Şamil*
- 1968 *Gökbayrak, Kırmızı Fener Sokakı, Hacı Murat Geliyor*
- 1969 *Namluda Üç Kurşun, Ömür Boyu*
- 1970 *Sen de Bizdensin, Yaşamak İçin*
- 1971 *Alaeddin'in Lambası, Bilardo Kazfın, Bugün Sende Yarın Bende, Gurur ve Kin, İki Esir, Kaf Dağını Terk Edenler, Önce Sev Sonra Öldür*
- 1972 *Acı Yudum, Aşka Selam Kavga ya Devam, Battal Gazi'nin İntikamı, Belalılar Belalı, Kan ve Kin, Kanlı Para, Kara Murat*
- 1973 *Battal Gazi Geliyor, Çaresizler, Fatih'in Fermanı — Kara Murat, Ölüme Koşanlar, Zaloğlu Rüstem*
- 1974 *Battal Gazi'nin Oğlu, Kara Murat Ölüm Emri, Kin, Yalnız Adam*
- 1975 *Babacan, Babaların Babası, Kara Murat Kara Şövalyeye Karşı, Kılıç Aslan, Soysuzlar, Üç Kağıtçılar*
- 1976 *Hınç, Kara Murat Şeyh Gaffar'a Karşı, Sahte Kabadayı*
- 1977 *Altay'dan Gelen Yiğit, Babanın Evlatları, Denizler Hakimi, Sakar Şakir*
- 1978 *İki Cambaz, Korkusuz Korkak, Yuvasız Kuşlar, Avanak Apdi, Kılıç Bey, Son Sabah, Yıkılış*
- 1980 *Gerzek Şaban, Huzurum Kalmadı*
- 1981 *Kara Gurbet, Toprağın Teri, Üçkâğıtçı*

- 1982 *Günaha Girme, Yedi Bela Hüsnü*
- 1983 *Gecenin Sonu, Kalbimdeki Acı, Tokatçı*
- 1984 *Atla Gel Şaban*
- 1986 *Tarzan Rıfkı*

Film Sayısı: 74

Ödülleri:

- 1965 2. İzmir Film Şenliğinde *Sahildeki Ceset* en iyi 2. film ve en iyi senaryo.

**

Bengii, Vedan Örfi (1900, İstanbul - 1953). Sadrazam Halil Rifat Paşa'mn torunu Mehmet Ali Paşa'mn oğlu ve yazar Memed Fuat'ın babası. Sanat yaşamı 1917'de tiyatro oyunları yazarak başladı. 1924'de *Vefam Ferağ* adlı oyunu Darülbedayi'de sahnelendi. *Sinema Gazetesi'ni* çıkardı ve yazı işleri müdürlüğünü yaptı. Ardından yazdığı birçok oyun: Halkevlerinde oynandı. Çeviriler yaptı. Aile faciası türünde romanlar yazdı. 1925'de Mısır'a gidip Isis Film Corporation adlı şirketi kurdu. Yöneticilik yaptı, Mısır sinemasının kurucuları arasında yer aldı. Yönetmenlik ve oyunculuk yaptı. 1929'da Fransa'da yönettiği *L'Enfer des Sables* adını taşıyan filmde sesli çekimi denedi. Mısır'da 14, Fransa'da 8 film çektiği yazılan ve 'Şarkın Valentinusu' yakıştırmasıyla anılan Bengü, yurda döndükten sonra Atif Kaptanla ortaklaşa bir tiyatro topluluğu kurdu (1931). Tüm Anadolu'yu gezip çeşitli oyunlar sergilediler. Türkiye'deki ilk filmini 1947'de yönetti.

Vedat Örfi Bengü (sol başta), "Ateşten Gömlek" in setinde.

1949'da Lütfi Ö. Akad'ın *Vurun Kahpeye* filminde dikkat çekici bir oyun sergiledi. Sadrazam torunu ve paşa oğlu olan Bengü, Türk sinemasında Muharrem Gürses'den önceki 'ağdalı melodram türünün babası' sayılır. 1950'de kızının adını verip kurduğu Ülkü Film adına başladığı yapımcılık serüveninden önceki dönemde tek oyuncusu da şarkıcı Suzan Yakar'dır (Rutkay).

Filmleri:

1947 *Bağda Gül, Kıtıbkılar*
 1948 *Canavar, Düşkünler (Beyaz Baykuş), Günahım, Keloğlan, Sızlayan Kalp*

1949 *Ayşe'nin Duası*
 1950 *Ateşten Gömlek, Bir Fırtına Gecesi, Çıldırın Baba, Estergon Kalesi, Harman Sonu Dönüşü, Kapanan Gözler, Soysuz*
 1951 *Kore'de Türk Süngüsü*
 1952 *Allahtan Bul, Sonsuz Aşk, Dokunulmaz Bu Aslana, Ebedi İstirahat*
 1953 *Beyoğlu Güzeli, Bu Kadını Benimdir — Zavallı Necdet*

Film Sayısı: 21

**

Birsel, Özdemir (1929, İzmir). Galatasaray Lisesi'nden mezun oldu. İş için gittiği Londra dönüşünden sonra kardeşi Nüzhet Birselle Birsel Film şirketini kurdu. 1968'de kendi adına Hisar Film'i kurup bağımsız olarak yapımcılığını sürdürdü. 1973'de iki bölümden oluşan ilk sinema filminin yönetmenliğini yaptı. Daha sonraki yıllarda reklam filmleri yaptı. Belgesel ve kültürel filmler yönetti. *Urja Eyleri, Bir Başkadır Trabzon, Türk Mezarları, Bursa'nın Daveti ve Tuğların Gölgesindeki Mehteran* bu belgesel çalışmalarından bazılarıdır. 1987'de *Aşkın Gözü Kördür*, 1989'da *Geçmişe Açılan Pencere* adlı TV dizilerini yönetti.

Filmleri:

1973 *Yunus Emre, Gönüller Fatihi Yunus*

**

Bolan, Burhan (1926, İstanbul). İstanbul Üniversitesi Edebiyat ve Hukuk Fakülteleri'nde öğrenim gördü. Önce İstanbul'da, sonra Paris'te resim çalışmaları yapıp sergiler açtı. 1959'da Lütfi Ö. Akad'a *Yalnızlar Rıhtımı* filminde asistanlık yaparak sinemaya girdi. 1960'da yönetmenliğe başladı. Yönetmenliğinin yarıya prodüktörlük yaptı. İsveç TV'si adına Hammarby Gymnastemas Kulübü'yle ilgili olarak bir belgesel çekti.

Filmleri:

1960 *Kırık Kalpler*
1961 *Toros Canavarı, Yaman Gazeteci*
1962 *Cehennem Yolcuları, Mağrur Kadın, Meteliksiz Aşıklar*

1964 *Izdırap Çocukları, Sahte Sevgili*
1965 *Kanunsuzlar*

**

Bozkuş, Mehmet (1933, Gaziantep). Lise öğrenimini yarım bıraktıktan sonra Gaziantep Halkevi'nde sahneye çıktı. 1949'da Halide Pişkin-Ihsan Balkır ekibiyle tiyatro çalışmalarını sürdürdü. Uzun süre Atlas Film Stüdyosu'nda kurgucu olarak çalıştı. 1963'de Memduh Ün'ün yönettiği *Çapkın Kız* filmiyle asistanlığa başladı. Daha sonra Türker İnanoğlu ile çalışmaya başlayıp 1965'de ilk filmini yönetti. 1966'da reklam filmleri çekti. Yıllardan beri Ulusal Video Kurumu'nda teknik direktör ve yönetmen olarak çalışıyor.

Filmleri:

1965 *Babamız Evleniyor*
1966 *Seher Vakti, Aşk Mücadelesi*
1967 *Parmaklıklar Arasında*
1969 *Ağlama Değmez Hayat, Hayat Kavgası, Hüzünlü Aşk, Lekeli Melek, Serseri Kabadayı*
1970 *İste Kölen Olayım, Kaçak*
1971 *Büyük Acı, Kader Unuttu Beni*
1972 *Arzu ile Kamber, Aşkın Kaderim Oldu, Kara Duvak, Parola Yıldırım, Tahir ile Zühre*
1973 *Züleyha*
1974 *Başa Gelen Çekilir, Her Gece Bir Bardayım*
1975 *Bahtı Karalı Yarım*

Film Sayısı: 22

**

Burçkin, Enver (1914, İstanbul - 1990). Sinemayla ilk ilişkileri İpek Film şirketinde başladı. 1928'de *Ankara Postası'nın* görüntü yönetmeni Cezmi Ar'a kamera asistanlığı yaptı. Uzun süren bir asistanlık döneminden sonra 1950'li yıllarda görüntü yönetmenliğine başladı. 1953'de kardeşi Selahattin Burçkin'le ortaklaşa kurdukları yapımeleri Burç Film şirketi adına ilk filmi *Vahşi Arzu*'yu hem yönetti hem de görüntüledi. 1975'de kurulan Film-San Vakfı'nın yönetim kurulunda görev aldı. Reklam ve aktüalite filmleri çekti.

Filmi:

1953 *Vahşi Arzu*

Ödülleri:

1953 Türk Film Dostları'nın düzenlediği 1. Türk Film Festivali'nde en başarılı kameraman.
1961 1. İzmir Sanat Festivali'nde en başarılı kameraman.

1974 11. Antalya Film Festivali'nde *Pir Sultan Abdal*'la en iyi görüntü yönetmeni.

1976 1. İstanbul Film Festivali'nde *Ben Sana Mecburumda* en iyi görüntü yönetmeni.

*
**

Burçkin, Selahattin (1922, İstanbul - 1974). İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi'nde okudu. 1937'de Marmara Film Stüdyosu'nda kurgu ve seslendirme dalında görev yaptı. 1953'de yapımcılığa başladı. 1954'de ilk filmi yönetti.

Filmleri:

1954 *Ecel Köprüsü*

1957 *Dişi Canavar, Mahşere Kadar*

1958 *Ölümden de Acı*

1960 *Ben Masumum*

1961 *Kader Yolcusu*

1967 *Sevda*

C

Candemîr, Atilla (1953, İstanbul). Kültür Koleji ve İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesinde öğrenim gördü. 1977'de TRT'ye yapımcı-yönetmen olarak girdi. 1981 yılına kadar bu kuruma kısa filmler çekti, programlar yönetti. Bir şirkette reklam filmleri yönetmeni olarak çalıştı. 1985'de yapımcılığını da üstlendiği ilk sinema filmini çekti.

Filmi:
1985 *Kırlangıç Fırtınası*

**

Caner, Hayri (1936, İstanbul - 1998). Çapa Eğitim Enstitüsü'nde okuduktan sonra genç yaşta hayata atıldı. Berber çıraklığı, simitçilik, avukat sek-

reterliği, fotoğrafçılık yaptı. 1960'da gazeteciliğe başladı. 1962'de *Mahalle Arkadaşları* adlı filmle sinema oyuncusu oldu. Özellikle kendine özgü tiplemeşiyle güldürü filmlerinde dikkati çekti. Si-Sa, *Akademik Sinema* ve *Film Market* dergilerini yönetti. 1964'de *Vur Gözünün Üstüne* adlı filmiyle ilk yönetmenlik denemesini gerçekleştirdi. Daha sonra yönetmenliğini yapıdığı üç film (*Altın Yumruk*, *Viski Kadın* ve *Pasta*, *Arkadaşımın Aşkısın*) bazı nedenlerle yarım kaldı. *Yeşil Gözlü Melek* adlı bir de romanı vardır.

Filmi:
1964 *Vur Gözünün Üstüne*

**

Canova, Mahir (1915, *Kavala, Yunanistan -1993*). Kavala Belediye Başkanının oğlu. İlkokulu İzmit'te, orta öğrenimini Balıkesir'de tamamladı. İlkokul öğretmenliği yaptı. Halkevleri'nde sahneye çıktı. 1936'da Devlet Konservatuvarı Tiyatro Bölümü'nde öğrenim gördü. Uzun yıllar Devlet Tiyatrolarında rejisörlük yaptı. 1953'de ilk filmi yönetti.

Filmi:

1953 *Kara Davut*

**

Cantürk, Hüsnü (1907, *Elazığ -1979*). Lise öğreniminden sonra fotoğrafçılık yaptı. 1957'de Klüp Film şirketini kurdu. Aynı yıl yönetmenliğe başladı. Yönettiği filmlerin senaryolarını da kendisi yazdı.

Filmleri:

1957 *Kör Kuyu*
 1958 *Bir Yudum Su*
 1959 *Bizim Mahalle*
 1960 *Felaket Kadını*
 1961 *Kaderin Önüne Geçilmez*
 1962 *Kurşun Yağmuru*
 1963 *Zıfaf Gecesi*
 1964 *Çöpçatanlar Kampı*
 1965 *Seveceksen Yiğit Sev*
 1966 *İnsan Bir Kere Ölü, Ölüm Temizler*
 1967 *Anadolu Kızı, Ayrılık Olmasaydı*
 1968 *Çöl Kartalı - Şeyh Ahmet*
 1969 *Kadere Boyun Eğdiler*

1973 *Evlât Acısı*

1974 *Tutku*

Film Sayısı: 17

**

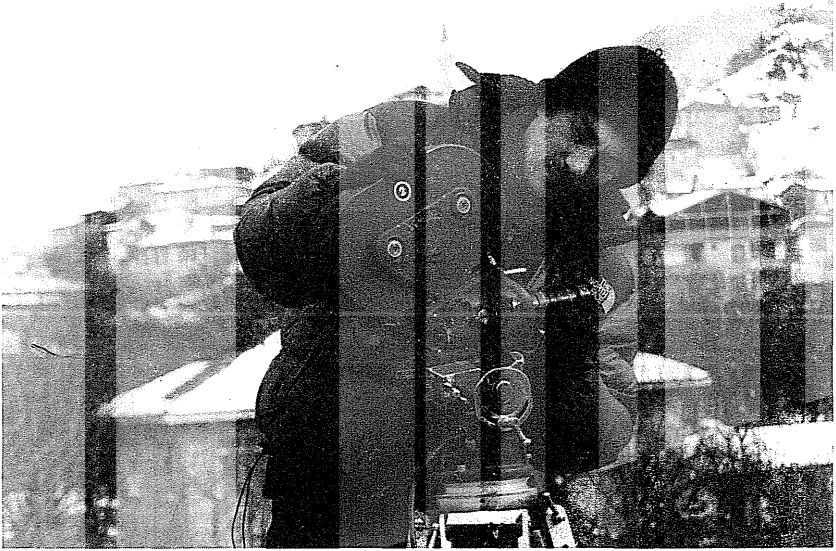
Ceylan, Ferit (1935, *İstanbul -1973*). Sinemaya set işçisi olarak girdi. 1952'de Seyfi Havaeri'ne reji asistanlığı yaptı. Daha sonraki yıllarda Şinasi Özonuk, Asaf Tengiz ve Baki Çalhoğlu'yla çalıştı. 1963'de Yılmaz Güney'in senaryosunu yazdığı *İkisi de Cesurdu*'yla yönetmenliğe başladı. 1973'de bekâr olarak yaşadığı evinde ölü bulundu.

Filmleri:

1963 *İkisi de Cesurdu*
 1964 *Her Gün Ölmektense*
 1965 *Kanlı Buğday, Onyedinci Yolcu*
 1966 *Fakirin Memet*
 1968 *Kaçak, Karanlık Yollar*
 1969 *Cezalan Ölümdü*
 1970 *Kan ve Tabanca*
 1971 *Şeytana Uyduk Bir Kere*
 1972 *Tekrar Güneş Doğacak*

**

Ceylan, Nuri Bilge (1959, *İstanbul*). Boğaziçi Üniversitesi Elektrik Mühendisliği Bölümü'nü bitirdi. Mimarj Sinan Üniversitesi Sinema-TV Bölümü'nde iki yıl sinema eğitimi gördü. 1995'te ilk denemesini *Koza* adlı kısa metrajlı film çalışmasıyla gerçekleştirdi ve bu filmi Cannes Film Festivali'nde gösterildi. İlk uzun met-

Nuri Bilge Ceylan, "Kasaba"nın setinde.

rajlı filmi *Kasaba*'yı siyah-beyaz olarak yönetti, görüntüledi. Bir yaşamı, belgesel tadında siyah-beyaz görüntüler eşliğinde tüm doğallığıyla sergilediği *Kasaba*, kitlesel bir izlenmeye kapalı bir film olsa da sinema eleştirmenlerinin beğenisini kazandı. Ödüllendirildi, övgüler aldı. Yine bir kasaba yaşamını içeren *Mayıs Sıkıntısının* ardından kamerasını bu kez büyük kente çevirdi. *Uzak* la bir kez daha görüntü ustalığını kanıtladı. Türk sinema eleştirmenlerinin ardından Batı dünyasında da keşfedildi. Ülkesine zaferlerle döndü. Tunca Arslan'ın yorumuna göre *Kasaba*, Yılmaz Güney'in Umuf undan bu yana izlediği en gerçekçi film, Atilla Dorsay'a göre ise *Uzak*'la Nuri Bilge Ceylan artık bir dünya yönetmeniydi.

Filmleri:

- 1996 *Kasaba*
- 1999 *Mayıs Sıkıntısı*
- 2002 *Uzak*

Ödülleri:

- 1997 34. Antalya Film Festivali'nde *Kasaba*'yla en iyi yönetmen mansiyonu.
  - 14. Adana Film Festivali'nde Yılmaz Güney özel ödülü.
- 1998 17. İstanbul Film Festivali'nde jüri özel ödülü, "Uluslararası Sinema Eleştirmenleri (Fibreci) ödülü ve Efes Pilsen ödülü.
- 1999 36. Antalya Film Festivali'nde *Mayıs Sıkıntısı* en iyi 2. film, en iyi yönetmen.
  - Sinema Yazarları Derneği'nin seçiminde en iyi film, en iyi yönetmen.

2000 12. Ankara Film Festivali'nde en iyi film.

- 19. İstanbul Film Festivali'nde en iyi film, Uluslararası Sinema Eleştirmenleri (Fibresci) ödülü.
- Brüksel Mediterranean Film Festivali'nde en iyi film.
- İskenderiye Film Festivali'nde en iyi 2. film.

2001 4. Bangkok Film Festivali'nde en iyi yönetmen.

- Arjantin Film Festivali'nde en iyi yönetmen.

⁸ Bergamo Film Festivali'nde Silver Rosa Camuna ödülü.

2002 39. Antalya Film Festivali'nde *Uzak* en iyi film, en iyi yönetmen, en iyi senaryo.

- Orhon Murat Anburnu Yarışmasında en iyi üç filminden biri (*Yazgı ve 9*), en iyi yönetmen.

⁸ 14. Ankara Film Festivali'nde en iyi film, en iyi yönetmen, en iyi görüntü yönetmeni.

2003 Sinema Yazarları'nın seçiminde en iyi film, en iyi yönetmen, en iyi görüntü yönetmeni.

⁸ 56. Cannes Film Festivali'nde jüri özel ödülü.

⁸ 22. İstanbul Film Festivali'nde en iyi film, en iyi yönetmen, Uluslararası Sinema Eleştirmenleri (Fibresci) ödülü.

⁸ Manila Film Festivali'nde en iyi film.

⁸ Hindistan New Delhi Film Festivali'nde en iyi film.

**

Cezayirli, Vedii (1928, Antakya - 1999), Lise öğreniminden sonra 1943'de Devlet Konservatuarı'na girdi. Ankara ve Adana Devlet Tiyatroları'nda sahneye çıktı. *Scapin'in Dolapları* ve *Cyrano de Bergerak* gibi oyunlarda oynadı. 1953'de Cezayirli Filmi kurdu ve aynı yıl Ekmel Hürol'la birlikte ilk filmini yönetti.

Filmi:

1953 *Kaderin Mahkûmları*

Ç

Çadırcı, Ahmet (1956, Adana). Hacettepe Üniversitesi Kütüphanecilik Bölümü'nü bitirdi. Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi'nde yüksek lisans yaptı. Sinemayla ilk ilişkileri kısa film çalışmaları yaparak başladı. Adana'da yayınlanan yerel bazı gazetelerde film eleştirileri yazdı. Televizyon dizileri ve filmlerde oyunculuk yaptı. 1999'da öyküsü, seks filmleri oynatan bir sinema makini üzerine kurulu ilk uzun metrajlı filmini yönetti.

Filmi:

1999 *Renkli-Türkçe*

**

Çakmaklı, Yücel (1937, Afyon). İstanbul Üniversitesi İktisat Fakülte-

si'nde öğrenim gördü. Gazetecilik Enstitüsünden mezun oldu. *Yeni İstanbul* gazetesinde sinema eleştirileri yazdı. 1963'de Dr. Arşavir Alyanak'la başladığı asistanbğım. Aram Gülyüz, Mehmet Dinler, Osman F. Seden ve Orhan Aksoy'la sürdürdü. İlk yönetmenlik denemesini *Kâbe Yollarında* adlı bir belgeselle gerçekleştirdi. 1969'da Elif Filmi kurdu ve 1970'de ilk sinema filmini yönetti. 1970-1974 yılları arası çektiği tüm filmlerle, dinsel ağırlıklı konularla Island kesimin el üstünde tuttuğu bir yönetmen oldu. Katıldığı açık oturumlarda ve yazılarında 'milli sinema görüşü'nün kuramcısı ve savunucusu olarak bu tür bir düşünce yapısının ürünlerini sergilerken, bazı noktalarda İslami kesimin diğer sinemacılarıyla ayn düştü. İlk dönem filmlerinde 'kurtuluş'un Ba-

tıcı anlayışta, Batının kültürel ve ekonomik sömürsünde değil, kendi öz değerlerimizde, manevi ahlâk yapımızda aranması gerektiğini işleyen Çakmaklı, 1980'li yıllarda TV dizilerine ağırlık verdi. Film danışmanı olarak girdiği TRT'de uzun süre çalıştı. *Denizin Kanı*, *Bir Adam Yaratmak*, *Bağnyanık Ömer ile Güzel Zeynep*, *IV. Murat*, *Hacı Arif Bey* ve çeşitli eleştiriler alan *Kuruluş* gibi diziler yönetti. On beş yıl gibi uzun bir aradan sonra 1989'da *Minyeli Abdullah*'la yeniden sinemaya dönüş yaptı ve bu ikinci dönem filmi büyük ticari başarı sağladı. Mesleğe girişinin 25. yılı nedeniyle 1995'de *Gümüş Kare* adlı bir belgesel çekti.

Çakuş, Necati Kemal (1903, *İstanbul - ?*). Konya Sultanisi'nde okudu. 1920'li yıllarda Macaristan'da Güzel Sanatlar eğitimi gördü. Bu eğitim sırasında Budapeşte'de bir film yönetti. Yurda döndükten sonra 1929'da Muhsin Ertuğrul'a *Kaçakçılar* filminde reji asistanlığı yaptı. Ayrıca reklam filmleri çekti. Kısa bir süre kamermanlık yaptı. 1934-1937 yıllarında Sovyet yönetmeni Ester Schup'la birlikte *Türk İnkılabında Terakki Hamleleri* adlı belge filmini çekti. 1944'de Amerika'ya giderek fotoğrafçılık üzerine eğitim gördü. 1955'de ilk uzun metrajlı sinema filmini yönetti.

Filmleri:

- 1970 *Birleşen Yollar*
- 1972 *Çile*
- 1973 *Zehra, Ben Doğarken Ölmüşüm, Oğlum Osman*
- 1974 *Diriliş, Garip Kuş, Kızım Ayşe, Memleketim*
- 1989 *Minyeli Abdullah, Sahibini Arayan Madalya*
- 1990 *Minyeli Abdullah (2)*
- 1991 *Kurdoğlu*
- 1992 *Bişr-i Hafî-1 (Bir Zamanlar Sarhoştu)*
- 1994 *Kanayan Yara Bosna, Bosna Mavi Karanlık*

Filmleri:

- 1955 *Kara Vadi*
- 1958 *Asi Evlat*
- 1963 *Çadır Güllü*

**

Çalhoğlu, Baki (1928, *Denizli*), ilk ve orta öğrenimini babasının görevi nedeniyle doğu ve güney illerinde yaptı. İstanbul Konservatuarında müzik öğrenimi gördü. İstanbul Radyosu'nda konserler verdi. 1948'de Vedat Örfi Bengü'nün yönettiği *Canavar* adlı filme fon müziği besteleyerek sinemaya girdi. Plak doldurdu. Birçok filmin müziklerini besteledi. Oyunculuk yaptı. 1955'de yönetmenliğe başladı. Yönettiği filmlerin bazılarında başrol oynadı.

Filmleri:

- 1955 *Hayat Sokaklarında*
- 1956 *Yangın*
- 1957 *Kara Yazı*

Film Sayısı: 16

Ödülleri:

- 1977 Uluslararası Prag TV Filmleri Festivali'nde Tuncay Öztürk'le birlikte yönettiği *Çok Sesi Ölüm*'le jüri özel ödülü.

**

- 1959 *Bağrıyanık*
 1960 *Divane, Meryem*
 1961 *Ateş Bacayı Sardı*
 1962 *İnsan Doğarken Ağlar*
 1965 *Yarına Boşver*

**

Çamurcu, Metin (1966, *Bilecik*). Marmara Üniversitesi İktisadi İlimler Fakültesi Kamu Yönetimi Bölümü'nden mezun oldu. 1986'da Mesut Uçakan'a reji asistanlığı yaparak sinemaya girdi. Senaryolar yazdı. 1993'de TV filmi *Hasretle* yönetmenliğe başladı. 1994'de ilk sinema filmi çekti. 1995'de *Şark Kahvesi* dizisini yönetti.

Filmi:

1994 *Bize Nasıl Kıydınız*

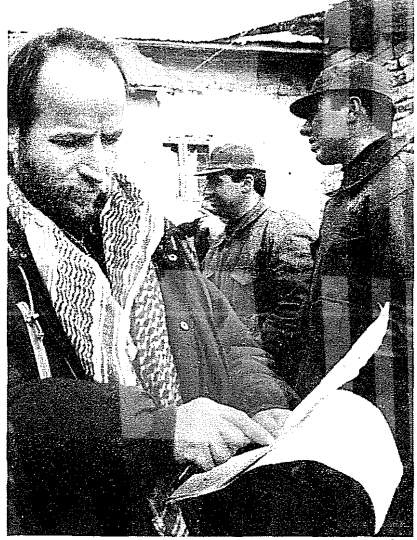
**

Çelik (Berksoy), Naci (1947, *Zonguldak*). İstanbul Gazetecilik Yüksek Okulu'nu bitirdi. Edebiyat dergileri ve bazı gazetelerde eleştiri yazıları yayınladı. 1971'de *Türkiye Defteri* adlı dergiyi çıkardı. 1975'de *Romanda Hesaplaşma* adlı kitabı çıktı. 1975-1987 yıllarında İstanbul TV kürümünde yönetmenlik yaptı. 1978'de *Hayatım Roman*, 1980'de *İş İştir*, 1983'de *Anadolu'nun Kadın Erenleri* ve 1993'de *Yazevi* adlı dizileri yönetti. 1986'da ilk sinema filmi çekti.

Filmleri:

1986 *Gülçiçek ile Kader*
 1992 *Her Gece Bodrum*

**

Reis Çelik, "Işıklar Sönmesin" in setinde.

Çelik, Reis (1961, *Ardahan*). İlk ve orta öğrenimini tamamladıktan sonra İstanbul Belediye Konservatuvarında müzik ve tiyatro eğitimi gördü. Çeşitli edebiyat ve sanat dergilerinde yazdı. Şiirlerini *Meydanlardaki Güneş* adlı kitapta topladı. 1982'de *Dünya* ve *Günaydın* gazetelerinde ekonomi-politika muhabiri olarak çalıştı. Almanya ve Türkiye'de çeşitli TV kuramlarında görev aldı. Çok sayıda belge filmi çekti. Program sergileri açtı. 1992'de *Nazım Hikmet Ziyaretçin Var* adlı belgesel bir film çekti. 1996'da ilk uzun metrajlı sinema filminin yönetmenliğini yaptı. 1997'de kendi şirketi RH Politik Prodüksiyon'u kurdu. Çalışmalarını yapımcı-yönetmen olarak sürdüren Çelik, kendi adına açtığı bir cep sinemasının da işletmeciliğini yapıyor.

Filmleri:

1996 *Işıklar Sönmesin*

1997 *Hoşçakal Yarın*

2003 *inat Hikâyeleri*

Ödülleri:

1996 10. Adana Altın Koza Film Festivalinde *Işıklar Sönmesinde* Bilge Olgaç özel ödülü.

- MGD-Magazin Gazeticiler Demeğinin seçiminde en iyi film ve en iyi yönetmen.

**

Çetin, Sinan (1953, Van). 1970'li yıllarda resim ve fotoğraf çalışmaları yaptı. Resim sergileri açtı, grafiker olarak çalıştı. 1975'de sinemaya *Hanzo* adlı güldürüyle Zeki Ökten'e asistanlık yaparak girdi. Daha sonra Şerif

Gören ve Atıf Yılmazla çalıştı. 1977 yılında Ankara Hacettepe Üniversitesi Sanat Tarihi Bölümü'nden mezun oldu. Aynı yıl *Baskın* ve ardından *Halı Türküsü* adlı belgeselleri yönetti. 1980'de ilk uzun metrajlı sinema filmi *Bir Günün Hikayesini* çekti. Bu arada reklam filmleri yönetti. Toplumsal içerikli film döneminden sonra Plato Film şirketiyle teknik donanımlı bir stüdyo kurup kendi filmlerini yönetti. Dönemin Başbakan'ı Tansu Çiller'e bir süre 'sanat danışmanlığı' yaptı. *Bay E* gibi aşım kişisel fantazmalann ardından popüler 'gişe filmleri'ne yöneldi. Filmleriyle sert çıkışlarıyla tartışmalar yarattı, tepkiler aldı. Uzun bir süreden beri "Film Gibi" adlı TV programıyla, 'medyatik' kişiliğiyle, çok yönlü biçimde çalışmalarını sürdürüyor.

Sinan Çetin, Hülya Avşar, Ma birlikte "Berlin in Berlin'in çekiminde.

Filmleri:

- 1980 *Bir Günün Hikâyesi*
 1981 *Çirkinler de Sever*
 1982 *Çiçek Abbas*
 1985 *14 Numara*
 1986 *Prenses, Gökyüzü*
 1992 *Berlin in Berlin*
 1994 *Bay E*
 1998 *Propaganda*
 2000 *Komser Şekspir*
 2002 *Romantik, Banka*

Ödülleri:

- 1982 Hyères (Fransa) Genç Sinema Festivalinde *Bir Günün Hikâyesi*yle halk jürisi büyük ödülü.
 • 19. Antalya Film Festivalinde *Çirkinler de Sever* en iyi film.
 1985 22. Antalya Film Festivali'nde *14 Numara* en iyi 2. film, en iyi yönetmen.
 1993 Kültür Bakanlığı sinema başarı ödülü. *Berlin in Berlin* Siyad (Sinema Yazarları Demegi) en iyi 5. film.
 1999 4. Uluslararası Şanghay Film Festivali'nde *Propagandayla* Altın Kupa ödülü.
 • 15. Akdeniz Film Festivali'nde Altın Zeytin ve Sinema Eleştirmenleri ödülü.
 • 7. Magazin Gazeteciler Derneği'nin seçiminde en iyi film ve en iyi yönetmen.
 2001 *Nokta* dergisinin 'Doruktakiler' seçiminde *Komser Şekspir*yle yılın sinemacısı.

**

Çefâner, Hüsni (1948, *Osmaniye, Adana - 2000*). 1980'li yıllarda Mahmut Hekimoğlu ile Gökçen Film şirketini kurup yapımcılığa başladı. MİSK-Milliyetçi İşçi Sendikaları Konfederasyonunun genel başkanlığını yaptı. 1983'de ilk filmini yönetti.

Filmleri:

- 1983 *Bir Zamanlar Kardeşiler, Kahreden Kurşun*

**

Çetinkaya, Yavuzer (1948, *İzmir - 1993*). Liseyi İstanbul Robert Kolej'de, üniversiteyi 1. Ü. Psikoloji Bölümü'nde bitirdi. Dostlar Tiyatrosu'nda yazar ve oyuncu olarak çalıştı. Fransa'da sinema doktorası yaptı. Yurt dışında filmlerde oynadı. Fransız Devlet Tiyatrosu'nda sahneye çıktı. Türkiye'ye döndüğünde öyküler ve sinema üzerine denemeler yazdı. 1987'de ilk filmini yönetti.

Filmi:

- 1987 *Deniz Km*

Ödülü:

- 1991 44. Uluslararası Salerno Film Festivali'nde *Deniz Kıgı*'yla jüri özel ödülü.

**

Çölgeçen, Nesli (1955, *Manisa*). 1976'da Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Basın Yayın Yüksek Okulu'ndan mezun oldu. Öğrencilik yıllarında asistan olarak sinemaya girdi. Uzun süre Süha Arm'la çalıştı.

Reklam filmleri yönetti. *Çatı* adlı bir belgesel ve Anadolu uygarlıkları üzerine çeşitli kısa filmler çekti. 1983'de ilk sinema filmini yönetti. 1985'de Yavuz Turgul'un senaryosundan uyarladığı *Züğürt Ağa*'yla büyük bir çıkış yaptı. Çağ dışı kalmış bir ağa artığının çöküşünü, köy-kent çelişkilerini trajikomik bir yaklaşımla sergileyen *Züğürt Ağa*, Türk sinema tarihinin çok önemli güldürü denemelerinden birini oluşturdu. 1993'de *Ankara'yı Seviyorum* belgeselini yönetti.

Filmleri:

1983 *Kardeşim Benim*

1985 *Züğürt Ağa*

1987 *Selamsız Badosu*

1990 *İmdat ile Zarife*

2000 *Oyunbozan*

Ödülleri:

1983 Sedat Simavi Vakfı'nın sinema dalı seçiminde *Kardeşim Benim* en iyi film.

1984 21. Antalya Film Festivali'nde *Kardeşim Benim* en iyi 2. film.

1986 Uluslararası Sinema Günleri'nde *Züğürt Ağa* en iyi üç filminden biri.

® Kültür Bakanlığı seçiminde başarı ödülü.

1991 44. Uluslararası Salerno Film Festivali'nde *İmdat ile Zarife* jüri özel ödülü.

1992 Kültür Bakanlığı seçiminde başarı ödülü.

**

Çubukçu, Muammer (1924, Samsun-1980). Lise öğreniminden sonra sinemaya kurgucu olarak girdi. 1949'da Aydın Arakon'un yönettiği *Çılgık* adlı filmde reji asistanlığı yaptı. 1952'de Sami Ayanoğlu'yla çalıştı. Aynı yıl ilk filmini yönetti.

Filmi:

1952 *İstanbul Çiçekleri*

d

Dal, Behlül (1923, İstanbul). Bir süre Hukuk Fakültesi'nde okudu. Halkevleri'nde oyunlar sahneye koydu. 1955'de Nuri Akıncı'nın yönettiği *Irz Düşmanlar* adlı filmin senaryosunu yazarak sinemaya girdi. 1958'de ilk filmi çekti. Kurduğu As Ajans adına reklam filmleri yönetti. Sinemadaki ününü özellikle kısa metrajlı ödüllü filmleriyle yaptı. Yazdığı şiirleri *O Kadın* adlı kitapta topladı. *Güneşin Patladığı Yer*, *Grizu*, *Çatalağzı Kuyusu* ve *Güneşin Battığı Yer* adlı dizileri çekti. Haber filmleri yaptı. Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı adına *Samsun'a Giden Yol*'u, 1995'de Cumhurbaşkanlığı Sözcüsü Suleyman Demirel'in yaşam öyküsü *İslamköy'den Çankaya'ya* adlı belgeseli yönetti.

Filmleri:

- 1958 *İnsanlık İçin - Kuduz* (Asaf Tengiz'le birlikte yönetti)
 1959 *Kıbrıs Şehitleri*
 1960 *İzdirap Çocuğu — Rahmetler Yağarken*

Ödülleri:

- 1965 2. Antalya Film Festivali'nde *Bir Damla Suyun Hikâyesi* en iyi kısa metrajlı film.
 1966 3. Antalya Film Festivali'nde *Taşların Aşkı* en iyi kısa metrajlı film.
 • Fransa Cumhuriyeti Sivil Liyakat Nişanı.
 1967 4. Antalya Film Festivali'nde *Ay Doğarken* en iyi kısa metrajlı film.
 1968 5. Antalya Film Festivali'nde *Altın Bıçaklar* en iyi kısa metrajlı film.

- 1969 6. Antalya Film Şenliği'nde *Rüya Gibi* en iyi kısa metrajlı film.
- 1970 7. Antalya Film Şenliği'nde *Vurgun* en iyi kısa metrajlı film.
- 1971 8. Antalya Film Şenliği'nde *Hasret* en iyi kısa metrajlı film.
- 1973 10. Antalya Film Festivali'nde *Yuva Hasreti* en iyi kısa metrajlı film.
- 1976 *Güneşin Battığı Yer*, Avrupa Sinema Televizyon Sendikaları Birliği Kısa Metraj Avrupa birincisi.

**

Davutoğlu, Zafer (1934, İstanbul - 1998). Davutpaşa Ortaokulu'nda öğrenim gördü. 1950'de İpek Film Stüdyosu'na girip dekoratör yardımcısı olarak çalışmaya başladı. 1953'de Acar Film Stüdyosu'nda kamera asistanlığı yaptı. 1960'lı yıllarda Osman Seden'le çalıştı. *Cilalı İbo* dizilerinde rejisi asistanlığı yaptı. 1963'de ilk filmi çekti.

Filmleri:

- 1963 *Adanalı Tayfur, Barut Fıçısı*
- 1964 *Adanalı Tayfur Kardeşler, Katilin Kızı, Kimse Fatma Gibi Öpemez*
- 1965 *Horoz Nuri, Çapkınlar Kralı, Ekmekçi Kadın, Hırsız, Komşunun Tavuğu, Şeker Hafıye*
- 1966 *Aşkın Gözyaşları, Babam Katil Değildi, Namus Kanla Yazılır, O Kadın*
- 1967 *Akşamcı, Ortaşark Yanıyor, Ringo Kid, Sefiller*

- 1968 *Altın Avcıları*
- 1969 *Bataklı Damın Kızı Aysel, Gurbette Ölenler, Kardeş Kanı*
- 1970 *Son Kızgın Adam*
- 1972 *Kahpe Tuzağı, Kırık Merdiven*
- 1973 *Pembe Dünya*

Film Sayısı: 26

**

Day, Turan (1935, İstanbul - 1993). Galatasaray Lisesi'nden mezun oldu. 1940'lı yıllarda 'Fıstıkçı Rasim' diye anılan sinemacı Rasim Day'm oğlu. 1953'de babasının Day Film Stüdyosu'nda kurguculuk yaparak işe başladı. 1956'da yönetmenliği denedi.

Filmleri:

- 1956 *Aşk ve Kumar, Felaket Zinciri*
- 1958 *Beyaz Gül - Kaderim*

**

Değer, Samim (1947, İstanbul). İktisat Fakültesini bitirdi. Yüksek Gazetecilik Okulu'ndan mezun oldu. 1966'da Robert Kolej'de okurken sinemayla ilgilendi. Tatil günlerinde *Nuh'un Gemisi* adlı filmle Duygu Sağroğlu'na asistanlık yaptı. 1987'de *Islak Sokak* adlı video filmiyle ilk yönetmenlik denemesini gerçekleştirdi. 1988'de ilk sinema filmi yönetti. 1989'da *Yan Şaka Yan Ciddi* adlı TV dizisini çekti. Çalışmalarım Ulusal Video Kurumu adına eğlence ve müzik programlarının genel yönetmeni olarak sürdürüyor.

Filmleri:

- 1988 *Biz Aynlamayız, Kara Sevda*
- 1989 *İstiyorum, Lambada*

Turgut Demirağ (ayakta, soldan ikinci), 'Ya İstiklal Ya Ölün'ün setinde.

Demirağ, Turgut (1921, Sivas - 1987). Boğaziçi ve Kabataş Lisele-ri'nde öğrenim gördü. 1939'da mühendislik eğitimi için gittiği Amerika'da fikrini değiştirip Southern California Üniversitesi Sinemacılık Bölümü'nde okudu. Bir süre Hollywood Stüdyoları'nda stajyer asistan olarak çalıştı. 1943'te Leo Me Carey'in *Going My Way* ve Cecil Blount de Mille'nin *The Story of Dr. Wassel* adlı filmlerinde asistanlık yaptı. 1945'de yurda döndü ve And Film şirketini kurup yapımcılığa başladı. 1947'de Reşat Nuri Güntekin'den uyarladığı *Bir Dağ Masalı* adlı ilk filmini yönetti. 1951'de Nasrettin Hoca, Keloğlan ve Gülderen Sultan gibi üç halk masalından oluşan

Türk sinemasının ilk uzun metrajlı çizgi filmi *Evvel Zaman İçinde*'nin yapımcılığını üstlendi. Yüksel Ünsal'm çizdiği ve yönetmenliğini yaptığı ilk renkli çizgi filmi yıkanmak için gönderildiği MGM Stüdyolarında kayboldu. 1964'de yönettiği *Aşk ve Kin* kendi içinde en iddialı filmi oldu. Uzun süre Prodüksiyonlar Cemiyeti'nin başkanlığını yaptı. Kızı Melike Demirağ'ı başrolde oynattığı *Üç Kızgın Cengaver*'den sonra sinemayı bıraktı.

Filmleri:

- 1947 *Bir Dağ Masalı, Hülya*
- 1948 *Kanlı Taşlar*
- 1949 *Fato*
- 1954 *Ahretten Gelen Adam*
- 1958 *Karasu*

- 1960 *Cumbadan Rumbaya*
 1964 *Aşk ve Kin, Çanakkale Aslanları* (Nusret Eraslan'la birlikte)
 1965 *Kocamın Nişanlısı*
 1966 *Kadın Avcıları*
 1967 *Bir Dağ Masalı (2)*
 1968 *Abbase Sultan, Parmaksız Salih*
 1969 *Ayn Dünyalar*
 1971 *Üç Kızgın Cengaver*
 1972 *Aynı Yolun Yolcusu*
 1974 *Domatesler ve Silahlar*

Film Sayısı: 18

Ödülleri:

- 1948 Yerli Film Yapanlar Cemiyeti'nin yarışmasında *Bir Dağ Masalı* en iyi film ve en iyi yönetmen.
 1965 2. Antalya Film Festivali'nde *Aşk ve Kin* en iyi film.
 1967 İrlanda Cork Film Festivali'nde *Bir Dağ Masalı (2)* mansiyon.

**

DemireS, Ziya (1919, Zonguldak). 1944'de Devlet Konservatuarını bitirdi. *Perili Değirmen* ve *Keloğlan* adlı çocuk oyunları yazdı. *Julius Casear, Kibarlık Budalası* gibi oyunlarda oynadı. 1964'de Yılmaz Güney ve Şeref Gürsoy'un başrollerini oynadığı *Kocaoğlan*'la ilk yönetmenlik denemesini gerçekleştirdi.

Filmi:

- 1964 *Kocaoğlan*

**

Demirkubuz, Zeki (1964, İsparta). İstanbul Üniversitesi İletişim Bölümü'nden mezun oldu. 1986'da Zeki Ökten'e asistanlık yaparak sinemaya girdi. 1994'de yönetmenliğe başladı. Özellikle de ikinci filmi *Masumiyet*'le büyük bir çıkış yapan Demirkubuz, son dönem Türk Sineması'nın bağımsız yönetmenlerinden. Bir soruşturma sonucu, 89 yıllık Türk Sinema tarihinin (1914-2003) 'en iyi 10 film'i arasına giren *Masumiyet*, özgün bir çalışma kuşkusuz. Demirkubuz, çok kişisel ta-kıntılarından vazgeçemese de taviz vermeden, küçük bütçelerle sessiz sedasız çalışmalarını bu yönde sürdürüyor.

Filmleri:

- 1994 *CBlok*
 1997 *Masumiyet*
 1998 *Üçüncü Sayfa*
 2001 *İtiraf Yazgı*
 2003 *Bekleme Odası*

Ödülleri:

- 1994 6. Ankara Film Şenliği'nde *C Blok* jüri özel ödülü, umut veren en iyi yönetmen ve en iyi senaryo.
 0 13. Uluslararası İstanbul Film Festivali'nde umut veren en iyi yeni yönetmen.
 1995 Siyad-Sinema Yazarları Derneği'nin seçiminde *C Blok* en iyi film ve en iyi yönetmen. Kültür Bakanlığı sinema başarı ödülü.
 1997 34. Antalya Film Festivali'nde *Masumiyet* en iyi 2. film.
 • 2. Adana Film Festivali'nde en iyi yönetmen.

Zeki Demirkubuz, "C Blok".

- 1998 10. Ankara Film Festivali'nde jüri özel ödülü.
- 17. İstanbul Film Festivali'nde en iyi film.
  - 9. Orhon M. Anbumu yarışmasında en iyi film, en iyi yönetmen.
  - Sinema Yazarları Demeği'nin seçiminde en iyi film, en iyi yönetmen, en iyi senaryo.
  - Magazin Gazetecileri Demeği'nin seçiminde en iyi film, en iyi yönetmen.
  - 10. Uluslararası Angors (Fransa) Film Festivali'nde büyük ödül.
  - Fransa'da en iyi yabancı film Sadoul ödülü.
- 1999 2. İzmir Film Festivali'nde en iyi film, en iyi yönetmen.
- Sinema Yazarları Demeği'nin seçiminde en iyi senaryo.
- 2000 19. İstanbul Film Festivali'nde en iyi film ve en iyi yönetmen.
- 11. Orhon M. Anbumu yarışmasında en iyi film.
- 2001 38. Antalya Film Festivali'nde *Yazgı* en iyi 3. film, en iyi yönetmen.
- 2002 21. İstanbul Film Festivali'nde Uluslararası Film Eleştirmenleri (Fibreci) Birliği ödülü ve en iyi yönetmen.
- Orhon M. Anbumü Yanşması'nda en iyi 3 filmden biri.
- 2003 Sinema Yazarları Demeği'nin seçiminde *İtiraf* la en iyi senaryo.
- 2003 40. Antalya Film Festivali'nde, *Bekleme Odası* en iyi 3. film.

Dilligil, Avni (1908, *Hayfa, Lübnan - 1971*). Lise öğreniminden sonra 1927'de İstanbul Şehir Tiyatrosu'na fiğüran olarak girdi. Muhsin Ertuğrul'un dikkatini çekerek *Karamazof Kardeşler* ve *Satıcının ölümü* gibi ünlü oyunlarda başrol oynadı. Anadolu turnelerine çıktı. Çeşitli tiyatro toplulukları kurdu. Tiyatro oyunculuğu ve yöneticilik dallarında gösterdiği başarılar sonucu çeşitli ödüller aldı. 1941'de Muhsin Ertuğrul'un yönettiği *Kahveci Güzeli*'yle sinema oyunculuğuna başladı. 1950'de ilk filmini yönetti.

Filmleri:

- 1950 *Oğlum İçin,*
- 1953 *Mahallenin Namusu*
- 1954 *Evlata Acısı*
- 1955 *Karacaoğlan, Yaşlı Gözler*
- 1960 *Benli Emine*
- 1964 *İstikbal*

**

Dilmen, Orhan (? -1983). Galatasaray Lisesi'ni bitirdi, iktisat Fakültesinde okudu. Uzun yıllar Paris'te yaşadı. Osmanlı Bankası Müdürlüğü yaptı. Ahmet Üstel'le *Kobra* filmi kurdu. 1954'de ilk filmini yönetti.

Filmleri:

- 1954 *Son Baskın*
- 1955 *İzdirap Şarkısı*

**

Dinler, Mehmet (1928, *Adana*). İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Sanat Tarihi Bölümü'nden mezun ol-

du. Yüksek öğreniminden sonra Bakırköy Bez Fabrikasında memurluk yaptı. 1960'da Osman F. Seden'e asistanlık yaparak sinemaya girdi. 1961'de ustası Osman Seden'in senaryosunu yazdığı *Cilalı İbo Zoraki Baba*'yla yönetmenliğe başladı. 1993'de *Şen Olasın Nuri Bey* ve 1994'de *Bekarlık Sultanlık mı* adlı TV dizilerini yönetti.

Filmleri:

- 1961 *Cilalı İbo Zoraki Baba*
- 1962 *Aşk Yarışı, Erkeklik Öldü mü Atf Bey, Kıyma Bana Güzelim*
- 1963 *Bazıları Dayak Sever, Dağlar Kralı Köroğlu, Sayın Bayan, Cilalı İbo Kadın Avcısı*
- 1964 *Aslan Marka Nihat, Cilalı İbo ve Kırk Haramiler*
- 1965 *Cennet Fedailer, Oğlum Oğlum, Sevişmek Yasak, Tehlikeli Adımlar, Üç Kardeşe Bir Gelin*
- 1966 *Fakir ve Mağrur, Karanlıklar Meleği, Kıran Kıran*
- 1967 *Aşkla Divaneyim, Kara Duvaklı Gelin, Kelepçeli Melek, Ölümsüz Kadın, Serseriler Kralı, Sinekli Bakkal, Yarın Çok Geç Olacak, Zehirli Çiçek*
- 1968 *Ağla Gözlerim, Alevli Yıllar, Funda, İstanbul Kaldırımları*
- 1969 *Çingene Aşkı Paprika, izdirap Şarkısı, İntikam Yemini, Sana Dönmeyeceğim, Sevdiğim Adam, Sonbahar Rüzgarları, Tatlı Sevgilim*
- 1970 *Ah Müjgan Ah, Erkeklik Öldü mü Abiler, İşler Karışık, Söz Müdafanın. Talihsiz Baba, Tatlı Meleğim, Yuvasız Kuşlar*

Mehmet Dinler, Türkan Şoray'la birlikte "Sinekli BakkaP"ın çekiminde.

1971	<i>Bebek Gibi Maşallah, Cilalı İbo Yetimler Meleş, Cilalı İbo Tek-sas Fatihi, Hayatım Şenindir, Melek mi Şeytan mı. Solan Bir Yaprak Gibi</i>	1976	<i>Adana Urfa Bankası, Aman Ka-rım Duymanız, Perişan</i>
1972	<i>Ekmeleş Kadın, Evlat, Suçlu, Takip, Tanrı Misafiri, Üç Sev-gili</i>	1981	<i>Ölmeyen Arkadaşlık</i>
1973	<i>Kader, Kara Toprak, Kır Çileş, Şüph, Yalancı, Çok Yalnızım</i>	1982	<i>Vatan Kucaşında</i>
1974	<i>Ceza, Gariban, Talihsiz Evlat, Unutama Beni</i>	1986	<i>Ağlıyorsam Yaşıyorum, Zehirli Çileş</i>
1975	<i>Kadınlar Hayır Derse, Panik</i>	1993	<i>Ezan Sesleri</i>
			<i>Film Sayısı: 75</i>
		Ödülü:	
		1973	<i>10. Antalya Film Festivalinde Suçlu en iyi 3. film.</i>

**

Diriktik, Salih (1951, *İstanbul*). İstanbul Tıp Fakültesi'ni bitirdi. MTTB-Milli Türk Talebe Birliği'nin Sinema Bölümü'nde uzun süre görev aldı. Çeşitli yayın organlarında sinemayla ilgili eleştiriler yazdı. Yazılarının bazılarında Salih Gökmen takma adını kullandı. Eleştirilerinde 'Milli Sinema' görüşüne ağırlık verip bu bakış açısını 1973'de yayınladığı *Bugünkü Türk Sineması* adlı kitabıyla destekledi. 1974'de "Akm Grup" adıyla kurulan ve içlerinde Abdurrahman Dilipak'm da bulunduğu İslami sinemacı gençler arasında yer aldı. 1975'de 'Türk-İslam sentezi' üzerine geliştirdiği ilk filmini yönetti. Uzun bir aradan sonra 1985'den başlayarak dizi film çalışmalarına ağırlık verdi. 1985'de *Dokuzuncu Hariciye Koşuşu*, 1986'da *Halının Türküsü*, 1988'de *Çiçekler Açmak İster*, 1993'de *Ah Gurbet ve Danimarka-II Gelin* dizilerini yönetti. Öğretici video filmleri çekti.

Filmi:

1975 *Gençlik Köprüsü*

**

Doğan, Süha (1920, *Yozgat-1979*). Bir dönemin Kastamonu valisi ve bakanlarından Avni Doğan'ın oğlu. İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi'ni bitirdi. 1952'de Vahi Öz'ün yönettiği *Kan Kardeşler* adlı filmle oyunculuğa başladı. Daha çok kır saçlı, gösterişli tiپیyle dikkati çekip, yardımcı oyuncu olarak birçok filmde karakter rollerine çıktı. 1957'de yönetmenliğe başladı. Yaşamının son yılları yalnızlık

içinde geçti. Tedavi gördüğü Bakırköy Akıl Hastanesi'nde yaşamını yitirdi.

Filmleri:

- 1957 *Gelin Ayşem*
- 1958 *Çitlembik*
- 1959 *Ninno, Ölürüm de Ayrılmam*
- 1961 *Gönülden Gönüle, Melekler Şahidimdir*
- 1962 *Bir Çiçek Üç Böcek, Öldüren Bahar, Şoförün Karısı*
- 1963 *Hiç mi Beni Sevmedin, Rüzgârlı Tepe, Üç Çapkın Gelin*
- 1964 *Halime'den Mektup Var, Nem Alacak Felek Benim, Satılık Kızlar*
- 1965 *Bekri Mustafa, Kanlı Meydan*
- 1968 *Anjelik ve Deli İbrahim, Büyük Günah*
- 1969 *Aşk Yarası Derindir, Devlerin Aşkı, Günahını Kanlarıyla Ödediler*
- 1971 *Çılgın Bakireler*

Film Sayısı: 23

**

Dormen, Haldun (1928, *Mersin*). Amerika'da Yale Üniversitesi'nde tiyatro eğitimi gördü. İlk tiyatro deneyimlerini Robert Kolej'de gerçekleştirdi. 1954'de yurda dönüşünde Muhsin Ertuğrul'un Küçük Sahne'de yönettiği *Cinayet Var* oyunuyla profesyonelliğe ilk adımlarını attı. Kendi adına Dormen Tiyatrosu'nu kurdu. 1966'da yönetmen olarak sinemaya girdi. Bazı filmlerin müzik direktörlüğünü yaptı. 1970'li yıllarda dikkat çekici müzikal oyunlar sahneye koy-

Tarık Dursun K. (en sağdaki), Sadri Alışık'la birlikte "Düşman Yolları Kesti"nin setinde.

du. Çeşitli yayın organlarında sanat üzerine yazdı. Anılarını iki kitapta topladı. TV kanallarına sinema üzerine çeşitli programlar yaptı. "Kamera Arkası", yıllardır sürdürdüğü programlarından yalnızca biri.

Filmi:

1965 *Bozuk Düzen, Güzel Bir Gün İçin*

Ödülleri:

1966 3. Antalya Film Festivali'nde *Bozuk Düzen* en iyi film.

1967 4. Antalya Film Festivali'nde *Güzel Bir Gün İçin* en başarılı komedi filmi.

**

Dursun K. Tarık (1931, İzmir). Orta öğreniminden sonra yazın hayatına atıldı. 1950'li yıllarda çeşitli gazete ve dergilere "T. Kakinç" imzasıyla sinema eleştirileri yazdı. Sinema kitapları yayınladı. 1960'lı yıllarda Ali Gevgülli ile *Yeni Sinema* dergisini çıkardı. Türk yazın dünyasında romanlarıyla, öyküleriyle ün yaptı. Çeşitli edebiyat ödülleri aldı. 1957'de senaryolar yazmaya başladı. Osman F. Seden'e asistanlık yaptı, senaryo çalışmalarına katıldı. *Kitaplar* adlı bir dergi çıkardı. Yayıncılık yaptı. 1962'de senaryosunu yazdığı ve yönettiği ilk filmi çekti. Birçok eseri, örneğin *Denizin Kanı*, *Alçaktan Uçan Güvercin* ve 1993'de de *Ağaçlar Gibi Ayakta* TV dizisi olarak çekildi. Bazı filmlerin diyaloglarını yazdı.

Süreyya Duru (solda), Orhan Cünşiray'la birlikte bir çekime hazırlanırken.

Filmleri:

- 1962 *Aramıza Kan Girdi*
- 1963 *Korkusuz Kabadayı*
- 1964 *Cehennem Arkadaşları, Kelebekler Çift Uçar*
- 1965 *Yaralı Kartal*

**

Duru, Nejat (1932, Samsun - 1992). Yapımcı Nazif Duru'nun oğlu. Lise öğreniminden sonra Fransa'ya gidip sinema konusunda araştırmalar yaptı. 1959'da yurda dönüşünde ilk yönetmenlik denemesini gerçekleştirdi. Prodüktörlük ve reklamcılık yaptı..

Filmleri:

- 1959 *Şeytan Mayası*
- 1962 *Şarkıcı Kız **

**

Duru, Süreyya (1930, Samsun - 1988). 1949' da Galatasaray Lisesi'nden mezun oldu. Hukuk Fakültesi'ndeki öğrencilik yıllarında baba (Naci Duru) mesleği olan sinemayla ilgilendi ve 1955'de Lütfi Ö. Akad'ın yönettiği *Be-yaz Mendi*de prodüksiyon amirliği yaptı. 1961'de yönetmenliğe başladı. Aile şirketi Duru Film kurumu adına yönettiği filmlerden sonra 1970'de Murat Film'i kurdu. Sıradan edebiyat uyarlamalarından sonra 1966'da Cüneyt Arkın'lı *Malkoçoğlu* dizisine ağırlık verdi. 1970'de *Keloğlan* filmiyle gişe rekorları kırıp ticari başarısını sürdürdü. 1974'den başlayarak Bekir Yıldız'm öykülerinden Vedat Türkali'nin senaryolaştırdığı Bedrana'yla sinema yaşamının ilk büyük çıkışını yaptı. Vedat Türkali'yle yaptığı işbirliği sonucu *Kara Çarşaf* *Gelin* gibi kırsal kesimdeki sorun-

lan, feodal ilişkileri çarpıcı bir anlatımla sergileyen filmler gerçekleştirdi. Son dönem işlediği toplumsal konular yüzünden başı sansürle derde girmesine karşılık yılmadı. Son filmi Peride Celal uyarlaması *Ada*'yı tamamlayamadan yaşamını yitirdi.

Filmleri:

- 1961 *İstanbul'da Aşk Başkadır*
 1962 *İki Çalgıcının Seyahati, Ateşli Kan*
 1963 *Büyük Yemin, Dişi Örümcek, Yakılacak Kitap*
 1964 *Avare Yavru Filinta Kovboy, Döner Ayna, Kavga Var, Şahane Züğürtler, Şoför Nebahat ve Kızı*
 1965 *Aşk ve İntikam, Sevgim ve Gururum, Şoför Nebahat Bizde Kabahat*
 1966 *Damgalı Adam, Malkoçoğlu, Siyahlı Kadın*
 1967 * *Malkoçoğlu Krallara Karşı, Zengin ve Serseri*
 1968 *Dağları Bekleyen Kız, Kader, Malkoçoğlu Kara Korsan, Yakılacak Kitap (2)*
 1969 *Ala Geyik, Malkoçoğlu Akıncılar Geliyor*
 1970 *Beyaz Güller, Selahattin Eyyubi, Şoför Nebahat*
 1971 *Keloğlan, Malkoçoğlu Ölüm Fedaileri, Ömrümce Unutamadım, Kül Kedisi*
 1972 *Hayatımızın En Güzel Yılları, Her Şafakta Ölürüm, Malkoçoğlu Kurt Bey*
 1973 *Nefret, Rabia - İlk Kadın Evliya*
 1974 *Aç Gözünü Mehmet, Bedrana, Çılgın Arzular*
 1975 *Azgın Bakireler, Kara Çarşafı Gelin*

- 1976 *Ben Bir Garip Keloğlanım, Güneşli Bataklık*
 1979 *Derya Gülü*
 1984 *Geçim Otobüsü (Remzi Jöntürk'le birlikte)*
 1986 *Fatmagül'ün Suçu Ne, Uzun Bir Gece*
 1987 *Çil Horoz*
 1988 *Ada*

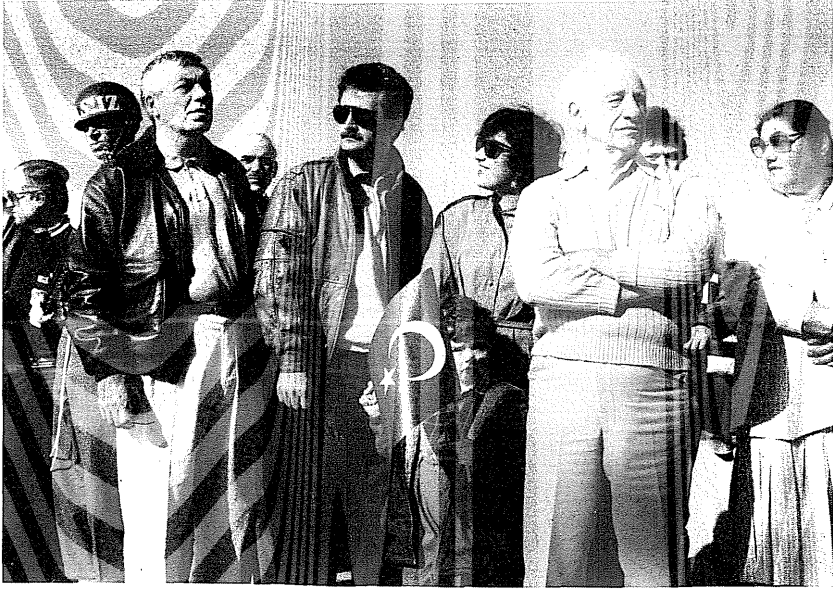
Film Sayısı: 50

Ödülleri:

- 1974 Karlovy Vary (Çekoslovakya) Film Şenliği'nde *Bedrana*'yla Cidale ödülü.
 • 11. Antalya Film Festivalinde en iyi 2. film
 1975 4. Yanınca Sanat Şenliği'nde *Bedrana* en iyi 2. film.
 1977 14. Antalya Film Festivalinde *Kara Çarşafı Gelin* en iyi film.
 1978 Karlovy Vary (Çekoslovakya) Film Şenliğinde *Güneşli Bataklık* Sendikalar Birliği özel ödülü.
 1988 25. Antalya Film Festivalinde Süreyya Duru'ya onur ödülü.
 • Kültür Bakanlığı Seçiminde *Ada*'yla başarı-ödülü.

**

Duru, Uğur (1939, İstanbul). Deniz Harp Okulu'ndan mezun oldu. Bir süre subaylık yaptı. Ordudan ayrıldıktan sonra İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Sanat Tarihi Bölümü'nde öğrenim gördü. Öğrencilik yıllarında sinemaya girip rejisi asistanlığı yaptı. 1968'de ilk filmini yönetti.

Yılmaz Duru, Elia Kazanla birlikte bir filmin setinde.

Filmleri:

- 1968 *Avanta Kemal Torpido Yılmaz'a Karşı, Korkusuz Yabancı*
 1969 *Çile*
 1970 *Babaların Günahı, Korkusuzlar*
 1975 *Evde Kalmış Kızlar*
 1984 *Gözlerin Bela. Senin*
 1987 *Silaha Yeminliydim*
 1989 *Hemşire Ayça* ■
 1990 *Misafir*

*
**

Duru, Yılmaz (1933, Adana). Bir süre lise öğrenimi gördü. 1944'de Ses Tiyatrosu'nda *Kadınlar Adası* operetinde sahneye çıktı. Dansörlük yaptı. 1954'de Çetin Karamanbey'in yönettiği *İki Ateş Arasında* adlı filmle oyunculuğa başladı. 1957'de Amerika'ya gidip Philips Dans

Okulu'nda dans öğretmenliği yaptı, geleneksel Türk halk oyunlarını tanıttı ve ayrıca TV-Sinema öğrenimi gördü. 1964'de Tura Film'i kurdu ve aynı yıl yönetmenliğe başladı. Sürekli yakasma taktığı karanfille 'karanfilli jön' adıyla ün yaptı. Kardeşi Türkan Duru ve eşi Sabah Duru'nun senaryolarından yola çıkıp, Yılmaz Güney'in oynadığı *İnce Cumali* ve *Kara Doğan* gibi sıra dışı filmler üretti. Bazı filmlerin müzik direktörlüğünü üsdedi. 1970'li yılların sonunda Sovyet sinemacılarıyla ticari dosduklar kurdu. 1979'da Nazım Hikmet uyarlaması *Ferhat ile Şirin - Bir Aşk Masalıyla* ilk Türk-Sovyet ortak yapımını gerçekleştirdi. 12 Eylül döneminin yasaklı sanatçılarından Bülent Ersoy'la 1984'de Almanya'da biri video filmi (*Yaşamak İstiyorum*) olmak üzere iki film yönetti.

Filmleri:

- 1964 *Erkekler Ağlamaz*
 1965 *Ekmek Kavgası*
 1966 *Dört Kurşun, Meydan Köpeği, Zalimler*
 1967 *Azap Yolu, Büyük Cellatlar, İnce Cumali*
 1968 *Bin Yıllık Yol, Mekansız Kurtlar*
 1969 *Büyük Öç*
 1970 *Erkek Gibi Ölenler, Kanun Kaçakları*
 1971 *Adaletin Bu mu Dünya, Elvan*
 1972 *Acı Pirinç, Beyaz Kurt, İblis, Kara Doğan*
 1973 *Meyro, Namus Borcu, Susuz Yaz*
 1974 *Dövüşe Dövüşe Öldüler, Gün Akşam Oldu, Silah Kardeş Elinde, Yılan Yuvası, Beyto*
 1975 *İnce Memet Vuruldu, Paçavra*
 1976 *Günahkâr, Kader Torbası, Kurban Olayım*
 1977 *Kükreyen Aslan*
 1984 *Acı Ekmek*
 1986 *Kuşatma, Süreyya*
 1994 *Acı Zafer*

Film Sayısı: 37

Ödülleri:

- 1967 4. Antalya Film Şenliği'nde *Zalimler* en başarılı dram filmi.
 1968 5. Antalya Film Şenliği'nde *İnce Cumali* en iyi film ve en iyi yönetmen.
 1969 6. Antalya Film Şenliği'nde *Bin Yıllık Yol* en iyi 2. film.
 1972 4. Adana Film Festivali'nde *Kara Doğan* en iyi film ve en iyi yönetmen.

1974 11. Antalya Film Şenliği'nde *Namus Borcuyla* en iyi özgün müzik.

1997 34. Antalya Film Festivali'nde yaşam boyu onur ödülü.

**

Durukan, Muhteşem (1926, İstanbul - 1988). Haydarpaşa Lisesi'nde okudu. Eminönü Halkevi'nde sahneye çıktı. Çeşitli topluluklarla çalıştı. 1948'de Seyfi Havaeri'nin yönettiği *Bir Yabancı* filmiyle reji asistanlığına başladı. 1950'li yılların ortalarında yönetmenliğe başladı. Oyunculuk yaptı. *Bir Kız Kaçınca* ve *Dokunmayın Sızlere* adlı senaryolarını yayınladı.

Filmleri:

- 1957 *Karlı Dağdaki Ateş* (Tekin Akpolat'la birlikte)
 1960 *Bir Gelin Gitti*
 1964 *Bir Kız Kaçınca*

**

DÜZ, Aykut (1948, İstanbul). Uzun süre asistanlık yaptı. 1968'de yönetmenliğe başladı. 1974'de *Vur Be Ramazan*'la en önemli filmini gerçekleştirdi. Bir yıl sonra 'seks komedileri furyası'na boyun eğip, bu türden çalışmalar yaparak başarısını sürdürmedi. Seks-avantür furyasının sona ermesinden sonra da uzun süre Cüneyt Arkınla çalıştı. Ucuz maliyetli sıradan filmler yönetti.

Filmleri:

- 1968 *Talihsiz Meryem*

- 1972 *Acı Sevda, Çileli Dünya, Deli, Hesabı Kim Ödeyecek, Kadersizler*
- 1973 *Behçet Derler Adıma, İhanet*
- 1974 *Vur Be Ramazan*
- 1975 *Trafik Cemal, Sev Doya Doya*
- 1978 *Tatlı Sevgilim Kaymaklı Lokum*
- 1979 *Aşk Penceresi, Biz Böyle Seve-
riz, Cici Kız, Çılgın Dilber, İhti-
ras Kurbanları, Kadersizler,
Kahpe, Ölüm Emri*
- 1981 *İntikam Yemini*
- 1982 *Kırmızı Kelebek (Peter Maris'le
birlikte)*
- 1983 *Kahreden Kurşun (Hüsnü Çeti-
ner'le birlikte)*
- 1984 *Kanun Kanundur*
- 1986 *Ayrılık Hasreti, Oteldeki Cına-
yet, Değişim, Genç ve Dul, Ka-
festeki Kadın, Tokatçılar, Sert
Adam*
- 1987 *Deniz, Dört Hergele, İnsan Av-
cuları*
- 1988 *Muhteşem Serseri*
- Film Sayısı: 35*

e

Efekan, ümit (1949, *İstanbul*). Gedikpaşa Lisesi'ni bitirdi. Lise öğreniminden sonra film stüdyolarında çalışarak girdi sinemaya. Montaj ve senkron gibi teknik çalışmalar yaptıktan bir süre sonra asistanlığa başladı. Orhan Elmas, Zeki Ökten ve Osman F. Seden'le çalıştı. 1977'de yönetmen oldu. 1984'de senaryosunu Metin Erksarım yazdığı *Fırtına Gönüller* adlı filmle ilk kez dikkati çekti. Bir aşk tutkusunu işleyen filmde estetik düzeyi öne çıkan şiirsel bir anlatım biçimi geliştirdi. Bir süre Küçük Emrah'lı piyasa işi arabesk melodramlarla çalışmalarını sürdürdü ve ardından Bekir Yıldız'dan uyarladığı *Halkalı Köleyle* sinema yaşamının en gerçekçi filmini ortaya koydu. Hayat kadınlarıyla ilgili gerçek bir yaşam öy-

küsünden yola çıkarak yönettiği *Madde 438*'den sonra 1990lı yıllarda TV dizilerine yöneldi. 1993'de *Sevginin Gücü* ve Orhan Gencebay'm bazı yaşam kesitlerinden oluşan *Gencebay Öyküleri* adlı dizileri yönetti.

Filmleri:

- 1977 *Tokat, Sarmaş Dolaş*
- 1978 *Töre*
- 1979 *Garibin Çilesi Ölünce Biter, İlk İlk*
- 1980 *Eşek Şakası, Kürtaj, Uyanık Aptallar, Yasak Aşk*
- 1982 *Kader Bize Düşman mı*
- 1983 *Aptal Kahraman, Şaşkın Ördük*
- 1984 *Acı, Çılgın Arzular, Fırtına Gönüller, Kızlar Sınıfı, Lodos Züh-tü, Sevmek Yeniden Doğmak, Yaralı*

Münir Hayri Egeli (sağdaki), Rossano Brazzi'yle birlikte İtalya'da bir toplantı öncesinde.

- 1985 *Acuların Çocuğu, Bir Akşam Üstü, Boynu Bükükler, Deliye Her gün Bayram, Herşeyim Şensin, Vahşi Aşk, Ya Ya Ya Şa Şa Şa*
- 1986 *Acı Dünya, Alev Gibi, Güzelim, Halkalı Köle, Hayat Köpiüsü, Sıcak Yatak*
- 1987 *Cennet Gözlüm, Kalbimdeki Düşman, Sefiller, Vurmayın, Yalnız Adam*
- 1988 *Bu Devrin Kadını, Kadın Dul Kalınca*
- 1989 *Öğretmen Zeynep, Seni Arıyorum, Sevdim, Sevgiler Düşlerde Kaldı*
- 1990 *Darbe, Madde 438, Utan*
- 1991 *Bir Kadın*

Film Sayısı: 46

**

Egeli, Münir Hayri (1903, İstanbul - 1970). Çizgi-roman yayıncısı Erdoğan Egeli'nin babası. İstanbul Muallim Mektebi'ni bitirdi. Fransa'ya gidip Sorbonne Üniversitesi'nde psikoloji eğitimi gördü. 1919'da *Binnaz* filminde asistanlık yaptı. Daha sonra öğretmenlik ve Gazi Eğitim Enstitüsü müdürlüğü görevinde bulundu. 1930'da *Atatürk'ün Gezi Belgeseli*'ni çekti. Atatürk'ün emriyle yönettiği *Ben Bir İnkılap Çocuğuyum* adlı belgesel ise yanık kaldı. 1933'de Ankara'da çeşitli sanat hareketleriyle dikkati çekti. *Oyunlar* ve *Kolsuz Bebek* gibi çocuk romanları yazdı. Ülkemizdeki ilk fotoromanlardan birini çekti. Radyo skeçleri yazdı, operetler sahneye koydu. Almanya'da tiyatro eğitimi gördü. İtalya'da Cine Citta Stüdyoları'nda araştırmalar yaptı.

1950'lerde ilk uzun metrajlı sinema filmini yönetti. 1964'te Almanya'da *Size Bir Mektup Var* adlı filmi çekti.

Filmleri:

- 1951 *Cem Sultan, Yavuz Sultan Selim ve Yeniçeri Hasan*
- 1952 *Söz Müdafaaınıdır, Yıldırım Beyazıt ve Timurlenk*
- 1953 *San Zeybek*
- 1954 *Nilgün*
- 1961 *Kolsuz Bebek*

**

Eğilmez, Ertem (1929, İstanbul - 1989). Konya Lisesi'nden sonra İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi'nde okudu ve mezun oldu. Baba parasıyla Moda'da dükkan açıp bakkallık yaptı. Askerlik dönüşü Arif Bolat Kitabevi'nde çalıştı. -Yayıncılığa *On Derste Cinsiyet* adlı kitapla başladı. 1954'de Refik Erduran ve Haldun Sel'le birlikte Çağlayan Yayınevi'ni kurdu. Babilâli'de, kuşeye basılmış vernikli kapaklarıyla on beş günde bir çıkan, satışlarıyla yüzbinlere turmanan 'cep kitaplarıyla âdeta bir devrim yarattı. Bu arada F. M. İkinci takma adıyla Kemal Tahir'e, Mickey Spilane'nin ünlü kahramanı Mayk Hammer üzerine kurulu uydurma polisiye romanlar yazdırarak bir anlamda 'korsan yayıncılık' dönemini başlattı. Ardından günümüzün pek çok ünlü karikatüristini yetiştiren gülmece dergisi *Tefi* çıkardı. 1961'de Efe ve 1964'de Arzu Film şirketlerini kurdu. Yapımcılığın yanı sıra yönetmenliğe başladı. Öztürk Serengil'li sıradan lumpen işi güldürüler-

den sonra 1965'de Pygmalion uyarlaması Sürtükle yılın hasılat rekorlarını kırdı. Türkan Şoray'lı, Selda Alkor'lu, Fatma Girik'li ve Hülya Koçyiğit'li popüler aşk filmlerinin ardından 1970'li yıllarda *Sev Kardeşim*'le, güncel olaylar, dostluklar, sevgiler ve yaşamın günlük kavgaları gibi küçük insan dünyalarına geçiş yaptı. Güncel sorunları güldürü öğeleriyle kaynaştırıp Adile Naşit, Münir Özkul, Halit Akçaya gibi oyuncuların sıradan insan tiplerleriyle desteklediği bu filmler geniş halk topluluklarının beğenisini kazandı. 1967 yılında bazı aydın yönetmenlerin ortaya attığı 'halk sineması, ATÜT sineması' gibi kavramlara dayalı 'halk sineması aldatmacası'na karşılık Eğilmez, 'Arzu Film güldürüleri' ekolünü yarattığı bu dönemde (içerik ve anlatım açısından çeşitli aksaklıklar taşısa da) gerçek halk sineması örneklerini verdi. Rıfat İlgaz'dan uyârladığı *Hababam Sınıfı* dizilerinde. *Namıuslu*'da Türkiye'nin temel sorunlarına dönük öykülerle kendine özgü mizah anlayışı içinde bu geleneği sürdürdü. 1988'de yönettiği 'vasiyet' filmi *Arabesk*'le de ayakta maç izler gibi film izleyen bir seyirci patlamasını oluşturdu.

Kemal Sunal'ırı, Tank Akan'm, İlyas Salman'm, Şener Şen'in, Uğur Yücelin ve senaryocu-yönetmen Yavuz Turgul'un sinemadaki hocaları olan Ertem Eğilmez, yaşamı boyunca heyecanını, iç dinamiklerini asla yitirmeyen ve sürekli patlamaya hazır olan bir kişiliğin sahibiydi. Eskiilerin deyimiyle 'nev'i şahsına münhasır', hafif küllan

Ertem Eğilmez (soldan üçüncü), "Sürtük"ün setinde.

ağıyla da 'harbi adam'dı. Karşısında kim olursa olsun, içinden geçenleri acımasızca 'pattadak' insanın yüzüne söylerdi. Türk aydınlarına karşıydı. Yarı entel solcu film yapanları ise hiç sevmezdi. Kurtuluş Kayalı, Ertem Eğilmezle ilgili şunları yazar:

"Ertem Eğilmez'in filmleri teknik açıdan, sosyal mesaj bakımından ve derinlik yönünden elbette önemli zaaf lar taşımaktadır. Nitekim Ertem Eğilmez'in filmleri bu noktalar itibariyle derinlemesine değerlendirilecek ölçüde ciddiye alınmamalıdır. Fakat Türk sinema tarihi ve sinema sosyolojisi konusunda özen gösterilecekse Eğilmez'in filmleri titizlikle incelenmelidir. Ertem Eğilmez'in filmleri çoğu 'yetenekli yönetmen'den daha ağırlıklı olarak Türk sinemasını etkilemiştir. Muharrem Gürses'in, Orhan Aksoy'un ve Ertem Eğilmez'in Türk sineması üze-

rindeki etkileri ciddiye alınan birçok yönetmenden daha fazla olmuştur."

Filmleri:

- 1964 *Fatoş'un Fendi Tayfur'u Yendi*
- 1965 *Helal Adanalı Celal, Kart Horoz, Senede Bir Gün, Sürtük*
- 1966 *Ben Bir Sokak Kadınıyım, Bir Millet Uyandırıyor, Seni Seviyorum, Seni Bekleyeceğim*
- 1967 *Ölünceye Kadar, Ömre Bedel Kız, Sürtüğün Kızı, Yaşlı Gözler*
- 1968 *İngiliz Kemal, Nilgün, Sevemez Kimse Seni*
- 1969 *Boş Çerçeve*
- 1970 *Küçük Hanımefendi, Kalbimin Efendisi, Sürtük (2)*
- 1971 *Beyoğlu Güzeli, Senede Bir Gün (2), Son Hıçkırık*
- 1972 *Sev Kardeşim, Tatlı Dillim*
- 1973 *Canım Kardeşim, Oh Olsun, Yalancı Yarım*

- 1974 *Köyden İndim Şehire, Mavi Boncuk, Salak Milyoner*
 1975 *Hababam Sınıfı, Hababam Sınıfı Sınıfta Kaldı, Hababam Sınıfı Uyanıyor*
 1976 *Gulyabani, Süt Kardeşler*
 1977 *Gülen Gözler, Hababam Sınıfı Tatilde, Şabanoglu Şaban*
 1979 *Erkek Güzeli Sefil Bilo*
 1980 *Banker Bilo*
 1981 *Hababam Sınıfı Güle Güle*
 1984 *Namuslu*
 1985 *Aşık Oldum*
 1988 *Arabesk*

Film Sayısı: 44

Ödülleri:

- 1966 4..Antalya Film Festivali'nde *Bir Millet Uyanıyor* en iyi tarihi film.
 1970 7. Antalya Film Festivali'nde *Kalbimin Efendisiyle* en iyi yönetmen.
 1972 9. Antalya Film Festivali'nde *Sev Kardeşim* en iyi 2. film ve en iyi yönetmen.
 1989 26. Antalya Film Festivali'nde onur ödülü.

**

Ekdal, Ali (1931, İstanbul). Bir süre Haydarpaşa Lisesi'nde okudu. 1940'lı yıllarda Kadıköy Halkevi'nde sahneye çıktı. 1947'de *Yanık Kaval* 'la oyunculuğa başladı. Kendi şirketini kurup prodüktörlük yaptı. *Amerika Amerika, Topkapı* ve *Hafif Süvari Alayı* gibi ülkemizde çekilen yabancı filmlerde rol aldı. Kemal Kan, Cevat Okçugil ve Oksal Pekmezoğlu'na asistanlık yaptı. 1972'de ilk filmini çekti.

Filmi:

1972 *Kartal Tepe*

**

Elçi, İsmet (1944, Muş). On beş yaşında baba evinden kaçıp Almanya'ya göç etti. Siemens fabrikasında işçi olarak çalıştı. Makine mühendisi olarak eğitimini sürdürürken sinemaya ilgi duydu. Alman yeraltı sinemasının yönetmenlerinden Lothar Lambert'in yanında dört yıl eğitim gördü, asistanlık yaptı. *Son Randevu*, yönettiği ve başrolerden birini paylaştığı ilk kısa film çalışması. 1987'de ilk uzun metrajlı sinema filmini yönetti. Aynı yıl Atif Yılmaz'ın yönettiği *Hayallerim Aşkım* ve Sen'de üçüncü asistanlık yaptı ve küçük bir rolde oynadı. ZDF Televizyonu ile çalışmalarını sürdüren Elçi, yıllardan beri Berlin'de yaşıyor.

Filmleri:

- 1987 *Kısmet Kısmet*
 1990 *Düğün (Die Heir at)*

**

Elçi, Ümit (1948, Silifke). 1969'da Tarsus Amerikan Koleji'nden sonra 1973'de Boğaziçi Üniversitesi İngiliz Edebiyatı Bölümü'nü bitirdi. 1976'da Londra Film Okulu'nda film yönetimi ve tekniği üzerine master yaptı. 1977'de reklam sektöründe çalıştı. 1985 yılında Tarık Dursun K.'nin aynı ismi taşıyan romanından uyarladığı *Kurşun Ata Ata Biter'le* yönetmenliğe başladı. 1989 yılında TRT adına Suat Derviş uyarlaması *Fosforlu Cev-*

riye dizisini yönetti. Tüm çalışmalarında özellikle edebiyat uyarlamalarını tercih eden ve özenli seçimleriyle dikkat çeken bir yönetmendir.

Filmleri:

1985 *Kurşun Ata Ata Biter*

1987 *Bir Avuç Gökyüzü*

1991 *M em û Zin*

1994 *Böcek*

Ödülleri:

1992 *M em û Zin*le Kültür Bakanlığı sinema başarı ödülü.

1995 32. Antalya Film Festivali'nde *Böcek* en iyi film:

- 9. Adana Film Festivali'nde en iyi 2. film.

**

Eldek, Hikmet (1944, *İstanbul*). Atatürk ve Gedikpaşa İlkokullarında okudu. Vefa Lisesi'nden mezun oldu. Öğrencilik yıllarında amatör olarak sahneye çıktı. İstanbul Şehir Tiyatrosu'nda *Ay Battı* oyunuyla profesyonel oldu. Çocuk oyunlarında oynadı. 1983'de yönetmenliğe başladı. Senaryolar yazdı.

Filmleri:

1983 *Asya Ejderi, Üç Kabadayı*

**

Elmas, Orhan (1927, *İstanbul* -). Güzel Sanatlar Akademisi'nde bir süre öğrenim gördü. Öğrencilik yıllarında dergi ressamlığı, tezgâhtarlık, yağlıboyaçılık gibi her türlü işte çalıştı. 1944'de gazeteciliğe başladı, sinema üzerine yaz-

dı. *Son Dakika*, *Gece Postası* gazetesinde; *Yıldız*, *Çiçek* dergilerinde çalıştı. Dönemin en ünlü çizgi-roman dergisi *Yelpaze*'nin bir süre yazı işleri müdürlüğünü yaptı. 1945'de Muhsin Ertuğrul'un yönettiği *Yayla Kartalı* adlı filmle oyunculuğa başladı. Aynı yıllarda Ses, Muammer Karaca, Avni Dilligil tiyatrolarında ve *Küçük Sahne*'de oynadı. 1954'de yönetmen oldu. Metin Erksanin öyküsünden uyarladığı *Kanlı Firar* m ardından 1964'de *Duvarların Ötesiyle* dikkate değer a'tılımlar gerçekleştirdi. 1968'de *Ezo Gelinle* Güneydoğudaki töresel uygulamaların yanlışlıklarını ve bunların yol açtığı bir sevdâ dramını gözler önüne serdi. 1983'de profesyonel bir yol izleyip *Metres* ve *Kayıp Kızlafla* ticari başarı elde etti. 1990'lı yılların başında *Kanun Adamı* adlı polisiye diziyi, 1994'de de *Kızlar Sınıfı* adlı dizi filmi yönetti.

Filmleri:

1954 *Üçüncü Kat Cinayeti, Yolculuk Var*

1955 *Ezo Gelin, Aşk ve Ölüm*

1956 *Dişi Yılan, Günahsız Yavrular*

1957 *Ağlayan Gelin*

1958 *Acı Yol*

1959 *Hayatım Sana Fedâ, Üç Kızın Hikayesi*

1960 *Bir Yaz Yağmuru, Kanlı Firar*

1961 *Bir Bahar Akşamı*

1962 *Bardaktaki Adam, Yalnızlar İçin*

1963 *Aşk Tomurcuklan, Aşka Tövbe, Zoraki Milyoner*

1964 *Baba Hasreti, Plajda Sevişelim, Duvarlann Ötesi*

1965 *Altın Şehir, İstanbul Kazan Ben Kepçe*

Orhan Elmas (sağ başta), görüntü yönetmeni Kriton İlyadis'le (en solda) bir çekim öncesinde.

1966	<i>Arzunun Bedeli, Ben Bir Kanun Kaçağıyım, Dağda Silah Konuşur, Mahzun Gönüller, Silahlar Patlayınca, Yemin Ettim Bir Kere, İçimdeki Alev</i>	1975	<i>Ah Bu Gençlik, Duyun Beni, Kader Yolcuları</i>
1968	<i>Ezo Gelin (2)</i>	1976	<i>Bitmeyen Şarkı, Can Pazarı, Gülşah Küçük Anne, Selam Dostum, Taşra Kızı</i>
1969	<i>Allı Gelin, Boş Beşik, Dişi Eşkıya, Esmerin Tadı Sarışının Adı</i>	1977	<i>Liseli Kızlar, Dertli Pınar, Dilek Kutusu, Rezil</i>
1970	<i>Gelin Kız, Onu Allah Affetsin, Öleceksek Ölelim, Yaslı Gelin</i>	1978	<i>Aşkın Gözyaşları, Kara Çadırın Kızı</i>
1971	<i>Adını Anmayacağım, Kerem ile Ash, Küçük Sevgilim, Oyun Bitti, Sevenler Kavuşmuş, Yağmur</i>	1979	<i>Sabırlı Kullar, Divane</i>
1972	<i>Azat Kuşu, Falcı, Feryat, İtham Ediyorum, Suyu Düşen Hayal</i>	1980	<i>Acı Günler, Bağrımdaki Ateş</i>
1973	<i>Aşkın Zaferi, Dert Bende, Kara Sevda, Siyah Gelinlik, Topal</i>	1982	<i>Beni Unutma, Yürek Yarası</i>
1974	<i>El Kapısı, Kalleş, Kanlı Deniz, Sensiz Yaşanmaz</i>	1983	<i>'Metres, Kadın Bir Defa Sever, Kayıp Kızlar, Taçsız Kraliçe, Yangın, Yosma</i>
		1984	<i>Fakir Milyoner, Kahreden Gençlik, Katiller de Ağlar, Kızlar Sınıfı Yanıyor, Paranın Esiri, Suçlu Gençlik</i>

- 1985 *Alın Yazım, Aşk Hikâyemiz, Hayat Kadını, Sıcak Geceler, Vazife Uğruna*
- 1987 *Alamananın Karısı, Bebek, Damga, Deli Gönlüm, Geri Dön, O Bir Melekti, Sen Ağlama, Seni Seviyorum*
- 1988 *Canım Oğlum, Emanet, Evcilik Oyunu, Nazlı ile Emir, Sapık Kadın, Yasak İlişki*
- 1989 *Bir Aşk Bin Günah, Polis Dosyası, Sevmek ve Ölmek Zamanı*
- 1990 *Sözde Kızlar*
- 1991 *Aldatacağım*
- 1994 *Gönül Bahçelerinde, Son Gün Son Gece*

Film Sayısı: 117

Ödülleri:

- 1970 2. Adana Film Festivali'nde *Ezo Gelin (2)* en iyi 2. film.
- 1971 8. Antalya Film Festivali'nde *Öleceksek Ölelim* en iyi 2. film.
- 1994 31. Antalya Film Festivali'nde onur ödülü.

**

Ener, Mümtaz (1907, Muğla - 1989). Kadıköy Aşıyan İdadisi'nde okudu. 1923'de İstanbul Opereti'nde *Bülbül* müzikaliyle sahneye çıktı. Raşit Rıza, Sadi Tek ve Muhlis Sabahattin gruplarıyla çalıştı. Anadolu turnelerine çıktı. Karakter rolleriyle sinemaya girdi. On yıl kadar İstanbul Şehir Tiyatroları'nda sahneye çıktı. 1949'da yönetmenliğe başladı. Türk sinemasındaki 'ilk havacılık filmi' olan *Kanatlardan Türbe*'yi çekti.

Neyzen'i (Tevfik) Uğurlarken adlı belgeseli yönetti. Yaşamının son yıllarını Darülaceze'de geçirdi ve bu düşkünler evinde yapayalnız öldü.

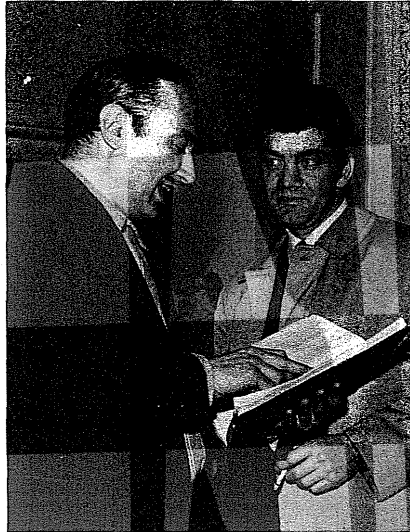
Filmleri:

- 1949 *Karadeniz Postası, Kanatlardan Türbe*
- 1950 *Onu Affettim.*
- 1951 *Güldağlı Cemile*
- 1952 *Hürriyet İçin Şahlanan Belde*
- 1953 *İzmir Sokaklarında*

*

**

Engin, İlhan (1925, Çorlu - 1991). Tıp Fakültesi ve İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Felsefe ve Türkoloji bölümlerinde okudu. 1946'da Tannin'de gazeteciliğe başladı. Çeşitli gazetelerde çalıştı, köşe yazarlığı yaptı. *Güncel* politika yazıları yazdı. *Göç*

İlhan Engin, "Kadın İntikamı"nda E. Bora'yla.

Yollar Tıkadı ve *Çingar* gibi köy romanları yayınladı, öyküler kaleme aldı. Romanlarından *İstanbul'da Aşk Başkadır* Süreyya Duru tarafından sinemaya aktarıldı. 1959'da sinemaya senaryo yazarak girdi. 1963'de yönetmenliğe başladı. Senaryolarını yazdığı ilginç konularla dikkati çekti. Filmlerinde ise gençlik sorunlarına ve kasaba insanlarına eğilmeye çalıştı.

Filmleri:

- 1963 *Üç Öfkeli Genç*
- 1964 *Şeytanın Uşakları, Ve Allah Gençleri Yarattı*
- 1965 *Artık Düşman Değiliz, Bir Caniye Gönül Verdim, Şehvetin Esiriyiz*
- 1966 *Çılgın Gençlik, İstanbul Dehşet İçinde, Ümit Sokağı*
- 1967 *Kadın Düşmanı, Yalnız Adam, Zalimler de Sever*
- L968 *Aşk Eski Bir Yalan, Dev Adam, Kadın İntikamı*
- 1969 *Yuvasızlar, Aşk Arzu Silah, İç Güveysi, Kadın Paylaşılmaz*
- 1971 *Fedaîler Mangası, Katiller, Genç Kızlar Pansiyonu*
- 1972 *Batıda Kan Vardı, Donjuan 72 - Çapkınlar Şahı*
- 1974 *İstek*
- 1975 *İki Tatlı Serseri, Kadınlar, Yaşamak Daha Zor*
- 1976 *Güngörmüşler*

Film Sayısı: 29

**

Er, Necati (1940, Malatya). 1960'da İstanbul Şehir Tiyatrosu'na girdi. *Baş Sayfa* adlı oyunla sahneye çıktı. Sinema oyunculuğuna 1964'de Hüsnü

Cantürk'ün yönettiği *Çöpçatanlar Kampı*'yla başladı. Sinemada çeşitli tipleri oynadıktan sonra 1972'de yönetmenliği denedi. 1993'de *Baskı* dizisini yönetti.

Filmleri:

- 1972 *Çılgın*
- 1973 *Çılgın Gangster*
- 1987 *Kan Çiçek Açtı, Kuşatma*
- 1988 *Hüküm*

**

Erakalın, Ülkü (1934, İstanbul). 1947'de İstanbul Belediye Konservatuarında flüt, keman ve piyano dersleri aldı. *Akşam* gazetesinde, *Sinema* dergisinde çalıştı. Gazetecilik yaptığı dönemlerde Memduh Ün'le tanışarak 1959'da sinemaya girdi. Çeşitli yönetmenlere asistanlık yaptı. 1961 yılında ilk filmi *Unutamadığım Kadın*'ı çevirdi. Özellikle Türkan Şoray'lı, romantik dünyalı, kadın kahramanı ağır basan 'tatlı su filmleri'yle belli bir dönem el üstünde tutulan yönetmenlerinden biri oldu. Gece kulüplerinde piyanist-şantör olarak çalıştı. *Şıpsevdi, Her İşin Başı Sevda* ve 1994'de *Hüsnü-bey Amca* adlı TV dizilerini yönetti. Cahide Sonku'nun anısına bir belgesel çekti. 2002'de yönettiği *Mualla, TV* dizilerinden biri.

Filmleri:

- 1961 *Unutamadığım Kadın, İki Yeti-me, Ümitsiz Bekleyiş*
- 1962 *Aşk Merdiveni, Biz de Arkadaş mıyız. Ekmek Parası, Kırmızı Karanfiller, Lekeli Kadın, Şoförün Aşkı*

Ülku Erakalın, Belgin Doruk'lu filmlerinden birinde.

- 1963 *Arka Sokaklar, Bütün Suçumuz Sevmek, Çalınan Aşk, İki Kocalı Kadın, Şoförün Kısmeti*
- 1964 *Anasının Kuzusu, Bana Derler Külhanlı, Gecelerin Kadını, Gözleri Ömre Bedel, Hepimiz Kardeşiz, Kader Kapıyı Çaldı, Köye Giden . Gelin, Lekeli Aşk, Mualla, Muhteşem Serseri, Öpüşmek Yasak, Tığ Gibi Delikanlı, Yalnız Değiliz, Tophaneli Osman*
- 1965 *Dağ Çiçeği, Dudaktan Kalbe, Hayatımın Kadını, Ölümüne Kadar, Serseri Aşık, Sevgili Öğretmenim, Şepkemin Altındayım, Şoförün Kızı, Uzakta Kal Sevgilim, Veda Busesi, Yabancı Olduk Şimdi, Yasak Cennet, Yıldızların Altında*
- 1966 *Avare Kız, Ayrılık Şarkısı, Geceler Yarım Oldu, Günah Çocuğu, Günahkâr Kadın, İntikam Ateşi, Kara Tren, Katiller de Ağlar, Kucaktan Kucağa, Siyah Gül, Sokak Kızı, Şoför Deyip Geçmeyin, Yosma*
- 1967 *Anjelik Osmanlı Saraylarında, Bir Katil Sevdim, Dördü de Seviyordu, Hırçın Kadın, Kiralık Kadın, Mühür Gözlüm, Ömrümce Ağladım, Sen Benimsin, Üvey Ana*
- 1968 *Acı Yıllar, Çatallı Köy, Kadın Değil Baş Belası, İstanbul'u Sevmiyorum, Kadın Severse, Kanlı Nigar, Kâtip, Paydos, Yayla Kartalı*
- 1969 *Erkek Fatma, Galatalı Fatma, Günahını Ödeyen Adam, İki Yetime (2), Kapıcının Kızı, Ölmüş Bir Kadının Mektupları, Yanık Kaval, Yuvamı Yıkamazsın*

- 1970 *Ana Gibi Yar Olmaz, Son Nefes, Vur Pattasın Çal Oynasın, Yaşamak Kolay Değil, Köye Dönen Yosma* '
- 1971 *Afacan Küçük Serseri, Beklenen Şarkı, Mistik, Üvey Ana (2)*
- 1972 *Afacan Harika Çocuk, Bir Garip Yolcu, Gümüş Gerdanlık, Kahpe, Paprika Gaddarın Aşkı*
- 1973 *Ablam, Çoban, Dikiz Aynası, Elbet Bir Gün Buluşacağız, İki Süngü Arasında, Kızım*
- 1974 *Ayyaş, Düşmanlanm Çatlasın, Eski Kurtlar, Kanlı Sevda, Silemezler Gönlümden, Tak Fişi Bitir İşi, Taşralı Kız, Yatır Sev Kaldır Döv*
- 1975 *Ah Bu Kadınlar, Bitirimler Sınıfı, Bu Osman Başka Osman, Çalkala Yavrum Çalkala, Çin İşi Japon İşi, İntihar*
- 1976 *Ben Sana Mecburum, Yazgı*
- 1977 *Dokunmayın Dünyama, Hızlı Giden Yorulur, Yeşilçam Sokağı*
- 1978 *Aldırma Gönül, Bizim Fıstıklar, Furçana Bayıldım Boyacı, Kader Çıkmazı, Hayat Kadınlan, İşmet Bu Ne Kısmet, Kadınlar Koşuşu, Kadınlar Hamamı, Köfte Ekmeğ Az Piyaz, Sormagir Sokağı, Yara, Yengen*
- 1979 *Ay Aman Of, Ateşli Dilber, Bu Benim Günahım, Çıplaklar, Dua, Fakir, Günahkâr Kadın (2), Kara Leke, Koca Aranyıyor, Lekeli Kadın (2), Memnu Meyve, Rezalet, Skandal, Şillik, Şehvet Uçurumu, Uçurumdaki Kadın, Yatak Hikayemiz, Yosma (2), Yedi Kocalı*

- 1984 *Sev Yeter*
- 1985 *Assolist, Kaderi Zorlama, O Kadınlardan Biri, Sana Öyle Hasretim ki. Satmışım Anasını*
- 1986 *Acıların Kadını, Hayroş, Kısrak*
- 1989 *Yılın Kadını*

Film Sayısı: 159

Ödülleri:

- 1971 Milano Çocuk Filmleri Festivalinde *Afacan Küçük Serseri* birincilik ödülü.
- 9. Antalya Film Festivalinde *Üvey Ana (2)* en iyi 3. film.
- 1976 İstanbul Uluslararası 1. Film Festivalinde *Ben Sana Mecburum* en iyi 2. film, en iyi senaryo. Yazgı en iyi 3. film. ..

**

Eraslan,' Nusret (1919, İstanbul). Kuleli Askeri Lisesi ile Harp Okulu'nu bitirdi. Albay rütbesine kadar yükseldi. Ankara Mamak'taki Ordu Foto Film Merkezi'nin başına getirildi. Bu kurumda uzun yıllar görev yaptı. Bu görevi sırasında kuruma çeşitli katkıları oldu. Türk Silahlı Kuvvetlerinin desteğiyle ordu adına çeşitli belgeseller çekti. 1952' de ilk uzun metrajlı filmini yönetti. 1960 İhtilalinden sonra *Düşükler Yassıda'da* ve *Düşüklerin İyüzü* adlı uzun metrajlı 2 belgeseli Silahlı Kuvvetler adına çekti. Ordu Foto Film Merkezinden emekli olana kadar çalışmalarını sürdürdü, dış ülkelerdeki askeri film şenliklerinde çeşitli mansiyonlar aldı.

Filmleri:

- 1952 *Kocatepe'nin Beş Atlısı*
 1959 *Onun Süvarisi*
 1964 *Çanakkale Aslanları* (Turgut Demirağ'la birlikte)
 1967 *501 Numaralı Hücre*

***

Ercin, Orhan (1923, *İstanbul* - 1993). İstanbul Erkek Lisesi'nde öğrenim gördü. 1938'de Halkevleri'nde amatör olarak sahneye çıktı. 1943'de Raşit Rıza Topluluğu'yla çalışarak profesyonel oldu. *Gönül Hırsız* operetini yazdı. Kendi adına kurduğu toplulukla Anadolu turnelerine çıktı. Sinemaya 1940'lı yıllarda oyuncu olarak girdi. 1953'de yönetmenliğe başladı.

Filmleri:

- 1953 *Çeto Salak Milyoner*
 1954 *Fındıkçı Gelin, Ölüm Saati*
 1955 *Kadının Fendi, Uçan Daireler İstanbul'da, Çeto Sihirbaz*

**

Erdem, Reha (1960, *İstanbul*). 1980'de Galatasaray Lisesinden mezun oldu. 1980-1983 yıllarında Boğaziçi Üniversitesi Tarih Bölümü'nde okudu. 1987'de Paris Üniversitesi Sinema Bölümü'nü bitirdi. Ayrıca plastik sanatlar dalında eğitim gördü. Fransa'da üç kısa film çekerek sinema çalışmalarını başlattı. 1989'da siyah-beyaz bir çalışmayla ilk uzun metrajlı filmini çekti.

Filmleri:

- 1989 *A Ay,*
 1998 *Kaç Para Kaç*

**

Erdoğan, Yılmaz (1968, *Hakkari*). İlk ve orta öğrenimini Ankara'da tamamladı. 1987'de sanat yaşamına Nöbetçi Tiyatro'da amatör oyuncu ve yazar olarak başladı. 1994'de Necati Akpınar'la BKM-Beşiktaş Kültür Merkezi'ni kurdu. *Cebimde Kelimeler* adlı tek kişilik ilginç bir gösteri gerçekleştirdi. *Bir Demet Tiyatro* dizisinin yazarı olarak öne çıktı ve aynı dizide canlandırdığı Mükremin tiplemesiyle popüler oldu. *Kanuni Sultan Süleyman, Rambo, Kadınlık Bizde Kalsın* ve *Sen Hiç Ateş Böceği Gördün mü* adlı oyunlarıyla bu alanda birbiri ardına sürdüren Erdoğan, ayrıca yazarlık serüvenini kitap çakşmalarıyla (*Hüzünbaz Sevişmeler, Kayıp Kentin Yakışıklısı, Haybeden Gerçeküstü Konuşmalar, Anladım*) sürdürdü. 2000'de Ömer Faruk Sorak'la birlikte yönetmenliğini yaptığı ilk sinema filmi çalışması *Vizontele*'yle Türk sinemasının son yıllardaki en büyük gişe rekorunu kırdı.

Filmleri:

- 2000 *Vizontele*
 2003 *Vizontele Tuuba*

Ödülleri:

- 2001 Sadri Alışık Ödülleri seçiminde en iyi oyuncu.
 • Marmara Üniversitesi İletişim Fakültesi'nin 'zirvedekiler' seçiminde *Vizontele* en beğenilen yerli film.

**

Ererez, Kaya (1945, *Ayvalık*). Lise öğreniminin ardından sinemaya ilgi duydu ve stüdyo çalışmalarıyla işe başladı. 1961'de Atif Yılmaz'm *Bir Gecelik Gelin* adlı filmde asistanlık yaptı. Daha son-

Mahinur Ergun, Kadir İnanır'la birlikte "Med Cezir Manzaralan"nın setinde.

ra Ali Uğur'un kamera asistanı olarak çalıştı. 1964'de Aydın Arakon'un yönettiği *Ankara'ya Üç Bilet* filmiyle kameramanlığa başladı. 1970'de Yılmaz Güney'in *Umut* filmindeki siyah-beyaz çalışmasıyla görüntü yönetmeni olarak dikkatleri çekti. 1978'de yönetmenliğe başlayıp ilk filmi çekti. 1986'da kendi adına *Rüzgar Film'i* kurdu. TV filmleri çekti. 1993'de *Gündüzün Karanlığı* adlı TV dizisini yönetti.

Filmleri:

- 1978 *Vahşi ve Tatlı*
- 1986 *Bitmeyen Sevda, Dağlı Güvercin, Mavi Melek*
- 1987 *Skandal, Ziyaret*
- 1988 *Acı, Es Deli Rüzgar, Seninle İlk Defa*
- 1991 *Hoşgeldin Gülüm*
- 1993 *Ufukta Bir Ağaç*

Ergun, Mahinur (1956, Bursa). 1978'de Ankara Basın Yayın Yüksek Okulu Sinema Televizyon Bölümü'nden mezun oldu. Reklam ve tanıtım filmleri yönetti. 1987'de *Yabancı Bir Sevgi* adlı video filmiyle sinemaya girdi. 1988'de uzun metrajlı sinema filmi *Gece Dansı Tutsaklarım* çekti. *Şans Blokları* ve *Artist Palas* adlı TV dizilerini yönetti.

Filmleri:

- 1988 *Gece Dansı Tutsaklarım*
- 1989 *Med Cezir Manzaralan*
- 1993 *Ay Vakti*

Ödülleri:

- 1990 3. Ankara Film Şenliği'nde *Med Cezir Manzaralan* en iyi film, en iyi yönetmen.

Ergün, O. Nuri (1928, *Çay eli, Rize*). Taksim ve Atatürk Lisesi'nde okudu. Bir süre Yüksek Denizcilik Okulu'nda öğrenim gördü. 1947'de İstanbul Şehir Tiyatrosu Çocuk Bölümü'ne girdi ve aynı yıl Shakespeare'in *Fırtına* oyunuyla sahneye çıktı. 1950'de seslendirme asistanı olarak stüdyo çalışmalarına başladı. Ardından Kani Kıpçak, Vedat Örfi Bengü ve Lütfi Ö. Akad'a asistanlık yaptı. Uzun süre Kemal Film şirketi ve Osman F. Seden'le çalıştı. 1956'da ilk filmini yönetti. 1959'da Kurtuluş Savaşıyla ilgili olarak Türk-Yunan çatışmasını işleyen *İzmir Ateşler İçinde* adlı filminin gösterimi Dışişleri Bakanlığı tarafından yasaklandı. 1964'de Çetin Altan'ın oyunundan uyarladığı ve Yılmaz Güney'in oynadığı *Mor Defter* ise Ergün'ün çizgi dışı filmlerinden biri oldu. 1974-1979 yıllarında reklam filmleri çekti.

Filmleri:

- 1956 *Şehir Yıldızları*
 1958 *İftira*
 1959 *Cıvalı Ibo Casuslar Arasında, İzmir Ateşler İçinde*
 1960 *Cıvalı İbo Tophane Gülü*
 1961 *Altın Kalpler*
 1962 *Neşemizi Bulalım, Şeyh Ahmed'in Torunu, Ibo Rüyaalar Aleminde*
 1963 *Cıvalı Ibo Kızlar Pansiyonunda, Cıvalı Ibo Perili Köşkte*
 1964 *Hancının Kızı, Tosun ile Yosun, Mor Defter*
 1965 *Ah Bu Dünya, Fakir Gencin Romanı*
 1966 *Affet Sevgilim, Çıtkındım, Kardeerde Birleşenler, Kıskanç Kadın*

- 1967 *Aşkım Günahımdır, Bitirimsin Abi, Cici Gelin, Çifte Tabancalı Damat, Gecelerin Kralı, Yağmur Çiselerken*
 1968 *Dertli Pınar, Erikler Çiçek Açtı, Öldürmek Hakkındır, Ömrümün Tek Gecesi, Urfa İstanbul (1), Urfa İstanbul (2)*
 1969 *Aşk Bu Değil, Belanın Yedi Türkülüsü, Beşikteki Miras, Bir Vefasız Yar İçin, Dost Hançeri, Hayatının Erkeği, Kaderimsin, Kaldırım Çiçeği, Kurşunların Kanunu, Muhabbet Kuşu, Sabah Olmasın, Şehir Eşkiyası*
 1970 *Çalınmış Hayat, Günahımı Çekeceksin, Kan Kusturacağım, Müthiş Türk Esat Selçuk - Siyah Akrep, Tatlı Hayat, Tehlikeli Oyun, Yaralı Ceylan, Yılan Kadın*
 1971 *Ali Baba Kırk Haramiler, Beyoğlu Kanunu, Bir Ayuç Kan, Cehenneme Bir Yolcu, Herşeyim Şensin, Mahşere Kadar, Ölmeyen Adam, Sevdiğim Uşak*
 1972 *Aşk ve Cinayet Meleği, Bir Pınar ki, İffet Sokağı*
 1973 *Aşk Mahkûmu, Büyük Soygun, Hudutların Kartalı, Vur Emri*
 1974 *Saymadım Kaç Yıl Oldu*
 1975 *Fıstıklar, Haydi Gençlik Hop Hop, Keloğlan İş Peşinde, Oy Emine, Sevgili Halam*
 1982 *Şingirdak Şadiye*
 1984 *Darbe*

Film Sayısı: 75

**

Erksan, Metin (1929, *Çanakkale*). İttihat Terakki mebusu Kazım Bey'in oğlu. İlk ve orta öğrenimini İstanbul'da yaptı. Pertevniyal Lisesi'ni bitirdi. 1948'de sinema yazarlığına başladı, senaryo çalışmaları yaptı. 1952'de İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Sanat Tarihi Bölümünden mezun oldu. *Binnaz* adlı senaryosu Mümtaz Yener tarafından sinemaya aktarıldı. Aynı yıl senaryo çalışmaları yaptığı Atlas Film şirketi yapımcısı Nazif Duru'dan aldığı teklif üzerine yönetmenliğe başladı. Aşık Veysel'in yaşamı üzerine kurulan *Karanlık Dünya*, sansür kurulunun tepkileriyle kesintiye uğradı. Çeşitli gerekçelerle filmin bazı sahnelerine gereksiz eklemeler yapılarak seyirci önüne çıkartıldı. 1953'de *Dünya* gazetesinde "Kamera" takma adıyla film eleştirileri yazdı. Uzun metrajlı sinema filmlerinin yanı sıra 1957'de *Dünya Havaçıları Türkiye'de*, 1959'da *Nehir ve Uygartlık* adlı iki belgesel yönetti. 1958'de Türk Sinema Sanatçıları Derneği'ni kurdu. 1960'da 27 Mayıs darbesinin ardından yönettiği *Gecelerin Ötesi*'yle dönemin ekonomik yapısını, sosyal yaşamını eleştiren (sansür engeli korkusuyla ne kadar yumuşatılsa da) sert bir deneme ortaya koydu. Dönemin çarpık koşulları içinde her mahallede bir milyoner yetiştiren siyasal iktidarın kurbanları üzerine kurulu film, 'toplumsal gerçekçilik' adı verilen düşüncenin ilk örneğini oluşturdu. Bu oluşuma Metin Erksan sinemasının 'kilometre taşı' da

denebilir. 1962'de Sine-İş adıyla Sinema İşçileri Sendikası'nı kurdu, Türk sinema tarihinde ilk kez oluşturulan bu işçi örgütünün bir süre başkanlığını yaptı. Aynı yıl Fakir Baykurt'un romanından uyarladığı *Yılanların Öcü*'yle ikinci kez sansür engeline takıldı. Film özellikle aşırı sağıcıların tepkilerini aldı ve Ankara'daki gösterimi sırasında olaylar çıktı. 1963'de yönettiği *Susuz Yaz*'la 'köy üçlemesi'ni'n (*Karanlık Dünya, Yılanların Öcü*) sonuncusunu gerçekleştirdi ve Berlin Festivali'ndeki başarısıyla ilk kez Türk sinemasının yurt dışında tanıtımını sağladı. Film afişlerinin tepelerine ismi yazılıp Türk sinemasının ilk 'yıldız yönetmen'i oldu. 1962'de *Acı Hayatla* ilk örneğini verdiği, cinsel ve düşsel tutkuları estetik bir anlatımla kaynaştırarak şiirleştirdiği denemelerinden 1965 yapımı *Sevmek Zamanı* çeşitli tartışmalara yol açtı. Etkisel ve tepkisel açılardan sinema eleştirmenlerini ikiye ayırdı. Ardından Emily Bronte uyarlaması *Ölmeyen Aşk* ve kriminal bir kara sevda öyküsü içeren *Kuyu*, 'öç alma' gibi şadizm öğelerine dayalı özellikleriyle Erksan'ı çok kişisel bir çizgiye getirdi. Erksan giderek bir 'tutku sinemacısı' oldu. 1970-1971 yılları arasında çektiği Emel Sayın'ı beş denemeden sonra 1977'deki son sinema filmi *Sensiz Yaşayamam*'la da 'ölüm ve tutku' temasını sürdürdü. 1976'da ünlü edebiyatçıların öykülerinden uyarladığı Beş Türk Hikayesi (*Sızlık, Hanende Melek, Müthiş Bir Tren, Eski*

Metin Erksan (sağdaki), "Sevmek Zamanının setinde.

Zaman Elbiseleri, Bir İntihar) adlı TV dizisi (daha çok *Müthiş Bir Tren bölümü*) soyut estetizme varan biçimselliğiyle yine tartışmalar yarattı, tepkiler aldı. 1983'de yönettiği *Preveze Öncesi (Barbaros Hayrettin)* adlı diziden bu yana film çekmeyen Metin Erksan, şimdilerde (kendi deyişiyle) 'kuramsal ve kavramsal sinemabilim çatışmaları' yapmakta, ayrıca *Cumhuriyet* gazetesinde "Kalem" başlığıyla kültür-sanat ve siyaset yazıları yazmaktadır.

Metin Erksan, her dönemde yeniden keşfedilen, sinemasal özellikleriyle en çok tartışma yaratan, anlaşılmasa da anlaşılmasa da hırçın kişiliğiyle en çok eleştiri alan ilginç ve konuşkan bir yönetmen. Kurtuluş Kaya'nın deyişiyle, "Sinema bilimindeki *auteur* kuramı, sanki Metin Erksan için üretilmiş gibidir". Erksan'm en çok tartışılan filmlerinden biri olan *Sevmek Zamani*'m Halit Refiğ 'ulusal sinemanın en önemli örneği' olarak nitelerten Nijat Özön ise şu görüşü belirtir:

"Halk sineması örneği diye öne sürülen bu filmde Batı'mın son örneklerine özenme var. Resnais'den, Antonioni'den, Visconti'den, Fellini'den bir sürü esin var. Biçim özenmeleri var."

Filmleri:

- 1952 *Karanlık Dünya*
 1954 *Beyaz Cehennem - Cingöz Recai*
 1955 *Yol Palas Cinayeti*
 1956 *Ölmüş Bir Kadının Evrak-ı Metrukesi*
 1958 *Dokuz Dağın Efesi*
 1959 *Hicran Yarası*

- 1960 *Gecelerin Ötesi, Şoför Nebahat*
 1961 *Mahalle Arkadaşları, Oy Farfara Farfara*
 1962 *Acı Hayat, Çifte Kumrular, Sah-te Nikah, Yılanların Öcü*
 1963 *Susuz Yaz*
 1964 *İstanbul Kaldırımları, Suçlular Aramızda*
 1965 *Sevmek Zamani*
 1966 *Ölmeyen Aşk*
 1967 *Aynısak da Beraberiz (Muzaffer Aslan tamamladı)*
 1968 *Kuyu*
 1969 *Ateşli Çingene, Reyhan, Yılın Kadını Değil*
 1970 *Eyvah, Sevenler Ölmez*
 1971 *Feride, Hicran, Makber*
 1972 *Keloğlan ve Can Kız, Süreyya*
 1973 *Dağdan İnme*
 1974 *Şeytan*
 1976 *İntikam Meleği - Kadın Hamlet*
 1977 *Sensiz Yaşayamam*

Film Sayısı: 35

Ödülleri:

- 1959 1. Türk Film Festivali'nde *Dokuz Dağın Efesi*yle jüri özel ödülü.
 1961 2. Türk Film Festivali'nde *Gecelerin Ötesi*'yle en başarılı senaryo.
 • Sinema Yazarları'nın seçiminde en iyi film, en iyi yönetmen.
 1962 Sinema Yazarları'nın seçiminde *Yılanların Öcü* en iyi film ve en iyi yönetmen.
 1964 Berlin Film Şenliği'nde *Susuz Yaz* en iyi film (Altın Ayı ödülü).
 • Venedik Film Festivali'nde *Susuz Yaz*'a Liyakat Madalyası.

- Sinema Yazarları'nın seçiminde *Acı Hayat* yılın filmi.
- 1965 2. İzmir Film Şenliği'nde *Suçlular Aramızdayı* en iyi yönetmen.
- Milano'da (Mifed) en iyi sosyal içerikli film armağanı.
- 1966 Kartaca Sinema Günü'nde (Tunus) *Yılanların Öcü*'ne şeref madalyası.
- 1969 1. Adana Film Festivalinde *Kuyu* en iyi film ve en iyi yönetmen.
- 1987 24. Antalya Film Şenliği'nde onur ödülü.
- 1990 3. Ankara Film Şenliği'nde emek ödülü.
- 1994 31. Antalya Film Festivalinde Film Yönetmenleri ödülü.
- 13. Uluslararası İstanbul Film Festivali'nde onur ödülü.

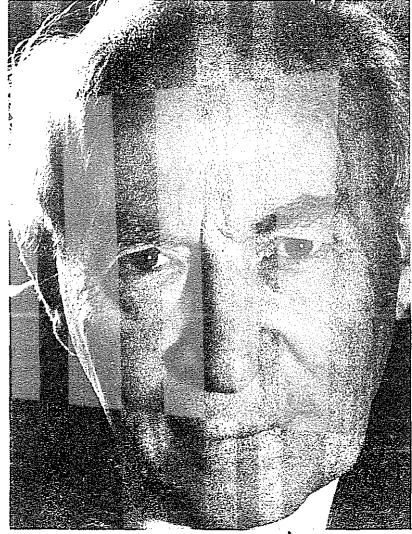
**

Ertuğrul, Muhsin (1892, İstanbul - 1979). Tefeyyüz Mektebinden başlayarak Darüledep'te, Soğukçeşme ve Top taşı Rüştîyeleri ile Mercan idadisinde öğrenim gördü. 1909'da on yedi yaşındayken Erenköy'de Burhanettin (Tepsi) Tiyatrosu'nda Canon Doyle uyarlaması *Şerlok Holmes* oyununda Bob rolüyle sahneye çıktı. 1911'de Paris'e giderek başta Comédie-Française olmak üzere tüm toplulukların oyunlarını izledi. 1912'de Hamlet'i sahneye koydu ve başrolü oynadı. 1913'de Şehzadebaş! nda Ertuğrul Sinemasını açtı. 1914'de açılan bir sınav sonucu Darülbeydi'nin (Şehir Tiyatrosu) tiyatro bölümünde yardımcı öğretmen

olarak çalışmaya başladı. 1916'da izinli olarak gittiği Berlin'de birçok filmde figüran olarak kamera karşısına çıktı ve ardından *Gecede Işık*'da ilk önemli rolünü oynadı. 1919'da üçüncü kez Almanya'ya gidip Berlin'de Nabi Zeki Ekemen'le ortaklaşa kurduğu Stambul Film GmbH şirketi adına ilk filmi *Samson* u çevirdi ve filmin başrolünü de kendisi oynadı. Bir yıl sonra *Kara Lale Bayramı* (Das Fest der Schwarzen Tulpe) ve *Şeytana Tapanlar* (Die Teufelsanbetem) adlı iki film yönetti. 1922'de Türk sinemasının ilk özel yapımı olan Kemal Film adına *İstanbul'da Bir Facia-yı Aşk*'la Türkiye'deki ilk yönetmenlik denemesini gerçekleştirdi. 1923'de Türkiye Cumhuriyeti'nin kurucusu Atatürk'ün verdiği destekle *Ateşten Gömlek* de ilk kez Türk kadınlarının filmlerde oynama yaşağını kaldırıp, Bedia Muvahhit'le Neyyire Neyir'e başrolleri oynattı. 1925'de Rusya'ya gidip *Tamilla* ve *Spartakus* adlı iki film yönetti. 1928'de *Bir Sigara Yüzünden* adlı kısa öykülü bir film çekti. 1941'de *Perde* ve *Sahne* adlı tiyatro dergisini çıkardı. 1949'da yürürlüğe giren bir kanunla Devlet Tiyatrosu Genel Müdürü oldu. 1951'de görevinden istifa edip Batı anlamında ilk özel tiyatro olan Küçük Sahne'yi kurdu. 1950'li yıllarda iki renkli film denemesi gerçekleştirdi. Bu denemelerin Evli mi *Bekar mı* adını taşıyan kısa öykülü olanında Fikret Hakan oynadı. 1953'de halk önüne ilk çıkan renkli film *Halıcı Kız* ise ilkel tekniği ve müsamere düzeyindeki başarısızlığıyla, 1922'den 1939'a kadar on yedi yıl 'tek başına' Türk sinemasında egemenlik kuran 'tiyatrocü yönetmen' Er-

tuğrul'un 'son'ünü oluşturdu. Yaşamı boyunca geniş kitlelere tiyatroyu sevdirmeye çalışan, bölge tiyatroları açan, kendini tiyatroya adayarak bir 'öncü', bu sanat dalında bir 'onur adamı' olmasına karşılık Türk sinemasındaki yeri sürekli tartışılmış, çeşitli eleştiriler almıştır. Örneğin, sinema tarihçisi Nijat Özön'ün değerlendirmesi şöyledir: "Ertuğrul'un sineması özellikle Emil Jannings ile Werner Kraus'tan etkilenmişti... Yeni Türk tiyatrosunun kurucusu olarak kazandığı ünün büyüklüğü oranında, Türk sinemasının gelişmesi üzerindeki etkisinin olumsuzluğu da büyük oldu. Ertuğrul bu alandaki yetersizliğiyle Türk sinemasında çok kötü ve etkileri kolay kolay silinmeyen izler bıraktı. Ertuğrul, sinema duygusundan tümüyle yoksundu. Alman, İsveç ve Sovyet sinemalarının en canlı, en güçlü olduğu dönemlerde bu ülkelerde bulunmasına karşın, sinema dilini hiçbir vakit özümleyemedi."

Bu eleştirilere karşılık Muhsin Ertuğrul, Türk sinemasına getirdiği bazı ilkler (ilk sesli film *İstanbul Sokaklarında*, ilk renkli film *Halıcı Kız* gibi) nedeniyle, bu özellikleriyle bir döneme iyi ya da kötü damgasını basmış bir yönetmendir. "Tiyatrocular Dönemi" olarak adlandırılan bir süreçte yönettiği filmlere bakıldığında üzerinde durulması gereken üç film (ortak bir görüşe göre) yalnızca *Ateşten Gömlek*, *Bir Millet Uyanıyor* ve *Aysel Bataklı Damın Kızı*'dir. Ertuğrul'un anıları ölümünden on yıl sonra, 1989'da *Benden Sonra Tufan Olmasın* adıyla kitap olarak yayınlandı.

Muhsin Ertuğrul.

Filmleri:

- 1922 *İstanbul'da Bir Facia-ı Aşk, Boğaziçi Esrarı - Nur Baba*
- 1923 *Ateşten Gömlek, Kız Kulesinde Bir Fada, Leblebici Horhor*
- 1924 *Sözde Kızlar*
- 1928 *Ankara Postası*
- 1929-1932 *Kaçakçılar*
- 1931 *İstanbul Sokaklarında*
- 1932 *Bir Millet Uyanıyor*
- 1933 *Cici Berber, Fena Yol - Okakos Dpromos, Karım Beni Aldatarsa, Naşit Dolandırıcı, Söz Bir Allah Bir*
- 1934 *Aysel Bataklı Damın Kızı, Leblebici Horhor Ağa (2), Milyon Avcıları*
- 1938 *Aynaroz Kadısı*
- 1939 *Allahın Cenneti, Bir Kavuk Devrildi, Tosun Paşa*

- 1940 *Akasya Palas, Nasreddin Hoca Düğünde* (Ferdî Tayfur'la birlikte), *Şehvet Kurbanı*
 1941 *Kahveci Güzeli*
 1942 *Kıskanç*
 1945 *Yayla Kartalı*
 1946 *Kızalrmak Karakoyun*
 1951 *Evlî mi Bekar mı*
 1953 *Haltıcı Kız*

Film Sayısı: (yurt dışında yönettiği beş filmle birlikte) 37

Ödülü:

- 1987 **Filmciler Derneği onur ödülü.**

**

Esen, Feyturiye (1928, *İzmir*). Ahmet Vefik Paşa'nın torunlarından ve 1950'li yılların çocuk yıldızlarından Hilal Esen'in annesi. 1962'de kızının adıyla film şirketi kurup yapımcılığa başladı. 1965'de ilk filmi yönetti ve başrolünü kızı Hilal Esen oynadı.

Filmi:

- 1965 *Canım Benim*

**

Esen, Hayri (1919, *Balıkesir-1977*). Orta öğreniminden sonra 1933'de Balıkesir Halkevi'nde Aka Gündüz'ün *Beyaz Kahraman* oyunuyla sahneye çıktı. Ankara Radyosu Temsil Kolu'nda çalıştı. 1946'da İzmir Şehir Tiyatrosu'na girdi. 1949'da Orhon M. Anbumu'nun yönettiği *Yüzbaşı Tah-*

sin'de oyunculuk yaparak sinemaya girdi. 1950'li yıllarda Ayhan Işık, Orhan Günşiray gibi ünlü yıldızları konuşarak dublaj dalında ün yaptı. 1952'de yönetmenliği denedi.

Filmeleri:

- 1952 *Bergama Sevdalan*
 1954 *İstiklal Harbi - Ruhların Mucizesi*

**

Eşici, Savaş (1946, *Ankara*). Kabataş Erkek Lisesi'nde öğrenim gördü. 1960'lı yılların başında sinemaya prodüksiyon asistanı olarak girdi. Uzun süre yapımcı Müfit İlkiz'le birlikte çalıştı. Kamera ve reji asistanlığı yaptı. 1969'da yönetmenliğe başladı. 1971'de Nuran Film'i kurdu. Sıradan polisiye filmler, 1972-1980 yılları döneminde ise seks komedileri çekti. Senaryo yazdı. Fotoromanlar çekti. Videoculuk yaptı.

Filmeleri:

- 1969 *Asılacak Kadın, Sürgünler*
 1970 *Asi ve Cesur, Fırtına Adam, Hedefte İki Kişi, Şimşek Hafiyeye, Vur Okşa ve Öp, Yiğitlerin Dönüşü*
 1971 *Ay Bu Gece Doğacak, Batıdan Gelen Adam, Kötüler Affedilmez* (Yavuz Figenli'yle birlikte), *Mezannı Kaz Beni Bekle* (Günay Kosova'yla birlikte), *Ölümsüzler - Batıda Ölüm Var*
 1972 *Ya Sev Ya Öldür*
 1973 *Bedmen - Yarasa Adam*
 1974 *Asılacak Adam*
 1975 *Anahtar Deliği, Oh De Yavrum Oh De, Oniki Çılgın Kız, Toma-*

- vida Yaşar, Şimdi Yavrum Şimdi* (Feridun Kete'yle)
- 1976 *Doğru Yoldan Ayrılanlar*
- 1977 *Affedilmeyen, Alo Polis, Dört Ateşli Yosma, Kaçaklar, Sapık, İstek, Onsuz Olamam*
- 1979 *Ahlaksız, Bacanak, Enişte, Kadın İsterse, Komşunun Tavuğu, Tornavida, Üç Sevgilim*
- 1980 *Nikahsızlar*
- 1981 *Azap Çiçeği, Mecnun*
- 1982 *Islak Güneş, Sevenler Ölmez*
- 1984 *Bizimkiler - Of Of Emine, Umut Mahkûmları*
- 1986 *Ağlama, Tabancamın Sapını*
- 1987 *Adı Ökkes, Atmaca, Her Yer Karanlık, Ortak, Yazgı, Toprağın Gelini*
- 1988 *Belki Yarın*

Film Sayısı: 52

**

EEtingü, Turgut (1919, İzmir-1995).
Güzel Sanatlar Akademisi'nde okudu.
1950'li yılların başında Çetin Karamanbey'e reji asistanlığı yaptı. Senaryolar yazdı. 1955'de ilk kez yönetmenliği denedi. Gazetecilik yaptı. *Topkapı Sarayı* adlı bir belgesel yönetti.

Filmi:

1955 *Ebediyete Kadar*

**

Evin, Semih (1920, İstanbul -1987).
İlk ve orta öğrenimini Aydın ve Konya'da yaptı. Harp Okulu'ndan mezun oldu. İki yıl kadar orduda görev yaptıktan sonra gazeteciliğe başladı. *Yeni*

Sabah gazetesinde çalıştı. "Diken" takma adıyla yazılar yazdı. 1946'da *Domanıç Yolcusu* adlı filmle Şakir Sırmalı'ya asistanlık yaptı. 1950'de yönetmenliğe başladı. 1952'de Seneka, 1958'de Raket Film şirketlerini kurdu. Sinema yaşamı dünyada benzerine rastlanmayan akıl almaz, ilginç çalışma biçimleriyle geçti. Birçok filmi senaryosuz ve sigara paketi arkasına diyalog yazarak çekti. Kendine özgü pratik bir sistemle emprovize çalıştı. Aynı mekânlarda iç içe iki ayrı film birden çekerek çok ucuz maliyetli sıradan filmler üretti. Bu tür çalışmaları nedeniyle üzerinde durulup incelenmesi gereken ilginç bir yönetmen. *Eylül* adlı bir de TV dizisi yöneten Evin, son yıllarında büyük bir yalnızlığa gömüldü ve bir otel odasında ölü bulundu.

Filmleri:

- 1950 *Allah Kerim, Sihirli Define*
- 1951 *Demir Perde, İncili Çavuş*
- 1952 *Şaban Çingeneler Arasında, Zoraki Kahraman*
- 1953 *Suçlu Benim, Yağma Hasan'ın Böreği*
- 1954 *Şaban Karamanın Koyunu, Yanık Efe* (Muharrem Gürses tammaladı)
- 1955 *Sönen Gözler*
- 1956 *Kadifeden Kesesi, Kısmet, Yalancının Mumu*
- 1957 *Leylanın Kaderi, Öksüz Ayşe*
- 1958 *Ana Hasreti - Dertli Ana, Civan Ali, Fakirler*
- 1959 *Abbas Yolcu*
- 1960 *Dostluklar Yaşadıkça, Gece ve Gündüz*

Semih Evin.

- 1961 *Kahraman Üçler, Şoför Ahmet, Toto Ali Milyoner; Zeyno*
- 1962 *Aşk Orada Başladı, Aşka Kinim Var, Çıkar Yol, Dağlar Bulutlu 'Efem, Merhaba Aşkı, Leyla*
- 1963 *Aşka Vakit Yok, Kardeş Gibiydiler, Katır Tırnağı, Menekşe Gözler*
- 1964 *Avare, Çapkın Efe, Çapkınım Hovardayım, Devlet Kuşu, Esmelin Tadı Sarışının Adı, Galatalı Fatma, İsimsiz Kahramanlar, Yalnız Efe*
- 1965 *Dünkü Çocuk, Düşman Kardeşler, Korkusuzlar, Yumruk Yumruğa, Sokaklar Yanıyor (Bilge Olgaç'la birlikte)*
- 1966 *Allahaismarladık İstanbul, Ay yıldız Fedailerini, Can Düşmanı, Kaldırım Meleği, Kanlı Pazar, Namus Borcu, Ölüm Busesi, Tehlikeli Oyun, Yaşamak İstiyorum*
- 1967 *Ağlayan Kadın (Osman F. Seden'le birlikte), Amansız Taktip, Kaderim Ağlamak mı, Kı-*

- zım Duymasın, Yayla Kızı Yıldı z
- 1968 *Günahsızlar*
- 1969 *Acı Yalan, Emmioğlu, Eşkya Aşkı, Ninno, Osman Efe, Satılık Gelin, Yaşayan Hatıralar, Zalimin Zulmü Varsa*
- 1970 *Adım Beladır, Ali ile Veli, Çifte Yürekli, Damarımda Kanımsın, Düşen Bir Yaprak Gibi, Ecel Teri, İntikam Meleği, Kara Leke, Yumruk Pazarı*
- 1971 *Asker Ahmet, Ateş ve Barut, Donkişot Sahte Şövalye, Dişi Hedef (Zafer Davutoğlu ve Mehmet Dinlerle birlikte), Fakir Kızın Kısmeti, İdamlık, İşte Deve İşte Hendek, İki Yosmaya Bir Kurşun, Keloğlan ve Yedi Cüceler, Krallar Kralı Hüdaverdi, Silahlar Affetmez, Şafakta Silah Sesleri*
- 1972 *Ahmet Çavuş, Akrep Mustafa, Dokunma Ölürsün, Gönül Oyunu, İnsafsız, Kaçak, Karamanın Koyunu, Karmen, Kırbaçlı Yosma, Kurban, Namus Kurşunu, Ölüm Kanunu, Ölüm Yaklaşma, Sen Alınyazımın, Son Duamı Et, Şeytan Pençesi, Uçan Kız, Ver Allahım Ver*
- 1973 *Kurt Yemini, Şaban İstanbul'da*
- 1974 *Ölüm Yolcusu*
- 1975 *Ben Armudu Dışlerim, Bil Bakalım Ne Çıkacak, Yakalarsam Severim, Yurt Kazım*
- 1986 *Ağa Bacı*
- Film Sayısı: 119
- **
- Ezici, Mehmet (1950, Gaziantep). İlk öğrenimini Gaziantep'te yaptı. İstanbul Davutpaşa Lisesi'nde okudu. 1968 yılında Eminönü Halkevi'nde amatör oyuncu olarak sahneye çıktı. 1970'de İstanbul Sanat Tiyatrosu'nda profesyonel oldu. Aynı yıl oyuncu ve reji asistanlığı yaparak sinemaya girdi. *Ödül* adlı bir edebiyat dergisi çıkarıp yayıncılığa başladı. Melih Gülgen ve Zeki Ökten gibi birçok yönetmene asistanlık yaptıkdan sonra 1985 yılında ilk filmi çekti.
- Filmleri:
- 1985 *Üç Kanşlık Dünya*
- 1988 *Kalbim Ağhyor*
- 1989 *İki Günlük Hürriyet, Korkmuyorum*
- 1991 *Ula Ula Niyazi*
- 1992 *Ben Anayım, Beyaz Umutlar, Yaşamak İnsan Gibi, Mailoğlu*
- 1993 *İnsanca Sevmek*
- 1998 *Sokakların Yasası*
- 2001 *O Benim Kanımdı*

f

Fehim, Ahmet (1857, İstanbul - 1930). Tophane Sanayi Okulu'nda öğrenim gördü. Tersanede tornacılık yaptı, atölye şefliği görevinde bulundu. 1876'da Güllü Agop Tiyatrosu'na girdi ve *İki Sağırlar* oyunuyla ilk kez sahneye çıktı. Bir süre Fasulyeciyan Topluluğu'yla çalıştı. Kendi adına topluluklar kurdu, turnelere çıktı, sahne tutkusuyla yoğun bir tiyatro yaşamı sürdürdü. Sinema tarihimizin ilk filmlerinde oyunculuk yaptı. 60 yaşını sürerken 1919'da yönetmenliği denedi. 1920'li yılların sonlarında kaleme aldığı anıları ölümünden sonra 1977'de *Ahmet Fehim Bey'in Hatıraları* adıyla kitap olarak yayınlandı. Türk sineması tarihindeki önemiyse, 'ilk yönetmenlerden biri olması.

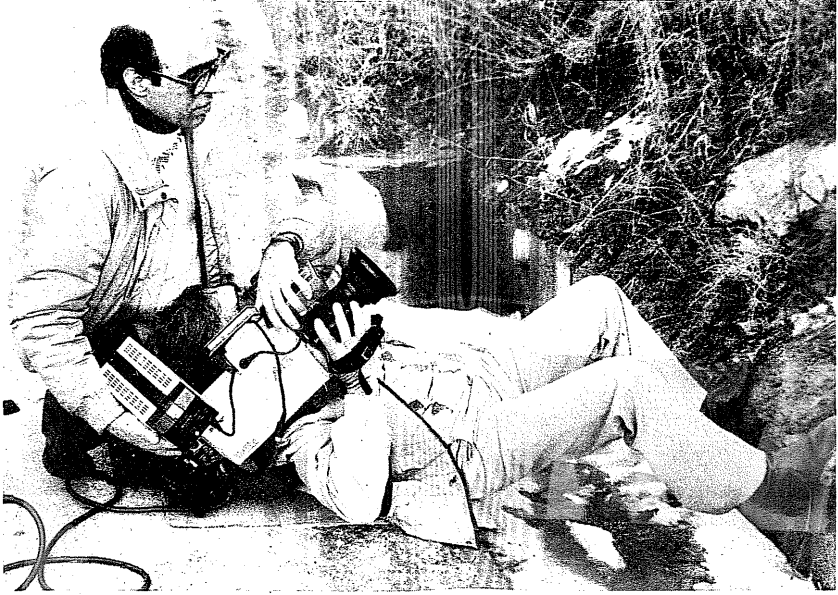
Filmleri:

1919 *Mürebbiye, Binnaz* (Fazlı Neciple birlikte)

**

Figenli, Yavuz (1936, İstanbul). Ortaokul öğreniminden sonra sinema makinisti yardımcılığı yaptı. 1959'da reji asistanlığına başladı. Uzun yıllar süren asistanlık döneminden sonra ilk filmini 1966'da yönetti. 1960lı yıllarda köy dramları, 1970lerde Behçet Nacar'lı serüven filmleri yönetti. Daha sonra dönemin modasına uyarak Aydemir Akbaş'm senaryolarını yazdığı 'seks komedileri' yönetti. 1980'li yıllardaysa şarkıcı-türküçü filmlerine yöneldi. Çektiği bir dolu sıradan ve ucuz maliyetli filmler içinde en iyileri yal-

Yavuz Figenli (ayaktaki), bir çekim öncesinde.

nızca *Hıdır ve Alkol*'dür. 1989'da *Dullar Pansiyonu*, 1991'de de *Vatandaş Ahmet Efendi* dizilerini yönetti.

Filmleri:

- 1966 *İntikam Fırtınası, Kahreden Fırtınası, Türkün Aşkı Başkadır*
 1967 *Allaha Adanan Toprak, Kanlı Takip, Killing Ölüler Konuşmaz, Son Söz Benim*
 1968 *Affet Beni Allahım, Cehennemde Boş Yer Yok, Derebeyi, Eşkıya Kanı - Hakimo, Kabadayı, Kışlalar Doldu Bugün, Kızgın Adam*
 1969 *Bu Ne Biçim Hayat, Günahım Ödeyen Kadın, Kanlı Sevdâ, Kanlı Gelinlik, Korkunç Takip, Köprüden Geçti Gelin, Mıhracenin Gözdesi, Söyleyin Anama Ağlamasın, Vatansızlar*

- 1970 *Anadolu Kını, Donanma Kamil, Kaderin Pençesinde, Kan ve Kurşun, Kanımın Son Damlasına Kadar*
 1971 *Batakhaneler Kralı, Çamur Şevket, Gecelerin Öfkesi, Ölüm Saati, Kazanova Niyazi, Kızgın Yabancı, Kızgın Güneş, Kiri Silah ve Namus, Ölümünü Kendin Seç, Sevimli Hırsız, Sıra Sende Yosma*
 1972 *Bastır Behçet Bastır, Behçet Cezayir'de, Casus Avcıları, Dadaloğlu'nun İntikamı, Dağlar Kralı, Görevimiz Tehlike, Hacı Murat'ın İntikamı, Her Adımın Bela, Serseri Kral, Vahşi Arzu, Vur Gardaş Vur, Yıldırım Ajan*

- 1973 *Çakal, Harman Sonu, Helal Sana Behçet, Kara Şeytan, Şirvan ile Nazlı*
- 1974 *Avanta Yok, Babayığit, Gel Gardeş Gel, Kara Boğa, Sosyete Behçet, Televizyon Niyazi, Tipsiz*
- 1975 *Behçet 76, Beşine de Vur, Bir Baba Hindi, Dam Budalası, Derece Otuzyed, Fırtına Behçet, İkimiz Bir Fidanız, İşte Kapı İşte Sapı, Kara Şahin, Ördek Çıkacak Kaz Çıkacak, Sansar, Seferim Var, Sevişerek Ötenler, Tantana Kemal*
- 1976 *Çifte Kavrulmuş, İntikamcı, Sihirli Şamdan, Yaman Delikanlı*
- 1977 *Aşkın Sesini Dinleme, Cemal, Hayata Dönüş, Hedefteki Adam, Hıdır*
- 1978 *Aklın Neredeydi, Azrailin Beş Atlısı, Hey Yavrum Hey, İster Gül İster Ağla, Kene, Korkak Kahraman, Korkusuz Aşıklar, Ölüm Savaşı, Yedi Yürekli Şaban, Yüzme Bilmiyorsan İşin Ne Ağaçta, Zeynel ile Veysel*
- 1979 *Büklüm Büklüm, Canın İsterse, Cemile'nin Kaderi, Garsonyer, Karanlık Sokaklar, Son Söz, Takma Kafanı*
- 1980 *Dişi Köpek, Kız da Anası Gibi, Paylaşılmayan Kadın, Yılan*
- 1985 *Alkol*
- 1986 *Seni Sevmeyen Ölsün, Veda Türküsü*
- 1987 *Kader Utanstın, Kötü Kader, Muhteşem Urfalı, Tutsak, Yeter*
- 1989 *Hayat Acılan*
- 1993 *Oğlum ve Ben*

Film Sayısı: 119

**

Filiz, Recep (1932, Akşehir). Genç yaşlarda matbaacılık ve mücellit ustalığı gibi çeşitli işlerde çalıştı. 1966'da Suat Yalaz'm yönettiği *Camoka'nın İntikamıyla* oyuncu olarak sinemaya girdi. 1971'de senaryo yazarlığına başladı. Bir süre Nuri Akmcı'yla çalıştı. 1978'de ilk filmini yönetti.

Filmleri:

- 1978 *KışBekân*
1982 *Kimsesizler*
1984 *Beni Kalbimden Atma*

**

Filmer, İlhan (1924, İstanbul). Yapımcı Cemil Filmer'in oğlu. Alman Lisesi'nde okudu. Güzel Sanatlar Akademisi Mimarlık Bölümünü bitirdi. Babası Cemil Filmen'in Lale Film Stüdyosu'nda yöneticilik yaptı. 1953'te Site Film şirketini kurdu. 1960'lı yıllarda belgesel filmler (*Aydınlığa Açılan Pencere, Bir Damla Su*) çekti. 1970'de Yılmaz Güney'in senaryosunu yazdığı ve başrolünü oynadığı filmin yönetmenliğini yaptı. Bazı ortak yapımların prodüktörlüğünü üstlendi.

Filmleri:

- 1970 *Şeytan Kayalan*
1971 *Şahinler Diyan*

**

Fosforoğlu, Renan (1918, İstanbul - 1991). İstanbul Erkek Lisesi ve Edebiyat Fakültesi'nde öğrenim gördü. 1935'de amatör olarak sahneye çıktı. Bir yıl soma Ertuğrul Sadi Tek Tiyatro-

su'na girdi. Raşit Rıza, Muammer Karaca gibi dönemin ünlü tiyatro topluluklarında çalıştı. 1950'de Vedat Örfi Bengü'nün yönettiği *Ateşten Gömlek* adlı filmle sinema oyunculuğuna başladı. 1953'de yönetmenliği denedi.

Filmleri:

1953 *Köprüaltı Çocukları*

1954 *Kokulu Film*

1955 *Lokum Sultan*

**

Füruzan (1935, *İstanbul*). İlkokulu bitirdikten sonra öyküler yazmaya başladı. Roman ve öyküleriyle çeşitli

edebiyat ödülleri aldı. 1981'de aynı adı taşıyan öyküsünden senaryolaştırdığı ve Ömer Kavur'un yönettiği *Ah Güzel İstanbul*'la sinemaya girdi. Senaryo yazarlığının ardından 1990 yılında uzun öyküsü *Benim Sinemalarım*'ı ressam Gülsüm Karamustafa'yla birlikte çekerek yönetmenliği denedi.

Filmi:

1990 *Benim Sinemalarım*

Ödülü:

1991 9. Tahran Film Şenliği'nde *Benim Sinemalarım*da jüri özel ödülü.

Gelenbevi, Baha (1907, İstanbul - 1984). Galatasaray Sultanisi'ni bitirdi. Fransa'da tarım mühendisliği dalında öğrenimine devam ederken Rex Ingram'm bir filminde figüranlık yaptı. Paris Joinville Stüdyolarında kurgucu olarak çalıştı ve ünlü yönetmen Abel Gance'm asistan yardımcılığını yaptı. 1939'da yurda döndü ve *Dertli Pınar*'da Faruk Kenç'e görüntü yönetmeni oldu. 1940'lı yıllarda görüntü yönetmeni olarak çalışmalarını sürdürdü. 1944'de yönetmenliğini yaptığı *Deniz Kızı* montaj çalışması sırasında bir yangın sonucu tümüyle yanınca aynı filmi yeniden çekti. Çeşitli dergilerde sinema üzerine yazılar yazdı. Sinema Sanatçıları Derneği'nin başkanlığını yaptı. Suriye'de o ülke-

nin tarihiyle ilgili bir belgesel çekti. Sinemayı bıraktıktan sonra fotoğraf sanatına ağırlık verip sergiler açtı.

Filmleri:

- 1944 *Deniz Kızı*
- 1947 *Yanık Kaval*
- 1948 *Çılduran Kadın*
- 1949 *Kanlı Döşek*
- 1951 *Barbaros Hayrettin Paşa*
- 1952 *Boş Beşik*
- 1953 *Balıkçı Güzeli - Binikinci Gece, Kaldırım Çiçeği*
- 1958 *Günahkârlar Cenneti*

Ödülü:

- 1978 **Filmciler Demeği onur ödülü.**

**

Baha Celenbevi (yönetmen koltuğunda), "Kanlı Döşek" in setinde.

Gencer, Yıldırım (1936, Adapazarı). Galatasaray Lisesi'nin orta kısmında öğrenim gördü. 1962'de Orhon M. Arıburnu'nun yönettiği *Elaları Ne Der* adlı filmle oyunculuğa başladı. 1970'li yıllarda serüven filmlerinin başrollerinde oynadı. 1981'de yönetmenliği denedi.

Filmi:

1981 *Kan Bağı*

**

Gerede, Canan (1948, New York). Amerikan Drama Sanatları Akademisi ve Global Village'da sinema eğitimi gördü. 1977'de Atif Yılmaz'm *Seyahatname* adlı TV dizisinde oyunculuk yaptı. 1987'de *Mutluluğun Resmini Ya-*

pabilir misin Abidin, 1988'de *Karşı Taraf* adlı video filmlerini yönetti. Fransız-Türk ortak yapımı olan *Roberts Movie* adlı ilk sinema filmi Türkçe ve İngilizce olarak çekildi.

Filmleri:

1991 *Roberts Movie - Robert'ın Filmi*

1994 *Aşk Ölümden Soğuktur.*

1998 *Parçalanma*

Ödülleri:

1991 8. Marsilya Uluslararası Kadın Filmleri Festivali'nde *Roberts Movie* en iyi senaryo.

1995 32. Antalya Film Festivali'nde *Aşk Ölümden Soğuktur*'la en iyi yönetmen.

• Kültür Bakanlığı özel ödülü.

**

Canan Gerede, "Roberfin Filmi"nin setinde.

Gezen, Müjdat (1943, İstanbul). Vefa Lisesi ve İstanbul Konservatuarının Tiyatro Bölümünü bitirdi. 1953'de sahneye çıktı. 1960'lı yıllarda profesyonel tiyatro oyuncusu oldu. Güldürü filmlerinde oynadı, müzikal oyunlar sahneye koydu. Şiirler, öyküler yazdı. Sunuculuk ve şovmenlik yaptı. 1984'de MG Prodüksiyon şirketini kurup *Gülümseyen Dünya* adlı filmi yönetti. 1990'da Müjdat Gezen Sanat Merkezi'ni kurdu.

Filmleri:

1984 *Gülümseyen Dünya*

1986 *Kobay*

Ödülleri:

2003 2. Uluslararası Komedi Filmleri Festivali'nde onur ödülü.

**

Giritlioğlu, Tomris (1955, Adana). İlk, orta ve lise öğrenimini Ankara Koleji'nde tamamladı. Yüksek öğrenimini Hacettepe Üniversitesi İngilizce Dil Bilimi Bölümü'nde yaptı ve 1979'da TRT'ye çevirmen olarak girdi. Çocuk programları hazırladı. *Dün Bugün*, *Tabletten Kasete*, *İşte Beyoğlu* adlı dramatik belgesellerin bazı bölümlerini yönetti. 1988'de *Kantodan Tangoya* ve 1991 yılında *Suyun Öte Yanı* adlı filmleriyle TV dizilerine yöneldi. *Yaz Yağmuru* ilk sinema filmidir. 1999'da yönettiği ve Varlık Vergisi dönemini öyküleyen *Salkım Hanımın Taneleri* sert tartışmalar yarattı, özellikle TRT ekranlarında gösterilmesi nedeniyle milliyetçi kanadın tepkilerini çekti. 1979'dan beri çalıştığı TRT'den ayrılan Giritlioğlu, şimdilerde dizi yapımcılığına yöneldi.

Filmleri:

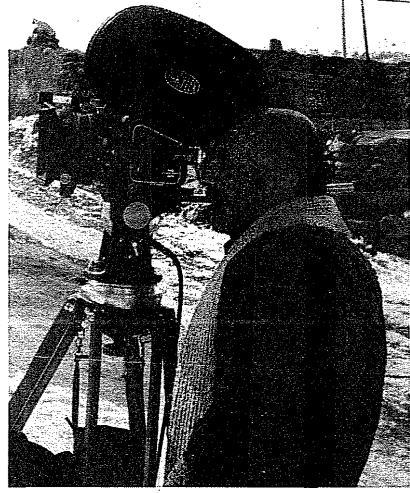
- 1994 *Yaz Yağmuru*
 1995 *80. Adım*
 1999 *Salkın Hanımın Taneleri*

Ödülleri:

- 1992 11. Uluslararası İstanbul Film Festivali'nde *Suyun Öte Yanı* jüri özel ödülü.
 1994 4. Kpın Türk Filmleri Festivali'nde *Yaz Yağmuru* en iyi 3. film.
 1995 Siyad-Sinema Yazarları Demegi'nin seçiminde *Yaz Yağmuru* en iyi 3. film.
 1999 36. Antalya Film Festivali'nde *Salkın Hanım'ın Taneleri* en iyi film.
 • İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi en iyi yönetmen ödülü.

**

Gök, Şahin (1952, *Sürt*). Gazetecilik ve Halkla İlişkiler Yüksek Okulu'nu bitirdi. 1969'da sinemaya set işçisi olarak girdi. 1972'de reji asistanlığına başladı. 1980'de Onat Kutlar'm senaryosunu yazdığı *Kurban Olduğum* adlı filmle yönetmen oldu. Zeynep Avcı'nın senaryosundan uyarladığı *Ponente Feneri*yle piyasa koşullarının dışında ilk özgün çıkışını yaptı. 1990'lı yıllarda Orhan Kemal uyarlaması *Es-kici* ve *Oğulları* ve *Kızılırmak Karakoyun*'la bu çizgisini sürdürmeye çalıştı. Ayrıca video filmleri çekti. 1985'de *Mesela Muzaffer*, 1991'de *Aysan'ın Zilleri* ve 1992'de *155 Polis - İmdat* adlı TV dizilerini yönetti.

Şahin Gök.

Filmleri:

- 1980 *Kurban Olduğum*
 1982 *Yaşamak Seninle Güzel*
 1984 *Aşkım Günahımdır, Kızgın Güneş*
 1985 *Arzu, Bu İkiliye Dikkat, Gizli Yara, Melek Yüzlüm, San Bela, Sevdalılar*
 1986 *Gün Akşam Oldu, Sevdan Öldürdü Beni*
 1987 *Alımdaki Bıçak Yarası, Bir Kadın Tuzağı, İşte Kadın, Papatya, Sevgiye Hasret, Vurgun, Seveda*
 1988 *Kırmızı Gece, Ponente Feneri, Sevgilerin En Güzeli*
 1989 *Bu Şehrin Geceleri, Kan Çiçeği, Vaşsi ve Güzel*
 1990 *Es-kici ve Oğulları*
 1991 *Siyabend ile Heco*
 1993 *Kızılırmak Karakoyun*
 1994 *Sessiz Çılgılık, Günah Tohumu*

Film Sayısı: 30

Ertem Göreç (en soldaki), Ayhan Işık'la birlikte "Kana Kan"da çekim hazırlığında.

Ödülleri:

1990 3. Ankara Film Şenliği'nde *Yolcularıyla* gerçekleştirdi ve *Ponente Feneriyle* jüri özel 1964'de *Karanlıkta Uyananlarla* işçi sorunlarını ele alan 'ilk grev filmi'ni ödülü.

***

senaryosundan uyarladığı *Otobüs* yönetti. Uzun süre sansürle çatıştı ve sonunda filmin üzerindeki yasaklar kaldırıldı. 1970'de ise *Pamuk Prenses*

Göreç, Ertem (1931, Bursa). Orta- ve *Yedi Cücelerle* Türk sinemasında okul öğreniminin ardından spor ça- bir 'masal filmleri dönemi' açtı, lışmaları yaptı. Milli basketçi oldu. 1980'li yılların sonrasında ekonomik Kabataş Lisesi'nde okudu. Sinemaya kriz nedeniyle sıradan ve ucuz mali- Orhan Atadeniz'in yanında montajcı- yetli filmler yönetti. 1987'de *Önce* lık yaparak girdi. Birçok filmin kur- *Canan* adlı TV dizisini çekti, gusunu yaptı ve bu teknik çalışmala- rın öne çıkan ustalarından biri oldu. Filmleri.

1950'li yıllarda *Sürgünle* önce Orhon =*-960 *Kanlı Sevd*

M. Arıburnu'na, sonra da Atıf Yıl- 1961 *Otobüs Yolcuları*

maz, Abdurrahman Palay ve Mem- 1962 *Rifat Diye Biri*

duh Ün'e asistanlık yaptı, özellikle 1963 *Ayşecik Fakir Prenses, Cici Can*

Ün'ün senaryo çalışmalarına katıldı. 1964 *Ayrılan Yollar, Karanlıkta Uya-*

1960'da ilk filmi yönetti. İlk önem-

li çıkışını Vedat Türkali'nin özgün

*nanlar, Kızgın Delikanlı, Kor-
kuric Şüph*

- 1966 *Beyoğlu'nda Vuruşanlar, Biraz Kül Biraz Duman, Bu Şehrin Belası, Kanun Benim, Kanunsuz Yol* (Tunç Başaranla birlikte), *Yiğit Yaralı Olur*
- 1967 *Acı Günler, Affet Beni, Altın Çocuk Beyrut'ta, Düşman Aşıklar, Kan Davası, Eceline Susayanlar, Kanlı Hayat, Krallar ÖlmezT Ölüm Saati*
- 1968 *Alnunun Kara Yazısı, Aşkım Günahımdır, Bağdat Hırsız, Belalı Hayat, Beyoğlu Canavarı, Can Pazarı, Sabahsız Geceleler, Son Hatıra, Son Vurgun — Kurşunların Yağmuru, Şafak Sökmesin, Şeyh Ahmet*
- 1969 *Bana Derler Fosforlu, Dağlar Şahini, Deli Murat, Hana, Yılan Soyuy*
- 1970 *Pamuk Prenses ve Yedi Cüceler*
- 1971 *Binbirgece Masalları, Namus ve Silah*
- 1972 *Korkunç Tecavüz, Ölüm Dönemeci, Sahtekâr*
- 1973 *Anadolu Ekspresi, Dertli, İkibin Yılın Sevgilisi, Öksüzler*
- 1974 *Sahipsizler, Sevmek, Sezercik Küçük Mücahit, Sığıntı, Yayla Kızı*
- 1975 *Harakiri, Haşhaş, Nori Gantar Ailesi, Tatlı Cadının Maceraları*
- 1976 *Ah Bu Gençlik, Analar Ölmez, İki Kızgın Adam, Kan Kardeşler, Kana Kan, O Kadınlar*
- 1977 *Tövbekâr*
- 1985 *Dönme Sevgilim*
- 1986 *Dayak Cennetten Çıkma, Elmayı Kim Isırdı, Fiyakalı Enişte, Güldürme Beni, Kader Kurbanları, Sevda Ateşi, Sonsuz Aşk*

- 1987 *Kocamın Karısı*
- 1993 *İnsanlar Böyledir, Ya Devlet Başa Ya Kuzgun Leşe*

Film Sayısı: 16

Ödülleri:

- 1965 2. Antalya Film Festivali'nde *Karanlıkta Uyananlar* en iyi 3. film.
- 1971 8. Antalya Film Festivali'nde *Pamuk Prenses ve Yedi Cüceler* en iyi 3. film.

**

Gören, Şerif (1944, *Iskeçe, Batı Trakya*). İstanbul Erkek Lisesi'nde okudu. Sinemayla ilişkisi kurgucu olarak başladı. Erman Film Stüdyosu'nda bir süre çalıştı. 1970'li yıllarda Yılmaz Güney'e yönetmen yardımcılığı yaptı. 1974'de ustası Yılmaz Güney'in bir-iki günlük çalışmadan sonra cinayetten tutuklanması nedeniyle bırakmak zorunda kaldığı *Endişe*'yi çekerek ilk yönetmenlik denemesini başarıyla gerçekleştirdi. Yine Güneyin hapishanede yazdığı senaryodan aktardığı *Yol* filmiyle 1982 yılında Cannes'da Türk sinema tarihinin en büyük ödülllerinden Alın Palmiye'yi (Costa Gavras'ın *Mising'*yle paylaşarak) ülkesine kazandırdı. *Yol* ilginç konusu, insan dramları, çaresiz kadının ve yalın anlatımıyla tüm dünyanın dikkatini çekti. Gören, cinsel melodramlardan güldürüye kadar her türü denedi ve tüm çalışmalarında toplumcu olmaya özen gösterdi. Sinemasal açıdan öne çıkan temel tutkulanndanbiri ise doğa-insan ilişkileri konusundaki çalışmaları oldu.

Şerif Gören, "Kan"da kamera vizöründen bakarken.

Filmleri;

- 1974 *Endişe*
 1975 *Köprü*
 1976 *Deprem, İki Arkadaş - Darbe, Taksi Şoförü*
 1977 *İstasyon, Nehir*
 1978 *Derdim Dünyadan Büyük, Der-
 viş Bey, Evlidir Ne Yapsa Yeri-
 dir, Gelincik*
 1979 *Almanya Acı Vatan, Aşkı Ben
 mi Yarattım*
 1980 *Kır Gönülümün Zincirini*
 1981 *Feryada Gücüm Yok, Herhangi
 Bir Kadın, Yol*
 1982 *Ahşan, Tomruk*
 1983 *Derman, Güneşin Tutulduğu
 Gün*
 1984 *Firar, Gizli Duygular, Kan,
 Kurbağalar, Yılanların Öcü,
 Güneş Doğarken*
 1985 *Adem ile Havva, Beyoğlu'nun
 Arka Yakası*

- 1986 *Sen Türkülerini Söyle, Umut
 Sokağı*
 1987 *Katircular, On Kadın, Sen de
 Yüreğinde Sevgiye Yer Aç*
 1988 *Polizei*
 1990 *Abuk Sabuk Bir Film*
 1993 *Amerikalı*

Film Sayısı: 37

Ödülleri:

- 1975 12. Antalya Film Şenliği'nde
Endişe en iyi film, en iyi yö-
 netmen.
 1982 Cannes Film Şenliği'nde *Yol*'la
 Altın Palmiye ödüllü.
 1983 Fransa'da *Yol*'la eleştirmenler
 ödüllü.
 0 20. Antalya Film Şenliği'nde
Tomruk en iyi 3. film. *Derman*
 en iyi 2. film.
 1984 24. Karlovy Vary (Çekoslovak-
 ya) Festivali'nde *Derman*'la

Uluslararası Sinema Eleştirmenleri ve Uluslararası Film Kulüpleri Federasyonu ödülleri.

• Valencia (İspanya) Film Şenliği'nde Şerif Gören'e jüri özel ödülü.

1985 4. Uluslararası Şam (Suriye) Film Festivali'nde *Derman* en iyi film.

• Sinema Yazarları seçiminde *Fırar* en iyi 3. film.

1986 Kültür Bakanlığı seçiminde *Kan*'a başarı ödülü.

• Sinema Yazarları Demeği seçiminde *Kurbağalar* en iyi 4. film.

• 23. Antalya Film Şenliği'nde *Yılanların Öcü* en iyi 2. film.

1990 Yunus Nadi Yarışması Sinema Dalı'nda *Abuk Sabuk Bir Film* en iyi 2. film.

1994 Kültür Bakanlığı seçiminde *Amerikalı*'ya başan ödülü.

1999 36. Antalya Film Festivali'nde yaşam boyu onur ödülü.

**

Gözbak, Talat (1918, Sivas - 1986). Devlet Konservatuvarı Tiyatro Bölümü'nde öğrenim gördü. Sinema eğitimi için Almanya'ya gitti. Halkevleri'nde sahneye çıktı. 1950'li yıllarda Devlet Tiyatrolarında yönetmen ve oyuncu olarak çalışmalar yaptı. *Gölgeler*, *Çayhane* ve *Othello* gibi piyeslerde oynadı. 1951'de yönetmenliğe başladı. 1963'de Gözbak Film'i kurdu ve özellikle yan hikâye oyuncusu olarak dikkati çekti. 1958'de *Karacaoğ-*

han'ın *Kara Sevdası* ve 1965'de *Namısum İçin* adlı filmlerdeki güçlü oyunculuğu anılmaya değer.

Filmleri:

1951 *Beni Mahvettiler*

1954 *Kaybolan Yıllar*

1963 *Casus Kardeşler*

1966 *Hayat Kasırgaları*

**

Gözen, Oğuz (1946, İstanbul). Talatpaşa İlkokulu, Ankara ve Mithatpaşa Kolejleri ve Özel Ticaret Gazetecilik Okulu'nda öğrenim gördü. 1960'da Ankara'da Çocuk Tiyatrosu'nda başlayan sanat yaşamını, İstanbul Şehir Tiyatroları, Ankara Oyuncuları ve Arena Tiyatrosu'nda sürdürdü. Oyunlar yazdı. *Yoksullar Parkı* adlı oyunu Şehir Tiyatroları'nda sahnelendi. Sahneye oyunlar koyup yönetmenlik yaptı. Öykülerini *Cam Kırıklan* adlı kitabında topladı. Dikkat çeken çocuk öyküleri yazdı. 1972'de ilk filmini yönetti. Küçük bütçeli şarkıcı filmlerinin yönetmeni oldu. Çok sayıda film çekmenin dışında bir özellik taşımayan ve yıllardır aynı öyküleri defalarca yinelenmesi nedeniyle sinemalarda gösterime girmesi mümkün olmayan çok sayıda film üretmekle çalışmalarını sürdürüyor.

Filmleri:

1972 *Hayal Uçurumu, Belki Yıllar Sonra, Denizden Gelen Kız, Elveda Yavrum, Öldüren Şarkı, Ölümle Uğraşanlar, Şeytan Buradan Geçti*

- 1973 *Beni Mahvettiler, Çolak, Kaderleri Ölümdü, Kim Bu Soyтары, Yarımı Olmayanlar*
- 1974 *Büyük Sır, Kaderin Mahkûmları, Oturak, Sahildeki Yabancı*
- 1975 *Dünden Bugüne Seks, Pembe Panter Gangsterlere Karşı, Tekerlek*
- 1976 *Kader Rüzgârı*
- 1977 *Ah Bu Sevdâ, İki Aşk Arasında*
- 1978 *Bir Garip Yabancı, Sıra Sana Gelecek, Şeytan Köseyi Döndü, Nefret*
- 1979 *Biri Gitti Biri Geldi, Dokunma Yanarsın, Doyumsuzlar, Kaldırım Kuşları, Kumar*
- 1980 *Bitmeyen Azap, Bu Ben miyim, Mutluluk Reçetesi, Olmaz Böyle Şey, Öğren de Gel, Yaşayan Günahlar*
- 1981 *Acımasız Dünya, Hamam Böcekleri, Ümmüye - Sevdiğim Şensin*
- 1982 *Bitmeyen Aynlık, Dünyamı Yıkmasaydın. Hatırladın mı, Zahidem*
- 1983 *Bir Şarkılık Mutluluk, Çile Dünyası, Hasret Yorgunu, İlet, Öldürme Beni*
- 1984 *Bahtı Karalı, Eski Günler, Gecyansı. Hata, Hüzün, Kaderin Suçu, İçimdeki İsyân*
- 1985 *Hamam Böcekleri Film Çekiyor, Küçük Mustafa Hayat Sokaklarında, Mahşerde Buluşalım, Oyun Bitti, Sevdâ Yolu, Yetim*
- 1986 *Azap Rüzgân, Gariplerin Şarkısı, Kurtar Yarap, Perişandı Gördüğümde, Yuvaya Dönüş*
- 1987 *Günah Olmasa*
- 1988 *Bana Allah Acısın, Ümitler Kırilırsa*
- 1989 *Ramize, Zulüm Treni, Aşkın Sonu, Yüzünü Şeytan Görsün*
- 1990 *Almanya Macerası, Dertler İnsanı, Dünya Boştur*
- 1991 *Kadersiz Doğmuşum, Senin Yüzünden*
- 1992 *Sahipsiz Kalpler, Son Randevu, Tütmeyen Ocak, Ah İstanbul*
- 1993 *Ağlama Sevgilim, Bir Gün Anlarsın, Hepimiz Sevdik, Kardeşim, Onu Beklerken, Seni Kaybedersem, Sönen Ocak, Yalan Yıllar, Yaşarken Öldüm*
- 1994 *Beklenmeyen Misafir, Düşler de Ölü, O Günden Sonra*
- 1995 *Bir Rüya Gibi, Yaman Gazeteci, Afilli Kemal, Sıra Bende, Sensizliğe İsyân*
- 1996 *Bir Şenliktir Yaşamak, Rüyada Buluşuruz, Sevenler Ağlar*
- 1997 *Akşamcı, Bensiz Beni Yargılama, Bitmeyen Bekleyiş, Yürek Yarası, Dört Yanım Hüzün, Güneş Ağlıyor, Yalnızlık Şarkısı*
- 1998 *İçim Yantıyor, Karbeyaz, Merhaba Hüzün, Zehir*
- 1999 *Artık Dün Yok, Bekle Beni İstanbul, Dökülen Yapraklar, Gölgeler Silinirken, Yaşanmamış Bir Ömür*
- 2000 *Batak, Denizler Şahidimdir, Darbesiz Yara Aldım, Dönüşü Olmayan Yol*
- 2001 *Buruk, Sevinçler Sokağı, -Kardeş Uğruna, Kırlangıç Dönüşü*
- 2002 *Elvanım, Sevdamsız Benim*

Film Sayısı: 128

**

Gözütok, Cemal (1955, Tokat). 1981'de 9 Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Sinema-TV Bölümü'nü bitirdi. 1986'da senaryo yazarak (*Son Urjali*) sinemaya girdi. 1992'de 30 dakikalık *Antalya'lı Genç Kıza Mektup* adlı bir belgeselle yönetmenliğe başladı.

Filmleri:

- 1992 *Adada Son Gece*
1994 *Sekizinci Saat*

Ödülü:

- 1995 32. Antalya Film Festivali'nde *Sekizinci Saatle* Sadri Alışık özel ödülü.

**

Güçlü, Sami (1947, Adana). Haydarpaşa Lisesi'ni bitirdi. Kanada'da Toronto Üniversitesi'nde bir süre okudu. Sinemayla ilgisi 1965'de Türk Sinematek Derneği çevresinde oluşan bir grup içinde yer alarak başladı. Feyzi Tuna'yla çalıştı. 1982'de fotoroman yönetmenliği yapdı. 1985'de Vural Pakel'in reji asistanlığını yaptı. Aynı yıl ilk sinema filmini yönetti. 1989'da *Mardin Vilayeti* belgeselini, 1990'da *Analar Babalar ve Çocuklar*, 1992'de *Seyyar Kamil* dizilerini yönetti.

Filmleri:

- 1985 *Kul Sevdası, Yaşamadım ki Ben, Yaşamak Haram Oldu*
1986 *Ava Giden Avlanır, Kızlar Sınıfı Tatilde*
1987 *Yarın Yarın*
1989 *Zirvenin Bedeli, Şöhret Tutkusu*

1994 *Çılgın Yenge*

1996 *Hoşçakal İstanbul, Otostop*

2002 *Aşkları Ege'de Kaldı*

**

GÜLÇEN, Melih (1946, İstanbul). Atatürk Erkek Lisesi'nde öğrenim gördü. 1964'de set işçiliği yaparak sinemaya girdi. Senaryo yazdı, prodüksiyon amirliği ve asistanlık yaptı. 1968'de yönetmenliğe başladı. 1972'de kendi şirketi Gülgen Film'i kurdu. Aynı yıl *Parçala Behçet'le* Behçet Nacar'lı 'seks avantürleri dönemi'ni açtı. 1975'de Cemil'le dikkati çekti ve ilginç bir polisiye örneği ortaya koydu. Özellikle de Cüneyt Arkın'lı polisiye serüven filmleriyle çalışmalarını sürdürdü. 1988'de siyasal içerikli *Kimlik* ve 1990'da Kerim Korcan'dan uyarladığı *Tatar Ramazan*'la iddialı çalışmalara yöneldi.

Filmleri:

- 1968 *Aşkların En Güzeli*
1970 *Yazı mı Tura mı, Dadaloğlu, Kanunsuz Sokak, Kurşun Meded, Maskeli Üçler, Nasreddin Hoca, Soyguncular, Tehlikeyi Severim, Üç Kabadayı, Yumruk Yumruğa, Zapata*
1972 *Adanalı Kardeşler, Çapulcular, Haydut Avcısı, İyi Döverim Kötü Severim, Kabadayılar Krallı, Kara Batur, Ölüm Peşimizde, Parçala Behçet, Vur Vur Kaç Kaç*
1973 *Kaderimiz, Patron, Soğukkanlılar, Yemin*

- 1974 *Babalık, Belahlılar, Dayı, Oğul*
 1975 *Cemil, Tatlı Sert, Tatlı Tatlı, Babanın Oğlu*
 1976 *Babanın Suçu, Evlatlık - Çingar*
 1977 *Adalet, Akrep Yuvası, Baba Ocağı, Cemil Dönüyor*
 1978 *İnsanları Seveceksin*
 1979 *Fırat*
 1980 *Kul Sevdası, Zeytin Gözlüm, Beddua*
 1981 *Kardeş Kurşunu*
 1982 *Düşkünüm Sana*
 1983 *Bedel, Dostlar Sağolsun, Kurban, Yaktı Beni, Yıldızlar da Kayar*
 1984 *Bırakın Yaşasınlar, Çaresizim, İmparator, Kartal Bey, Utanıyorum*
 1985 *Avcı Sevda, Doruk*
 1986 *Kanca*
 1987 *Benim Olsaydın, Benim İçin Ağlama, Bomba, Ne Fayda, Patroniçe, Patroniçe 2, Gözlerin Sevda Senin*
 1988 *Ağlamaya Değer mi, Ah Bir Çocuk Olsaydım, Bir Kadın Yüzünden, Gazeteci Kız, Kimlik, Sevince, Sokak Çocuğu*
 1989 *Eski Silah, Kavgamız, Av*
 1990 *Fedai, Kabadayılar Kralı, Tatar Ramazan, Polis Görev Başında*

Film Sayısı: 81

Ödülü:

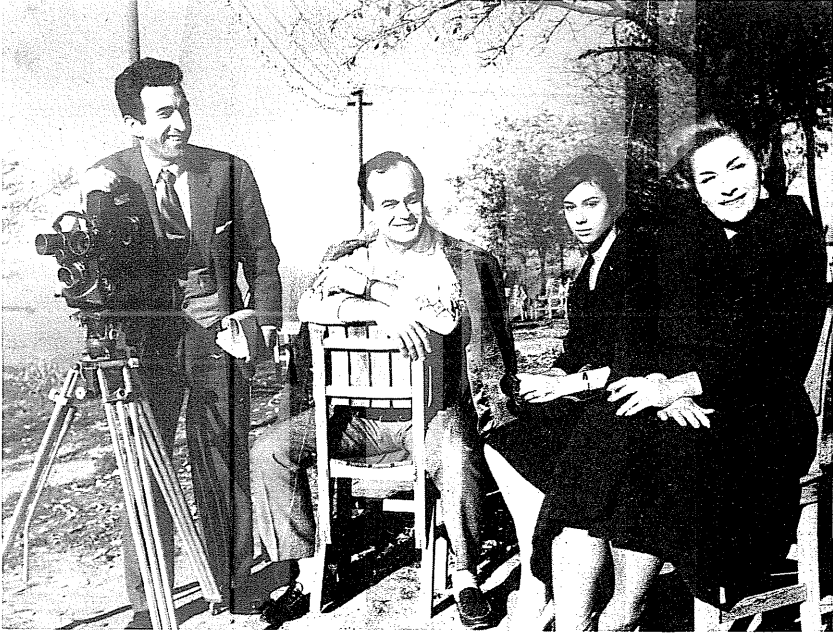
- 1991 *İnsan Hakları Vakfı Ödülü (Tatar Ramazan). ****

**

Gültekin, Sem (1924, İstanbul). Per-tevniyal Lisesi'ni bitirdi. 1939'da Bakırköy Halkevi'nde sahneye çıktı. Askerlik dönüşü 1948'de Şehir Tiyatrosu'na girdi. *Tebeşir Dairesi* ve *İhtiras Tramvayı* gibi oyunlarda önemli roller oynadı. 1949'da Sami Ayanoğlu'na, 1950'lerde Lütfi Ö. Akad'a asistanlık yaptı. Filmlerde oynadı. 1953'de yönetmenliğe başladı. 1963'de Gültekin Film'i kurdu. 1953'den bu yana çeşitli türleri denemesine karşılık filmografisinde öne çıkan başlıca iki tür, güldürü ve şarkıcı filmleridir. 1979'da *İbiş'in Rüyası*, 1990'da *Bir Yabancı Konuk*, 1991'de *Bir Ömrün Bedeli* adlı TV dizilerini yönetti.

Filmleri:

- 1953 *Aramızda Yaşayamazsın*
 1954 *Son Şarkı*
 1955 *Artık Çok Geç*
 1956 *Pusu*
 1957 *Kara Günlerim, Yaşayan Ölümler, Uçurum, Dertli Gönül*
 1958 *Allı Yemeni, Kelepçe, Son Nefes, Ayrılık*
 1959 *Sevdalı Gelin, Garipler Sokağı*
 1961 *Biz İnsan Değil miyiz, Kara Dut, Minnoş, Naciym, Sabırtaşı*
 1962 *Ağlama Sevgilim, Aşk Güzeldir, Can Evimden Vurdular, Damat Beyefendi, Gurbet Yolcuları, Günahsız Aşıklar, Şeytan Bunun Neresinde*
 1963 *Avare Şoför, Can Pazarı, Kavgasız Yaşayalım, Bir Öpücük Ver Bana*
 1964 *Cımbız Ali, Cüppeli Gelin, Poyraz Osman, Var mı Bana Yan Bakan, Yaşasın Hayat*

Sırrı Gültekin (ayaktaki), "Garipler Sokağı"nda dinlenme molası.

- 1965 *Adım Çıkmuş Sarhoşa, Bilen Kazanıyor, Cezmi Bond 007, 5, İnatçı Gelin, Öfke Dağlan Sardı, Şekerli misin Vay Vay, Yalancının Mumu*
- 1966 *Aşkın Kanunu, Boyacı, Fakir Bir Kız Sevdim, Halimeyi Samanlıkta Vurdular, İzmir'in Kavakları*
- 1967 *Bırakın Yaşayalım, Bir Annenin Gözyaşları, Trafik Belma, Üç Sevdalı Kız, Yıkılan Gurur*
- 1968 *Atlı Kanca Dönüyor, İstanbul'da Cümbüş Var, Kalbimdeki Yabancı, Kara Gözlüm Efkaranma, Menderes Köprüsü*
- 1969 *Gel Desen Gelemem ki. Gelin Ayşem, Kınalı Keklik, Nisan Yağmuru, Sazlı Damın Kahpesi, Sevdalı Gelin, Şahane İntikam, Tel Örgü*
- 1970 *Adım Kan Soyadım Silah, Altı Yemeni, Berduş Kız, Dönme Bana Sevgilim, Ham Meyve, Kendim Ettim Kendim Buldum, Kör Düğüm, Zindandan Gelen Mektup, Kara Dutum*
- 1971 *Ah Bir Zengin Olsam, Bir Varmış Bir Yokmuş, Yırtık Niyazi, Çılgın Yenge, Kadifeden Kesesi, Keloğlan Aramızda, Tophaneli Murat*
- 1972 *Gecekondu Rüzgarı, İki Ateş Arasında, O Ağacın Altında, Ölüm Nöbet Bekliyor*
- 1973 *Çulsuz Ali, Hamsi Nuri, Kayna-nam Kudurdu*
- 1974 *Bir Tanem, Evet mi Hayır mı. Öfkenin Bedeli, Parasızlar, Şiribim Şiribom*

- 1975 *Ah Nerede Vah Nerede, Dam Üstüne Çul Serelim, Gelinin Ödüyü Patladı, Hamama Şevket, Kuvvet Macunu, Şehvet Kurbanı Şevket, Tamam mı Devam mı. Üç Gelin Altı Damat*
- 1976 *Bu Nasıl Dünya, Ne Haber, Seni Sevmekle Suçluyum, Şeytan Diyor ki. Şoför Mehmet*
- 1977 *Gülünüz Güldürünüz, Sarhoş*
- 1978 *Ali Babanın Çiftliği, Can Hatice*
- 1979 *Kasımpaşalı Emmanuel*
- 1984 *Şaşkın Gelin*
- 1985 *Çalınan Hayat, Duyar mısın Feryadımı, Gözlerden Kalbe, İşler Tıkırında, Nokta Virgül Deh Deh Düldül*
- 1986 *Ben Milyarder Değilim, Kiralık Ev, Piyangocu Kız*
- 1988 *Denizden Gelen Kadın*
- 1993 *Dur Gitme, Oyun İçinde Oyun, Sarhoş, Talihsiz Bilo*

Film Sayısı: 124

✱✱

Gülyüz, Aram (1931, İstanbul). İngiliz Highschool Lisesi'nden • mezun oldu. Askerliğini yaptığı Kore'den dönüştü Türk Hava Yolları'nda memur olarak çalıştı. 1958'de kendi şirketi Metro Film'i kurdu. Aynı yıl Cari Mohner'in yönettiği İstanbul Macerası adlı Türk-Alman ortak yapımla prodüktörlüğe başladı. 1960'da ilk filmini yönetti. 1960'lı yıllarda Orhan Günşiray'lı Mike Hammer'vari polisiye, 1963'de Öztürk Serengü'li güldürü filmleriyle ve de elinin çabukluğuyla Yeşilçam çevrelerin-

de ün yaptı. *Temem Bilakis, Abidik Gubidik* gibi dili yozlaştıran film isimlerinin ardından bu kez de 1970'lerde 'sinema duvar edebiyatı'nı çağrıştıran *Vur Davula Tokmağı, Hababam Git Hababam Gel* gibi lumpen işi seks komedileri yönetti. 1990'lı yıllarda TV çalışmalarına yöneldi. 1990'da *Sevdiğim Adam*, 1991'de *Uğurlugiller, Başlar mısın Başlayayım mı*, 1994'de *Yaseminname* gibi diziler yönetti. Video filmleri çekti. Gülyüz, TVye dayalı çalışmalarını "Bir Başka Gece" gibi eğlence programlarıyla sürdürdü.

Filmleri:

- 1960 *Sensiz Yıllar*
- 1961 *Aşk ve Yumruk*
- 1962 *Kadın ve Tabanca*
- 1963 *Genç Kızların Sevgilisi, Hop Dedik, Temem Bilakis*
- 1964 *Abidik Gubidik, Erkek Sözü, Kaynana Ziriltisi, Manyaklar Köşkü, On Güzel Bacak, Sen Vur Ben Kırayım, Sokakların Kanunu, Varan Bir*
- 1965 *65 Hüsni, Ateş Gibi Kadın, Berduş Milyoner, Canın Cehenneme, Cici Kızlar, Cumartesi Senin Pazar Benim, Hüseyin Bandan Çekilin Aradan, Kolla Kendini Bebek, Lafını Balla Kestim, Ölüm Çemberi, Pantolon Bankası, Sevdalı Kabadayı, Şingirdak Melahat, Taşralı Amca, Tatlı Yumruk*
- 1966 *Ailenin Yüzkarası, Altın Kollu Adam, Fırtına Beşler, Gariban, Konforlu Necla, Kumarbazın İntikamı, Siyah Otomobil, Üs-*

- küdar'dan Topkapı'ya, Zehirli Hayat*
- 1967 *Ayşecik Canım Annem, Deli Fişek, Demir Bilek, Dişi Killing, Galatalı Mustafa, Karım Beni Aldatarsa*
- 1968 *Benimle Evlenir misin, Kanun Namına, Yarattılan Kadın, Yuvana Dön Baha, Yüzbaşımın Kızı*
- 1969 *Ana Kalbi, Ayşecik Yuvanın Bekçileri, Fakir Kızın Romansı, Kahraman Delikanlı, Öldüren Aşk, Ömercik Babasının Oğlu, Sevgili Babam, Tatlı Günler, Ümit Dünyası*
- 1970 *Ayşecik Sana Tapıyorum - Solan Gül, Bütün Aşklar Tatlı Başlar, Duyduk Duymadık Demeyin, Red Kit, Şillik*
- 1971 *Ayıpettin Şemsettin, Ayşecik Bahar Çiçeği, Beyaz Kelebekler, Saraylar Meleği - Sinderella Kül Kedisi, Tamam mı Canım, Toto Kralı*
- 1972 *Alçaklar Cehenneme Gider, Ay Aman Of, Dudaktan Dudağa Ölüm, Kader Yolcuları, Kırk Yalan M emiş, Oğlum, Satılık Kadın*
- 1973 *Anneler Günü, Aşkımın Oynama, Büyük Şamata, Özleyiş, Tatlım*
- 1974 *Aman Ne Gırgır, Atını Seven Kovboy - Red Kit Daltonlara Karşı, İmparator, Mirasyediler, Reisin Kızı*
- 1975 *Adamını Bul, A'dan Z'ye Kadar, Curcuna, Hababam Git Hababam Gel, Hasan Almaz*
- Basan Alır, Hoppala, Salak Bacılar, Sevişmek Bir Dakika, Televizyon Çocuğu, Vur Davula Tokmağı, Ye Kürküm Ye*
- 1976 *Beş Dakikada Beşiktaş, Eksik Etek, Hamza Dalsın Osman Çalsın, Profesyonel, Saffet Beni Affet*
- 1977 *Ava Giden Avlanır*
- 1978 *Kendin Pişir Kendin Ye, Ooooh Oh, Şerefsiz Şeref*
- 1979 *Babanın Kızları, Binlik Nail, Bu Gece Bende Kal, Leyla Necla Mücella, Olmaz Şimdi, Öğren de Gel, Sona Kalan Dona Kalır, Şaşırtma Beni, Delidir Ne Yapsa Yeridir*
- 1980 *Sansın Tehlike, Şaşkın Milyonerler*
- 1985 *Uyanıklar Dünyası*
- 1986 *Babalar da Ağlar, Sen Neymişsin Be Abi*
- 1987 *Afrodite, Kadersiz Kullar*
- 1988 *Yaşamak*
- Film Sayısı: 124
- **
- Günal, Cahit (1923, İsparta). 1941'de Ankara Harp Okulu'nu bitirdi. Bahkesir Lisesi ve Amerikan Koleji'nde okudu. Uzun bir subaylık döneminden sonra istifa etti. Halı ticareti ve İsparta'da sinema işletmeciliği yaptı. 1953'de kardeşi Tahsin Günal'la birlikte İstanbul Film'i kurup yapımçılığa başladı. 1957'de ilk filmi yönetti.
- Filmleri:
- 1957 *Kanlı Çevre - Sönen Ocak*

- 1958 *Canavar Kadın, Kirli El*
 1959 *Kader Değişmez*
 1966 *Boğaziçi'nde Aşk, Hayatlarını Kanla Yazdılar, Nefesini Keseceğim*

**

Gündüz, Yılmaz (1929, Tarsus). Galatasaray Lisesi'nde okudu. Siyasal Bilgiler Fakültesi'nin Maliye Bölümü'nden mezun oldu. Öğrencilik yıllarında spor çalışmalarına ağırlık verdi. Millî basketçi oldu. Fenerbahçe'de futbol oynadı. 1965'de Cevat Okçuğil'in yönettiği *Dokuz Canlı Adam*'la oyunculuğa başladı. Fantastik serüven filmlerinin başrollerine çıktı. Senaryolar yazdı. Kendi adına film şirketi kurup yapımcı oldu. 1970'de yönetmenliğe başladı.

Filmleri:

- 1970 *Bela Çiçekleri, Fedailer, Ölüm Pazarı, Öldürmeye Yeminliyim*

**

Güneş, İsmail (1961, Samsun). 1978 yılında Natuk Baytan'a asistanlık yaparak sinemaya girdi. İlk yönetmenlik denemesini *Karanlık Bir Dönemdi - Kurtalan Ekspresi* adlı kısa metrajlı filmle gerçekleştirdi. TV reklam filmleri yönetti. *Tercüman* gazetesinde foto muhabirliği yaptı. İlk uzun metrajlı sinema filmi, 1986'da yönettiği *Gün Doğmadan*'dır.

Filmleri:

- 1986 *Gün Doğmadan, Süleyman Nazif*

- 1987 *Biz Doğarken Gülmüşüz, Ateş Böceği*
 1991 *Çizme*
 1993 *Beşinci Boyut*
 1998 *Gülün Bittiği Yer*

Ödülü:

- 1994 47. Salerno Film Festivali'nde *Beşinci Boyut* en iyi film.

**

Güney, Gökhan (1957, Reyhanlı). Gerçek adı Turan Yüceler. Sesi ve arabesk türü şarkılarıyla ün yaptı. Arabesk müzik furçasının egemen olduğu bir dönemde plak ve kasetleri satış rekorları kırdı. Ses dünyasındaki ününü beyazperdeye taşıdı ve özellikle Temel Gürsu'nun 1981'de yönettiği *Vurun Beni Öldürün*'le yıldızlaştı. 1987'de yönetmenliğe başladı. Bol dramlı arabesk türü filmler çekti ve tümünde başrol oynadı.

Filmleri:

- 1987 *Can Yoldaşım, Sevdim Seni*
 1988 *Ayn Dünyalar, Tanrı Seni Korusun,*
 1989 *Acı Şarkı*
 1991 *Bir Umut Uğruna*
 1994 *Tomurcuk*

**

Güney, Yılmaz (Doğumundan yıllar sonra alınan nüfus kâğıdına göre 1937, kendi açıklamasına göre 1931 doğumlu, Yenice Köyü, Adana - 9 Eylül 1984, Paris). Gerçek adı Yılmaz Pütün. Kan davalı bir ailenin çocuğu. Adana'da İnönü ve İnkılap İlkokullarında oku-

Yılmaz Güney, unutulmaz filmi "Umut'un çekiminde.-

du. Adana Lisesi'ni bitirdi. Öğrencilik yıllarında, çocuk yaşlarda ekme kavgası içinde buldu kendini. Tarla larda ırgatlara suculuk yaptı, pamuk topladı, kazma dövdü, bağ bekçiliği, traktör sürücülüğü yaptı. Sabahlan simit sattı, okul dönüşlerinde gazoz... 15 yaşında Kemal Film Şirketi'nin Adana bölge müdürlüğünde, yazıha ne temizlikçiliği yaptı. Daha sonra şirketin 'Pürsantaj memurluğu' (sine malarda bilet kontrolörü) görevini üstlendi. 1956'da Adana'da yayımlanan *Salkım* dergisine, İstanbul ve Ankara'da yayınlanan *Yeni Ufuklar*, *Pazar Postası* gibi edebiyat dergilerine öyküler yazdı. Edebiyat tutkunu arkadaşlarıyla birlikte *Püren* ve *Doruk*

dergilerini çıkardı. İstanbul'a gelip İktisat Fakültesi'nde öğrenimini sürdürmekteyken Atif Yılmaz'la tanıştı. 1958'de Atif Yılmaz'm yönettiği *Bu Vatanın Çocukları* adlı filmle oyunculuğa başladı, senaryo çalışmalarına katıldı, asistanlık yaptı. 1956'da *Onüç Dergisi*'ne yazdığı "Üç Bilinmeyenli Eşitsizlik Sistemleri" adını taşıyan öyküsünde 'komünizm propagandası' yaptığı gerekçesiyle 1961'de 1,5 yıl hapis, 6 ay sürgüne mahkûm oldu. Konya sürgününden sonra 1963'de senaryosunu yazdığı ve başrolünü oynadığı Ferit Ceylan'm *İkisi de Cesurdu* adlı filmiyle tüm Anadolu bölgelerinde ilk kez dikkatleri çekti. Yaratığı kabadayı mitosuyla, oyunculuk gös-

terisiyle önce çocuklar sevdi, çocuklar alkışladı Güney'i. 'Atlanmış bir film' olan *İkisi de Cesurdu*, gerçekte seyirci ile Yılmaz Güney arasındaki ilk köprüyü kurdu. Ardından Tunç Başaran'ın yönettiği *On Korkusuz Adam*'la, Koçero'yla adı 'çirkin kral'a çıktı. Kavruk esmer yüzüyle, iri yassı dolma burnuyla, dal gibi ince yapısıyla Türk sinemasında yıllardır egemen olan 'yakaşıklı adam efsanesi'ni yıkıp kendi mitosunu yarattı. Bu arada boğaz tokluğuna Yeşilçam'm en sıradan, en döküntü filmlerinde oynadı. Ama yine de oyunculuğuyla, kendine özgü sıcaklığıyla, 'şokaktaki adam'm sözcülüğünü yaparak tüm bu vurdulu kırdılı ucuz maliyetli filmlerin Anadolu'da gişe rekorları kırmasına yol açtı. 1965'de Duygu Sağıroğlu'nun *Ben Öldükçe Yaşarım*'mda, 1966'da Lütfi Ö; Akad'm *Hudutların Kanunu*'nda ve *Kurbanlık Katil*'de son derece doğal, unutulmaz oyunlar sergiledi. Aynı yıllarda yapımcı Hasan Kazankaya'yla yaptığı işbirliği sonucu *At Avrat Silah*'la yönetmenliği denedi. Ardından *Benim Adım Kerim*, *Bana Kurşun İşlemez* gibi çok kötü filmlerden sonra 1968'de *Seyyit Han*'la yönetmen olarak ilk çıkışını yaptı. 1970'de toplumsal gerçekleri taviz vermeden sergileyen Umutla Türk sinemasında yeni bir dönem açtı. *Baha*'yla melodram sinemasının en düzeyli örneklerinden birini verdi. 1972'de yasa dışı bir örgüt olan THKP-C'ye yardım ettiği gerekçesiyle hapse mahkûm oldu. İki yılını Selimiye Kışlası, Bayrampaşa ve Top taş Cezaevleri'nde geçirdikten sonra

1974'de af kanunuyla özgürlüğüne kavuştu. Bu dönem hapislik yıllarında öyküler, romanlar (*Salpa*, *Hücrem*, *Sanık*, vs.) yazdı. Erden Kırıl'm yayım yönetmenliğini yaptığı *Güney* dergisini çıkardı. *Boynu Bükük Öldüler* adlı Orhan Kemal ödüllü romanı yayımlandı. 1974'de *Endişe* adlı filmi çekmek için gittiği Adana'nın Yumurtalık ilçesinde yöre hakimi Safa Mutlu'yu bir tartışma sonucu öldürdü ve 24 yıl ağır hapse hüküm giydi. Bu ikinci hapislik döneminde yazdığı en olgun senaryoları *Sürü*, *Düşman*, *Yol* Zeki Ökten ve Şerif Gören tarafından filme çekildi. Mapus damları altında senaryo yazan, film çektiren, ekip yöneten Güney, dünya sinemasında bile benzerine rastlanmayan boyutlarda ilginç bir kişiliğin sahibi oldu. 8 yıl yattıktan sonra 1981'de İsparta Cezaevi'nden 'bayram izni'ni alarak çıktı ve bir daha dönmek üzere yurt dışına kaçtı. 12 Eylül darbesinden sonra 1. Ordu ve Skıyönetim Komutanlığı'nın 67 nolu bildirisi ve Emniyet Müdürlüğü'nün 19.10.1983 gün. Emniyet Siyasi Şube Basın Bürosu'nun 48849 sayılı yazısıyla filmleri toplatıldı, isminden söz edilmesi yasaklandı. Yurt dışına kaçtığı, Şerif Gören'in yönettiği *Yol*, 1982'de Cannes Film Şenliği'nde Altın Palmiye'yi Costa Gavras'm *Missing (Kayıp)* adlı filmiyle paylaştı; bu, Türk sinemasına kazandırılan en büyük ödüllerden biriydi. 1983'de Türk vatandaşlığından çıkarıldı. Aynı yıl Fransa'da çektiği son filmi *Le Mur - Duvar* olumsuz eleştiriler aldı. 9 Eylül 1984'de Paris'te mide kanseri sonucu yaşamını yitirdi.

Çok renkli yaşamı ve karizmatik bir kişiliği olan, on bir buçuk yılını hapislerde geçiren Yılmaz Güney'in *Seyyit Han* filmi için Kemal Tahir şöyle der: "... Seyyit Han karşısında büyük heyecan duydum. Bence halk sinemasının halka bir meseleyi nasıl anlatması gerektiğini en kaba, en kaba olduğu için de en kestirme yoldan gösteriyordu. Ulusal sinemamızın belli başlı ana yollarından birine işaret ediyordu. Biz bu dönemde teknik yanlışlar, en açık senaryo hataları, hatta yer yer uygulamalar üzerinde durmamalıyız. Filmin genel havası yüzde yüz Türk'tür. Ayrıca dünyanın aradığı 'halk sineması' koşullarına da son derece uygundur... Yılmaz Güney, gerçekten halktan yetişmiş, halkın bir şeyi nasıl görmek istediğini belki derin ilmiyle değil, yaşantısıyla bilen bir halk sanatçısıdır. Böyle sanatçılardan benim bir aydın olarak öğreneceğim çok şey olduğuna inanıyorum."

Filmleri:

- 1966 *At Avrat Silah*
 1967 *Bana Kurşun İşlemez, Benim Adım Kerim*
 1968 *Pire Nuri, Seyyit Han*
 1969 *Aç Kurtlar, Bir Çirkin Adam*
 1970 *Canlı Hedef, Piyade Osman, Umud, Yedi Belalılar*
 1971 *Acı, Ağıt, Baba, İbret, Kaçaklar, Umutsuzlar, Vurguncular, Yarı Son Gündür*
 1974 *Arkadaş, Zavallılar* (Atıf Yılmazla birlikte)
 1983 *Le Mur - Duvar*

Film Sayısı: 22

Ödülleri:

- 1967 4. Antalya Film Festivalinde *Hudutların Kanunu*'yla en başarılı oyuncu.
 1969 1. Adana Film Şenliğinde *Seyyit Han* en başarılı 3. film ve Yılmaz Güney en başarılı oyuncu.
 • Sinema Yazarları'nın seçiminde *Seyyit Han, Kızılmak Karakoyun*'la (Lütfi Ö. Akad) birlikte en iyi film.
 1970 7. Antalya Film Festivalinde *Bir Çirkin Adam* en iyi film ve Yılmaz Güney en başarılı oyuncu.
 • 2. Adana Film Şenliğinde *Umut* en iyi film, Yılmaz Güney en iyi oyuncu.
 • Grenoble Film Şenliğinde jüri özel ödülü.
 1971 3. Adana Film Şenliğinde *Ağıt* en iyi film, en iyi senaryo ve en iyi yönetmen.
 • *Acı* en iyi 2. film ve Yılmaz Güney en iyi oyuncu. *Umutsuzlar* en iyi 3. film.
 1972 4. Adana Film Şenliğinde *Baba* en iyi film. Yılmaz Güney de en iyi oyuncu seçilip kamuoyuna duyurulduktan sonra, ödüller geri alınıp sonuçlar değiştirildi.
 1975 12. Antalya Film Festivalinde *Arkadaş* en iyi 2. film. Sinematek Demeğinin seçiminde en iyi film.
 • 4. Yarımca Sanat Festivalinde en iyi film.
 1979 Siyad-Sinema Yazarları Demeğinin seçiminde Sürü'yle en iyi senaryo.
 1980 Uluslararası Berlin Film Şenliğinde *Düşmanla* jüri özel ödülü ve en iyi senaryo.

Muharrem Gürses (ayakta, sağdan ikinci), "Şarlot İstanbul'dasın ekibiyle.

Gürses, Muharrem (1913, Amasya - 1999). İstanbul Öğretmen Okulu'nu bitirdi. 1930'da amatör olarak tiyatro çalışmalarına başladı. 1931'de Şehir Tiyatrosu'na girdi. Bu arada resim eğitimi gördü, Samsun'da öğretmenlik yaptı. 1943'de Sezer Sezin ve Hulusi Kentmen'le Gürses Tiyatrosu'nu kurdu. Bir yıl sonra yazdığı *Köroğlu* adlı oyun Ankara Halkevi'nde sahneye kondu. Sırasıyla Millet, Sirkeci Şafak ve Ses Tiyatrolarında sahneye çıktı. İsmail Dümbüllü ile Trakya turnesine çıktı. 1949'da *Zehirli Şüphe* adını taşıyan senaryosu Suavi Tedü tarafından sinemaya aktarıldı. Akşam gazetelerinde *Dağa Çıkan Kız*, *Düşen Kızlar*, *Öldürdüğüm*, *Sevgili* gibi tefrika romanlar yazdı. *Yüz Yıl Genç ve Dinç Yaşamının Sim* adlı kitabı yayınlandı. Senaryosunu da yaz-

dığı *Köroğlu* filminde Refik Kemal Arduman'a asistanlık yaptı. 1950'li yıllarda birçok filmde oynadı. 1952'de yönetmenliğe başladı. Yazdığı tefrika romanların büyük bir bölümünü filme aktardı. Köy ve kasaba melodramları tüm Anadolu'da gişe rekorları kırdı. Filmlerinin genel temasını oluşturan aile faciaları ve olaylara ağıdalı yaklaşım biçimi birçok yönetmeni etkiledi. Böylece Türk sinemasında 1950-1960 arası bir 'Gürses melodramları dönemi' oluştu. 1966'da oğlunun adını verdiği Atilla (Ârcan) Film'i kurdu. 1965'de yönettiği *Hazreti Yusuf'un Hayatı* adlı filmle de bu kez 'hazredici filmler' modasını gündeme getirdi. Oğlu Atilla Gürses'in (Arcan) başrolünü oynadığı tarihi kostümlü filmlerin ardından, 1950'li yıllarda iş yapan filmlerini aynı isim-

lerle yeniden çaktı. 1980'li yıllardaki son çalışmalarım şarkıcı-türküçü filmleriyle sürdürdü. 1989'da *Fatih Sultan Mehmet* belgeselini videoya çaktı. 1994'de *Nasrettin Hoca* Aramızda adlı TV dizisini yönetti.

Filmleri:

- 1952 *Kara Efe - Zeynebin Gözyaşları, Kubilay, Yanık Ömer*
- 1953 *İhtiras Kurbanları, Günah Kadını*
- 1954 *Bir Şoförün Hayatı, Canlı Karagöz, Gülnaz Sultan, Dümbüllü Tarzan, Düşen Kızlar, Hürriyet Uğma Mukaddes Yalan, Şarlo İstanbul'da, Vahşi Kız, Ölüm Giden Yol*
- 1955 *Curcuna, Gülmeyen Yüzler*
- 1956 *Günah Köprüsü, Köy Canavarı, Öldürdüğüm Sevgili, Sazlı Dam'ın Kahpesi, Yayla Güzeli Gül Ayşe, Yedi Köyün Zeynebi, Yetimler Ahi, Şöhret Yolunda,*
- 1957 *Allı Gelin, Ceylan Emine, Dertli Gelin Şirvan, Yanık Kezban, Yavrularımın Katili*
- 1958 *Allah Korkusu, Bana Gönül Bağlama, Talihsiz Yetime - Ninni, Tütüncü Kızı Emine, Vicdan Azabı, Yavrum İçin*
- 1959 *Balıkçının Kızı Gülnaz, Beklenen Bomba, Dağlar Şahini Yörük Efe, Pamukçu Güzeli Halime, Sokak Şarkıcısı, Şehvet Uçurumu*
- 1960 *Can Mustafa, Talihsiz Yavru, Ve Allah Aptallan Yarattı.*
- 1961 *Arzu, Bahann Gülleri Açtı, Çılgın Aşk, Gönülüm Yaralı*

- 1962 *Meşeler Güvermiş, Sevimli Ser-seri*
- 1963 *Aman Kimse Duymasın, Mukadderat, Haram Lokma*
- 1964 *Ana Beni Eversene*
- 1965 *Hak Yolunda Hazreti Yahya, Hazreti Yusuf'un Hayatı*
- 1966 *Battal Gazi, Hazreti Süleyman ve Saba Melikesi, Zaloglu Rüstem, Bizansı Titreten Yiğit, İmparator Atilla'nın Demir Yumruğu, Malazgirt Kahramanı Alpaslan*
- 1968 *Yayla Güzeli Gül Ayşe (2)*
- 1969 *Sokak Kedisi, Tütüncü Kızı Emine (2), Gençlik Kanı*
- 1970 *Ceylan Emine, Öksüz Gülnaz, Yanık Kezban*
- 1971 *Altın Prens Devler Ülkesinde, Gençliğin Rüyası, Şehzade Simbad Kaf Dağında, Yetimler Ahi (2)*
- 1972 *Ölüm Korkusu*
- 1979 *Nemrut*
- 1981 *Mutluluk Haram Oldu, Akıncılar*
- 1982 *Mikrop*
- 1984 *Kara Bahtım - Kem Talihim*
- 1986 *İlahi Adalet, Muhteşem Serseri, Sahte Peygamber Esved*
- 1988 *Hatram Olsun*

Film Sayısı: 84

**

Gürsoy, Nejat (1954, İstanbul - 1999). Pertevniyal Lisesi'nden mezun oldu. Çetin İnanç, Mehmet Aslan, Natuk Baytan ve Atıf Yılmaz'a asistanlık yaptı. 1986'da bir bölümü İtal-

ya'da çekilen ortak yapım Kasırga'yla yönetmenliğe başladı. 1987'de *Karanlığın İçinden*, 1995'de *İkisi de Kardeşti* adlı TV dizilerini yönetti.

Filmleri:

- 1986 *Allah Şahidim Olsun, Kasırga, Manyak*
 1987 *Acı Çekenler, Çember, Kan Damlaları, Oyunun Kuralı, Suçsuz, Karanlığa Doğru*
 1988 *Stres, Küçük Fahişe*
 1989 *Önce İnsan, Fırtınalı Arzular*
 1990 *Kanlarıyla Ödediler*
 1991 *Gönlüm Haktan Yana, Ölümü Yaşamak, Krallığın Bedeli*
 1993 *Aşk ve Aşk, Güneşi Uyardırmanın, Şoför*
 1994 *Bir Kral, Deliler Kudurunca, Gönlüm Haktan Yana (2), Dönüş*

Film Sayısı: 24

**

Gürstl, Tanju (1938, Trabzon). Hukuk Fakültesi'nde okudu. 1962'de sinema dergisi *Artist*'in amatör gençler arasında düzenlediği yarışma sonucunda birinci seçilerek sinemaya girdi. Aynı yıl *Fosforlu Oyuna Gelmez* ilk filmi oldu. Sinemadaki asıl ününü oyuncu olarak yaptı. Kendi adına film şirketi kurup yapımçılığı denedi. 1975'de yönetmenliğe başladı. 1985'de *Mardin-Münih Hattı* adlı TV dizisinde olgunluk döneminin dikkat çekici oyunlarından birini sergiledi. Soder-Sinema Oyuncuları Demeği'nin genel sekreterliğini yaptı.

Filmleri:

- 1975 *Erkek Kâzım, Kâzıma Bak Kâzıma*
 1976 *Dağın Kâzımlar Geliyor, Deli Gibi Sevdim*

Ödülü:

- 1988 25. Antalya Film Festivalinde *Kurtar Beniyle* en iyi yardımcı erkek oyuncu.

**

Giirsu, Temel (1945, Trabzon). Bakırköy Lisesinde öğrenim gördü. Acar Film'e teknisyen olarak girdi. Stüdyo ağırlıklı çalışmalarını teknik alanın her dalında sürdürdü. Süreyya Duru, Ülkü Erakalm, Aram Gülyüz, Tunç Başaran, Orhan Aksoy ve Erttem Eğilmez'e asistanlık yaptı. 1970'de ilk yönetmenlik denemesi *Dikkat Kan Aranıyor*'la özgün bir çalışma sergiledi. 1975'de Yılmaz Güney'in senaryosundan uyarladığı *İzin*'le belli bir çizgiyi sürdürmeye çalıştı, ancak 1977'de Ferdi Tayfur'lu *Çeşme*'yle yön değiştirdi. *Çeşme* ve *Derbedefin* Anadolu yörelerinde gişe rekorları kırmasının ardından 'arabesk türü sinema'nın en geçerli yönetmenlerinden biri oldu. Bu arada 1974-1975 yılları arası dönemin modasına uyarak 'seks komedileri' çekti. 1989'da *0 77 Acil Servis*, 1992'de *Darbukatör Baryam*, 1993'de *Bizim Mahalle* ve *Bizim Takım*, 1994'de *Kaygısızlar*, 1995'de de *Tutkular* adlı TV dizilerini yönetti.

Filmleri:

- 1970 *Dikkat Kan Aranıyor*
 1971 *Hayat Sevince Güzel, Rüzgar Murat*
 1972 *Balıkçı Kız, Cevriye'nin Kızları, Yalan Dünya*
 1973 *Çocuğumu istiyorum. Kolsuz Kahramanın Kolu, Teslim Ol Baba, Çapkın Kızlar*
 1974 *Gerçek, Hop Dedik Kazım, Hostes, Kısmet, Şaşkın, Tek Başına*
 1975 *Baldız, Canavar Cafer, Elma Şekeri, İzin, Kâzıma Ne Lazım, Kokla Beni Melahat, Şeftali, Randevu*
 1976 *Arzu, Bulunmaz Uşak, Kucaktan Kucağa, Kuklalar*
 1977 *Benim Gibi Sevenler, Çeşme, Derbeder, Kızını Dövmeyen Dizini Döver*
 1978 *Batan Güneş, Yadeller*
 1979 *İsyankâr, Yanmışım*
 1980 *Aynlık Kolay Değil, Boynu Bükük, Perişanım, Yarabbim*
 1981 *Kimbilir - Kibariye, Olmaz Olsun, Seni Yakacaklar, Şabancık, Vurun Öldürün Beni, Yaşamak Bu Değil*
 1982 *Berduşlar, Ceza, Nasıl İsyan Etmem, Nikâh Masası, Talih Kuşu*
 1983 *Feryat, Gırgıriyede Cümbüş, İlişki, Yıkılan Gürur, Zulüm*
 1984 *Çalsın Sazlar, Gırgıriyede Büyük Seçim, Kader Çıkmazı, Kadınca, Sevginin Bedeli, Yaşadıkça*
 1985 *Ateş Dağlı, Çaresiz, Çirkef Tapılacak Kadın, Sekreter*
 1986 *Acı Lokma, Ayrılamayız, Merhamet, Öksüzler, Seviyorum, Sultanoğlu*

- 1987 *Alışırım, Annem, San Güneş, Sanşınım, Sızı, Temas, Yuvasızlar, Güneşden de Sıcak*
 1988 *Ağlıyorum, Küçüksün Yavrum*
 1989 *Hep Ezildim, Kızım*
 1990 *Ahu Gözlüm*

Film Sayısı: 86

**

Güven, Ümit Cin (1972, Adana) Ceyhan İmam Hatip Lisesi'ni bitirmeden yarım bıraktı. Sanat yaşamı amatör tiyatro oyunculuğuyla başladı. *Ben Gazeteciyim, Geçişler ve Yanılsamalar* adlı kısa filmler çekti. 2002'de Aydın Sayman'la birlikte ilk uzun metrajlı sinema filmini yönetti.

Filmleri:

- 2002 *Sır Çocukları*
 2003 *Metropol Kâbusu*

Ödülleri:

- 2002 39. Antalya Altın Portakal Film Festivalinde *Sır Çocukları* en iyi 2. film ve halk jürisi seçiminde en iyi film.
 • 14. Ankara uluslararası Film Festivalinde en iyi film özel ödülü ve umut veren yeni senaryocu (Aydın Sayman'la birlikte).
 • 2.' Köyceğiz Altın Aslan Film Festivalinde en iyi film.
 2003 40. Antalya Film Festivalinde *Metropol Kâbusuyla Halk Jürisi* ödülü.

h

Hakan, Fikret (1934, *Balkesir*). Taksim Lisesi'ni bitiremeden ayrıldı. 1950'de Ses Tiyatrosu'nda sahneye çıktı. 1953'de Renan Fosforoğlu'nun yönettiği *Köprüaltı Çocuklarıyla* oyunculuğa başladı. Bumin Gaffar (Çitanak) gerçek adıyla edebiyat dergilerine şiirler ve öyküler yazdı. Öykülerini *Tellak Ali* adlı kitabında topladı. 1954'den başlayarak Çığır Sahne, Cep Tiyatrosu ve Oraloğlu 6 Tiyatrosu'nda çalışmalarını sürdürdü. 1955'de Lütfi Ö. Akad'm yönettiği *Beyaz Mendil*'le sinema oyuncusu olarak ilk büyük çıkışını gerçekleştirdi. Akad, Atif Yılmaz, Metin Erksan gibi usta yönetmenlerin ve iddialı, seçkin projelerin vazgeçilmez 'proto tip'i oldu. Sinema yaşamı bo-

yunca Türk sinema tarihinin en düzeyli filmlerinde oynayarak her dönemde ayakta kalmasını bildi. 1971'de yönetmenliği denedi. Ancak bu daldaki denemelerinde aradığını bulamadı. Oyunculuğuna ağırlık verdi, TV dizilerinde oynadı. 1990'lı yıllarda olgunluk çağına giren bir oyuncu olarak başarılarını sürdürdü ve ödüllendirildi.

Filmleri:

- 1971 *Sürgünden Geliyorum*
- 1975 *En Büyük Patron*
- 1976 *Hammal, Sürgün*

Ödülleri:

- 1965 2. Antalya Film Festivali'nde *Keşanlı Ali Destanı*yla en iyi oyuncu.

Fikret Hakan, Müjdat Gezen'le birlikte "Sürgünden Geliyorun Tun çekiminde.

- 1. İzmir Film Şenliği'nde *Keşanlı Ali Destanı*'yla en iyi oyuncu.
- 1968 5. Antalya Film Festivali'nde *Ölüm Tarlastıyla* en iyi oyuncu.
- 1971 8. Antalya Film Festivali'nde *Hasretle* en iyi oyuncu.
- 1993 30. Antalya Film Festivali'nde *Yalancıyla* en iyi yardımcı oyuncu.
- 1995 7. İzmir Uluslararası Film Festivali'nde geçmişteki başarıları nedeniyle Altın Artemis ödülü.
- 1997 34. Antalya Film Festivali'nde yaşam boyu onur ödülü.

**

Hançer, Nişan (1923, Ankara - 1997). Haydarpaşa Lisesi'nde okudu. Sultanahmet Yüksek Ticaret Lisesi'nden mezun oldu. Üniversitede okuduğu sırada Kadıköy ve Üsküdar Halkevünde sahneye çıktı. Sahneye oyun koydu, operetlerde oynadı. 1950'li yıllarda Mehmet Muhtar'a ve Lütfi Ö. Akad'a asistanlık yaptı. 1953'de yönetmenliğe başladı. 1962'de Ni-Va Film şirketini kurdu.

Filmleri:

- 1953 *Zıt Kardeşler Polis Hafiyesi* (Mehmet Muhtarla birlikte)
- 1955 *Panayırdaki Cinayet*
- 1957 *Ham Meyva, Kahpe Kurşun, Yosmanın Kızı*

Nişan Hançer.

- 1958 *Dikenli Yol, Funda*
 1959 *Kanundan Kaçılmaz, Kıbrıs'ın Belası Kızıl Eoka, Sonbahar* (Türker İnanoğlu tamamladı), *Vatan Uğruna*
 1960 *Kaderime Ağlarım*
 1961 *Acı Zeytin, Seni Benden Alamazlar*
 1962 *Bir Aşk. Günahı, Bir Milyonluk Macera, Geçti Buranın Pazarı*
 1963 *Başımı Belaya Sokma, Gecelerin Hâkimi, Kırık Anahtar, Ölüm Bizî Ayrıramaz, Rüzgâr Zehra*
 1964 *Bitirimsin Hanım Abla, Sıkı Dur Geliyorum*
 1965 *Eller Yukarı, Fişek Necmi*
 1966 *Tilki Selim, Sokakların Kanunu, Zorba*
 1967 *Beni Katil Etiler, Demir Yumruklu Üçler, Kara Kartal*
 1968 *Bir Mahkûm Kaçtı, İncilli Çavuş, Kara Atmacanın İntikamı*
 1969 *Dikenli Hayat, Kardeş Kurşunu, Kötü Kader, Şeytanın Oyunu*
 1970 *Deli Ormanlı, Hayatımı Mahveden Kadın, Sevgilim Mazurka*
 1971 *Bin Bela Bir Kurşun, Kartallar, Zagor Kara Bela, Zagor Kara*

Korsanın Hâzineleri, San Öküz Parası

Film Sayısı: 47

**

Havaeri, Sejfi (1920, *Fatih, İstanbul*). Bir süre İzmir Atatürk Lisesi'nde okudu. Lise öğreniminden sonra Raşit Rıza, Burhanettin Tepsî topluluklarıyla çalıştı, sahneye çıktı. 1947'de yönetmenliğe başladı, ilk yıllarında yapımcı Fuat Rutkay adına çalıştı. Daha çok kahramanlık ve aile melodramları türünde filmler yönetti. 1968'de *Kara Sevda* adlı filminin ikinci versiyonuyla Anadolu'da gişe rekorları kırdı.

Filmleri:

- 1947 *Yara*
 1948 *Damga, Bir Yabancı*
 1949 *Fedakâr Ana, Gönülden Yaralılar*
 1951 *Kenar Mahalle, Kore Gazileri, Kore'de Türk Kahramanları*
 1952. *Hüküm Sabahı, İmralı'da Doğan Güneş, Destan Destan İçinde, Dümbüllü Sporcu, Sabahsız Geceler*
 1953 *Çılgın Bakire, Eğlence Bülbülleri, Zafer Güneşi*
 1955 *Kara Sevda, Sevda Sahilleri, İzdırıp Kasırgası*
 1957 *Körlerin Şarkısı, Leke*
 1958 *Acı Sevda, Daha Çekecek miyim, Gönülden Ağlayanlar*
 1959 *Kanmın Sevgilisi*
 196.0 *Bir Yavrunun Gözyaşları*
 1963 *Bize de mi Numara, Bu Adam Kim*

- 1966 *Kenar Mahalle (2)*
 1967 *222 Nolu Dosya*
 1968 *Kara Sevda (2), Kara Yazım*
 1969 *Allah Aşkı Yarattı, Yalnız Adam, Yiğit Anadolu'dan Çıkar*
 1970 *Çileli Bülbül*
 1971 *Kanun Vatan İçin*
 1973 *İnsanlık Ölmedikçe*
 1975 *Zafer Kartalları*

Film Sayısı: 39

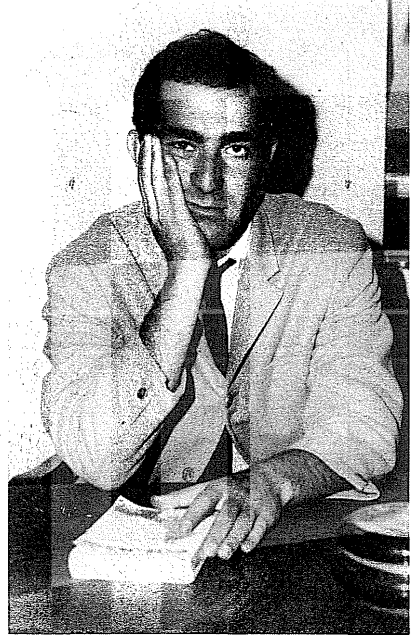
**

Hekimoğlu, Yücel (1939, İstanbul - 1981). Darüşşafaka Lisesi'ni bitirdi. Öyküler yazdı. 1960'lı yıllarda *Büyük Gazete* ve *Sinema* gibi magazin dergilerinde röportajlar yaptı, film eleştirileri yayınladı. Senaryo çalışmaları yaptı. 1962'de Turgut Özatay'la Kim-Tay adlı bir ortak yapım şirketi kurdu ve senaryosunu yazdığı *Kanun Der ki* adlı ilk filmini yönetti. İstanbul Teknik Üniversite Televizyonu'nda sinema oyuncularıyla röportajlar yaptı. 1970'li yıllarda Almanya'ya yerleşip işletmecilik yaptı. Dönüşte Marmaris gezisi sırasında geçirdiği bir trafik kazası sonucu yaşamını yitirdi.

Filmleri:

- 1962 *Kanun Der ki*
 1963 *Ölüme Çeyrek Var*
 1964 *Anlatamam Utanırım, Paylaşmayan Sevgili, Şu Kızların Elin-den*
 1965 *Gizli Emir, Keleççeli Bilekler, Korkusuz Yaşayanlar*
 1968 *Cesur Yabancı*
 1969 *Dönüşü Olmayan Yol*
 1977 *Hain*

**

Alp Zeki Heper.

Heper, Alp Zekî (1939, İstanbul - 1984). Galatasaray Lisesi'ni bitirdi. Fransa'da IDHEC (Institut des Hautes Etudes Cinématographiques) Yüksek Sinema Bilimleri Okulu'ndan mezun oldu. Paris'te ilk kısa film çalışmalarına başladı. *Bir Kadın* ve *Şafak* adlı kısa filmleri yönetti. Yurda döndükten sonra Lütfi Ö. Akad'a asistanlık yaptı. 1966'da Sinema Prodüksiyon şirketini kurup yapımcı-yönetmen olarak çalışmalarına başladı. Aynı yıl yönettiği ilk sinema filmi *Suluk Gecenin Aşk Hikayeleriyle* biçime dayalı soyut bir deneme gerçekleştirdi. Filmin görüntü açısından estetik bir düzeyi olmasına karşılık yabancılaşma taşıyan içeriği-

le ilgi görmedi. Halk önüne çıkmayan bir deneme olarak yalnızca sinematek arşivlerinde 'lanetli bir film' olarak kaldı. Yaşamının son yılları büyük bir yalnızlık içinde geçti. Akli dengesini yitirdi ve ailesinden koparak kendini ölüme terk etti.

Filmleri:

- 1966 *Suluk Gecenin Aşk Hikâyeleri*
 1967 *Dolmuş Şoför*
 1968 *Eşkya Halil - Haydut, Kara Battal'ın Acısı*

Ödülleri:

- ? *Bir Kadın* ve *Şafak* Fransa'da IDHEC ödülleri.
 1963 *Şafakla* Viyana Kültür Bakanlığı ödülü.

**

Hiçdurmaz, Muzaffer (1944, *Eskişehir*), 1959'da Lütfi Ö. Akad'm yönettiği *Meyhanecinin Kiğı*'nda set işçisi olarak çalıştı. Işık teknisyenliği, Amerikan Haberler Ajansı'nda kamera asistanlığı yaptı. 1962'de reji asistanı olarak L. Ö. Akad'la ve daha sonraki yıllarda Elia Kalzan, Jul Dassin gibi yabancı yönetmenlerle çalıştı. 1987'de ilk uzun metrajlı filmini yönetti. Müjdat Gezen Sanat Merkezi'nde sinema öğretim görevlisi olarak çalışmalarını sürdürüyor. Ayrıca 1991'de *Neşeli Okul*, 1992'de *Eda Hanım* dizilerini yönetti.

Filmi:

- 1987 *Çark*

**

Hikmet (Ran), Nazım (1902, *Selanik - 1963*). Orta öğrenimini Galatasaray ve Nişantaşı Sultanileri'nde tamamladı. 1915'de Heybeliada Bahriye Mektebine girdi. Beş yıllık bir öğrenim döneminden sonra geçirdiği hastalık nedeniyle mezuniyetine üç ay kala ayrılmak zorunda kaldı. İşgal yıllarında Bolu'da öğretmenlik yaptı. Daha sonra iki kez Moskova'ya gidip ekonomi-politik öğrenimi gördü. 1928'de yurda döndüğünde yazdığı şiirlerle, kitaplarıyla ün yaptı. Tüm dünyada tanındı. Sinemayla ilişkisi 1930'lu yıllarda yabancı filmleri seslendirerek başladı. Dönemin 'tek yönetmen'i Muhsin Ertuğrul'a, Erçüment Er ve Mümtaz Osman takma adlarıyla senaryolar yazdı. Tüm senaryoları Ertuğrul tarafından filme çekildi. 1933'de sinemadaki ustası Muhsin Ertuğrul'la birlikte çektiği *Cici Berber* filmiyle 'ilk yönetmenlik' denemesine girdiyse de bağımsız olarak ilk uzun metrajlı filmini 1937'de gerçekleştirdi. Daha önceki yıllarda ise *Düğün Gecesi-Kanlı Nigâr*, *İstanbul Senfonisi* ve *Bursa Senfonisi* gibi kısa filmler çekti. Siyasi görüşleri ve 'tek parti dönemi'nin baskılan sonucu yaşamının 17 yılı hapsedelerde geçti. 1950'de çıkan af yasasıyla özgürlüğüne kavuştu. Ama bu kez yurt dışına kaçtı ve yaşamının son 12 yılını geçirdiği Moskova'da büyük 'hasret sancılan'yla yaşama veda etti.

Filmleri:

- 1933 *Cici Berber* (Muhsin Ertuğrul'la birlikte)
 1937 *Güneşe Doğru*

**

Hoşsöyler, Ahmet (1952, Adana). İlk öğrenimini Adana'da tamamladıktan sonra Almanya'ya gitti. Spor Akademisi'ni bitirdi. Almanya'da boks antrenörlüğü ve şarkıcılık yaptı. Bavyera Stüdyolarında eğitim gördü. Amerikan-Alman ortak yapımı *Der Mann MU Dem Koffer* adlı filmle asistanlığa başladı. 1983'de Türkiye'ye dönüş yaparak oyunculuğa başladı. Kültür Bakanlığı adına çektiği *Türk Saray Yemekleri* ilk belgesel denemesidir. 1988'de ise *Tek Başına!*yla ilk uzun metrajlı filmi yönetti. 1993'de *Gönül Sultanları*, *Bir Küçük Yürek*, *Çıkmaz Yol* ve *Meddah* adlı dizileri çekti.

Filmleri:

- 1988 *Tek Başına*
- 1990 *Çılgın Aşklar*, *Kurye*
- 1991 *Kıralık Anne*
- 1992 *Acular ve Arzular*
- 1996 *Dönüş Yemini*

**

HÜn, Ağah (1918, İstanbul - 1990). 1937'de Devlet Konservatuarı'na girdi. 1942'de Devlet Tiyatrosu'nda *Julius Caesar* oyunuyla sahneye çıktı. 1951'de Küçük Sahne'ye girdi. 1953'de Muhsin Ertuğrul'un yönettiği *Halıcı Kız*'la oyunculuğa başladı. 1955'de ilk filmi yönetti. 1960'da Küçük Opera'da rejisörlük yaptı. Sinemada birçok ünlü oyuncuyu seslendirdi. Oyunculğunun yamsıra özellikle karakter rollerindeki tiplemesiyle dikkat çekti.

Filmleri:

- 1955 *Sevdiğim Şendin*
- 1958 *Meçhul Kahramanlar*

- 1959 *Ben Kahpe Değilim, Kanlı Değirmen*
- 1960 *Yak Bir Sigara*
- 1963 *Öldür Beni*

Ödülü:

- 1955 3. Türk Film Festivali'nde *Sevdiğim Şendin* en başarılı film.

**

HÜn, Hadi (1907, İstanbul — 1969). Sahne çalışmalarına Topkapı Gençler Mahfeli'nde başladı. 1932'de Şehir Tiyatrosu'na girdi. Aynı yıl *Bir Millet Uyanıyofda* oynadı. 1946'da Muhsin Ertuğrul'un yönettiği *Kızılırmak Karakoyun'un* bazı sahnelerini çekerek yönetmenliği denedi. Ertuğrul'a bir süre asistanlık yaptı. Aynı yıl ilk filmi çekti,

Filmleri:

- 1946 *Harman Sonu - Köy Güzeli*

**

HÜrol, Ekntei (1926, İstanbul): 1950'de Ankara Devlet Konservatuarı Tiyatro Bölümü'nü bitirdi. Aynı yıl Devlet Tiyatrosu'nda sahneye çıktı. *Faust* ve *Müfettiş* gibi oyunlarda oynadı. Yönetmenlik yaptı. Çocuk piyesleri ve radyo skeçleri yazdı. Mithatpaşa Tiyatrosu'nu kurdu. Ankara Radyosu'nda programlar yaptı. 1951'de ilk filmi yönetti.

Filmleri:

- 1951 *O Adam Kim*
- 1953 *Kaderin Mahkûmları* (Vedii Cezayirli'yle birlikte).

Irgat, Cahit (1916, *Lüleburgaz* - 1971). Edirne Öğretmen Okulu'nu bitirdi. Devlet Konservatuarına girdi. İlk sahneye okul temsilinde çıktı. Genç yaşlarda edebiyat dergilerine şiirler yazdı. Bir süre Paris'te yaşadı. 1935'de Şehir Tiyatroları'na girip profesyonel oldu. 1940'da Faruk Kenç'in yönettiği *Yılmaz Ali*'yle sinema oyunculuğuna başladı. 1950'de ilk filmini yönetti. Şiirlerini *Rüzgarların Konuşuyor* ve *Bu Şehrin Çocukları* adlı kitaplarında topladı. 1963'de Cahide Sonku'yla Cahitler Tiyatrosu'nu kurup turneye çıktı.

Filmi:

1950 *Bırakılan Çocuk*

Ödülleri:

- 1954 2. Türk Film Festivali'nde *Altı Ölü* Varla en başarılı erkek oyuncu.
1955 3. Türk Film Festivali'nde en başarılı erkek oyuncu.

**

Irmak, Çağan (1970, *İzmir*). 1992'de Ege Üniversitesi Basın Yayın Yüksek Okulu'ndan mezun oldu. Öğrencilik yıllarında *Masal* ve *Kurban* adlı iki kısa film yönetti. Mâhinur Ergun, Filiz Kaynak, Yusuf Kurçenli, Orhan Oğuz ve Erden Kırıl'a asistanlık yaptı. Sonra da İrfan Tözüm'ün yapımcılığını üstlendiği *Bana Şans Dile* adlı ilk uzun metrajlı sinema filmini yö-

netti. Son yılların en çok izlenen dizilerinde *Aşmalı Konak*'la reyting rekorları kırdı.

Filmi:

2002 *Bana Şans Dile*

2003 *Mustafa Hakkında Herşey*

Ödülleri:

???? *Masal* ve *Kurban* adlı kısa filmleriyle Sedat Simavi ödülleri.

1998 İfsak Yarışmasında *Bana Old and Wise Çal* adlı kısa filmiyle birincilik ödülü.

**

Işık, Ayhan (1929, İzmir - 1979). Güzel Sanatlar Akademisi'nden mezun oldu. Çeşitli dergilerde çizgi-roman ressamlığı yaptı. 1951 yılında *Yıldız* dergisinin amatör gençler arasında düzenlediği 'artist yarışması'nda birinciliği kazanıp *Yavuz Sultan Selim* ve *Yeniçeri Haşan*'la sinemaya geçti.

Bir yıl sonra *Kanun Namına* adlı filmiyle yıldız oldu. Oyuncu olarak Amerika'ya gidip şansını denediyse de başarılı olamadı. 1972'de *L'amico del Padrino* (Babanın Arkadaşları), 1974'de *La Mono Che Nutre La Morte* (Ölümün Nefesi) ve *Le Amanti del Mastro* (Canavarın Sevgilisi) adlı İtalyan korku filmlerinde oynadı. 1975'te Ayhan Işık Reklamcılık ve Filmcilik Şirketi'ni kurup yapımcılığa başladı. 1976'da yönetmenliği denedi. En verimli döneminde bir beyin kanaması sonucu yaşamını yitirdi.

Filmi:

1976 *Örgüt*

Ödülleri:

1953 1. Türk Film Festivali'nde *Kanun Namına*'yla en başarılı erkek oyuncu.

• *Yıldız* dergisinin okurlar arasında düzenlediği ankette en iyi erkek oyuncu.

İçöz, Evcimen Canan (1963, Ankara). 1984'de Ankara Üniversitesi Basın Yayın Yüksek Okulu Radyo TV Bölümü'nden mezun oldu, 1986'da TRT Ankara Televizyonu'nun Belgesel Programlar Bölümünde yapımcılığa başladı. 1994'de ilk uzun metrajlı filmi yönetti.

Filmleri:

1994 *Hoşcakal Umud*

1996 *Solgun Bir San Gül*

**

İleri, Selim (1949, İstanbul). İstanbul Atatürk Lisesinden mezun oldu. Hukuk Fakültesinde okudu. Öyküler, romanlar yazdı. Türk edebiyatının önde gelen kalemlerinden biri olarak ün yaptı. Çeşitli dergi ve gazetelerde sinema

üzerine yazdı. Köşe yazarlığı yaptı. Sinemaya senaryo yazarak girdi. Lütfi Ö. Akad'a (*Yaralı Kurt*), Zeki Ökten'e (*Bir Demet Menekşe*), Ömer Kavur'a (*Kınk Bir Aşk Hikayesi, Göl*) ve Feyzi Tuna'ya (*Seninle Son Defa*) ilginç ve düzeyli senaryolar yazdı. 1989'da ilk filmi yönetti. TV kanallarında edebi yat programları yaptı. *Yedikule'li Mihriban* adlı bir TV dizisi yönetti.

Filmi:

1989 *Hiçbir Gece*

**

İlhan, Biket (1944, İzmir). Ankara Koleji ve Gazi Eğitim Enstitüsü'nü bitirdi. İzmir'de fotoroman çalışmaları yaptı. 1981'de *Seni Kalbime Gömdüm*'le Feyzi Tuna'ya asistanlık yapı-

Biket İlhan.

rak sinemaya girdi. 1989'da Attila İlhan'ın şiirlerinden oluşan 3 bölümlük bir 'şiir klip' yönetti. 1992'de .Son Umut ve *Tele Flaş* dizilerini çekti. Attila İlhan'ın senaryolarını yazdığı, Hüseyin Karakaş'ın yönettiği dizilerde rejisör yardımcısı olarak çalıştı. 1993'de ilk sinema filmi çekti.

Filmleri:

- 1993 *Bir Kadın Yüzü, Senin İçin Bir Kadeh*
 1995 *Sokaktaki Adam*
 1998 *Kayıpçı*

Ödülü:

- 1995 9. Adana Film Festivalinde Sokaktaki Adam'la Çukurova Gazeteciler Cemiyeti özel ödülü.

ilktaç, Necati (1928, İstanbul -). Sinemaya set fotoğrafçısı ve kamera asistanı olarak girdi. Uzun yıllar Ke-

mal Film şirketiyle çalıştı. Osman F. Seden'in yönettiği filmleri görüntüledi. 1959'da yönetmenliği denedi.

Filmi:

1959 *Fedakâr Kaptan*

**

İnanç, Çetin (1941, Ankara). Bir süre Hukuk Fakültesinde öğrenim gördü. 1961'de *Allah Cezanı Versin Osmanbey*'le Atıf Yılmaz'a asistanlık yaparak sinemaya girdi. 7 yıl süren reji asistanlığı döneminin ardından 1967'de ilk filmi çekti. 1970'de Yapımcı Işık Toraman ve Enver Özer'le ortaklaşa Meç Film şirketini kurdu. 1971'de Yılmaz Köksal'ın oynadığı yarı western *Çeko* adlı filmle, Anadolu'da gişe rekoru kırdı. Çoğu ucuz maliyetli belli düzeyi aşamayan, bir çırpıda çekilmiş *Kızıl Maske*, *Kinova* gibi çizgi-roman uyarlamalarıyla bu türün en hızlı yönetmeni oldu. 1974'de dönemin modası 'seks komedileri'ne yöneldi. 1982'de vurdulu kurdulu Cüneyt Arkın filmleriyle çalışmalarını sürdürdü. Bir ara *Bizim Mahalleyle* insan ilişkilerine dayalı bir denemeye girdiyse de, bu çizgi dışı çalışmanın sonunu getiremedi. 1990'lı yıllarda dizi film çalışmalarına başladı. Cüneyt Arkınla işbirliği sonucu *Şişeler*, *Kumarbazlar* ve *Merhamet* adlı TV dizilerini yönetti. 1982'de yönettiği bilim-kurgu denemesi *Dünyayı Kurtaran Adam*, saçmalığın ve ilkelliğin 'başyapıtı' olarak yıllar sonra yeniden keşfedildi.

Çetin İnanç (oturan, sigaralı), Hakan Balamir'le birlikte bir çekim hazırlığında.

Filmleri;

- 1967 *Çelik Bilek, Killing Canilere Karşı*
 1968 *Kral Kim, Kızıl Maske*
 1969 *Asi Kabadayı, Asrın Kralı, Demir Pençe, Demir Pençe Casuslar Savaşı, Devlerin Öcü, Garibanlar Mahallesi, Hedefte Vuruşanlar, Ölüm Şart Oldu*
 1970 *Altın Tabancalı Adam, Cehennemde Şenlik Var, Çeko, Devler Geliyor, Hoş Memo, Kanıma Kan İsterim, Kıralk Katiller, Ölüm Çemberi, Püsküllü Bela*

- 1971 *Allah Benimle, Avare Kalbim, Cemo ile Cemile, Hedefte İmzam Var, Kara Memed, Kinova, Ölüm Bana Vız Gelir, Şerefimle Yaşarım, Zehir Hafiyе*
 1972 *Bombala Oski Bombala, Çapkın Hafiyе, Fosforlu Melek, Görevimiz Tehlike, Kamçılı Kadın, Kan Dökmez Remzi, Kara Şeytan, Ölüm Benden Korksun, Tophaneli Murat, Üç Silahşörler, Üç Silahşörlerin İntikamı*
 1973 *Affedilmeyenler, Beddua - Günahsız Kadın, Bilali Habesi,*

- Dağ Kurdu, Destan, Kader Çık-mazı, Kara Haydar, Maceraya Bayılırım, Mağrur ve Cesur, Yunus Emre Destanı*
- 1974 *Bahriyeli Kemal, İntikam, Karalanul Ali, Reşo, Şehitler, Yolsuzlar*
- 1975 *Ah Ne Adem Dilli Badem, Bana Beş Avrat Yetmez, Tak Fişi Bitir İşi, Hatimenin Kızlan, Kral Benini. Sefer Seferde, Seveceksen Sev Artık, Sıra Sende Yosma, Şipşak Basanım*
- 1976 *Cezanı Çekeceksin, Eden Bulur, Gurbetçiler Dönüyor, Günah, İşler Karıştı - Zühtü, Kader Bu - Avare, Kanundan Kaçılmaz, Kayıkçının Küreği, Kaybolan Saadet, Korkunc Şüphe, Kıvnl Fakat Kınılma, Sokak Kadını, Söyleyin Anama Ağlamasın, Yalan, Yumurtanın Şansı*
- 1977 *Akdeniz Kartalı, Aşk Dönemeci, Çifte Nikâh, Enayiler Kralı, Garip, Gönül Ferman Dinlemez, Son Gülen Tam Güler, Vur Gözünün Üstüne, Yaşamak Güzel Şey*
- 1978 *Aşkın Sıcaklığı, Aşkın Kanunu, Bir Daha Affetmem, El Bebek Gül Bebek, İlk Dudaklar, Kalp Kalbe Karşıdır, Ne Olacak Şimdi, Seven Unutmaz, Seymek mi Ölmek mi, Ya Bundadır Ya Şunda, Ölüm Yanşı, Yüz Karası, Zor Oyunu Bozar*
- 1979 *Aferin Çocuğa, Bal Badem, Püs-küllü Bela, Seven Sevene, Sürtük*
- 1981 *Aşk Pınan, Hamaylı Boynunda-yım, Kara Bahtım, Seviyorum Allahım, Su*
- 1982 *Bizim Mahalle, Dört Yanım Ce-hennem, Dünyayı Kurtaran Adam, Gurgır Ali, Kelepçe, Ölümsüz, Son Savaşçı*
- 1983 *Çöl, En Büyük Yumnuk, İdam-luk, İntikam Benim, Ölümüne Son Adım, Vahşi Kan, Erkekçe*
- 1984 *Aç Kartallar, Deli Fişek, Dev Kanı*
- 1985 *Bin Defa Ölürüm, Kara Şimşek, Son Darbe, Kaplanlar*
- 1986 *Asi Kabadayı, İntikamcı, Kor-kusuz, Ölüm Vuruşu*
- Film sayısı: 138
- **
- İnanıray, Turgut (1927, Ayvalık).** Kütahya Lisesi'ni bitirdi. 1949'da Halk Film'e teknisyen olarak girdi. Senkron ve montaj çalışmaları yaptı. 1970'de yönetmenliği denedi. Süley-man Demirel'in yaşamını konu alan *Çoban Süllü* ve *Darülaceze* belgeselleri-ni çekti.
- Filmi:
1970 *Ecelin Gölgesinde*
- **
- İnanır, Kadir (1949, Fatsa, Ordu).** İstanbul Gazetecilik ve Halkla İlişki-ler Fakültesi'nden mezun oldu. 1968'de bir gazetenin (*Saklambaç*) açtığı yarışma sonucunda birinci se-çilerek fotoroman oyunculuğu yaptı. Aynı yıl Yücel Uçanoğlu'nun yönetti-ği *Yedi Adım Sonra* adlı filmle oyuncu olarak sinemaya girdi. Türk sinema tarihinin 'süper yıldızlarından biri

olarak ün yaptı. 1991'de *Ah Gardaşım*'la ilk kez yönetmenliği denedi. Savcı ile *Büyük İskender* adlı TV dizilerini yönetti.

Filmi:

1991 *Ah Gardaşım*

Ödülleri:

1973 5. Adana Film Festivali'nde Utanç'la en iyi erkek oyuncu.

1986 23. Antalya Film Festivali'nde *Yılanların Öcü*'yle en iyi erkek oyuncu.

1990 3. Ankara Film Festivali'nde *Med Cezir Manzaraları*'yla en iyi erkek oyuncu.

**

İnanoğlu ürker (1936, *Safranbolu*). Tatbiki Güzel Sanatlar Fakültesinde bir süre okudu. Öğrencilik yıllarında asistanlığa başladı. *Dikenli Yolda* Nişan Hançerle, *Yalnızlar Rıhtımında* Lütfi Ö. Akad'la çalıştı. Üç yıl süren asistanlık döneminden sonra 1960'da ilk filmini yönetti. Aynı yıl kendi şirketi Erler Film'i kurdu. Genelde piyasa koşulları gereği ünlü yıldızlarla ticari amaçlı melodrama dayalı, kimi zaman da hafif güldürü ağırlıklı filmlere imza attı. Uzun yıllar Sesam Kurumu'nun başkanlığını yaptı. Kurduğu URT-Ulusal Radyo Televizyon Yapım A.Ş.'ni teknik donanımlı büyük bir stüdyoya dönüştürdü. 1987'den sonra yönetmenliği bırakıp yapımcı olarak çalışmalarını sürdürdü. Çeşitli TV kanallarına "Başka Bir Gece" gibi eğlence prog-

ramları, *Zirvedekiler* gibi geniş bütçeli diziler yaptı. Ayrıca gişe rekorları kıran *Beyaz Ölüm* türündeki ticari sinema ürünlerinin yanı sıra, Halit Refik'in yönettiği *Kanlar Koşuşu* gibi düzeyli filmlerin yapımını üstlendi. 1999'da Türvak-Sinema Televizyon Uygulamalı Özel Eğitim Merkezi'ni kurdu. Ülkemizde ilk sinema müzesini açtı. Anılarını *Bay Sinemacı* adlı bir kitapta topladı.

Filmleri:

1960 *Senden Ayn Yaşayamam, İçimizden Biri, Köyde Bir Kız Sevdim*

1961 *Cambaz Kızın Aşkı, Doğmadan Ölenler, Hancı, Kalp Yarası, Şafakta Buluşalım*

1962 *Belki Bir Sabah Geleceksin, Çöpçatan, Kaniun Kanundur, Kıralık Koca, Küçük Beyefendi*

1963 *Bahriyeli Ahmet, Bekarlık Sultanlıktır, Beyoğlu Piliçleri, Bulunmaz Uşak, Yolcu*

1964 *Filinta Kadri, Kadın Berberi, Meyhaneci, Mirasyedi, Yankesici, Satılık Kalp, Tamirci Parçası, Zennube*

1965 *Babasına Bak Oğlunu Al, Kolejli Kızın Aşkı, Yankesicinin Aşkı*

1966 *Acı Tesadüf, Affedilmeyen., Bar Kızı, Beyoğlu Esrarı, Efkarlıyım Abiler, İntikam Uğruna, Kaderin Cilvesi, Milyonerin Kızı, Ölmek mi Yaşamak mı, Suçsuz Firari, Vur Emri, İdam Mahkumu*

1967 *Ağır Suç, Ayrılık Saati, Bekar Odası, Evlat Uğruna, İdam Gü-*

- nü, *Kader Bağı, Kardeş Kavga-sı, Namus Borcu, Osmanlı Ka-badayısı, Paşa Kızı, Pranga Mahkûmu, Ringo Kazım, Silah-sız Paşazade, Zehirli Hayat*
- 1968 *Arkadaşımın Aşkısın, Aşka Töv-be. Benim de Kalbim Var, Ef-kârlı Sosyete, Hırsız Kız, İs-tanbul Tatili, Sabah Yıldızı, Tahran Macerası*
- 1969 *Altın Kalpler, Cilveli Kız, Son Mektup, Yumurcak, Fadime, İşportacı Kız, Saadet Şehri, Yarım Kalan Saadet, Yumur-cak Köprüaltı Çocuğu, Yusuf ile Züleyha*
- 1970 *Cambazhane Gülü, Yumurcağın Tatlı Rüyalari*
- 1972 *Ayrılık*
- 1973 *Soyguncular*
- 1977 *Bizim Kız*
- 1987 *Gönülden Gönüle, Hafız Yusuf Efendi*

Film Sayısı: 80

Ödülü:

- 1999 36. Antalya Film Festivali'nde yaşam boyu onur ödülü.

**

İnci, Kemal (1933, *Elazığ*). Kasım-paşa Ortaokulu'nu bitirdi. 1950'li yıl-larda kamera ve reji asistanlığı yapı-arak sinemaya girdi. Memduh Ün, Ha-lit Refiğ ve Metin Erksan'la çalıştı. 1964 yılında yönetmenliğe başladı. 1970'lerde Almanya'da yaşadı. Halk türküleri sanatçısı oldu. Yurda dön-dükten sonra birçok filmde ve TV di-

zisinde karakter rolleri oynadı.

Filmleri:

- 1964 *Günah Kızları, Güzeller Kum-salı*
- 1965 *Aman Dünya Ne Dar İmiş, Baş-lık, Beleş Osman, Bitmeyen Kavga, Bir Koltukta İki Karpuz, Silaha Yeminliyim*
- 1966 *Cesur Kardeşler*
- 1967 *Ah Bu Kadınlar*

**

İpar, Ali (1921, *İstanbul*). Galatasaray Lisesi'ni bitirdi. Amerika'da California Üniversitesinden mezun oldu. Asıl işi armatörlük olan İpar, 1952'de Türk si-nemasının ilk renkli filmlerinden biri olan *Salgın*'ı yönetti, ancak film Ameri-ka'daki laboratuvar işlemleri nedeniyle 1954'de vizyona girdi. Başrolde eşi, dönemin ünlü Amerikab yıldızı Virginia Bruce'u oynatı. Bu ara *Bir Şehrin Hika-yesi* adlı bir belgesel film de yönetti. Ay-rıca Londra ve Meksika'da iki uzun metrajlı [isimlerini hatırlayamıyor!] film çekti. İstanbul'da İpar Transport Limited Şirketi'ni kurdu. 27 Mayıs İhti-lali'nde (1960) tutuklanıp Yassıada'da 'gemi olayı' nedeniyle yargılandı.

Film:

- 1954 *Salgın*

Ödülleri:

- 1954 TFDD-Türk Film Dostları Demeği'nin yarışmasında *Bir Şehrin HikHayesi* adlı kısa filmle en iyi yönetmen ve en iyi senaryocu.

Handan İpekçi, "Babam Askerde"nin küçük oyuncusu Yunus Cencer'le.

İpekçi, Handan (1956, Ankara). Gazi Üniversitesi Basın Yayın Yüksek Okulu TV Bölümü'nden mezun oldu. 1993'de *Kemençenin Türküsü* adlı belgeseli çekti. İkinci sinema filmi *Büyük Adam Küçük Aşk*, kürt sorununa dokunan konusu nedeniyle bazı tartışmalara yol açtı. Gösterim sonrası yasaklandı. Bir süre sonra yasak kaldırıldı.

Filmleri:

1994 *Babam Askerde*

2001 *Büyük Adam Küçük Aşk*

Ödülleri:

1995 7. Ankara Film Şenliği'nde *Babam Askerde*'yle umut veren en

iyi senaryo ve umut veren en iyi yönetmen.

8 Siyad-Sinema Yazarları'nın seçiminde *Babam Askerde*'yle en iyi senaryo.

2001 38. Antalya Film Festivali'nde *Büyük Adam Küçük Aşk* en iyi film, en iyi senaryo.

2002 26. Kahire Film Festivali'nde en iyi 2. film ve en iyi senaryo. * Sosyal Demokrasi Vakfı'nın seçiminde Handan İpekçi'ye barış ödülü.

2003 22. İstanbul Film Festivali'nde Radikal Gazetesi halk ödülü.

**

m
j

Jöntürk, Remzi A. (1936, *Erzincan - 1987*). 1955'de Kuleli Askeri Lisesi'nden mezun oldu. Bir süre Gazetecilik Enstitüsü ve Güzel Sanatlar Akademisinde öğrenim gördü. 1958'de tiyatro dekorculuğuna başladı. Aynı yıl Baha Gelenbevi'nin yönettiği *Günahkârlar Cenneti* adlı filmde set işçiliği yaparak sinemaya girdi. Eli her işe yatkın olan Jöntürk, tabelacılık, jenerik yazıcılığı, art-direktörlük gibi sinemanın her dalında uğraş verdi. Oyunculuk yaptı. Çektiği filmlerin senaryolarını çoğunlukla kendisi yazdı. Uzun süre Süreyya Duru'yla çalışıp asistanlık yaptı. Tarihsel filmlerin kostümlerini çizdi, aksesuarlarını kendi eliyle üretti. 1964'de Yılmaz Güneyle filmlerle yönetmenliğe başladı. 1971'de oğlunun adını verdiği Po-

lat Film'i kurdu. 1987'de son filmi *Afroid'i* çektiği günlerde bir trafik kazası sonucu yaşamını yitirdi. İlginç ve hareketli bir kişiliği olan Jöntürk, ünlü yıldızları biraraya getirdiği *Unutulmayanlar* gibi popülizme dayalı ve *Yarınlar Adam* gibi düzen eleştirisi içeren değişik yapıdaki senaryolara karşılık hep aynı çizgide kaldı. *Elif ile Seydo* ve *Pir Sultan Abdal* en çok çaba sarfettiği filmler oldu.

Filmleri:

- 1964 *Zimba Gibi Delikanlı*
- 1965 *Beyaz Atlı Adam*
- 1966 *Göklerdeki Sevgili, Ve Silahlara Veda, Yaşamak Haram Oldu.*
- 1967 *At Hırsız Banuş, Bir Şoförün Gizli Defteri, Congo Ölüm Süvarisi, Eşkya Celladı*

Remzi A. Jöntürk.

- 1969 *Yaralı Kalp, Malkoçoğlu Ve Cem Sultan*
- 1970 *Avare, Kader Bağlayınca, Sevgili Muhafızım*
- 1971 *Hasret, İntikam Kartalları*
- 1972 *Elif ile Seydo*
- 1973 *Arap Abdo, Duvak, Pir Sultan Abdal*
- 1974 *Göç, Kahramanlar, Sayılı Kabadayılar, Zindan*
- 1975 *Bir Defa Yetmez,,lsyan, Macera, Yarınlar Bizim*

- 1976 *Hora Geliyor Hora, Ölüme Yalnız Gidilir, Silahlara Veda, Tepedeki Ev, Yarınsız Adam*
- 1977 *Hırçın Kız, Kan, Satılmış Adam, Şeref Yumruğu, Yıkılmayan Adam*
- 1978 *Avare (2), Kaplanlar Ağlamaz, Lekeli Melek, Uyanış*
- 1979 *Hayat Harcadın Beni, Kara Yazma*
- 1980 *Çile, Çile Tarlası, Destan*
- 1981 *Acı Gerçekler, Mikan, Unutulmayanlar, Öğretmen Kemal, Takip*
- 1982 *Ağlayan Gülmedi mi, Bir Pazar Günü*
- 1983 *Aşk Adası, Can Kurban, İkimiz de Sevdik, Nikah, Türkiyem*
- 1984 *Beş Kafadar, Geçim Otobüsü - (Süreyya Duru'yla birlikte), Halk Düşmanı*
- 1985 *Altar, Dondom Kurşunu, Eroin Hattı*
- 1986 *Biraz Neşe Biraz Keder*
- 1987 *Yaralı Can, Afrodit (Aram Gül-yüz tamamladı)*

Film Sayısı: 68

K

Kafadar, Rahmi (1922, İzmit), Balıkesir Lisesi'ni bitirdi. 1950'li yıllarda Çetin Karamanbey'e asistanlık yaptı, Semih Evin'in yönettiği *Demir Perde* filminde oyunculuğa başladı. 1954'de ilk filmi *İstiklal Uğruna*'yı yönetti ve önemli rollerden birini Fatma Girik oynadı.

Filmleri:

- 1954 *İstiklal Uğruna*
- 1956 *Evlât Hasreti*
- 1957 *Beni Şafakta Vurdular*
- 1958 *İhtiras Rüzgarları*
- 1960 *Evlât Yüzünden* (Orhan Ateşle birlikte), *Tayfun*
- 1964 *KaldırılmıŖ Üstünde*, *Şafak Yıldızı*
- 1970 *Zalim*

- 1972 *Şahmaran, Üç Mahkûm*
- 1983 *Esir*
- 1984 *Asılacak Kadın*
- 1990 *İhanet*

**

Kalkan, İsmail (1946, Biga, Çanak-kale). İlkokul öğrenimini yarım bıraktıktan sonra kurgucu olarak Yılmaz Atadeniz'e asistanlık yaptı. 1980'de . yapımcı Gazanfer Dirlikle birlikte *Yaşam Film i* kurdu. 1981'de ilk filmi yönetti. Sinemada özellikle kurgucu olarak ün yaptı.

Filmi:

- 1981 *Hor Görme Garibi*

**

Kamil, Şadan (1917, İstanbul). Lise öğreniminden sonra Almanya'da fotoğrafçılık üzerine eğitim gördü. 1939'da Londra'da bir film stüdyosunda seslendirme üzerine çalışmalar yaptı. Paris ve Berlin'de yaptığı teknik incelemelerden sonra yurda dönüp 1943'de, dönemin ünlü film yapımcılarından eniştesi Halil Kamil adına ilk filmini yönetti. Bazı filmle- rin görüntü yönetmenliğini yaptı.

Filmleri:

- 1943 *Onüç Kahraman*
 1946 *Toros Çocuğu*
 1947 *Gençlik Günahı, Seven Ne Yapmaz*
 1948 *Efe Aşkı, Dümbüllü Macera Peşinde*
 1949 *Dinmeyen Sızı - Sonsuz İzdirap, Uçuruma Doğru*
 1951 *Dudaktan Kalbe*
 1952 *E di ile Büdü, İki Süngü Arasında, Edi ile Büdü Tiyatrocu*
 1954 *Kaçak*
 1955 *Tuş - Bir Aşk Hikayesi*
 1958 *Duvaklı Göl*

Film Sayısı: 15

Ödülleri:

- 1952 *Yıldız* dergisinin seçiminde *Dudaktan Kalbe* en iyi film.
 • Türk Film Dostları'nın yarışmasında *İki Süngü Arasında*'yla en iyi 5 yönetmenden biri.
 1955 Türk Film Dostları'nın yarışmasında *Kaçak* en iyi üç film- den biri.

*
**

Kan, Kemal (1929, İstanbul - 1997). Hukuk Fakültesi'nde okudu. İstanbul Belediyesi Konservatuvarı Tiyatro Bölümü'nden mezun oldu. Lise öğrenciliği yaptığı yıllarda Halkevleri'nde sahneye çıktı. 1950'li yıllarda Nuri Akıncı'ya re- ji asistanlığı yaparak sinemaya girdi. 1953'de yönetmenliğe başladı. Birçok filmin başrolünde oynadı. Ne-Ka adını taşıyan kendi film şirketini kurdu. 1977'den sonraki döneminde Bedia Akartürk, Selahattin Alpay, İzzet Altınmeşe'nin oynadıkları türkücü ağırlıklı filmler çevirdi.

Filmleri:

- 1953 *Zalim Kader, Çoban Ali*
 1957 *Üzümcü Kızın Kaderi*
 1959 *Evlalık*
 1960 *Çömlekçinin Kızı, Dertli Çoban*
 1961 *Aşka Dönüş, Acı Tesadüf, Feleğin Sillesi*
 1962 *Beni Anneme Götür, Gönül Fer- man Dinlemez*
 1963 *Ali Derler Adıma, Nişan Yülüğü*
 1964 *Günah Bende mi, İstanbul Sokaklarında, Kardeş Kanı, Vatan- sız Haydut, Silahların Öcü*
 1965 *Devlerin Kavgası, Kırbaç Yara- sı, Silahların Sesi*
 1966 *İslamoğlu, Kahramanlar Köyü, Sevda Çiçeğim, Yarını Olmayanlar*
 1967 *Kara Kartal, Koca Dağlı, Na- mus Belası*
 1968 *Azize, Bağdat Yolu, Kara Gü- neş, Yedi Köyün Zeynebi*
 1969 *Beyaz Mendillim, Garibin Meza- rını Taştan Oyun, Hayırsız Evlat, San Kurdelem San, Şirvan*
 1970 *Cemo., Ölüm Fermanı, Gelinin Muradı*

Semih Kaplanoğiu (eli cebinde olan), "Herkes Kendi Evinde"nin çekiminde.

- 1971 *Aşyanın Tek Atlısı Baybars, Kardırgalı Ali, Kahpe Felek*
 1972 *Akma Tuna, Estergon Kalesi, İstanbul Kabadayısı Kara Murat*
 1973 *Bir Dost Bulamadım, Yaban, Zalim Avcı*
 1974 *Avşar Beyi, Şirvan (2)*
 1975 *Namıdöğer Çolak*
 1976 *Hayırsız Evlat (2), Kartal Pendik Gittik Geldik, Yarım İstanbullu Mesken mi Tuttun*
 1977 *Bedia, Bir Yiğit Gurbete Gitse*
 1978 *Maden Dağı, Olmadı Baştan*
 1979 *Esmerim*
 1980 *İki Damla Gözyaşı, Kahr Mektubu*
 1984 *Dost Yarası*
 1986 *Düştüm Çıkamazlara, Garipler de Sever, Size Selam Getirmişem*
 1988 *Aşkımın Mahkûmuym*

Film Sayısı: 66

Kaner, Suphi (1933, İstanbul-1963).
 Genç yaşta hayata atılıp çeşitli işlerde çalıştı. 1946 yılında Eyüp Halkevi'nde sahneye çıktı. Sinemada güldürü oyuncusu olarak dikkati çekti. *Üsküdar İskelesi* adlı filmiyle yönetmenliğe başladı. 1963 yılında intihar etti.

Filmleri:

- 1959 *Üsküdar İskelesi, Allah Büyüktür*
 1961 *Duvaksız Gelin, 7 Günlük Aşk*
 1964 *Mapushane Çeşmesi*

**

Kaplanoğiu, Semih (1963, İzmir).
 1980'de İzmir Atatürk Lisesi'ni bitirdi. 1984'de *Mobapp* adlı 15 dakikalık siyah-beyaz kısa film çalışması yaptı. Dokuz Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Sinema-TV Bölümü'nden bu bitirme teziyle mezun oldu.

1987'de Süha Anı'nı yönettiği belgesellerde (*Eski Evler Eski Ustalar, Mimar Sinan*) kamera asistanı olarak çalıştı. 1991'de Show TV'de yayınlanan "Sinevizyon" adlı sinema programını hazırladı. 1994-1996 yıllarında *Şehnaz Tango* adlı TV dizisinin 52 bölümünü yazıp yönetti. Kristal Elma Ödülleri aldığı reklam filmleri çekti. Birçok gazete (*Cumhuriyet, Radikal*) ve dergiye (*Gergedan, Gösteri, Argos*) sinema yazılan yazdı. 2000 yılında ilk uzun metrajlı sinema filmini yönetti.

Filmi:

2000 *Herkes Kendi Evinde*

Ödülleri:

2001 20. Uluslararası İstanbul Film Festivali'nde en iyi film.

- 13. Ankara Uluslararası Film Festivali'nde en iyi film ve en iyi senaryo.

- Orhon M. Anbumu yarışmasında en iyi 2. film ve Semih Kaplarioğlu'na jüri özel ödülü.

2002 1. Şile Büyüklü Fener Film Festivali'nde en iyi film, en iyi yönetmen, ve en iyi senaryo.

- Singapur Uluslararası Film Festivali'nde en iyi yönetmen.

- Vasoul (Fransa) Film Festivalinin halk jürisi seçiminde en iyi 2. film.

**

Kar, Erdoğan (1954, *Erzincan*). Mecidiyeköy Lisesi'ni bitirdi. Bir süre Edebiyat Fakültesinde okudu. 1973'de tiyatro topluluğu kurdu. Oyunlar yazıp yönetti. 1976'da sinemaya reji asistanı olarak girdi. Şerif Gören, Atf Yıl-

maz, Zeki Ökten, Yavuz Özkan ve Ali Özgentürk'le çalıştı. 1980'li yıllarda reklam sektöründe çalışmalarını sürdürdü. 1986'da ilk sinema filmim yönetti. 1990'da 21. *Yüzyıla Girerken* adlı belgeselin bazı bölümlerini çekti. 1995'de *Türk Canlandırma Sineması Tarihi* belgeselini Turgut Çeviker'le birlikte gerçekleştirdi.

Filmi:

1986 Su

**

Karagözoğlu, Şadi Fikret (1881, *İstanbul —1941*). Gerçek adı Hüseyin Şadi. Galatasaray Lisesi'nde okudu. 1908'de *Zor Nikâh* oyunuyla sahneye çıktı. Daha somaki yıllarda Reşat Rıdvan ve Burhanettin Tepsi gibi dönemin ünlü topluluklarıyla çalıştı. 1910'da Selanik turnesine çıktı. Bir süre İstanbul Müdüriyeti Evrak Kalemi'nde memurluk yaptı. 1920'de Darülbedayi'ye girdi. Milli Sahne'yi kurdu. İlk Türk filmlerinde oyuncu olarak kamera karşısına çıktı. 1921'de üç kısa film çekerek Türk sinemasında ilk üçleme ve ilk güldürü tipini yarattı. Sinema tarihinde ilk dizi çalışmasını oluşturan bu kısa öykülü üçlemede 'Şarlo filmleri'nin etkisiyle benzer tiplmeyi canlandırdı. Bu üç filmin hem yönetmeni hem de başrol oyuncusuydu.

Filmleri:

1921 *Bican Efendi Vekilharç, Bican Efendi Mektep Hocası, Bican Efendi'nin Rüyası*

**

Karahan, Demir (1944, Adana). Avusturya Lisesi ve Şişli İktisadi Ticari ilimler Akademisi'nde okudu. 1967'de Duygu Sağıroğlu'nun yönettiği *Ya Sev Ya Öldür* adlı filmde başrol-lerden birini paylaştı. 1968'de *Ses* dergisinin düzenlediği yarışmaya girip finale kaldı. 1971'de ilk filmi yönetti. Aynı yıl Ahmet Salih Sencer'in yönettiği *Çıplaklar* adlı filmde karşılıklı oynadığı Fransız yıldızı Estella Blain'le evlenerek Paris'e gitti. Bir süre Fransa'da yaşadı. Fransa dönüşü tekrar oyunculuğa başladı.

Filmi:

1971 *Çark*

**

Karakaş, Hüseyin (1947, Hozat, Elazığ), ilk ve orta öğrenimini doğu il-celerinde yaptı. Ankara Atatürk Lise-si'ni bitirdi. Ankara Üniversitesi Dil Tarih Coğrafya Fakültesi'nde jeomor-foloji eğitimi gördü. 1972'de sınav so-nucu kurgucu olarak TRT'ye girdi. 1973'de aynı kurumda yapımcı-yönet-men oldu. Show ve eğlence programla-rından sonra 1974'de *Yalkı Atı, Yargıç ve Cellat* adlı iki drama-belgeşel yönet-ti. 1978'de *Sam Yeli* ve *Kiralık Konak*'la dizi yönetmenliğine başladı. 1981-1985 yıllarında Attila İlhan'la yaptığı işbirliği sonucu *8 Sütuna Manşet, Kar-tallar Yüksek Uçar, Yarın Artık Bugün-dür* adlı dizilerle ilginç bir 'üçleme' oluşturdu. 1987 ve 1991'de ilk sinema filmlerini yönetti. Ne var ki her iki çalışmada da TV dizilerindeki başarıyı tutturamadı. *Belene* ve *İz Peşinde,*

1995'de *Zamana Yolculuk* dizileriyle çalışmalarını sürdürdü.

Filmleri:

1987 *Aşkın İlk Yansı*

1991 *Bir Kadın Düşman*

**

Karamanbey, Çetin (1922, Çanak-kalé - 1995). Çanakkale mebusu Kâ-zım Bey'in oğlu, Metin Erksan'm ağa-beyi. Vefa Lisesi'nde okudu. Bir süre gazetecilik yaptı. *Vakit* gazetesinde çalıştı, öyküler yazdı. 1944'de *Kanatla-nan Gençlik* adlı bir belgesel film.çalış-ması yaptıysa da yarım kaldı. Bir süre ipek ve Ses Film Stüdyolan'nda tek-nisyenlik, ardından Turgut Demirağ'a *Bir Dağ Masalı* filminde asistanlık yaptı. 1948'de ilk filmi yönetti. 1951'de kendi şirketi Aslan Film'i kur-du. Her dönemin modasına ayak uy-durup, ağıdalı melodramlardan gençlik filmlerine, güldürülerden efe filmlerine kadar birçok türü denedi. Son dö-nemindeki çalışmaları ise Nuri Sesigü-zel'li şarkıcı filmleri oldu. 1970'li yıl-larda TRT'ye belgeseller (*Kocaoğlan, Fatih, Mehter*), bankalar ve bazı küru-luşlar adına da reklam filmleri yönetti. 1982'de çektiği *Sultanhisar Destanı* adlı TV dizisi bazı eleştirilere hedef oldu.

Filmleri:

1948 *Silik Çehreler*

1949 *Yalan*

1950 *Çete*

1951 *Seni Unutamadım*

1952 *Bu Kız Böyle Düştü, M emiş ile İbiş Anaforcular Kralı*

Çetin Karamanbey (en öndeki), "Bu Kız Böyle Düştü"nün çekiminde.

- 1953 *İstanbul Canavarı*
 1954 *İki Ateş Arasında*
 1955 *Kanlı Pınar, Şeyh Ahmed'in Gözdesi*
 1956 *Fakir Kızın Kismeti*
 1959 *Eceline Susamışlar, Merhametsiz Gençlik*
 1960 *Aliii, Telli Kurşun*
 1962 *Harmandalı Efem Geliyor*
 1963 *Harmandalı Efenin İntikamı*
 1966 *Koca Yusuf*
 1967 *İçli Kız Funda, Zehirli Dudaklar*
 1968 *Mezarım Mermerden Olsun, Yaşamak Haram Oldu*
 1969 *Ana Yüreği*
 1970 *Kafkas Şahinleri*

Film Sayısı: 24

Karcı, Haşan (1952, Ankara). Lise öğreniminden sonra 1973'de *Saklambaç*, *Yeni Asır* ve *Ege Telgraf* gibi magazin ağırlıklı gazetelere fotoroman çalışmaları yaptı. 1979'da *Ankara Peşimizde* adlı filmle ilk yönetmenlik denemesini gerçekleştirdi.

Filmleri:

- 1987 *Çocuklar Ölmemeli, Pusu, Sevdikten Sonra, Umut Zamanı*
 1989 *Güneşin Solduğu Gün*
 1990 *Bir Avuç Sevgi*
 1992 *Acı Yol, Ödeşme, Çıldurtan Özlem, Zor Görev*
 1993 *Hayat Kavgası, İçimizdeki Sevgi, Kırmızı Gül, Semer, Yabancı*
 1994 *Düşünce, Göz Hapsi, Oy Deposu*
 1997 *Günaydın Geceyanı*

Film Sayısı: 19

**

**

Ömer Kavur (ayakta gözlüklü), "Karşılaşma"nın çekiminde.

Kaşif, Hüseyin (1927, Antakya - ?). Antakya Fransız Lisesi'ni bitirdi. Sanat yaşamına tiyatro turnelerine çıkarak atıldı. *Ses Opereti*'nde sahneye çıktı. 1952'de Seyfi Havaeri'nin yönettiği *Destan Destan İçinde* adlı filmde başrolü oynadı. Birçok filmde çeşitli karakter rolleriyle oyunculuğunu sürdürdü. 1955'de yönetmenliğe başladı. Son yönettiği *Kayıp Kız Ayla*'nın ise gerçek bir olaya dayalı olması ve ilgili kişilerin mahkemeye başvurmaları sonucu gösterimi yasaklandı.

Filmleri:

- 1959 *Aşkın Acılan*
- 1961 *Senin İçin Affettim*
- 1962 *Kayıp Kız Ayla*

**

Kavur, Ömer (1944, Ankara). Lise öğreniminden sonra Fransa'da sinema okudu. Conservatoire Independent du Cinéma Français adlı sinema okulunu bitirdi. Sorbonne Üniversitesi Sinema Tarihi Bölümü'nde master yaptı. Ayrıca Gazetecilik Yüksek Okulu'nda (Hautes Etudes du Journalisme) sosyal bilimler okudu. Bryan Forbes ve Alain Robbe-Grillet'ye yardımcı asistanlık yaptı. Yurda dönüşünde *İstanbul, Atatürk ve Ankara, İzmir ve Boğaziçi Köprüsü* adlı belgeselleri çekti. 1974'de Refik Halid Karay'ın romanından uyarladığı ilk uzun metrajlı filmi *Yatık Emine*'yi yönetti. Beş yıllık bir aradan sonra tekrar yönetmenliğe başladı. Bir süre Atıf Yılmaz'la çalışıp ortak yapımlar üretti. 1978'de bağımsız olarak kendi yapımevi Alfa Film'i kurdu. 1986'da Yusuf Atılgan'ın ro-

manı *Anayurt Oteli*yle Türk sinemasının en ilgi çekici edebiyat uyarlamalarından birini gerçekleştirdi. 1990'da ise Orhan Pamuk'un senaryosunu yazdığı *Gizli Yüz*'le tartışmalara yol açtı. Filmin düşünsel yanı soyut bir gerçekçilik taşımasına karşılık, usta işi anlatımıyla son dönem Türk sinemasının en önemli yönetmenlerinden biri olduğunu ikinci kez kanıtladı. Çeşitli ülkelerde ve uluslararası festivallerde filmlerinden oluşan toplu gösteriler düzenledi.

Filmleri:

- 1974 *Yatak Emine*
 1979 *Yusuf İle Kenan*
 1981 *Ah Güzel İstanbul, Kırık Bir Aşk Hikayesi*
 1982 *Göl*
 1985 *Körebe, Amansız Yol*
 1986 *Anayurt Oteli*
 1987 *Gece Yolculuğu*
 1990 *Gizli Yüz*
 1995 *Buluşma*
 1996 *Akrebin Yolculuğu*
 2000 *Melekler Evi*
 2002 *Karşılaşma*

Ödülleri:

- 1980 Uluslararası Milano (İtalya) Film Fuarı'nda *Yusuf ile Kenan* büyük ödül.
 1981 18. Antalya Film Festivalinde *Ah Güzel İstanbul* en iyi 2. film.
 • Siyad-Sinema Yazarları Derneğinin seçiminde en iyi film.
 1982 19. Antalya Film Festivalinde *Kırık Bir Aşk Hikayesi* en iyi 3. film ve en iyi yönetmen.
 1984 Kültür Bakanlığı seçiminde *Körebe* başan ödülü.

- 1985 Kültür Bakanlığı seçiminde *Amansız Yol* başarı ödülü.
 1986 Uluslararası İstanbul Sinema Günlerinde *Amansız Yol* en iyi 3 filmden biri.
 1987 Nantes (Fransa) 3. Kıta Film Şenliğinde *Anayurt Oteli* büyük ödül.
 • 24. Antalya Film Festivalinde *Anayurt Oteli* en iyi 2. film ve en iyi yönetmen,
 • Kültür Bakanlığı seçiminde *Gece Yolculuğu* başarı ödülü.
 • 44. Uluslararası Venedik Film Festivalinde *Anayurt Oteli*, Fibresci Uluslararası Sinema Yazarları ödülü.
 • 8. Valencia Akdeniz Film Festivalinde *Anayurt Oteli* 3. Film ödülü.
 1988 25. Antalya Film Festivalinde *Gece Yolculuğu* en iyi film ve en iyi yönetmen.
 • Siyad-Sinema Yazarları seçiminde *Anayurt Oteli* en iyi film ve en iyi yönetmen.
 1991 Bastia Akdeniz Film Festivalinde *Gizli Yüz* eleştirmenler ve Uluslararası Sanat ve Deneme Sineması Konfederasyon ödülleri.
 • İsviçre Fribourg Festivali Halk Jürisi en iyi film özel ödülü.
 • 3. Uluslararası İzmir Film Festivalinde Ömer Kavur'a Altın Artemis ödülü.
 • 28. Antalya Film Festivalinde *Gizli Yüz* en iyi film.
 • Akdeniz Film Festivalinde Cicae ödülü.
 • 20. Montreal (Kanada) Yeni Sinema Festivalinde en iyi film.

- 1992 4. Ankara Film Festivali'nde *Gizli Yüz* en iyi film ve en iyi yönetmen.
- 11. Uluslararası İstanbul Film Festivali'nde en iyi film, en iyi yönetmen.
  - Kültür Bakanlığı seçiminde başarı ödülü.
- 1997 9. Ankara Film Festivali'nde *Akrebin Yolculuğu*'na jüri özel ödülü, en iyi yönetmen ve en iyi senaryo (Macit Koper'le birlikte)
- 15. İstanbul Film Festivali'nde en iyi film, en iyi yönetmen.
  - Sinema Yazarları Demeği'nin seçiminde en iyi yönetmen.
- 2000 37. Antalya Film Festivali'nde *Melekler Evi* en iyi 2. film.
- 2003 Antalya Film Festivali'nde, *Karşılaşma* en iyi film ve Halk Jürisi ödülü, en iyi yönetmen ve en iyi senaryo (Macit Koper'le birlikte).

**

Kaya, Birsen (1943, İstanbul). Beşiktaş Kız Lisesi'ni bitirdi. *Artist* dergisinde muhabirlik, Halit Refiğ'e asistanlık yaptı. Senaryolar yazdı. 1970'de yönetmenliğe başladı. Oğlunun adım verdiği *Ufuk Film*'i kurdu. Kısa bir sürede çok film çeken, hızlı çalışan kadın yönetmenlerden biri oldu. Kadın bakış açısı içinde vurdulu kırdılı maço erkek filmleri çekti. "Killing" gibi çizgi roman kahramanlarını sinemaya uyarladı.

Filmleri:

- 1970 *İntikam Derler Adıma, Kanlı Kader, Sevimli Serseri, Sana Allah Acısın*

- 1971 *Aşkolsun, Kanunsuz Yaşayanlar, Killing Ölüm Saçıyor, Kirli Eller*
- 1972 *Bitirim Kemal, Hedefte Beş Adam, Vur Kır Geç*
- 1974 *Dadaş Rifat*
- 1975 *Dadaş Rifat Geliyor, Şeftalisi Ala Benziyor*

Film Sayısı: 14

**

Kaygım, Şahin (1951, Adana - 1992). Tatbiki Güzel Sanatlar Yüksek Okulu'ndan mezun oldu. 1969'da asıl sanat uğraşı olan fotoğrafçılığa başladı. Yurt içinde ve dışında fotoğraf sanatıyla ilgili, yaklaşık 22 sergi açtı. Seçkin fotoğraflardan oluşan bir albüm yayınladı. Grafikerlik yaptı. 1977'de Antalya Uluslararası Sanat Şenliği'nde grafik dalında, 1984'de Ankara Sanat Kurumu fotoğraf dalında ödüllendirildi. 1985'de Atif Yılmaz'm yönettiği *Dul Bir Kadın* filminde sanat yönetmenliği yaparak sinemaya girdi. Aynı zamanda filmin fotoğraflarını çekti. Atif Yılmaz ve Ömer Kavurla olan çalışmalarından sonra 1987'de ilk filmini yönetti. Bir dönem filmi özellikleri taşıyan ilk denemesi *Afife Jale*'yle dikkati çekerken, ikinci filmi *Dolunay*'la estetik görüntülerin ön plana çıktığı soyut bir çalışma örneği gerçekleştirdi.

Filmleri:

- 1987 *Afife Jale*
1988 *Dolunay*

Ödülleri:

- 1988 Kültür Bakanlığı seçiminde *Dolunay'a* başarı ödülü.
- 1. Ankara Film Şenliği'nde en iyi 3. film.
  - 25. Antalya Film Festivalinde en iyi 2. film.

**

Kayhan, Volkan (? -1985). Yapımcı Müfit İlkiz'in senaryo çalışmalarına katıldı. Ertem Göreç'e asistanlık yaptı. 1968'de *Çiçekler ve Serseri* adlı kısa filmler çekti. 1974'de ilk sinema filmlerini yönetti.

Filmleri:

- 1974 *Erkek Dediğin Böyle Olur, Venedik'te Aşk Başkadır*
- 1975 *Tatlı Cadı*

**

Kazankaya, Hasan (1930, Nişantaşı, İstanbul - 1999). Kabataş Lisesinden mezun oldu. Bir süre Hukuk Fakültesinde okudu. Genç yaşlarda hayata atıldı. Gazetecilik yaptı, futbol oynadı. 1948'de milli öldü. On yıl üst üste Türkiye Dans Şampiyonluğu'nu kazandı. Emlakçilik yaptı. Viski A Gogo, Harlem, Gümüş Kapı, Tahta Saray gibi 1960lı ve 1970'li yıllardaki İstanbul gece hayatının en ünlü gece kulüplerini açtı. 1955'de Kazankaya Film'i kurup Orhon M. Arıburnu'nun yönettiği *Lejyon Dönüşü*yle yapımcılığa başladı. 1964'de yönetmen olarak ilk filmini çekti. Hızlı film çekimiyle ünlendi ilkel ve garip bir çalışma temposuyla Yeşilçam'da 'konfeksiyon si-

neması'nın öncülüğünü yaptı. Vurdu lu kırdılı serüven filmlerinin bir bölümünde Yılmaz Güney'i oynattı. "Yüzer Restoran"lar açtı. On üç yıllık bir aradan sonra 1990'lı yıllarda yapımcı-yönetmen olarak tekrar sinemaya döndü. *Lejyon Dönüşü* adlı romanıyla *İstanbul'un Fethi'nin Karanlık Noktaları* adlı 2 ciltlik bir araştırması var.

Filmleri:

- 1964 *Dullar Tercih Edilir, Hızlı Osman*
- 1965 *Davudo, Haracıma Dokunma, Kadın Okşanmak İster, Sayılı Kabadayılar, Tehlikeli Adam*
- 1966 *Anadolu Kanunu, Bıçaklar Fora, Büyük İntikam, Çeşmemeydanlı Ali*
- 1967 *Söyleyin Genç Kızlara, Türk Komandoları - İstanbul 44*
- 1990 *Alev Gibi Bir Kız, Hacı Karan*

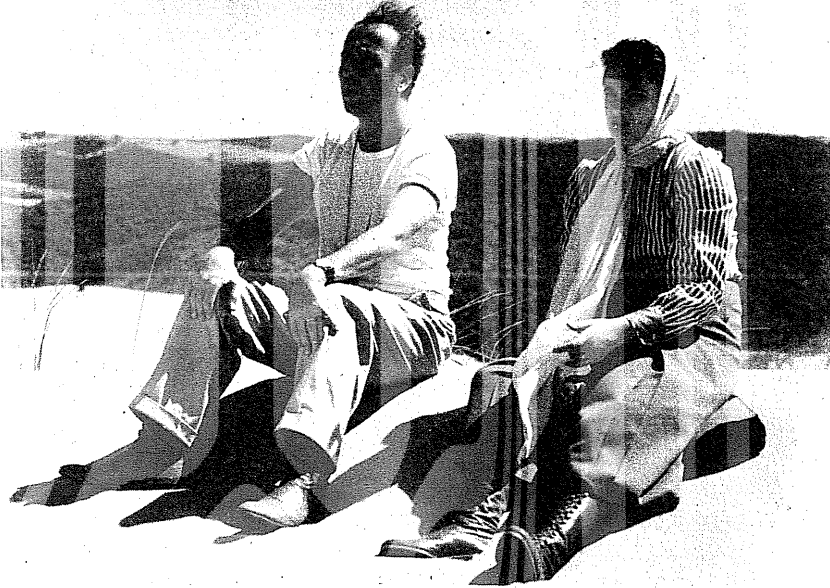
Film Sayısı: 15

**

Keleş, Faruk (1910, Bingazi - 2000). Merkez Ordu Sinema Dairesi'ni kuran 1920'li yılların Harbiye Nazım Enver Paşa'nın yeğeni, Selanik Merkez Kumandanı Ömer Nazım Bey'in oğlu. *Nuri Osmaniyeli'deki Yeni Lise'yi (İstanbul Erkek Lisesi) bitirdikten sonra 1934'de Almanya'ya gidip Bavyera Devlet Fotoğrafçılık Okulu'nda eğitim gördü. 1938'de yurda döndü ve akrabası olan Halil Kamilin film stüdyosunda çalıştı. 1938 yılında *Atatürk'ün Cenaze Merasimi* belgeselini çekti. 1939'da *Taş Parçasıyla* ilk sinema filmini yönetti. 1941'de *Yılmaz Ali* adlı filmiyle de Türk sineması tarihinde 'ilk polisiye

Hasan Kazankaya (en soldaki), Yılmaz Güney ve Hayati Hamzaoğlu'yla "Davudo"nun setinde.

Faruk Keç, "Çölde Bir İstanbul Kızı"nın setinde Belgin Doruk'la.

deneme'yi gerçekleştirdi. Sinemaya, tiyatro dışından Oya Sensev, Belgin Doruk ve Ayhan Işık gibi yeni oyuncularını getirip yeni bir anlayışın öncülüğünü yaptı. Türk sinemasında başka bir özelliği ise, tiyatrocular dönemiyle 'sinemacılar dönemi' arasındaki 'köprü' görevini üstlenmesidir. ■

Filmleri:

- 1939 *Taş Parçası*
- 1941 *Yılmaz Ali*
- 1943 *Dertli Pınar*
- 1944 *Hasret, Günahsızlar*
- 1947 *Karanlık Yollar*
- 1948 *Tuzak*
- 1949 *Üvey Baba*
- 1950 *Çakırcalı Mehmet Efe, Parmaksız Salih*

- 1951 *Hürriyet Şarkısı, Kendini Kurtaran Şehir*
- 1952 *Çakırcalı Mehmet Efe'nin Definesi, Kanlı Çiftlik*
- 1953 *Köroğlu Türkan Sultan*
- 1954 *Nasreddin Hoca ve Timurlenk*
- 1955 *Hayatımı Mahveden Kadın, Kaybolan Gençlik*
- 1957 *Çölde Bir İstanbul Kızı*
- 1959 *Annemi Arıyorum, Felaket Yolu, Ölmeyen Aşk, Peçeli Efe*
- 1962 *Boşver Doktor*
- 1964 *Çöl Kanunu*

Film Sayısı: 24

Ödülü:

- 1998 17. İstanbul Film Festivalinde onur ödülü.

Keskiner, Arif (1938, *Osmaniye, Adana*). İstanbul İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi'ni bitirdi. *Günaydın* gazetesinde spor muhabiri olarak çalıştı. Aynı yayın organında bir süre fotoroman yönetmenliği yaptı. 1972'de Feyzi Tuna'nın yarım bıraktığı *Bela Mustafa*'yla yönetmenliği denedi. 1975-1976 yılları arasında 'seks komedisi' ağırlıklı sıradan filmler yönetti. Yavuz Özkan ve Atif Yılmaz'la yaptığı işbirliği sonucu düzeyli ortak prodüksiyonlara! yapımcılığını üstlendi. Kendi adına *Çiçek Film* yapımını kurdu. Dost çevresinde 'Komünist Arif yakıştırmalarıyla anılan Keskiner, anılarını *Çiçek Gibi* ve *Yine mi Çiçek* adlı kitaplarında topladı.

Filmleri:

- 1975 *Amigo Hüsnü, Alemin Keyfi Yerinde, Ayıkla Beni Hüsnü, Canım de Bana, Parayla Değil Siyayla*
 1976 *Bitiririm Hüsnü*

**

Kete, Feridun (1944, *İzmir*). İstanbul Erkek Lisesi'nden mezun oldu. Acar Film Stüdyosu'nda laborant olarak çalıştı. 1963'de Mengü Yeğin'e kamera asistanlığı yaptı. Aynı yıl görüntü yönetmenliğine başladı. 1965'de *Kimiz Film*'i kurdu. 1969'da yönetmen olarak ilk filmini çekti. Uzun bir aradan sonra 1980'li yıllarda yeniden yapımcılığa döndü. Çeşitli TV kanallarına video filmleri çekti. Yönetmenliğini yaptığı filmler ucuz maliyetli serüven filmleri olmanın

ötesine geçemedi. 1989'da İrfan Tözüm'ün yönettiği *Fazilet*, yapımcılığını üstlendiği en düzeyli filmi oldu. 1995'de *Aşk Fırtınası* adlı bir TV dizisi yönetti.

Filmleri:

- 1969 *Zorro'nun Kara Kamçısı, Zorro Dişi Fantoma'ya Karşı*
 1972 *Cezanı Çekeceksin, Darağacı, Dişi Akrep, Kara Bela, Süper Kadın Dehşet Saçıyor, Uçurum, Öldüren Takip*
 1975 *Halkalı Şeker, Hopla Kalbim Hopla, Şimdi Yavrum Şimdi, Tadına Bakarım*
 1976 *Çılgın Milyoner, Kadınlara Dayanamam; Utanmaz Adam*
 1977 *Cesur Yabancı, Yalnız Adam*

FilmSayısı: 18

Ödülü:

- 1990 Kültür Bakanlığı'nın seçimim de *Fazilet*'e başarı ödülü.

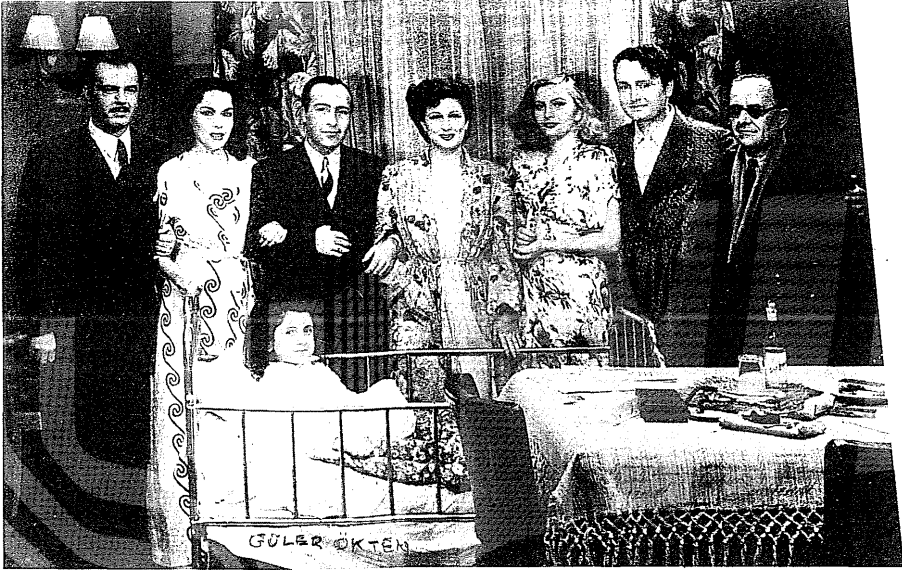
**

Kılıç, Mehmet (1952, *Kayseri*). İmam Hâtip Okulu'nda okudu. Per-tevniyal Lisesi'ni bitirdi. 1970'de dört yıl kadar Güzel Sanatlar Akademisi'nde grafik öğrenimi gördü. Senaryo çalışmaları yaptı. 1977'de ilk sinema filmini yönetti. 1993'de *Sonsuzluk Kervanı* dizisiyle, 1994'de *D er saadet* belgeselini çekti.

Filmi:

- 1977 *Güneş Ne Zaman Doğacak*

**

Kani S. Kıpçak (sağdan ikinci), "Ölünceye Kadar Seninim" in setinde.

Kıpçak, Kani S. (1911, Üsküp, Yugoslavya - 1984). Balkan Savaşı'ndan sonra ailesiyle İstanbul'a göç edip Güzel Sanatlar Akademisi ve İstanbul Konservatuarında öğrenim gördü. 1932'de Şehir Tiyatrosu'nda *Kafatası* oyunuyla sahneye çıktı. Oyunlar sahneye koydu, 1947'de kitap olarak yayınlanan *Yuvamı Yıkamazsın* adlı romanını sinemaya uyarlayarak yönetmenliğe başladı. Birçok ünlü yabancı ve yerli oyuncuyu seslendirdi, 'dublaj rejisörü' olarak ün yaptı. Birçok filmde çeşitli karakter rolleri canlandırdı.

Filmleri:

- 1947 *Yuvamı Yıkamazsın*
- 1949 *Ölünceye Kadar Seninim*
- 1951 *İstanbul Kan Ağlarken*
- 1952 *Kahpenin Kızı*
- 1957 *Fırtına Geçti*
- 1959 *Üç Kurşun*

Kıral, Erden (1942, Gölcük, İstanbul). İstanbul Güzel Sanatlar Akademisinde seramik öğrenimi gördü. 1974'de *Çağdaş Sinema* adlı dergiyi çıkardı, çeşitli dergilerde sinema üzerine yazılar yazdı. Öğrencilik yıllarında Osman F. Seden, Bilge Olğaç ve Yılmaz Güney'e asistanlık yaptı. Televizyon kanallarına reklam filmleri çekti. Kumcu, *Unutulmuşlar* ve *Haşhaş* adlı kısa metrajlı filmler yönetti. 1978'de Kanalla ilk uzun metrajlı filmini gerçekleştirdi. Uzun yıllar Almanya'da (Berlin) yaşadı. Filmlerindeki insan malzemesine, insan dramına getirdiği çağdaş yaklaşımlarla, yalın anlatımıyla özellikle de yurt dışında dikkat, çekti.

Filmleri:

- 1978 **Kanal**
- 1979 **Bereketli Topraklar Üzerinde**

- 1982 *Hakkari'de Bir Mevsim*
 1984 *Ayna*
 1986 *Dilan*
 1987 *Av Zamani*
 1992 *Mavi Sürgün*
 1995 *Ay Hikâyeleri*
 1997 *Ava*

Ödülleri:

- 1980 Uluslararası Nantes Film Festivalinde (Fransa) *Bereketli Topraklar Üzerinde*'yle jüri özel ödülü ve E.F.C.A.E (Sanat ve Deneme Filmleri) büyük ödülü.
 1981 Strasbourg Avrupa Film Festivali'nde (Fransa) *Bereketli Topraklar Üzerinde*'yle büyük ödül.
 1983 33. Berlin Film Festivali'nde *Hakkari'de Bir Mevsim*'le jüri özel ödülü.

0 Fibresci-Uluslararası Film Eleştirmenleri ödülü.

• Otto Diceius-Protestan Kiliseleri ödülü.

• Cicae-Sanat Filmleri Konfederasyonu ödülü.

• Hamburg Film Günleri'nde en iyi film.

• 2. Akdeniz Film Festivali'nde (Korsika) Altın Zeytin büyük ödülü.

• Trento Festivali'nde (İtalya) dayanışma ödülü.

1984 3. Akdeniz Kültürleri Film Festivali'nde (Korsika) *Ayna*'yla Film Eleştirmenleri ödülü.

1985 Lüksemburg Film Şenliği'nde *Ayna*'yla büyük ödül.

• Figuera Uluslararası Film Şenliği'nde (Portekiz) büyük ödül.

Erden Kıral (en sağdaki), Kemal Film'in işletme müdürü Adnan İrku't'la (ortada) birlikte.

- İstanbul Sinema Günleri'nde özel ödül.
- 1989 2. Ankara Film Şenliği'nde *Av Zamani* en iyi film ve en iyi yönetmen.
- 1993 30. Antalya Film Festivalinde *Mavi Sürgün* en iyi film, en iyi yönetmen.
- 1994 13. Uluslararası İstanbul Film Festivali'nde *Mavi Sürgün* Te Altın Lâle ödülü.
- Siyad-Sinema Yazarları Derneği seçiminde en iyi film ve en iyi yönetmen.
- 8. Adana Film Şenliği'nde en iyi 3. film ve Yüreğir Belediye-si özel ödülü.
- Kültür Bakanlığı başan ödülü.

**

Kıran, Adnan (1928, İstanbul - 1985). Lise öğrenimini tamamladıktan sonra sinemaya girdi. Asistanlık yaptı. 1970'de ilk filmi yönetti.

Filmleri:

- 1970 *Beyaz Tabakta Siyah Üzüm*
- 1973 *Kaderim*

**

Kırca, Levent (1950, Samsun). 1964'de Ankara Devlet Tiyatrosu'nda sahneye çıktı. Tiyatro oyuncusu olarak Orhan Erçin'in yarımında çıraklık dönemini geçirip ustalaştı. Çeşidi tiyatrolarda çalıştı. *Nasreddin Hoca Oyun Treni*, *Siz Olsaydınız Ne Yapardınız*, *Bu Oyun Nasıl Oynanmak*, *Sağlık Olsun* ve *Ne Olur Ne Olmaz gibi* TV dizilerinin yapımcılığını üstlendi. 1978'de Çetin

İnanç'ın yönettiği *Ne Olacak Şimdi* adlı filmle sinema oyunculuğuna başladı. Mavi Muammer tiplerini yarattı. Kendi adına "Fiodri Meydan" topluluğunu kurdu. Kendi tiyatrosunda *Güzel ve Çirkin*, *Sefiller* adlı oyunlar sergiledi. 17 yıldan beri *Olacak O Kadar* adlı günlük olaylardan oluşan TV skeçleriyle ününü sürdüren Kırca, yönetmen olarak ilk sinema filmini, 2001'de gerçekleştirdi.

Filmleri:

- 2001 *Son*
- 2002 *Şeytan Bunun Neresinde*

**

Kosova, Günay (1946, İzmir). Lise öğrenciliği yıllarında muhasebecilik yaptı. Mobilya işlerinde çalıştı. 1969'da sinemaya rejî asistanlığı yaparak girdi. Türker İnanoğlu, Yücel Uçanoğlu ve Erdoğan Tokatlı'yla çalıştı. 1972'de yönetmen oldu. Kendi adına film şirketi kurdu, manken ajansı yöneticiliği yaptı. Fotoromanlar çekti. Çalışmalarında genellikle yabancı TV dizilerinin etkisi görülmektedir.

Filmleri:

- 1972 *Tam İsabet*
- 1973 *Katran Bebek*
- 1975 *Çukulata Tarlası*
- 1977 *Bazıları Cacı Sever, Hırsız Milyoner*
- 1978 *Balkonaetti, Çarlı'nın Kelekleri, Üşütük*
- 1979 *Gurbet Yastığı*
- 1987 *Kan Kırmızı Süt Beyaz*

**

Kurçenli, Yusuf (1947, *Çay eli, Rize*). Gazetecilik eğitimi gördü. 1973'de TRT'ye girdi. 1980 yıla kadar prodüktör ve yönetmen olarak görev yaptı. TRT'de çalıştığı süre içinde TV yönetmeni olarak ilk filmlerini (*Özgürlüğün Bedeli, At Gözlüğü*) çekti. Star TV için *Taşların Sim* dizisini yönetti. 1983'de yönettiği *Ve Recep Ve Zehra Ve Ayşe* ilk sinema filmidir. Son dönem Türk sinemasında özgün çalışmalarıyla, özellikle de Rıfat İlgaz uyarlaması *Karartma Geceleri*'yle dikkati çekti. Bu filmi siyasal sinemanın ilginç örneklerinden biridir. Gazeteci-yazar Özgen Acar'ın araştırmalardan yola çıkarak gerçekleştirdiği ve ABD'ye kaçırılmış tarihi eser konusunu içeren *Kanun Hâzinesi* adlı belgeselli yurtdışında çeşitli övgüler aldı.

Filmleri:

- 1983 *Ve Recep Ve Zehra Ve Ayşe*
 1984 *Ölmez Ağacı*
 1986 *Mertoğlu Ömer Bey*
 1987 *Gramofon Avrat*
 1989 *Gönül Garip Bir Kuştur*
 1990 *Raziye, Karartma Geceleri*
 1994 *Çözölmeler*
 1995 *Çünkü Onu Seviyorum*
 2002 *Gönderilmemiş Mektuplar*

Ödülleri:

- 1978 *At Gözlüğü*'yle TRT Cengiz Polatkan ödülü.
 1988 7. İstanbul Sinema Günleri'nde *Gramofon Avrat*'la üstün başan belgesi.
 1990 9. İstanbul Uluslararası Film Festivali'nde *Karartma Geceleri* en iyi film'.

• 27. Antalya Film Şenliği'nde *Karartma Geceleri* en iyi 2. film ve en iyi yönetmen (Halit Refiğ'le birlikte).

• Yunus Nadi Ödülü yarışmasında en iyi film.

® 35. Uluslararası Valladolid (İspanya) Film Şenliği'nde jüri özel ödülü.

• Kültür Bakanlığı Başan ödülü.

1994 13. Uluslararası İstanbul Film Festivali'nde *Çözölmeler*le en iyi yönetmen.

• Siyad-Sinema Yazarlar Derneği seçiminde en iyi film.

• 4. Köln Türk Filmleri Film Festivalinde *Çözölmeler* en iyi 2. film.

1995 7. Ankara Uluslararası Film Festivalinde en iyi yönetmen ve en iyi özgün senaryo.

• Agon (Yunanistan) uluslararası Arkeoloji Film Festivali'nde *Kanun Hâzinesi* belgeseliyle en iyi senaryo.

• Cinerchea (Almanya) Uluslararası Arkeoloji Film Festivali'nde başarı ödülü.

2003 2. Köyceğiz Film Festivali'nde *Gönderilmemiş Mektuplarla* jüri özel ödülü.

**

Kurthan, Nazif (1935, İstanbul - 1993). Teknik resim öğrenimi gördü. Teknik ressam olarak çalıştı. Gazetecilik yaptı, dergi çıkardı. Bir süre yapımcı Ümit Utku'yla çalıştı. 1966'da Yılmaz Güney'in başrolünü oynadığı

Tuncel Kurtiz (ortada, eli cebinde), kameraman Salih Dikişçi'yle "Gül Hasan"ın çekiminde.

Anası Yiğit Doğurmuş adlı filmle yönetmenliğe başladı. Yeşilçam'da sen-dikal faaliyetlerde bulundu, bu alanda çeşitli görevler üstlendi.

Filmleri:

1966 *Anası Yiğit Doğurmuş, Gaddarlar, Yiğitler Ölmezmiş*

1967 *Bomba Kemal*

**

Kurtiz, Tuncel (1936, *İzmit*). Kaymakam Vâlâ Kurtiz'in oğlu. Haydarpaşa Lisesi'ni bitirdi. İngiliz Filolojisi'nde okudu. Dormen Tiyatrosu'nda *Zafer Madalyası* adlı oyunla profesyonel oldu. Üniversite yıllarından tanıdığı Yılmaz Güney'in desteğiyle sinema oyunculuğuna başladı. Oyna-

dığı ilk filmler *Konyakçı* (1965), *Üç-nüzü de Mıhlarım* (1965). Oyuncu olarak en önemli filmleri *Umut* (1970) ve *Sürü* (1978). Uzun yıllar yurt dışında yaşadı ve Avrupa'nın çeşitli ülkelerinde Nazım Hikmet'in *Şeyh Bedrettin Destanı*'m sahneledi. *Saç* ve *Ölüm Yolu* adlı kısa filmler çekti. 1979'da *Gül Hasan*'la ilk yönetmenlik denemesini gerçekleştirdi. 1990'lı yılların başında Türkiye'ye kesin dönüş yaptı.

Filmi:

1979 *Gül Hasan*

Ödülleri:

1981 18. Antalya Film Şenliği'nde *Gül Hasan* en iyi film ve en iyi senaryo.

- 1986 Berlin Film Şenliği'nde *Kuzunun Güüüüüü*'ndeki oyunuyla Gümüş Ayı ödülü.
- 1994 31. Antalya Film Şenliği'nde *Bir Aşk Uğruna* (Tunca Yönder) filmindeki oyunuyla en iyi yardımcı aktör.
- 1995 9. Adana Film Festivali'nde *Bir Aşk Uğruna*'yla en iyi yardımcı erkek oyuncu.

**

Küçükayalı, Ahmet (1974, Bursa). Mimar Sinan Üniversitesi Mimarlık Fakültesi Endüstri Ürünleri Tasarım Bölümü'nde okudu. 1999'da Yavuz Özkan'ın yönettiği *Hüyal Kurma Oyunları* adlı filmde asistanlık yaptı. Tunç Başaran ve Annie G. Pertan'la çalıştı. *Çerçevdeki Kutular* adlı ilk kısa film çalışmasını gerçekleştirdi. *Zamanın Kabuğu* adlı ikinci kısa filminin ardından ilk uzun metrajlı sinema filmini yönetti.

Filmi:

2002 *İçerideki*

**

Küpeli, Ünal (1945, Malatya). İstanbul Edebiyat Fakültesi Felsefe Bölümünü bitirdi. 1972'de TRT'de prodüktörlüğe başladı. 1973'de *Halk Ozanları* ve *Edebiyat Dünyası* adlı belgesellerle televizyon oyunları çekti. 1977'de *Alçaktan Uçan Güvercirlere* dizi film yönetmenli-

ğine başladı. 1978'de *Bir Kadının Penceresi*, 1983'de bazı tartışmalara yol açan Orhan Kemal uyarlaması *Yalancı Dünya ve 1984'de Mardin Münih Hatı* adlı dizileri yönetti. 1980'li yılların sonunda sinema filmleri çekti. Bu arada Doku Film'i kurarak yapımcılığa başladı.

Filmleri:

1986 *Üçüncü İstasyon*1987 *Hayat Oyunu*1988 *Dört Köşe Dünya, Hüzün Çemberi*1990 *Sayın Başkan*1992 *Benim Zaferim*1993 *İşgal Altında*

**

Kütükoğlu, Ayni (1957, İstanbul). Lise yıllarından sonra Belediye Konservatuarı'nda öğrenim gördü. Reklam filmleri çekti. 1987'de yönettiği *Karınca Katar* ilk sinema filmidir.

Filmleri:

1987 *Karınca Katar*1988 *Gemileri Yakmak, Sürgün*1989 *Gülbeyaz, Oyunun Sonu, Sabahın İlk Işıkları, Yarın Bir Başka Gündür*1990 *Çiçekler Boy Verince, Sonsuz Kaçış*1991 *Arayış, Bir Güzel Bir Adam, Gün Batımı*1993 *Oyun Bozuldu, Sevginin Böylesi*1994 *Saklambaç, Öfke*

Film Sayısı: 16

Livaneli, Zülfü (1946, *Ilgın, Kon-ya*). Gerçek adı Ömer Zülfü Livaneli. Ankara Maarif Koleji'nde öğrenim gördü. Eğitimini liseden sonra Stockholm'de çeşitli İsveç okullarında müzik okuyarak sürdürdü. 1968'de Ekim Yaymevi'ni kurdu ve yöneticiliğini yaptı. 1973'den başlayarak yaşamını Avrupada sürdürdü. Aynı yıl ilk plağını Belçika'da kaydetti. Yurt dışındaki müzik çalışmalarını konserleri, çeşitli uzunçalları izledi. Ülkeye döndükten sonra *Arafatta Bir Çocuk* adlı öykü kitabı yayımlandı. Müzik çalışmalarıyla, kasetleriyle uluslararası üne sahip oldu. Yurt dışında çeşitli ödüller aldı. Orhan Veli, Sait Faik, Louis Aragon, Paul Eluard, Nazım Hikmet'in

şiiirleri üzerine besteler yaptı. Sine-mayla ilk ilişkileri Tunç Okan'ın İsveç'te çektiği *Otobüs* adlı filmin müziklerini düzenleyerek başladı. *Sürü, Hazal, Yılanı Öldürseler* gibi yurt dışında ilgi çeken filmlerin, ardından da 1982'de *Yol*'un müziğini yaptı, ancak Yılmaz Güney'in yasaklı bir sanatçı olması nedeniyle *Yol*'da Sebastian Arbol takma adını kullandı. 1987'de Yaşar Kemal'den uyarladığı *Yer Demir Gök Bakır*'la ilk yönetmenlik denemesini gerçekleştirdi ve film özellikle Alman kameraman Jürgen Jürges'in şiirsel kar görüntüleriyle dikkat çekti. Asıl önemli filmini 1988'de *Sis*'le ortaya koydu. 1994'de siyasete atılıp yerel seçimlerde SHP'den İstanbul Belediye Baş-

kam adayı oldu. 2002 genel seçimlerinde CHP'den İstanbul milletvekili seçildi. Çok yönlü kişiliğini *Sabah*, *Milliyet* ve *Vatan* gazetelerinde köşe yazarlığı yaparak sürdürdü. •

Filmleri:

1987 *Yer Demir Gök Bakır*

1988 *Sis*

1993 *Şahm Uran*

Ödülleri:

1979 Siyad-Sinema Yazarları Demeyi'nin seçiminde Sürü'yle en iyi özgün müzik.

1982 Ankara Sanatevi'nin seçiminde *Yılanı Öldürseyle* en iyi özgün müzik.

1987 San Sebastian Film Şenliği'nde *Yer Demir Gök Bakıfla Ocic* ödülü.

1989 26. Antalya Film Şenliği'nde *Sis* en iyi 2. film.

- 10. Akdeniz Film Festivali'nde (İspanya) *Sis*'le büyük ödül.

- Akdeniz Sinemaları Buluşmasında (Montpellier, Fransa) *Sis* büyük ödül.

1990 Kültür Bakanlığı seçiminde *Sis*'le başarı ödülü.

2000 37. Antalya Film Festivali'nde yaşam boyu onur ödülü.

m

Meriç, Samim (1940, *Çorlu*). Lise öğrenimini yarım bıraktıktan sonra ressamlık yaptı. 1961'de Ümit Utku'nun yönetmenliğini yaptığı *Yaban Gülü'nde* oyunculuğa başladı ve bu filmde oynadığı kötürüm rolüyle dikkat çekti. 1986'da ilk filmi yönetti.

Filmi:

1986 *Paşo*

**

Merter, Ferdi (1939, *İstanbul*). Muazzez Arçay-Renan Fosforoğlu çiftinin oğlu. 1962'de Ankara Devlet Konservatuvarı Tiyatro Bölümünü bitirdi. Devlet Tiyatrosu'nda sahneye çıktı. 1950'lerde çocuk oyuncu olarak filmlerde oynadı. TV filmlerini seslendir-

di. Yönetmen yardımcılığı yaptı. 1971'de western uyarlaması ilk filmi yönetti. 1991'de Ankara Devlet Opera ve Balesi'nin 'ilk Türk opereti' sayılan *İstanbulname'yi* yazdı ve sahneye koydu. Merter'in 11 çocuk oyununun yanı sıra, *Okullara Tiyatro Klavuzu* adlı bir de kitabı vardır.

Filmi:

1971 *İpini Boynunda Bil*

**

Metin, Ziya (1929, *İzmir*). Ortaokul öğreniminden sonra sinema üzerine yazılar yazmaya başladı. Çeşitli dergilerde eleştirileri yayımlandı. 1948'de İzmir Şehir Tiyatrosu'nda sahneye çıktı. Oyuncululuğunu Sadi Tek Topluluğu'yla İstan-

bul Şehir Tiyatrosu'nda sürdürdü. 1957'de Yaşar Kemal'in bir öyküsünden uyarladığı ilk filmi yaptı. Filmlerde oynadı, senaryo çalışmalarına katıldı, uzun süre seslendirme sanatçısı olarak yaşamını sürdürdü.

Filmi:

1957 *Namus Düşmanı*

**

Moğol, Sefahattin (1914, İzmir - 1963). Edebiyat Fakültesi Felsefe Bölümü'nü bitirdi. Tiyatro yaşamına 1932'de Raşit Rıza Topluluğu'nda başladı. Daha sonraki yıllarda Şehir Tiyatrosu'na girdi. *Hamlet* ve *Mum Söndü* gibi oyunlarda oynadı. 1956'da ilk filmi yönetti.

Filmi:

1956 *Ölüm Deresi*

**

Motan, Fide (1949, Urfa). Ankara Basın Yayın Yüksek Okulu Radyo TV Bölümü'nden mezun oldu. 1974'de Ankara Radyosu'na girdi. 1980'de Ankara Televizyonu Drama Bölümü'nde çalışmalarını sürdürdü. *Cadı Ağacı* ilk yönetmenlik denemesidir.

Filmi:

1994 *Cadı Ağacı*

**

Muhtar, Mehmet (1925, İstanbul — 1995). Haydarpaşa Lisesi'ni bitirdi. Yüksek Mühendislik Okulu'nda öğre-

nim gördü. 1945'de Faruk Kenç'e asistanlık yaparak sinemaya girdi. 1950'de yönetmenliğe başladı. Yönettiği filmlerin büyük bölümünü yapımcı Turgut Demirağ adına yaptı. Reklam filmleri yönetti. Bir süre Şan Sineması'nın müdürlüğünü yaptı.

Filmleri:

1950 *İstanbul Geceleri*

1951 *Ankara Casusu Çiçero, Tanrı Şahidimdir*

1952 *Deli, İstanbul Yıldızları*

1953 *Dr okula İstanbul'da, Zıt Kardeşler Polis Hafiyesi*

1955 *Düşman Aşıklar* (önemli bir bölümünü Memduh Ün yönetti)

1956 *Günah Bizimdir*

1958 *Bir Kadın Tuzağı*

1962 *Mevlid — Süleyman Çelebi*

Ödülleri:

1953 1. Türk Film Festivali'nde *Drakula İstanbul'da* en başarılı film ve en başarılı yönetmen.

**

Murat (Yalçın), Basrî (1940, Eskişehir). İlk ve orta öğrenimini İstanbul'da yaptı. 1958-1963 yıllarında İstanbul Şehir Tiyatroları'nda sahneye çıktı. Ali Uğur'a iki yıl süreyle kamera asistanlığı yaptı. Sırrı Gültekin'le başladığı rejisi asistanlığını Yavuz Yalınkılıç, Orhan Ateş ve Natuk Baytan'la sürdürdü. 1966'da ilk filmi yönetti. Gazetecilik yaptı. Taşra gazetelerinde çalıştı. Dergi çıkardı. Turizm Bakanlığı adına tanıtım belgeselleri yaptı.

Filmi:

1966 *Kumsalda Üç Kadın*

**

Müjde, Gani (1959, İstanbul). Lise yıllarında ünlü mizah dergisi *Gırgır*'da çalıştı. Devlet- Güzel Sanatlar Akademisi'nde bir yıl eğitim gördü. Mimar Sinan Üniversitesinin Sinema-Televizyon Bölümü'nde eğitimini tamamladı. Yaklaşık 8 yıl *Gırgır* ve *Fırt* dergilerinde mizah yazarlığı yaptı. Bir grup arkadaşıyla birlikte *Limon* adlı bir mizah dergisi çıkardı. Daha sonraki yıllarda Tükenmez Kalem adlı bir yazım prodüksiyon şirketi kurdu. 1999'da kameranın arkasına geçip ilk uzun metrajlı sinema filmini çekti. Özellikle de Cüneyt Arkın tarzı tarihsel Bizans filmleriyle eleştirel açıdan

dalga geçen, bol diyaloglu *Kahpe Bizans*, gişe rekorları kırdı. Bir kitle filmi olarak ticari başarısıyla öne çıktı. Gani Müjde uzun bir süreden beri "Gündem Dışı" adlı söyleşi programıyla NTV kanalında çalışmalarını sürdürüyor.

**

Filmi:

1999 *Kahpe Bizans*

Ödülleri:

2000 Marmara Üniversitesi İletişim Fakültesi'nin seçiminde *Kahpe Bizans*'la en iyi senaryocu.
• 8. Magazin Gazeteciler Derneğinin seçiminde en iyi yönetmen.

m

NIŞ, Yusilf (1949, Ankara). Kara Harp Okulu'ndan mezun oldu. "Devrimci Subaylar Örgütü" davası nedeniyle yargılandı, mahkûm oldu. 1975'te Özgün Film Şirketi'ni kurup Yavuz Özkan'ın yönettiği *Yarış* adlı filmin yapımcılığını üstlendi. 1976-1978 yılları arasında Polonya Jodz Sinema Okulu'nda öğrenim gördü. Dekoratörlük yaptı. *Yorgun Savaşçı* dizisinde Halit Refiğ'e yönetmen yardımcılığı yaptı. Birçok filmi prodüksiyon amirliğini üstlendikten sonra 1986'da ilk uzun metrajlı sinema filmini yaptı. TV kanallarına çocuk dramaları, belgeseller çekti.

Filmi:

1986 *Bir Daha Umut*

Nuyan İhsan (?-?). 1954'de ilk filmi çekti. Kendi adına şirket kurup yapımcı oldu. Ve tüm filmlerini şirketi adına yönetti.

Filmleri:

- 1954 *Meyhane Köşeleri, Tek Kollu Canavar, Üvey Ana - Bar Kadını*
 1955 *Ağam Eğleniyor*
 1956 *Babamın İntikamı*
 1957 *Düşkünler Yuvası*
 1960 *Zavallı Necla, Öldüren Yalan*

Oğuz, Orhan (1948, *Kırklar eli*). Mesleğe fotoğrafçılık yaparak girdi. Bir süre kamera asistanlığı yaptı. 1979 yılında *Umudumuz Şaban*'la (Kartal Tibet) görüntü yönetmenliğine başladı. 1980'da *Devlet Kuşu* (Memduh Ün) ve özellikle de 1983'de Tomruktaki (Şerif Gören) görüntüleriyle dikkati çekti. 1987'de eşi Nuray Oğuz'un senaryosunu yazdığı *Herşeye Rağmen*'le ilk yönetmenlik denemesini gerçekleştirdi. Bu arada *Şaban Askerde* adlı bir TV dizisi de yönetti. İlginç ve sıradışı temaları titiz bir çalışma sonucu perdeye aktardı. Kimi zaman soyut bir anlatımı tercih edip tartışmalı denemelere, kimi zaman daha yalın bir dili içeren filmlere imza attı.

Filmleri:

- 1987 *Herşeye Rağmen*
- 1988 *Üçüncü Göz*
- 1990 *İki Başlı Dev*
- 1992 *Dönersen Isık Çal*
- 1993 *Manisa T arzani*
- 1999 *Kara Kentin Çocukları*

Ödülleri:

- 1983 20. Antalya Film Festivali'nde *Tomruk*'la en iyi görüntü yönetmeni.
- 1985 22. Antalya Film Festivali'nde *Dul Bir Kadın*'la (Atif Yılmaz) en iyi görüntü yönetmeni.
- 1987 5. Avrupa Sinema Festivali'nde (İtalya) *Herşeye Rağmen* eleştirirnenlerin seçimi sonucu en iyi film.

- ° Cannes Film Şenliği'nde *Herşeye Rağmen*'e gençlik ödülü.
- 1988 1. Ankara Film Şenliği İlk Filmler Yarışmasında *Herşeye Rağmen* en iyi film, en iyi yönetmen.
- 8 37. Uluslararası Mannheim (Almanya) Film Festivali'nde *Herşeye Rağmen*'e büyük ödül.
- Kültür Bakanlığı seçiminde *Herşeye Rağmen*'e başarı ödülü.
- 1989 2. Ankara Film Şenliği'nde *Üçüncü Göz* en iyi 3. film, en iyi görüntü yönetmeni.
- 8. İstanbul Uluslararası Film Festivali'nde *Üçüncü Göz*'e jüri özel ödülü.
- 1993 5. Ankara Film Şenliği'nde *Cazibe Hanımın Gündüz Düşleri*'yle en iyi görüntü yönetmeni.
- 8 Kültür Bakanlığı seçiminde *Dönersen Işık Çal*'a başarı ödülü.
- 8 Siyad-Sinema Yazarları Demeyi'nin seçiminde *Fikrimin İnce Gülü*'yle en iyi görüntü yönetmeni.
- 1994 31. Antalya Film Şenliği'nde *Manisa Tarzanı* en iyi 3. film.
- 8 Kültür Bakanlığı seçiminde *Manisa Tarzanı*'na başarı ödülü.
- 1995 Siyad-Sinema Yazarları'nın seçiminde *Manisa Tarzanı* en iyi 3. film.

**

Oğuz, Taner (1946, *İğdir* - 1998). Vefa Lisesinden mezun oldu. 1962'de Acar Film Stüdyosu'nda kurgucu olarak çalıştı. 1965'de yapımcı Işık Toraman'a teknik direktörlük, Çetin İnanç ve Ertem Eğilmez'e reji asistanlığı yaptı. 1972'de yönetmenliğe başladı.

Filmleri:

- 1972 *Örümcek, Şeytan Tırnağı*
- 1973 *Cano, Dağlar Kurbanı, Kurt Dölü*
- 1976 *Ah Ne Güzel Nane Şekeri, Atmaca Ali, Avanak, Kolombo Şakir. Kime Niyet Kime Kismet, Nerde Beleş Orda Yerleş*
- 1977 *Ah Bu Ne Dünya, Kanunsuz Sokak, Memiş, Öl Seve Seve*

Film Sayısı: 15

**

Okan, Tunç (1942, *İstanbul*). İstanbul Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesini bitirdi. 1964 yılında *Ses Dergisinin* amatör gençler arasında düzenlediği yarışmada birinci seçildi. 1965'de Türkan Şoray'la başrolünü paylaştığı *Veda Busesiyle* (Ülkü Erakalm) oyunculuğa başladı. 1967'de yurt dışına yerleşti. 1973'de İsviçre'de Güneş Karabuda'nın yönettiği *Bebek* adlı Yaşar Kemal uyarlamasında oynadı. 1974'de İsviçre'de çekimine başlayıp 1976'da bitirdiği *Otobüsle* yönetmen oldu. Bu ilk denemesi tüm dünyada dikkat çekerken Türkiye'de çeşitli tartışmalar yarattı. Halen İsviçre'de diş hekimliği yapmaktadır.

Tunç Okan (ayakta), kameraman Güneş Karabuda'yla ünlü "Otobüs" filminin çekiminde.

Filmleri:

1974-1976 *Otobüs*

1984 *Cumartesi Cumartesi*

1987-1993 *Fikrimin İnce Güllü - Sarı Mercedes*

Ödülleri:

1976 Taormina Film Festivali'nde (Sicilya) Otobüsle Altın Charybe büyük ödülü.

9 Karlovy Vary Film Şenliği'nde (Çekoslovakya) Uluslararası Sanat ve Deneme Sinemaları ödülüyle, Dünya Sinema Kulüpleri Federasyonu'nun Donkişot ödülü.

• Strasbourg (Fransa) İnsan Hakları Film Festivali ödülü.

9 Portekiz Santarem Festivali ödülü

• Sinema Eleştirmenleri özel ödülü.

1992 29. Antalya Film Festivali'nde *Fikrimin İnce Güllü*'yle en iyi 2. film ve en iyi yönetmen.

1993 5. Ankara Film Festivali'nde *Fikrimin İnce Güllü Sinema Yazarları* özel ödülü.

• Siyad-Sinema Yazarları Derneği seçiminde en iyi 2. film, en iyi yönetmen.

• 12. Uluslararası İstanbul Film Festivali'nde Fibresci ödülü.

• 7. Adana Film Festivali'nde Çukurova Gazeteciler Cemiyeti özel ödülü.

• Kültür Bakanlığı sinema başarı ödülü.

**

Okçugil, Cevaf (1931, İstanbul - 1996). Ticari İlimler Akademisi'ni bitirdi. Nejat Saydam ve Feridun Karakaya'yla ortaklık kurup *Dalgacılar* adlı müzikal bir oyun sahneye koydu. Tiyatro çalışmalarından sonra Amerika'da sinema eğitimi gördü. 1960'da yönetmenliğe başladı. 1990'da video filmleri çekti. 1995'de *Denizin Rengi* adlı bir TV dizisi yönetti.

Filmleri:

- 1960 *Elveda Hatıralar*
 1961 *Kader Yollarımızı Ayırıyor*
 1962 *Hayalimdeki Sevgili, Kelle Koltukta, Ölmek İstiyorum, Sevgiliye Söz Verdim*
 1963 *Sevenler Ölmez*
 1964 *Avanta Kemal, İçimizdeki Şeytan, Son Karar*
 1965 *Biz de Vatandaşız, Dalgacı Mahmut, Dokuz Canlı Adam, Ölüm Saçan Dudaklar, Pişkin Delikanlı, Torpido Yılmaz*
 1966 *Bana Bela Derler, Kan ve Kurşun, Korkunç Arzu, Ölmek Var Dönmek Yok, Örümcek Adam*
 1967' *Korkunç Yumruk, Ringo Gesta-po'ya Karşı*
 1968 *Efelerin Öcü*
 1969 *Rüzgar Hafiyeye*
 1970 *Bir Lokma Ekmek, Kızgın Topraklar*
 1971 *Ateşli Kadınlar Çetesi, Namlunun Uçundasın, Suçsuz Firari, Yosmalar Tuzakı, Zarkan Dağların Oğlu*
 1972 *Büyük Vurgun, Öldüren Darbe - Karate*
 1982 *Çiçek Dağı*
 1983 *Akrepler, Toprağın Kanı*

- 1984 *Ben Tövbemi Geri Aldım, Fırtına Kemal, Sevdalı, Sıra Sende Yosma, Şiki Şiki Baba, Zalim Dünya, Hercai*
 1985 *Bu Ne Sevgi, Günsüz Ali, Halime Gülme*
 1986 *Balta, Bela, İnfilak, Ninja Gece Savaşçısı*
 1987 *Acı Hayat, Ezilenler, Yemin, Yetimler Ahi*
 1988 *Sen Benimsin*
 1989 *Canımın Canısın, Canımdan Can İste, Günahı, Sen Yaşa*
 1990 *Bana Bela Derler*
 1991 *Can mı Dayanır, Ecelin Gölgesinde, Tanrı Şahidimdir*
 1992 *Affet Allahım*
 1994 *Hızlı Takip*

Film Sayısı: 66

**

okçugil, Nejat (1929, İstanbul). 1950'li yıllarda Amerika'da öğrenim gördü. NBC TV'sinde çalıştı. 1960'da Türker İnanoğlu'nun yönettiği *Köyde Bir Kız Sevdim* filmiyle kameramanlığa başladı. 1966'da ilk filmini yönetti. 1970'li yıllarda Site Ticaret adlı kendi şirketini kurup, özellikle yapımcı Berker İnanoğlu'yla çalıştı. 1970'li yılların sonunda Amerika'ya yerleşti.

Filmleri:

- 1966 *Dehşet Yaratan Adam, Hedef Ankara*
 1967 *Ecelin Geldi Yavrum, Hesap Günü*
 1968 *Belalı Beşler, Fedai Komandolar Kıbrıs'ta, Komandolar Geliyor*
 1969 *Boğaziçi Casusları*

Nejat Okçugil, Fatma Girik'le bir filmin setinde.

- 1970 *Beleşçi Murat, Talihsiz Yavru Fatoş*
- 1971 *Fatoş Sokakların Meleği, Gizli Aşk, Silahlar Konuşuyor*
- 1972 *Asılana Kadar Yaşayacaksın, Korku Çemberi, Ve Silahını Çekti*
- 1973 *Balıkçı Osman, Bataklık Bülbülü, Kabadayının Sonu, Şeytanın Kurbanları, Korkusuzlar - Yedi Belahlılar*
- 1974 *Bir Damla Kan Uğruna, Damgalı Adam, Erkeksen Kaçma, Karanlık Yıllar, Macera Yolu*
- 1975 *Deli Deli Tepeli, Deli Kız, Hesap Günü, Plaj Horozu*
- 1976 *O Biçim Miras*

Film Sayısı: 31

**

Olgaç, Bilge (1940, *Vize, Kırklareli -1994*). Lise son sınıftan ayrıldıktan sonra haftalık magazin dergilerine öyküler yazdı. 1962'de *Kismetin Eti Güzeli* adlı öyküsü Memduh Ün tarafından filme aktarıldı ve filmin çekimi sırasında Ün'e asistanlık yaparak sinemaya girdi. Ardından Halit Refiğ'le çalıştı. 1965'de Hasan Kazankaya ekibine katılıp senaryo çalışmalarına başladı. Aynı yıl Yılmaz Güney'in başrolünü oynadığı *Üçünüzü de Mithlarım* adlı avantürle ilk filmini yönetti. 1965-1972 yılları arasında sıradan ısmarlama senaryolarla, vurdulu kırıklı erkek kahramanlı avantür filmlerinin kadın yönetmeni oldu. Dikkatleri üzerine çeken *Linç* adlı filminden sonra 1984'de yönettiği *Kaşık Düşmanı*yla olgunluk dönemine girdi. Ar-

dmdan *İpekçe* gibi özgün ve sıradanlı-
ğı aşan, bir kadın yönetmenin duyar-
lılığı içinde yorumladığı kırsal kesim
ezilen kadınlarını, onların öykü-
lerini sergileyen filmler yaptı. Osman
Şahin'in öyküleriyle son çalışmalarını
gerçekleştirdi. 1992'de *Elif Ana Ayşe
Kız* adlı TV dizisini yönetti. 1994'de
çektiği *Bir Yanımız Bahar Bahçe* 29
yıllık sinema yaşamının 'son film'i ol-
du. Türk sinemasının en uzun soluk-
lu kadın yönetmeni olan Bilge Olgaç,
evinde çıkan bir yangın sonucu yaşa-
mını yitirdi.

Filmleri:

- 1965 *Üçünüzü de Mıhlarım, Babasız
Yaşayamam, Sokaklar Yanıyor,
Krallar Kralı*
- 1966 *Nikahsızlar*
- 1967 *Garibanız Abiler, Kanunsuz
Toprak, Silahsız Dövüşelim*
- 1968 *Dertli Gönüm, Öksüz*
- 1969 *Kanlı Şafak*
- 1970 *İki Aşk Arasında, Linç, Merha-
met*
- 1971 *Kara Gün, Üçünüze Bir Mezar,
Yaban Ali*
- 1972 *Kaderin Pençesi - Piç (Hasan
Kazankaya'yla birlikte), Kanlı
Öç, Savulun Geliyorum*
- 1974 *Açlık, Bacım, Tanrı Sevenleri Ko-
rur (Ahmet Ündağ'la birlikte)*
- 1975 *Bir Gün Mutlaka, Şöhret Buda-
lası*
- 1984 *Kaşık Düşmanı, Yavrularım*
- 1985 *Gülüşan*
- 1986 *Üç Halka Yirmibeş*
- 1987 *İpekçe*
- 1988 *Gömlek, Kızın Adı Fatma, Ya-
rın Cumartesi*

Bilge Olgaç.

- 1990 *Aşkın Kesişme Noktası*
- 1991 *Umut Hep Vardı*
- 1992 *Kurşun Adres Sormaz*
- 1994 *Bir Yanımız Bahar Bahçe*

Film Sayısı: 38

Ödülleri:

- 1970 2. Adana Film Festivali'nde
Linç en iyi 3. film ve en iyi yö-
netmen.
- 1987 Kültür Bakanlığının seçiminde
İpekçe başan ödülü.
- 1990 3. Ankara Film Şenliği'nde Ol-
gaç'a Afsad-Ankara Fotoğraf
Sanatçıları Derneği özel ödülü.
- 1993 5. İzmir Film Festivali'nde Ol-
gaç'a Altın Artemis ödülü.

**

Oraloğlu, Lale (1924, İzmir). Oyuncu Alev Oraloğlu'nun annesi. Hukuk Fakültesinde okudu. Edebiyat Fakültesi İngiliz Filolojisini bitirdi. Gazetecilik, öğretmenlik yaptı. 1951'de Küçük Sahne'ye girdi. *Yaş* adlı oyunla sahneye çıktı. 1953'de Sami Ayanoğlu'nun yönettiği *Yavuz Sultan Selim Ağlıyor* adlı filmde oynayarak sinemaya başladı. Muammer Karaca ve Kemer'lerle de çalıştıktan sonra 1961'de kendi adına tiyatro kurdu. Şarkı sözleri yazdı, besteler yaptı. Senaryolar yazdı. 1971'de yönetmenliğe başladı.

Filmleri:

- 1971 *Bir Kadın Uğruna, Hüdaverdi Pırtık*
1972 *Hızlı Hızır, Ölüm Bebekleri*

Ödülleri:

- 1954 Türk Filmleri Dostları Demeği'nin 2. Türk Film Festivalinde en başarılı kadın oyuncu.
1955 3. Türk Film Festivalinde en başarılı senaryocu ve en başarılı kadın oyuncu.
1961 2. İzmir Türk Film Festivalinde *Kınk Çanaklar*'la en iyi yardımcı kadın oyuncu.

**

Orbey, Engin (1936, İstanbul). 1961'de Ankara Devlet Konservatuarı'nı bitirdi. Devlet Tiyatrosu'nda sahneye çıktı. *Bir Yaz Gecesi Rüyası, Hamlet ve Othello* gibi birçok tiyatro klasiklerinde oynadı. Ankara Sanat Tiyatrosu'nda çalışmalarını sürdürdü. Oyun

sahneye koydu, turnelere çıktı. 1978'de Devlet Tiyatroları'nda genel müdürlük görevine başladı. 1974'de Aziz Nesin'den uyarladığı *Ne Yaşar Ne Yaşamaz*'la yönetmenliğe başladı. Ardından Arzu Film şirketiyle çalıştı. Senaryolar yazdı, oyunculuk yaptı.

Filmleri:

- 1974 *Ne Yaşar Ne Yaşamaz*
1975 *Delisin, Bizim Aile*
1976 *Gel Barışalım, Meraklı Köfteci*
1977 *Tatlı Kaçık*

Ödülü:

- 1976 Taşkent Film Şenliğinde *Bizim Aile* Özbekistan İşçi Konfederasyonu özel ödülü.

**

Otyam, Nedim V. (1919, İstanbul). Konya Ereğli Ortaokulu'nu bitirdi. 1942'de Ankara Devlet Konservatuarı Müzik Bölümü'nden mezun oldu. Cumhurbaşkanlığı Senfoni Orkestrası üyeliği yaptı. Daha sonra Ankara Radyosu'na girip Çocuk Korosu'nu yönetti. İstanbul Radyosu'nda programlar yaptı. 1950'li yıllarda yerli filmlere beste yaparak sinemaya girdi. 1952'de Barbaros Film'i kurup, kardeşi Fikret Otyam'm öyküsünden uyarladığı *Toprak* adlı ilk filmini çekti. Çocuk marşları ve birçok senfonik eser yazdı, besteler yaptı. Şehir Tiyatroları müzik direktörlüğü ile İstanbul Belediye Konservatuarı müdürlüğü görevlerinde bulundu. 1976'da Mimar Sinan Üniversitesi'nin Sinema-TV Bölümü'nde film müziği öğretmenliğine başladı.

Otyam'm film müzikleri bestecisi olarak belli başlı özelliklerinden biri, ilk kez büyük orkestra eşliğinde filmlere müzik yapmasıdır. Ayrıca *Sinemada Ses ve Müzik* adlı yayınlanmış bir kitabı vardır.

Filmleri:

- 1952 *Toprak, Yurda Dönüş*
- 1954 *Bar Kızı*
- 1956 *Gecekondu Yosması*
- 1961 *İnleyen Dağlar*
- 1964 *Kan Ve Gurur*

Ödülleri:

- 1951/53/54 Film Dostlan Demegi'nin yarışmasında en iyi fon müziği ödülleri.
- 1965 2. Antalya Film Festivali'nde. *Karanlıkta Uyananlarda* en iyi özgün müzik.
- 1966 3. Antalya Film Festivali'nde *İşyancılar*da en iyi özgün müzik.
- 1969 1. Adana Film Festivali'nde *Seyyit Honda* en iyi özgün müzik.
- 1981 18. Antalya Film Festivali'nde *Derya Gülüyle* en iyi özgün müzik.
- 1999 36. Antalya Film Festivali'nde yaşam boyu onur ödülü.

**

Oy, Necini (1915, İstanbul - 1980). Lise öğrenimini bıraktıktan sonra 1933'de İstanbul Şehir Tiyatrosu'na girdi. *Hamlet, Karamazof Kardeşler* ve

Macbeth gibi oyunlarda rol aldı. 1957'de yönetmenliği denedi ve birçok filmde oyunculuk yaptı.

Filmi:

1957 *Son Mektup*

**

Ozon, Neci (1924, İstanbul - 1988). İstanbul Belediyesi Konservatuarında öğrenim gördü. Sinemaya Erman Film şirketinde işletmecilik yaparak girdi. 1955'de kendi adına Ozon Film'i kurup yapımcılığa başladı. Aynı yıl yönetmenliği denedi. Filmciler Cemiyeti ile Filmciler Kooperatifi'nin başkanlığını yaptı.

Filmi:

1955 *Kader*

**

Ozon, Ural (1929, İstanbul). İstanbul Yeni Kolej'den mezun oldu. Yayımcı ağabeyi Necil Ozon'un yönettiği *Kader* adlı filmin senaryosunu yazarak 1955'de sinemaya girdi. 1957'de ilk filmini yönetti. Sinemayı bıraktıktan sonra İzmir'e yerleşti.

Filmleri:

1957 *Nazlı*

1959 *Merhamet* (Fikret Uçak'la birlikte)

1962 *Evlattır Evlattır*

1965 *Kıbrıs Volkanı*

1966 *Topal Osman*

1967 *Senden Ayrı Yaşayamam*

Ö

Ögelman, Kadri (1906, *Denizli* - 1986). Güzel Sanatlar Akademisi'ni bitirmeden ayrıldı. 1924'de Kadıköy Yeni Operet Tiyatrosü'nda sahneye çıktı. 1929'da Şehir Tiyatrosu'na girdi. Birçok filmde çeşitli karakterleri canlandırdı. Özellikle oyuncu olarak ün yaptı. Senaryolar yazdı. 1948'de yönetmenliğe başladı.

Filmleri:

1948 *Kahraman Mehmet*

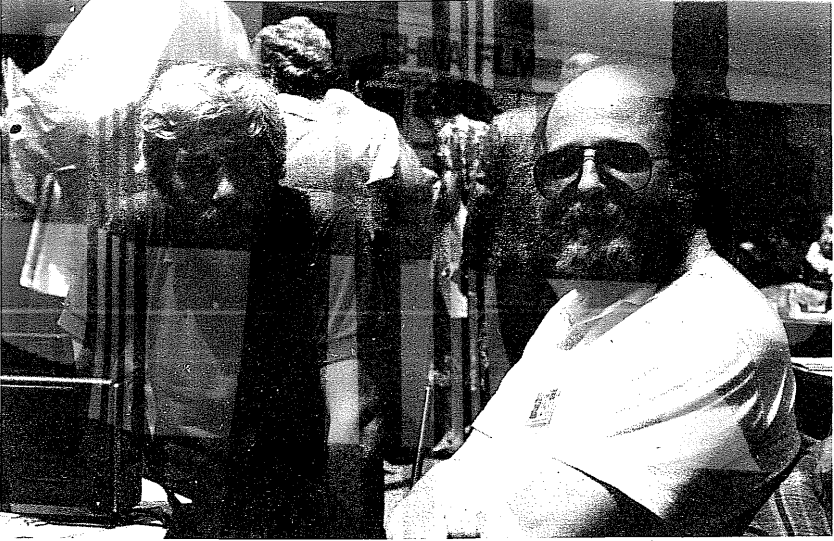
1950 *Akdeniz Korsanları*

1952 *Adaktepe*

1956 *Bırakın Yaşayalım*

**

Ökten, Zekî (1941, *İstanbul*). Haydarpaşa Lisesi'ni bitirdi. Öğrencilik yıllarında tiyatro çalışmaları yaptı. 1960'da sinemaya asistan olarak girdi. Nişan Hançer, Lütfi Ö. Akad, Halid Refiğ, Memduh Ün ve Atıf Yılmazla çalıştı. 1963'de ilk filmi yönetti. Yönetmen yardımcısı olarak sürdürdüğü dokuz yıllık bir ara dönemden sonra tekrar yönetmenliğe başlayıp 1973'de *Bir Demet Menekşeyle* ilk çıkışını yaptı. Kemal Sunal'lı güldürü denemelerinden sonra Yılmaz Güneyle çalıştı. Sinema yaşamının en verimli dönemini Güneyin yazdığı *Sürü* ve *Düşmanla* yaşadı. Özellikle yurt dışında büyük ilgi gö-

Zeki Ökten (solda), yurt dışında bir filmin setinde Kenan Ormanlarla.

ren Sürü, destansı gerçekliğiyle Türk sinemasının başyapıtlarından biri oldu. Ardından Faize Hücumla kendini yeniledi. Suskun, yalnızca filmleriyle konuşan, alçakgönüllü bir yönetmen tavrıyla Türk sinemasının gelişim süreci içinde kilometre taşlarından birini oluşturdu. 1-992'de Kemal Sunal'lı ilk TV dizisi *Saygılar Bizden'i* yönetti, ancak bu tür bir dizi çalışmasını sevemediği için önceki güldürü denemelerinin başarısına ulaşamadı, uyum sağlayamadı. 1999'da dostluklar, sevgiler, acılar ve aşklar üzerine kurup, unutulmuş bir 'Yeşilçam duyarlılığıyla 'orta yaşlılar dünyası'nı sergilediği *Güle Güle*, bir 'gişe filmi' olarak da dikkat çekti.

Filmleri:

- 1963 *Ölüm Pazarı*
1972 *Kadın Yapar, Kırık Hayat*

- 1973 *Ağn Dağının Gazabı, Bir Demet Menekşe, Bitirim Kardeşler, Bitirimler Sosyete, Vurgun*
1974, *Askerin Dönüşü, Boşver Arkadaş, Hasret*
1975 *Hanzo, Kaynanalar, Pisi Pisi, Şaşkın Damat*
1976 *Kapıcılar Kralı, Ne Umduk Ne Bulduk*
1977 *Çöpçüler Kralı, Sevgili Dayım*

1978 *Sürü*

1979 *Düşman*

1983 *Faize Hücum*

1984 *Pehlivan*

1986 *Yoksul, Ses, Davacı*

1988 *Düştürü Dünya*

1995 *Hep Ayrı*

~1999 *Güle Güle*

2002 *Gülüm*

2.0 i? i

Film Sayısı: 30

Ödülleri:

- 1976 13. Antalya Film Festivalinde *Pisi Pisi* en iyi 3. film.
- 1977 14. Antalya Film Festivalinde *Kapıcılar Kralı* en iyi 2. film ve en iyi yönetmen.
- 1979 32. Locamo Film Şenliğinde *Sürü en iyi* film.
- 29. Berlin Film Şenliğinde Uluslararası Proteston Film Jürisi ve Katolik Film Organizasyonu Ödülleri.
  - Siyad-Sinema Yazarları Derneği seçiminde en iyi film ve en iyi yönetmen.
  - Belçika Kraliyet Film Arşivi Uluslararası Seçkin Filmler Yaşnmasında büyük ödül.
  - Londra Film Festivalinde en iyi film.
- 1980 10. Uluslararası Antwerp (Belçika) Film Festivalinde en iyi film.
- 30. Berlin Film Şenliği'nde *Düşman*, Uluslararası Katolik Film Organizasyonu büyük ödülü.
- 1983 20. Antalya Film Festivalinde *Faize Hücum* en iyi film ve en iyi yönetmen.
- 1984 7. Palermo (İtalya) Spor Filmleri Şenliği'nde *Pehlivan* en iyi film.
- 1985 Kültür Bakanlığı seçiminde *Pehlivan* başan ödülü.
- Siyad-Sinema Yazarları Derneğinin seçiminde en iyi film.
  - İstanbul Sinema Günlerinde Zeki Ökten'e üstün başarı ödülü.
- 1986 11. Uluslararası (Fransa) Spor Filmleri Şenliği'nde *Pehlivan* Olimpiyat Komitesi ödülü.
- 1999 11. Ankara Film Festivalinde Aziz Nesin Emek ödülü.
- 2000 37. Antalya Film Festivalinde *Güle Güle*'yle en iyi film.
- Marmara Üniversitesi İletişim Fakültesi'nin seçiminde en iyi film.
  - Magazin Gazeteciler Derneğinin seçiminde en iyi film.
- 2003 21. İstanbul Film Festivalinde onur ödülü.
- 2. Köyceğiz Film Festivalinde Gülüm'le en iyi 3. film.

**

Önalf Safa (1931, İstanbul). Haydarpaşa Lisesi'ni bitirdi. Edebiyat alanına öyküler yazarak girdi. Uzun yıllar *Yelpaze* dergisinin yayın yönetmenliğini yaptı. 1952'de Orhon M. Arıburnu'nun yönettiği *Kanlı Partinin* senaryosunu yazarak sinema ilişkilerini başlattı. 1967'den başlayarak üç yıl üst üste *Son* gazetesinin düzenlediği soruşturmalarda 'en iyi senaryocu' seçildi. 1969'da Zeki Müren'in oynadığı *İnleyen Nağmelerle* yönetmen oldu. 1973'de *Umut Dünyasıyla* sinema yaşamının en duyarlı ve incelikli 'iç dünya' filmini gerçekleştirdi. Özellikle senaryo yazarı olarak ün yaptı ve bu daldaki çalışmalarıyla sayı olarıak rekor kırdı. 1980'de ünlü öykü yazarlarımızdan uyarladığı *Hikayelerden Biri* ve *Kayıp Arantıyor* dizilerini yönetti.

Safa Önal, bir filmin çekiminde.

Filmleri:

- 1969 *İnleyen Nağmeler, Kalbimin Sahibi, Karlı Dağdaki Ateş, Cingöz Recai*
- 1970 *Afacan, Ağlayan Melek, Arkadaşlık Öldü mü, Buğulu Gözler, Ölüncüye Kadar*
- 1971 *Bir Genç Kızın Romansı, Bir Kadının Kayboldu, Sezercik Yavrum Benim*
- 1973 *Umut Dünyası*
- 1974 *Çılgınlar, Dertler Benim Olsun, Yüreğimde Yare Var*
- 1975 *Yarınlar Bizim*
- 1976 *Aşk Dediğin Laf Değildir*
- 1977 *Küçük Ev*
- 1987 *Vur Hançerini Kadınım*
- 1990 *Yalı*

Film Sayısı: 21

Ödülleri:

- 1969 1. Adana Film Festivali'nde *Menekşe Gözlerle* en iyi senaryo.
- 1974 11. Antalya Film Festivali'nde *Umut Dünyası* en iyi 3. film.
- 1992 6. Adana Film Festivali'nde onur ödülü.
- 1993 30. Antalya Film Festivali'nde Film Demekleri onur ödülü.

**

Önengüt, Şinasi (1940, Kayseri). Galatasaray Lisesi'ni bitirdi. Güzel Sanatlar Akademisi Yüksek Mimarlık Bölümü'nden mezun oldu. 1963'de senaryo çalışmalarına başladı. Hasan Kazankaya'nın filmlerinde reji asistanı olarak çalıştı. 1966'da ilk filmini yönetti. Birçok ünlü lokal ve gece kulübünün dekoratörlüğünü yaptı.

Filmi:

1966 *Vurguncular*

**

Öz, Kazım (1973, Tunceli). 1998'de Yıldız Teknik İnşaat Mühendisliği Bölümü'nden mezun oldu. 1992-1996 yıllarında Jiyana Nu Tiyatrosu'nda oyunculuk ve reji çalışmaları yaptı. 1996'dan beri MKM-Mezopotamya Kültür Merkezi'nin Sinema Birimi'nde görev alan Öz, 1998'de Yeşim Ustaoglu'nun yönettiği *Güneşe Yolculumda* reji yardımcısı olarak çalıştı. Bu arada *Ellerimiz kanat Olacak* ve *El Yordamıyla Renkler* adlı (1999) kısa film ça-

İşmaları yaptı. 2001'de ilk uzun metrajlı sinema filmini yönetti. *Fotoğraf*, Kürt dilinin yasallaşmasından sonra ülkemizde Türkçe-Kürtçe çekilen ilk film çalışması.

Filmi:

2001 *Fotoğraf*

Ödülleri:

2001 6. Milano (İtalya) Film Festivalinde en iyi film.

12. Orhon M. Arıbumu yarışmasında jüri özel ödülü.

2002 13. Alpe Adria Film Festivalinde en iyi uzun metrajlı film.
• 17. Valencia (İspanya) Uluslararası Genç Sinema Festivalinde jüri özel ödülü.

2003 Nürberg-Almanya Türkiye Film Festivali'nde Kazım Öz'e Mahmut Tali Öngören ödülü.

**

öz, Vahi (1911, İstanbul - 1969). 1923'de tiyatro oyunculuğuna başladı. 1931u yıllarda İstanbul Şehir Tiyatroları'nda profesyonel oldu. 1947'de Turgut Demirağ'ın yönettiği *Bir Dağ Masalı*'yla oyuncu olarak sinemaya geçti. 1960'lı yıllarda ise sinemada güldürü oyuncusu olarak ün yaptı. 1952 yılında ilk yönetmenlik denemesini gerçekleştirdi.

Filmleri:

1952 *Kankardeşler, Süt Kuzulan*

1965 *Hacı Baba* (Hayri Gülnar'la)

**

Özakbaş, Ömer Fakut (? - ?).

1950'li yıllarda İdeal Film'i kurup yapımcılığa başladı. 1953'de yönetmen oldu. Bazı filmlerinde eşi Sabiha İzer'e başrol oynattı.

Filmleri:

1953 *Aşk Abidesi*

1958 *Mahkûmun Ahi*

1960 *Kaldırım Çocuğu - Kopuk*

1961 *Kirli Dudaklar - Nankör Kadın*

**

özel, Nurettin (1951, Konya). Lise ve üniversite yıllarında sahneye çıkıp amatör olarak tiyatro oyunculuğuna başladı. 1975'de mühendislik ve müteahhitlik yaptı. 1987'de Emel Film Şirketi'ni kurdu ve aynı yıl Kültür Bakanlığı adına Oğuz Yalçın'ın yönettiği *Hacı Bayram Veli* belgeselinin yapımcılığını üstlendi. 1990'de ilk sinema filmini yönetti. İsmail Güneş'in yönettiği *Beşinci Boyut*'un senaryosunu yazdı. *Bizim Dev* adlı dizide oyunculuk yaptı. *Kapıcı Musa* adlı bir video filmi yönetti.

Filmleri:

1990 *Garip Bir Koleksiyoncu*

1998 *Yaşama Hakkı*

Ödülü:

1987 Türk Edebiyat Vakfı Senaryo Yarışması'nda *Garip Bir Koleksiyoncu* jüri özel ödülü.

**

Özer, Aziz (? - ?).

Filmleri:

1955 *Katil Benim*

1956 *Aşk Kurbanları*

**

Özer, Muammer (1945, *Bilecik*). Askerliğini yaptığı Kıbrıs'ta kısa film denemeleri yaptı. Eskişehir'de reklam filmleri çekti. Halk Eğitim Merkezi'nde halka açık sinema kursları düzenledi. 1967'de *Çıban Baş* ve *Toprak Adam'ın Hayat Hikayesi* adlı kısa filmleri yönetti. 1970'de Almanya'da Gayewerke Film Stüdyosu'nda çalıştı. Beş yıl kaldığı Finlandiya'da sinema eğitimi gördü. 1977'de İsveç'e göç etti. 1970'de çektiği *Kördüğüm*dün ardından 1976'da *Amerikan Tiyatrosu*, 1982'de *Ali* adını taşıyan belgesellerle çalışmalarını sürdürdü. 1983'de ilk uzun metrajlı filmini İsveç'te yönetti. 1987'de çektiği *Kara Sevdalı Bulut* 12 Eylül öncesi işkence olaylarını konu etmesi nedeniyle sansür duvarına çarptı. Sansürlü uzun süren çatışmalardan sonra yasak kaldırıldı. 1977'den beri İsveç'te yaşıyor.

Filmleri:

1983 *Kardeş Kanı - Splitting*

1985 *Bir Avuç Cennet*

1987 *Kara Sevdalı Bulut*

Ödülleri:

1985 22. Antalya Film Festivali'nde *Bir Avuç Cennet* en iyi 3. film ve en iyi senaryo.

1986 14. Strasbourg (Fransa) Film Şenliği'nde en iyi 2. film.

• 7. Kırsal Dünya Sinema Şenliği'nde (Fransa) mansiyon.

• Uluslararası Göçmen Filmleri (İsveç) Festivali'nde büyük ödül.

1987 13. Uluslararası Santarem (Portekiz) Film Festivali'nde en iyi film ve en iyi senaryo.

**

Özer, Nazmi (1938, *Yozgat*). Orta öğrenimini yarım bırakıp Necip Erses Stüdyosu'nda montajcılık yaparak sinemaya girdi. Yapımcı-yönetmen Nevzat Pesen'le çalıştı. Uzun yıllar asistanlık yaptı. 1966'da ilk filmini yönetti. 1973'de Emek Film şirketini kurup yapımcı-yönetmen olarak çalışmalarına başladı. 1974'de *Cıvıv Çıkacak Kuş Çıkacak* adlı filmle gişe rekorları kırıp 'seks komedileri furyası'm hızlandırdı. 1978'de çizgi değiştirip *Düzenle, Arkadaşımla* insancıl temalara yöneldi.

Filmleri:

1966 *Dövüşmek Şart Oldu, Ölüm Yolcuları*

1967 *Ağa Düşen Kadın*

1968 *Affedilmeyen Suç*

1969 *Bir Sevgili Uğruna, Sana Ağlamak Yakışmaz, Talihsiz Gelin*

1970 *Günahsız Katiller, Kanunsuz Kardeşler*

1971 *Çirkin ve Cesur, Ölümünden Korkmuyorum, Seks Fırtınası*

1972 *Benimle Sevişir misin. Kanun Adamı, Vahşi Aşk*

1973 *Kaderim Kanla Yazıldı*

Nazmi Özer (ortadaki), Tugay Töksöz'le bir film setinde.

- 1974 *Ah Deme Oh De, Mağlup Edilemeyenler*
 1975 *Beş Atış Yirmibeş, Cıvıv Çıkacak Kuş Çıkacak, Çilli Yavrum Çilli, Çukulata Sevgilim, Islak Dudaklar*
 1976 *Mahallede Şenlik Var, Ne Alsan İki buçuk, Portakal, Sevmek Ölesiye*
 1978 *Düzen*
 1981 *Ben de Özledim*
 1982 *Arkadaşım*
 1984 *Balayı*
 1986 *Al Dudaklım*
 1988 *Bir Beyin Oğlu*

Film Sayısı: 33

**

Özgentürk, Ali (Habip) (1945, Adana). Edebiyat Fakültesi Sosyoloji Bölümü'nü bitirdi. Öğrencilik yıllarında amatörce başlattığı tiyatro çalışmalarını Adana Şehir Tiyatrosu'nda sürdürdü. Arena Tiyatrosu'nda çalıştı. Çeşitli dergilere öyküler ve radyo oyunları yazdı. 1966'da *Uzun Yürüyüş*, *Bir Kuvayı Milliyetinin Hatıraları* ve *Bir İşçinin Öldürülüşü* adlı belgeselleri çekti. Sokak Tiyatrosu'nu kurdu. Üç yıl oyunlar yazdı ve yönetti. 1974'de *Ferhat*, 1975'de *Yasakla* kısa film çalışmalarını sürdürdü. 1974'de *Endişe* adlı filmin senaryo çalışmalarına katıldı. Yılmaz Güney'e ve Sürü'de Zeki Ökten'e reji asistanlığı yaptı. 1979'da Türkan Şoray'm oynadığı *HazaVı* yönetti. İlk sinema filmiyle dik-

Ali Özgentürk, "Su da Yanar"ın çekiminde.

kat çekti. 1981'de Asya Film şirketini kurup yapımcı-yönetmen olarak çalışmaya başladı. İkinci filmi Afla yurt içinden ve yurt dışından övgüler aldı. Son çalışmalarıyla kendine özgü anlatımı ve özenli sahne düzenlemelerine karşılık eleştirmenlerden gereken ilgiyi görmedi. Ancak bu ilgi 2000'li yıllarda, Nataşa adıyla ülkemizde aşağılanan Rus kadınlarının insancıl öyküleri üzerine kurduğu *Balalayka*-yla gerçekleşti. Güncel bir konuyu yalın bir duyarlılıkla işleyen *Balalayka*, Özgentürk sinemasının okumaya açık ve en ilgi çekici filmi oldu.

Filmleri:

- 1979 *Hazal*
- 1981 *At*
- 1983 *Bekçi*
- 1986 *Su da Yanar*
- 1992 *Çıplak*
- 1995 *Sır*
- 1996 *Mektup*
- 2000 *Balalayka*

Ödülleri:

- 1974 Polonya Kısa Film Yarışması'nda *Ferhat* özel sempati ödülü.
- 1976 Moskova Film Şenliği'nde Yasakla ikincilik ödülü gümüş madalya.
- 1980 Siyad Sinema Yazarları Derneği'nin seçiminde *Hazal* en iyi film.
- 1981 Prades Film Şenliği'nde (Fransa) *Hazal* en iyi film.
• San Sebastian (İspanya) Film Şenliği'nde büyük ödül.

- 29. Uluslararası Manheim (Almanya) Film Şenliği'nde Altın Düka ve Katolik jüriyle halk ödülü.

° Lahey (Hollanda) Film Şenliği'nde büyük ödül.

- 1982 19. Antalya Film Festivali'nde *At* en iyi 2. film.

Valencia Akdeniz Ülkeleri (Japonya) Şenliği'nde ikincilik ödülü.

- 1983 Lecce (İtalya) Uluslararası Film Şenliği'nde en iyi film.

• Sao Paulo (Brezilya) Uluslararası Film Festivali'nde büyük ödül.

- 1985 7- Uluslararası Tokyo (Japonya) Film Festivali'nde büyük ödül.

• Strasbourg (Fransa) Uluslararası Film Festivali'nde *Bekçi* özel ödül.

- 1994 8; Adana Film Festivali'nde *Çıplak*, özel ödül.

- 2002 5. Gökçeada Film Festivali'nde *Balalayka*'yla en iyi film.

*
**

Özgentürk, Işıl (1948, Gaziantep). İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi'nde okudu. Öğrencilik yıllarında tiyatroyla ilgilendi. Roman ve öyküler yazdı. Gazetecilik yaptı. Sinemayla ilişkisi 1981'de Türkan Şoray'm yönettiği *Yılanı Öldürseler* adlı filmde asistanlık yaparak başladı. Daha sonraki yıllarda eşi Ali Özgentürk'ün yönettiği *At*, *Bekçi* ve *Su da Yanar* se-

naryolarını yazdı. *Seni Seviyorum Rosa* ilk yönetmenlik denemesidir. Şimdilerde *Cumhuriyet* gazetesi'nde "Al Gözümlü Seyreyle" başlığıyla yazıyor ve çeşitli festivallerde 'senaryo yazım atölyeleri'ni yönetiyor.

Filmi:

1991 *Seni Seviyorum Rosa*

Ödülleri:

1992 4. Ankara Film Şenliği'nde *Seni Seviyorum Rosa* en iyi 3. film.

- 11. Uluslararası İstanbul Film Festivali'nde jüri özel ödülü.
- Kültür Bakanlığı sinema başarı ödülü.

**

Özgül, Esat (?). 1951'de yönetmenliğe başladı. Bir yıl sonra kendi adına Anadolu Film şirketini kurdu. 1970'li yıllardan beri Amerika'da yaşıyor.

Filmleri:

- 1951 *Ne Sihirdir Ne Keramet*
- 1953 *Vur Patlasın Çal Oynasın, Kırk Gün Kırk Gece*
- 1954 *Bayram Gecesi*
- 1955 *Yörük Ali*
- 1958 *Mavi Boncuk*

**

Özgül, Mehdi (1923, *Erzincan - 1973*). İstanbul Edebiyat Fakültesi'nde okudu. 1948'de taklit sanatçısı Osman Altınay'la birlikte 'zıt kardeşler' adını alıp sahneye çıktı. 1956'da Türk Film

Şirketi'ni kurdu. 3 film yönetti, gazetecilik yaptı, Türk Haber Ajansı'nda çalıştı.

Filmleri:

- 1955 *Oyuncu Kız, Ölüm Korkusu*
- 1956 *Alın Yazısı*

**

Özkan, Yavuz (1942, *Yozgat*). 1960'lı yılların başında Kütahya'da maden işçiliği yaptı. 1970'lerde Dostlar Tiyatrosu'nda oyuncu olarak çalıştı. Tiyatro oyunları yönetti. Sinemayla ilk ilişkisi filmlerde küçük roller oynayarak başladı. *Vardiya* adlı bir belgesel film çekti. 1975'de ilk sinema filmi *Yanış'ı* yönetti. 1976'da Sinema Emekçileri adına çıkarılan *Yeni Türk Sineması* dergisinde yazdı. 1978'de Maden'le birlikte politik ve sendikal ağırlıklı filmlere yöneldi. 1980'li yıllarda *Sevgiliye Mektuplar* ve *Mohikanların Sonuncusu* gibi TV filmlerini yönetti. 1988'de şiddete dayalı içsel insan dramalarını değişik ve özenli anlatım biçimleriyle sinemalaştırdı. 1990'lı yıllarda estetik dil bütünlüğü ve duyarlı temalara özgü mekân seçimleriyle, son dönem Türk sinemasının önemli yönetmenleri arasına girdi.

Filmleri:

- 1975 *Yarış*
- 1978 *Maden*
- 1979 *Demiryolu*
- 1987 *Yağmur Kaçaklan*
- 1988 *Umut Yarına Kaldı*
- 1989 *Film Bitti, Büyük Yalnızlık*
- 1991 *Ateş Üstünde Yürümek*

- 1992 *İki Kadın*
 1993 *Bir Sonbahar Hikayesi*
 1994 *Yengeç Sepeti*
 1995 *Bir Kadının Anatomisi*
 1996 *Bir Erkeğin Anatomisi*
 1999 *Hayal Kurma Oyunları*

Ödülleri:

- 1978 15. Antalya Film Şenliği'nde *Maden* en iyi film ve uluslararası film ödülü.
 • Sinema Yazarları'nın seçiminde en iyi film.
- 1989 3. Ankara Film Şenliği'nde *Film Bitti* en iyi 3. film.
- 1991 28. Antalya Film Şenliği'nde *Ateş Üstünde Yürümek* en iyi 2. film ve en iyi yönetmen. Ayrıca halk jürisi ödülü.
- 1992 6. Adana Film Festivalinde *Ateş Üstünde Yürümek* Çukurova Gazeteciler Cemiyeti özel ödülü.
- 1993 5. Ankara Film Festivalinde *İki Kadın*, seçiciler kurulu özel ödülü ve en iyi yönetmen.
 • 12. Uluslararası İstanbul Film Festivalinde *İki Kadın* en iyi film ve en iyi yönetmen.
 • Kültür Bakanlığı seçiminde *İki Kadın* başan ödülü.
 • 7. Adana Film Festivali'nde *İki Kadın* Adana Büyükşehir Belediyesi ödülü.
 • 10. İskenderiye Uluslararası Film Festivali'nde *İki Kadın* en iyi senaryo ödülü.
- 1994 6. Uluslararası Ankara Film Festivali'nde *Bir Sonbahar Hikâyesi* en iyi film ve en iyi yönetmen.

- 13. Uluslararası İstanbul Film Festivalinde en iyi film ve en iyi yönetmen (Yusuf Kurçenb'yle). Kültür Bakanlığı başarı ödülü.
 • 8. Adana Film Festivali'nde en iyi film.
 ® 31. Antalya Film Festivali'nde *Yengeç Sepeti* en iyi film ve en iyi yönetmen ödülleri.
 ° Magazin Gazetecileri Derneği seçiminde en iyi yönetmen.
- 1995 14. Uluslararası İstanbul Film Festivali'nde Uluslararası Sinema Eleştirmenleri (Fibresci) özel mansiyonu.
 • Siyad-Sinema Yazarları'nın seçiminde en iyi 2. film.
 • 32. Antalya Film Festivali'nde *Bir Kadının Anatomisi* Belgin Doruk özel ödülü.
 • 9. Adana Film Festivali'nde *Yengeç Sepeti* en iyi 3. film.

**

Özonuk, Şinasi (1918, Ankara - 1978). Ankara Erkek Lisesinde okudu. Devlet Konservatuarı'nda tiyatro eğitimi gördü. 1938 yılından başlayarak çeşitli tiyatro topluluklarında çalıştı. 1940'lı yıllarda kurgucu olarak sinemaya girdi. Seslendirme yönetmenliği yaptı. 1953'de yönetmenliğe başladı. Yönettiği filmlerin senaryolarını da kendisi yazdı. Bir trafik kazası sonucu yaşamını yitirdi.

Filmleri:

- 1953 *Affet Beni Allahım, Çifte Kavrulmuş*
 1954 *Çılgınlar Cehennemi*

- 1955 *Bataktaki Kız*
 1956 *Katibim*
 1957 *Üç Garipler, Hata* (Ferdî Tayfur'la birlikte)
 1958 *Ateş Rıza, Bilinmeyen Aşk, Fırtına Kaptan*
 1960 *Ölümlü Dünya* „
 1961 *Afacan, Vatan Fedailerî*
 1962 *Seni Bekleyeceğim, Silah Arkadaşları, Şaka Yapma*
 1963 *Bir Milyonluk Macera, Bir Öpücük Ver Bana, Liman Yosması*
 1964 *Güzel Kadınlar Çetesi, Kurşunum İmzamdır*
 1965 *Beni Kadınlara Sor, Bitirim Aşkı, Melek Yüzlü Caniler*
 1966 *Silahına Sarılan Adam*
 1967 *Bay tekin Fezada Çarpışanlar*
 1970 *Köyün Beş Güzeli, Paralı Askerler*

Film Sayısı: 28

**

Özpetek, Ferhan (1959, İstanbul). Oyuncu Zeynep Aksu'nun kardeşi. Kalamış ABC Lisesi'ni bitirdi. 1976'da İtalya'ya gidip Roma'daki La Spaienza Üniversitesi'nde sinema tarihi öğrenimi gördü. Navona Akademisi'nde Silvio D'Amico yönetiminde sanat tarihi ve tiyatro yönetmenliği dersleri aldı. 1982'de Julian Beck'in yanında tiyatro çalışmaları yaparak çıracılık dönemini geçirdi. Maurizo Ponzi'nin yönettiği filmlerde asistanlık yaptı. Daha sonra Lamberto Bava, Ricky Tognazzi, Francesco Nuti ve Marco Risi gibi ünlü yönetmenlerle çalıştı. Bazı Türk gazetelerinin Roma muhabirliğini yaptı.

1996'da Türk-İtalyan ortak yapımı ve başrolünü ünlü İtalyan aktörü Vittorio Gasman'm oğlu Alesandro Gasman'm oynadığı Hamam'la yönetmenliğe başladı. Türkiye'den önce ilk kez İtalya'da Torino, Milano ve Roma sinemalarında gösterime giren Hamam, ilginç konusu ve anlatımıyla dikkati çekti. 2002'de İtalya'da Karşıdaki Pencere adlı filmi yönetti. Batı'da ticari sinema zincirine girme başarısını yakalayan Özpetek, yıllardan beri İtalya'da yaşıyor ve çalışmalarını orada sürdürüyor.

Filmleri:

- 1996 *Hamam*
 1998 *Harem Suare*
 2002 *Karşı Pencere*

Ödülleri:

- 1997 Cannes Film Festivali İtalyan Sinema Yazarları'nın seçiminde *Hamam*, en iyi film.
 • İtalyan yabancı basınının seçiminde en iyi yönetmen.
 ® *Nazionale* dergisinin seçiminde en iyi film.
 0 Yönetmenlerin İlk Filmleri (İtalya) Festivali'nde Altın Gül ödülü.

**

Öztan, Ziya (1946, Siirt), ilk ve orta öğretimini Anadolu'nun çeşitli yerlerinde tamamladı. Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesinden mezun oldu. Bir süre yurtdışında çeşitli işlerde çalıştı. 1979'da Lütfi Ö. Akad'ın TRT dizisinde yö-

Ziya Öztan, "Kurtuluş" filminin çekiminde.

netmen yardımcılığı yaptı. Aynı dizideki "Çekiç" ve "Titreşim" adlı bölümlerin senaryolarını yazdı. Bir süre rejî asistanlığı yaptıktan sonra 1980 yılında TRT kurumunun kadrolu yönetmeni olarak dizi çalışmalarına başladı. Aynı yıl *İttihat ve Terakki* adlı TV dizisini yönetti. Ardından *Yusuf ile Züleyha* (1985), *Ateşten Günler* (1988), *Cahide* (1989), *Baharın Bittiği Yer* (1991) ve *Kurtuluş* la (1993) çalışmalarını sürdürdü. Özellikle tarihsel ağırlıklı dönem dizilerinin yönetmeni olarak öne çıkan Öztan,

1998'de ilk sinema filmini çekti. Öztan, bu arada öğretim görevlisi olarak da çalışmalarını sürdürüyor.

Filmleri:

- 1998 *Cumhuriyet*
2002 *Abdülhamid Düşerken*

Ödülü:

- 2003 Gökçeada Film Festivalinde *Abdülhamid Düşerken* en iyi film.
2003 40. Antalya Film Festivalinde, en iyi 2. film.

P

Pağda, Yavuz (? - ?).

Filmi:

1979 *Yolcular*

**

Pakel, Vural (1935, *Yozgat*). Mimar Sinan Üniversitesi Güzel Sanatlar Akademisinden mezun oldu. İstanbul Şehir Tiyatrolarında yedi yıl süreyle Muhsin Ertuğrul'a asistanlık yaptı. 1958'de *Vatan* gazetesinde yazarlığa başladı. Radyo oyunları ve senaryolar yazdı. 1970'de Özer, 1971'de Banş Prodüksiyon'u kurarak yapımcılığa başladı. 1972'de yönetmen oldu.

Filmleri:

1972 *Elveda Meyhaneci*

1973 *Bebek Yüzlü, Kuşçu*

1975 *Yatak Hikayesi, Nazmiye'nin Koltukları*

1978 *Şahit*

**

Palay, Abdurrahman (1922, *İstanbul* - 2002). Pertevniyal Lisesi'nde öğrenim gördü. 1939'da ilk kez Samatya Halkevi'nde sahneye amatör oyuncu olarak çıktı. 1950'de Saat 6 Tiyatrosu'na, 1951'de İstanbul Şehir Tiyatrosu'na girdi. *Othello* ve *Soygun* gibi oyunlarda rol aldı. 1952'de Kani Kıpçak'ın yönettiği *Kahpenin Kızı* adlı filmle sinema oyunculuğuna başladı. 1955'de yönetmen oldu. Dublaj yönetmenliği yaptı. Yılmaz Güney, Cüneyt Arkın gibi Türk sinemasının en ünlü jönerlerini ve aktörlerini konuştu.

Bu dalda büyük ün yaptı. 1994'de rol aldığı *Yumuşak Ten* oyuncu olarak son filmlerinden biridir.

Filmleri:

- 1955 *Kader Mahkûmları, Babaların Günahı, Her Yerde Tehlike*
 1956 *Üç Yedmenin İzdrabı*
 1957 *Kurt Mustafa*
 1959 *Erkek Fatma, Kendi Düşen Ağlamaz*
 1960 *Şeytan Kız*
 1961 *Derbeder, Naylon Leyla, Yabancı Adam*
 1963 *Erkek Fatma Evleniyor, Utanmaz Adam, Yaralı Ceylan*
 1964 *Adalardan Bir Yar Gelir Bizlere, Keşanlı*
 1965 *İsyancılar*
 1966 *Garibim Çalığı, Kırık saz, Zehirli Kucak*
 1967 *Acı Türkü, Garipler Sokağı*
 1969 *Bir Aşk Türküsü, Gül Ayşe, Kendi Düşen Ağlamaz*
 1970 *Kaderin Oyunu*
 1971 *Altın mı Aşk mı*
 1972 *Hesapta Bu Yoktu*

Film Sayısı: 28

*
**

Par, Zafer (1951, Tekirdağ). İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi'nde bir süre okudu. • 1971'de Memduh Ün'e asistanlık yaparak sinemaya girdi. 80'e yakın filmde asistanlık yaptıktan sonra Türk sinemasının ilk bilim-kurgu denemelerinden *Badi*'yle yönetmenliğe başladı. *Neşei Muhabbet, Hababam Sınıfı* müzikalleri ile *Hayırdır İnşallah* adlı tiyatro oyununda çekim yönetmenliği yaptı. Yabancı sinemacılarla ortak yapım ilişkileri kurdu. Or-

tak yapımlarda, yapım yönetmeni olarak çalışmalarını sürdürdü. *Kumar* adlı bir TV dizisinin yönetmenliğini yaptı. Kadir Inanır'la yaptığı işbirliği sonucu, TV dizilerine yapım yönetmeni olarak katıldı.

Filmleri:

- 1983 *Badi*
 1985 *Candan Sevmeli*
 1986 *Hırsız*
 1987 *Mavi Yolculuk*
 1988 *Yedi Uyuyanlar, Çingene*

*
**

Pars, Kenan (1920, İstanbul). Gerçek adı Kırkor Cezveciyan. Lise öğreniminden sonra ticaret hayatına atıldı. Düğmecilik yaptı. 1953'de Lütfi Ö. Akad'm yönettiği *Öldüren Şehir* adlı filmle oyunculuğa başladı. Kısa süre içinde kır saçlı ilginç tiplmesiyle jön olarak ün yaptı. 1961'de kendi adına Mask film şirketini kurdu. Karakter oyunculuğunun yanı sıra aynı yıl yönetmenliğe başladı.

Filmleri:

- 1961 *Oğlum*
 1962 *Derdimden Anlayan Yok*
 1963 *Cinayet Gecesi*
 1964 *Ölüm Allahın Emri*
 1965 *Aklın Durur*
 1966 *Bir Ateşim Yanarım*

*
**

Pekmezoğlu, Oksal' (1938, İstanbul). Güzel Sanatlar Akademisi Resim Bölümü'ne bir süre devam etti. *Tercüman* gazetesinde ressam olarak çalıştı. Afis çizdi, film jenerikleri yaptı.

1959'da Memduh Ün'ün *Ölüm Peşimizde* adlı filminde reji asistanı olarak çalıştı. Reji yardımcılığım Nejat Saydam, Ülkü Erakalm ve Hulki Saner'le sürdürdü. 1963'de yönetmenliğe başladı. 1974'de *Beş Tavuk Bir Horoz*'la beş yıl süren 'seks komedileri' dönemini açtı. Bu arada İbrahim Tatlıses, Neşe Karaböcek gibi sanatçıların oynadığı şarkıçı ağırlıklı filmler yönetti. 1990'1 yıllarda TV dizilerine yöneldi. 1986'da *Mesela Muzaffer*, 1987'de *Uzaylı Zekiye*, 1990'da *Gerzek Niyazi*, *Kırmızı Kart Osman* ve 1994'de *Sevgi Oyunu* dizilerini yönetti.

Filmleri:

- 1963 *Aşkı ve Günahım*
- 1967 *Mandrake Killing'e Karşı, Nemli Gözler, Son Kurban*
- 1968 *Çingene Güzeli*
- 1972 *Ah Koca Dünya, Aşk Sepeti, Merhaba Tatlım*
- 1973 *İntizar, Niyet, Sevilmek İstiyorum, Sevda Yolcusu*
- 1974 *Almanya'da Bir Türk Kızı, Beş Tavuk Bir Horoz, Ne Hakem, Olmaz Böyle Şey*
- 1975 *Bekaret Kemer, Gerdek Gecesi, Hızlım Benim, Muz Sever misiniz, Üç Ahbap Çavuşlar, Üç Yaman Bakire, Baba Bizi Eversene*
- 1976 *Adalı Kız, Arabacının Aşkı, Bül-bül Ailesi, Namus Belası, Tanta-na Kardeşler, Tavşan Kızlar*
- 1977 *Beyaz Kuş, Çırılçıplak, Unutamam Seni, Yansın Bu Dünya, Zehirli Çiçek*
- 1978 *Ayağında Kundura - Ceylan, Sabır Taşı, Toprağın Oğlu*
- 1979 *Fadile, Nokta ile Virgül - Paldır Küldür, Yoksul*

- 1980 *Akıllı Deliler, Beni Böyle Sev, Ceren*
- 1981 *Dört Geline Dört Damat, Sevdam, Üç Kardeşiler*
- 1983 *Çelik Mezar, Küçük Eller*
- 1984 *Ayrılık, Batak, Gönüm ve Ben, İftira*
- 1985 *Onlar da Sevdiler*
- 1987 *Sevgili Bebeklerim*
- 1988 *Acılar Günlüğü*

Film Sayısı: 55

**

Pelit, Bülent (1965, İstanbul). Eskişehir AÖF İktisat Bölümü'nü bitirdi. Sinemaya yıllar önce çocuk oyuncu olarak girdi. Babası yapımcı-yönetmen Hidayet Pelit'in bazı filmlerinde oynadı. Muadelet Tibet yönetiminde Çocuk Tiyatrosunda sahneye çıktı. 1984'de kurgu ve seslendirme yönetmenliğine başladı. 1987'de *Sefiller* adlı TV filmini yönetti. Ardından *Psikopat, Çatı, Yaz Güllü, Şişman ile Pişman* ve *Artist Seyfettin* adlı video filmleri çekti. 2001'de ilk uzun metrajlı sinema filmini yönetti.

Filmi:

- 2001 *Martlar Açken*

**

Pelit, Hidayet (1936, Koyulhisar, Sivas). Maddi imkânsızlıklar nedeniyle hiçbir okula gitmedi. Okuma yazmayı ise yedi yaşlarında kendi çabalarıyla öğrendi. İnşaat işlerinde çalıştı. 1952'de Lütfi Ö. Akad'm yönettiği *Altı Ölü Vafâa* oyunculuk yaparak sinemaya girdi. 1954'de Orhon M. Anbumu'na *Sihirli Boru* adlı filmde asistanlık yapıp.

Ersin Pentan (sağdaki), "Acı Gönül"ün çekiminde.

1963'de Pelit Film'i kurdu. Senaryolar yazdı ve 1970'de yönetmenliğe başladı. Tüm filmlerini kendi şirketi adına çekti. 1955'de *Yaban Otları* dizisini yönetti.

Filmleri:

- 1970 *Kızım Sana Emanet*
- 1971 *Kanlı Defne*
- 1972 *Beyoğlu Kan Kokuyor, Ocak Söndürenler*
- 1973 *Uğraş Ölümünden Ötesi Yok*
- 1979 *Dolaşık*
- 1980 *Ben Köyümün Delisiyim, Can Korkusu, Girdap, Hasan Dağı*
- 1984 *Belalı Fedailer*
- 1985 *Suskun Duvarlar*
- 1986 *Dönme Dolap*
- 1988 *Dikenli Dallar*
- 1993 *San Seveda, Ilık Rüzgarlar*
- 1995 *Savrulan Emekler, İhanet Çığlıkları*

Film Sayısı: 18

Pertan, Ersin (1943, *Haskova, Bulgaristan*) . 1966'da İşletme ve Ekonomi Yüksek Okulu'ndan mezun oldu. Sinemayla ilk ilişkileri çeşitli gazete ve sanat dergilerinde eleştiriler yazarak başladı. *The Hollywood Reporter* dergisinin Türkiye muhabiri olarak görev yaptı. 1970'de *Mavi Sakal İstanbul'da* adlı kısa filmi çekti. Halit Refiğ'le çalıştı. Reji asistanlığının yanı sıra danışmanlık görevlerinde bulundu. Bazı filmlerde set fotoğrafçılığı yaptı. 1992'de ilk filmi yönetti.

Filmleri:

- 1992 *Kurt Kanunu*
- 1993 *Tersine Dünya*
- 1997 *Kuşatma Altında Aşk*
- 1999 *Acı Gönül*
- 2000 *Şarkıcı*

**

Fesen, Nevzat (1924, İzmir - 1973). İzmir Karataş Lisesi'ni bitirdi. İzmir Tayyare Sineması'nda makinistlik, 1940'larda sinema işletmeciliği yaptı. 1957'de Pesen Film şirketini kurup yapımıcılığa başladı. Bir süre Vefa Spor Kulübü'nün başkanlığını yaptı. Yapımevine ait filmlerin kurgusunu yaptı, müzik direktörlüğünü üstlendi. 1958'de yönetmenliğe başladı. 1959'da gişe rekorları kıran *Samanyolu* filmiyle, Belgin Doruk-Göksel Arsoy ikilisinden oluşan romantik bir 'çift' yarattı. 1962'de Orhan Elmas'ın senaryolaştırdığı John Steinbeck'in *Fareler ve İnsanlar*'ı *İkimize Bir Dünya* adıyla uyarlayarak sinema yaşamının en düzeyli filmi gerçeğe taşıdı. 1970'li yılların başında ekonomik bunalıma düşmesi sonucu intihar ederek yaşamına son verdi.

Filmleri:

- 1958 *Kızımın Başına Gelenler*
- 1959 *Samanyolu*
- 1960 *Aşk Rüzgarı, Devlerin Öfkesi*
- 1961 *Çapkınlar*
- 1962 *Şahane Kadın, Zavallı Necdet, Çam Sakızı, İkimize Bir Dünya*
- 1963 *Genç Kızlar, Kötü Tohum*
- 1964 *Ahtapotun Kollan, Dişi Şeytan, Hızlı Yaşayanlar*
- 1965 *Hülya, Posta Güvercini*
- 1966 *Karanfilli Kadın, Meyhane Gülü*
- 1967 *Hırsız Prenses, Kimsesizim*
- 1969 *Günah Bende mi, İki Günahsız Kız*
- 1970 *Mağrur Kadın*
- 1971 *Ayşegül, Mualla*

Film Sayısı: 25

Ödülleri:

- 1963 Gazeteciler Cemiyeti seçiminde *Kötü Tohum*'la özel ödül.

Nevzat Pesen (sağdan ikinci), Leyla Sayar ve Turgut Özata/la bir filmin galasında.

1965 İzmir Film Şenliği'nde *Ahtapotun Kollan* en iyi 3. film.

**

Peyda, Hüseyin (1920, Urfa - 1990). İstanbul Edebiyat Fakültesi Felsefe Bölümü'nde okudu. Lokantacılık, memurluk gibi çeşitli işler yaptı. 1950'de kendi adına Örmen Film şirketini kurdu ve aynı yıl yönetmenliğini de kendisinin yaptığı *Söyleyin Anama Ağlamasın* adlı filmle oyunculuğa başladı. 1951'de *Mezarımı Taştan Oyun*'daki Abdo Bey rolüyle özellikle Anadolu seyircisinin dikkatini çekti. Kendine özgü tiplmesiyle, kavruk esmer yüzündeki şark çibaniyle, şeyh ve peygamber rolleriyle egzotik Doğu melodramlarının, Doğu insanının simgesi durumuna geldi. Yaşamının son yıllarını senaryo yazarak, yan hikaye rollerinde TV dizilerinde oynayarak ve lokantacılık yaparak geçirdi.

Filmleri:

- 1950 *Söyleyin Anama Ağlamasın*
- 1951 *Mezarımı Taştan Oyun*
- 1953 *Bu Nasıl Aşk*
- 1956 *Gelen Ağlar Giden Ağlar*
- 1958 *Dar Sokaklar*
- 1960 *Aşk Hırsız*
- 1961 *Mor Sevda*
- 1963 *Çapkın Hırsız, Perişan*
- 1965 *Veysel Karani, Yahya Peygamber*
- 1968 *Kanlı Oba*
- 1969 *Mezarımı Taştan Oyun (2)*
- 1972 *Valizdeki Ceset, Vurma Zalim Vurma, Yazık Oldu Ali'ye, Yiğitlerin Kaderi*

1976 *Cıbul*

1977 *Onu Kötü Vurdular*

1980 *Hav ar*

Film Sayısı: 20

*

**

Ödülü:

1977 14. Antalya Film Festivali'nde *Kara Çarşafı Gelin*'le en iyi yardımcı oyuncu.

*

**

Pirhasan, Barış (1951, İstanbul). Vedat Türkali'nin oğlu. Boğaziçi Üniversitesi İngiliz Dili ve Edebiyatı Bölümü'nden mezun oldu. Sanat yaşamı edebiyatla başladı. Şiirler yazdı, ilk şiirleri *Yeni Dergi*'de yayınlandı. *Militan* ve *Sanat Emegi* dergilerinin yazı kurallarında görev aldı. Şiirlerini iki kitapta topladı. Sinemaya senaryo çalışmaları yaparak girdi. Ömer Kavur'a Körebe'nin, Atıf Yılmaz'a *Adı Vasfiye, Ahhh Belinda'mn* senaryolarını yazdı. 1989'da küçük bujuva yaşamları üzerine kurulu ihanet ve 'gizli ilişkiler'i içeren *Küçük Balıklar Üzerine Bir Masalla* yönetmenliği denedi.

Filmleri:

- 1989 *Küçük Balıklar Üzerine Bir Masal*
- 1995 *Gül ile Adam*
- 1996 *Usta Beni Öldürsene*
- 2001 *O da Beni Seviyor*

*

**

Pirselimoğiu, Tayfun (1959, Trabzon). Ortadoğu Teknik Üniversitesi'ni bitirdi. Viyana Tatbiki Güzeli Sanatlar Akademisi'nin resim ve gravür bölümünde okudu. İstanbul, New York, Budapeşte gibi ünlü kentlerde kişisel resim sergileri açtı. Karma sergilere katıldı. 1966'da ilk romanı *Çöl Masalları* yayınlandı. 1985'de sinema çalışmalarına başladı. *Ve Dayım* (1999), *Sükût Altındır* (2002) adlı kısa filmleri çekti. 2001'de ilk uzun metrajlı sinema filmini yönetti.

Filmi:

2001 *Hiçbir Yerde*

Ödülü:

Radikal Gazetesi'nin seçiminde *Hiçbir Yerde* en iyi film.

*
**

Polam, Tefvik (1958, İstanbul). Ortaokul öğrenimini yarım bıraktı. 1988'de Sırrı Gültekin ve Nejat Saydam'a asistanlık yaptı. Prodüksiyon amiri olarak bir süre çalıştı. 1991'de *Köle* adlı filmle yönetmen oldu.

Filmleri:

1991 *Köle*

1993 *Göç*

1994 *Aşklar Yalan Olmuş, Haram Geceler, İnsanlar Yaşadıkça, Sevmek Seninle Güzeli, Tehlikeli Kadın*

1995 *Meçhul Kadın*

1996 *Zehirli Çiçek*

Tayfun Pirselimoğiu, Zühal Olcay'la "Hiçbir Yerde"nin setinde.

r

Refiğ, Halit (1934, İzmir). İlk ve orta öğrenimini Şişli Terakki Lisesi'nde tamamladıktan sonra Robert Kolej Mühendislik Bölümü'nde okudu. Kore'de yedek subay olarak askerliğini yaptığı sırada 8 mm.'lik kısa filmler çekti. 1956'da askerlik dönüşü sinema eleştirileri ve kuramsal yazılar yazdı. Dönemin haftalık ünlü siyasi dergisi *Akis*'te, *Yeni Sabah*, *Akşam* ve *Milliyet* gazetelerinde sinema yazıları yazdı. Nijat Özön'le birlikte *Sinema Dergisi*'ni çıkardı. 1957'de Haldun Tanner'le birlikte yazdığı *Dağlan Delen Feryat* adlı senaryo, Turizm ve Tanıtım Genel Müdürlüğü'nün açtığı yarışmada birinci seçildi. 1958'de Atif Yılmaz'm yönettiği *Yaşamak Hakkımdır* adlı filmin senaryo yazımına katkı

olarak sinemaya girdi ve bir süre Atif Yılmaz'a Yılmaz Güneyle birlikte asistanlık yaptı. Daha sonra Memduh Ünle çalıştı. 1961'de ilk filmi *Yasak Aşk 1* yönetti. Bu ilk denemesi çeşitli yabancı etkiler taşımasına karşılık sinema yazarlarının ilgisini çekti. Asıl önemli çıkışı 1964'de *Gurbet Kuşlan*'yla yaptı. 1969'da bu başarısını *Bir Türke Gönül Verdimle* sürdürdü. Kemal Tahirci bir yönetmen olarak tanındı, 'ulusal sinema' görüşünü gündeme getirip bu düşüncenin savunuculuğunu yaptı. Görüşlerini yansıtan yazılarını 1971'de *Ulusal Sinema Kavgası* adlı kitabında topladı. 1974'de *Aşk-ı Memnu*'yla o güne dek yapılmış en düzeyli TV dizisini gerçekleştirdi. 1977'de Amerika'da *The Inierces-*

Halit Refiğ (en sağdaki), "Yasak Aşk"ın setinde Göksel Arsoy ve Giovanni Scognamiglio'yla.

sors - Arabulucular adlı orta uzunlukta ve öykülü bir film çekti. 1980li yıllarda yapımcı Türker Inanoğlu adına 'memur yönetmen' olarak çektiği *Be-yaz Ölüm* gibi güncel temaları içeren ticari filmleri gişe rekoru başarısını elde etti. Bu arada dönemin en iddialı TV dizisi olan Kemal Tahir uyarlaması *Yorgun Savaşçı*, çekim sırasında çeşitli tartışmalara yol açtı. Çekimlerden uzun bir süre sonra bazı baskılardan dolayı TRT tarafından gösterimi yasaklandı ve filmin yakıldığı açıklandı. Baskı ve yasaklar kaldırıldıktan sonra gösterime girdiğinde ise beklenen ilgiyi görmedi. *Yorgun Savaşçı*'nın başarısızlığından sonra yönettiği yeni bir Kemal Tahir uyarlaması *Kanlar Koşuşu*'yla bu kez ilginç bir çalışma

ortaya koydu. 1995'de yönettiği Zirvedekiler profesyonel anlamda son dizi çalışmalarından biridir.

Filmleri:

- 1961 *Yasak Aşk, Seviştığımız Günler*
- 1962 *Gençlik Hülyaları, Şehirdeki Yabancı*
- 1963 *Şafak Bekçileri*
- 1964 *Evcilik Oyunu, Gurbet Kuşlan, İstanbul Kızları, Şehrazat*
- 1965 *Canım Sana Feda, Güneşe Giden Yol, Haremde Dört Kadın, Kınk Hayatlar*
- 1966 *Üç Korkusuz Arkadaş, Erkek ve Dişi, Karakolda Ayna Var*
- 1967 *Kız Kolunda Damga Var*
- 1969 *Bir Türke Gönül Verdim, Yaşamak Ne Güzel Şey*

- 1970 *Adstz Cengaver*
 1971 *Ali Cengiz Oyunu, Sevmek ve Ölmek Zamanı*
 1972 *Acı Zafer, Aşk Fırtınası, Çöl Kartalı, Fatma Bacı*
 1973 *Kızın Varsa Derdin Var, Sultan Gelin, Vurun Kahpeye, Yedi Evlat İki Damat*
 1978 *Yaşam Kaygası*
 1982 *Leyla ile Mecnun, O Kadın*
 1983 *Beyaz Ölüm, İhtiras Fırtınası*
 1984 *Alev Alev*
 1985 *Ölüm Yolu, Son Darbe, Paramparça*
 1986 *Kıskıvrak, Teyzem, Yarın Ağlayacağım*
 1987 *Kızımın Kanı, Kurtar Beni*
 1988 *Hanım, Kızım Ve Ben*
 1989 *Kanlar Koşuşu, İki Yabancı*
 1996 *Köpekler Adası*

Film Sayısı: 49

Ödülleri:

- 1964 1. Antalya Film Festivali'nde *Gurbet Kuşlan* en iyi film ve en iyi yönetmen.
 1970 2. Adana Film Festivali'nde *Bir Türke Gönül Verdim* en iyi 2. film.
 1985 Kültür Bakanlığı seçiminde *Alev Alev* başarı ödülü.
 1988 Kültür Bakanlığı seçiminde *Kurtar Beni* başarı ödülü.
 1989 26. Antalya Film Festivali'nde *Hanım* en iyi 3. film ve en iyi yönetmen.
 1990 2. Uluslararası İzmir Film Festivali'nde Refiğ'e Altın Artemis ödülü.
 • 27. Antalya Film Festivali'nde *Kanlar Koşuşu* en iyi film ve en iyi yönetmen.

• Kültür Bakanlığı seçiminde *Hanım* başarı ödülü.

**

Renklidere, Kamil (1954, Karaman). Bir süre Yıldız Elektrik Fakültesi'nde okudu. 1974'de reklam sektöründe çalıştı. 1978'de Oksal Pekmezoglu'na asistanlık yaparak sinemaya girdi. Ardından Natuk Baytan ve Remzi Jöntürk'le çalıştı. 1985'de *Sevmek Günah mı* adlı filmin bir bölümünü çekerek ilk kez yönetmenliği denedi. 1986'da *Hastane* adlı video çalışmasını gerçekleştirdi. 1987'de *Yalnız Efe*, 1991'de *Koroğlu* dizilerini yönetti.

Filmeleri:

- 1985 *Sevmek Günah mı*
 1987 *Aşığım Aşık*
 1989 *İtirazım Var, Yalnızlar, Mut-suzlar, Acılar İçinde*
 2000 *Ağaçlar Ayakta Ölür*

**

Rutkay, Fikri (? - 1974). Rutkay Aziz'in babası. 1948'de yönetmenliğe başladı ve tarihsel ağırlıklı filmler çekti. Senaryolar yazdı. 1955'de bir Türk-İtalyan ortak yapımı olan *Safiye Sultan*'ı (Sultana Safiye), Enzo Di Martino'yla birlikte yönetti.

Filmeleri:

- 1948 *Akıncılar*
 1949 *Şehitler Kalesi*
 1950 *Zülfikânın Gölgesinde*
 1955 *Safiye Sultan*

S

Sabancı, Kudret (1966, İzmir). 1996'da Dokuz Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesinden mezun oldu. Öğrenimi sırasında çok sayıda video filmleri (*Jaroslav Hašek'ten Acaip Bir Hikâye, Mor Yağmurlar, Mutfakta Biri mi Var?, Oyun Bitti, Daylak, İş Başında*) yönetti. Reklam filmleri, belgeseller ve klipler çekti. Reality Show'lar yaptı. TV kanallarına haber programları hazırladı. Yönetmenliğini yaptığı kısa filmlerin bazıları Berlin'de (Almanya) gösterildi. 1998 yılında ilk uzun metrajlı sinema filmini gerçekleştirdi.

Filmi:

1998 *Laleli'de Bir Azize*

Ödülleri:

1990 7. Adana Altın Koza Film Festivali'nde *Daylak* belgesel film

ödülü ve *Mutfakta Biri mi Var* video dalında en iyi 2. film.

• 5. İzmir Film Festivali'nde en iyi film.

1993 Çekoslovakya'da *İki Kişi* adlı kısa filmiyle ödül.

1999 10. Orhon M. Murat Arıbumu ödülleri seçiminde *Laleli'de Bir Azize*'ye jüri özel ödülü.

*
**

Sabuncu, Başar (1943, İstanbul). Saint-Joseph Lisesi'ni bitirdi. Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesini yanda bırakıp 1961'de tiyatro çalışmalarına başladı. Oyun yazdı, sahneye çıktı, yönetmenlik yaptı. 1978 yılında Atıf Yılmaz'a yazdığı *Adak* adlı senaryo çalışmasıyla sinemaya girdi.

Başar Sabuncu (soldaki), "Yolcu"nun çekiminde Mijde Ar ve Halil Ergün'le.

Önce *Şalvar Davası* (Kartal Tibet) ve *Talihli Amele* (Atif Yılmaz) gibi toplumsal içerikli, mizah ağırlıklı senaryolarıyla, ardından 1985'de gerçekleştirdiği ilk yönetmenlik denemesi *Çıplak Vatandaşla* dikkati çekti. Senaryolarındaki güldürü, öğeleri ve toplumcu tavn, aynı başarıyla yönettiği filmlerine de yansdı.

Filmleri:

1985 *Çıplak Vatandaş*

1986 *Kupa Kızı, Asılacak Kadın*

1988 *Kaçamak, Zengin Mutfağı*

1993 *Yolcu*

Ödülleri:

1985 Siyad-Sinema Yazarları Derneği seçiminde *Namustlu*'yla en iyi senaryocu.

1988 5. Akdeniz Bastia (Korsika) Film Şenliği'nde *Zengin Mutfağıyla* gümüş zeytin dalı özel ödülü.

1994 Siyad-Sinema Yazarları Derneği seçiminde *Yolcu* en iyi 3. film.

• Kültür Bakanlığı seçiminde *Yolcu* başarı ödülü.

**

Sağiroğlu, Duygu (1932, Trabzon). Galatasaray Lisesi'nden mezun oldu. İstanbul Teknik Üniversitesi Mimarlık Fakültesi'nde okudu. Öğrencilik yıllarında sahne dekorculuğu yaptı. 1956'da Küçük Sahne'ye girip profesyonel oldu. Resim, afiş ve kitap kapağı çalışmaları yaptı. 1959'da Atif Yıl-

maz'm yönettiği *Karacaoğlan'ın Kara Sevdasında* asistan olarak çalıştı. *Kırık Çanaklar*, *Keşanlı Ali Destanı* ve birçok filmin dekorlarını yaptı. 1965'de iç göç olayım ele alan *Bitmeyen Yol* 'la sert bir çıkış yaparak uzun süre sansürle takıştı. Yılmaz Güney'in oynadığı *Ben Öldükçe Yaşarım* 'la şiirsel sinema örneklerinden birini gerçekleştirdi. Daha sonraki yıllarda ise ilk dönem başarılarını sürdürmeyip, Memduh Ün'ün yapımıcılığını üstlendiği melodram ve tarihsel filmlerle piyasa koşullarına boyun eğdi.

Filmleri:

- 1965 *Bitmeyen Yol, Ben Öldükçe Yaşarım*
 1966 - *Kanlı Mezar, Nuh'un Gemisi*
 1967 *Her Zaman Kalbimdesin, Kuduz Recep - Aslan Arkadaşım, Seni Affedemem, Ya Sev Ya Öldür, Yanık Kalpler*
 1969 *Vatan ve Namık Kemal*
 1970 *Meçhul Kadın*
 1971 *Satın Alınan Koca*
 1972 *Leyla ile Mecnun, Namus*
 1973 *Yanaşma*
 1974 *Önce Vatan*
 1975 *İnsan Avcısı*
 1976 *Korkusuz Cengaver*

Film Sayısı: 18

**

Salman, İlyas (1954, Malatya). İstanbul Belediyesi Konservatuvarı Tiyatro Bölümü'nde bir süre okudu. İlk kez Malatya'da kurduğu Lise Tiyatrosu'nda sahneye çıktı. Daha sonraki yıllarda İstanbul Şehir Tiyatrosu'na girdi. *Hisseli Harikalar Kumpanyası, Hababam Sınıfı*

müziklerinde oynadı. 1977'de Atif Yılmaz'm yönettiği *Baskın* filminde küçük bir rolle kamera karşısına çıktı. 1978'de Ertem Eğilmez tarafından keşfedildi ve *Hababam Sınıfı* dizileriyle Türk sinemasında yeni bir güldürü oyuncusu yaratıldı. Sıradan fiziği ve oyun gücüyle dikkati çeken Salman, *Çirkinler de Sever* ve son . olarak *Fikrimin İnce Güllü* adlı filmde en doğal oyununu sergiledi. 1990'da yönetmenliği denedi. Öykü kitapları yazdı, yayınladı.

Filmi:

1990 *Zavallı*

Ödülü:

1993 5. Ankara Film Festivali'nde *Fikrimin İnce Güllü*'yle en iyi oyuncu.

**

Samsa, Mehmet (1951, Gaziantep). 1966'da Bursaspor genç takımında bir süre kalecilik yaptı. Yılmaz Güney'in etkisiyle film öyküleri yazdı. 1968'de set işçiliği, kostümcülük yaptı. Birçok filmde kavgacı adam rolleri oynadı. Nejat Gürsoy'a asistanlık yaptı. 1986 yılında *Öfkeli Günler* adlı video filmiyle yönetmenliğe başladı.

Filmleri:

- 1994 *Adı Osman, Ateş Sönüyor, Dağ, Kara Gün, Kurtlar Sofrası, Öfkeli Genç, Ölüm Peşimizde, Ölümden Acı, Şöhretin Bedeli, Yalnız Kurt*
 1995 *Ölümsüz Aşk, Ölümün Ağzı, Kader Yolcusu*

**

Hulki Saner (ortadaki gözlüklü), "Ayşecik Boş Beşik" in çekiminde.

Saner, Hulki (1921, İstanbul). Kimya Fakültesi'ni bitirdi. 1944'de Amerika'ya gidip kimya ve müzik eğitimi yaptı. 1952'de İstanbul Operası'na girdi. Basbariton olarak *Tosça* operasıyla başrole çıktı. İstanbul Radyosu'nda *Melodi Kervanı* adlı bir program düzenledi. Caz Topluluğu adıyla bir ekip oluşturdu. 1956'da fon müzikleri (*Beş Hasta Var, Kalbimin Şarkısı*) yaparak sinemaya girdi. Aynı yıl kendi adına film şirketleri (Arı, Bronz, Saner) kurup yapımcılığa, 1958'de ise yönetmenliğe başladı. 1964'de *Fıstık Gibi Maşallah (Some Like it Hot — Bazıları Sıcak Sever)* gibi Amerikan güldürü sinemasının etkisinde sürdürdüğü çalışmaların hemen ardından Sadri Alışıklı *Turist Ömer* dizileriyle ün yaptı. Geniş halk kitlelerine ulaşip ticari ba-

şarı sağladı. Emel Sayın, Erol Büyükburç gibi şarkıcıların başrol oynadığı filmler yönetti. Bir süre plak yapımcılığı ve besteler yaptı, şarkı sözü yazdı. 1990'lı yıllarda TV dizilerine müzik yaptı. Video filmleri çekti. SESAM kuruluşunun başkanlığını yaptı.

Filmleri:

- 1958 *Sevmek Günah mı*
- 1959 *Aşk Rüyası, Benzincinin Aşkı*
- 1960 *Aslan Yavrusu, Gece Kuşu, İlk Aşk, Nilüfer Orman Çiçeği, Taş Bebek*
- 1961 *Bir Demet Yasemen, Düğün Alayı, Tatlı Günah, Yavru Kuş*
- 1962 *Aşka Karşı Gelinmez, Ayşecik Ateş Parçası, Cafer Çocuk Hırsızı, Çifte Nikâh, Gol Kralı Cafer, Zorlu Damat*

- 1963 *Aysecik Canımın İçi, Helal Ol-sun Ali Abi, Küçük Beyin Kıs-meti, Maceralar Kralı, Şaşkın Baba, Acı Aşk*
- 1964 *Aysecik Cincime Hanım, Ayşecik Çıttı Pıttı Kız, Fıstık Gibi Ma-şallah, Turist Ömer*
- 1965 *Ava Giden Avlanır, Ayşecik Boş Beşik, Gurbet Türküsü, Horoz Nuri, Nazar Değmez İnşallah, Soyтары, Turist Ömer Dümenci-ler Kralı*
- 1966 *Anaların Günahı, Beş Fındıkçı Gelin, Cibali Karakolu, Çama-şırıcı Güzeli, Turist Ömer Al-manya'da*
- 1967 *Demirel'e Söylerim, Gençlik Türküsü, Kızlıklar Oldu mu, Marko Paşa*
- 1968 *Bir Damat Aranıyor, Sus Sus Kimseler Duymasın*
- 1969 *Berduş, Turist Ömer Arabis-tan'da*
- 1970 *Avare Aşık, Fıstık Gibi, Öp Be-ni, Turist Ömer Yamyamlar Arasında*
- 1971 *Kavanoz Dipli Dünya, Turist Ömer Boğa Güreşçisi*
- 1972 *Damdaki Kemancı, Gülüzar, Rüyalar Gerçek Olsa, Sevgili Hocam*
- 1973 *Turist Ömer Uzay Yolunda*
- 1974 *Çam Sakızı, Uyanık Kardeşler*
- 1975 *Aptal Şampiyon, Bak Yeşil Ye-şil, Hababam Taburu, Küçük Bey, Pembe Panter*
- 1985 *Köfteci Holding, Para Babası*
- 1986 *Şalvar Bank*
- 1987 *Yaşamaya Mecburum*

Film Sayısı: 70

Ödülü:

2002 39. Antalya Film Festivali'nde yaşam boyu onur ödülü.

**

Savaşag, Altuğ (1954). 1978'de Or-ta Doğu Teknik Üniversitesi'nden mezun oldu. 1980'de TRT Kurumuna girdi. *Manken* adlı TV filmiyle yönet-menliğe başladı. *Aylaklar* ilk sinema filmi denemesidir.

Filmi:

1993 *Aylaklar*

**

Saydam, Nejat (1929, İstanbul - 2000). Taksim Lisesi'nden mezun ol-du. 1946'da Şehir Tiyatrosu'na girdi ve *Gök Korsan* adlı oyunla sahneye çıktı. 1951'de İhsan Tomaç'm yönetti-ği *Şafak Sökecek* adlı filmle asistan ve oyuncu olarak sinemaya ilk adımlarını attı. Oyunculuk ve senaryo yazarlı-ğında sonra 1957'de Kin'le yönet-men oldu. Uzun süre yapımcı Murat Köseoğlu ve Özdemir Birselle çalıştı. Birselle ve Acar Film şirketlerinin belli süreler içinde 'memur yönetmeni ol-du. 1959'da Samim Kocagöz uyarla-ması Kurtuluş Savaşı filmi *Kalpakk-larda* dikkat çekti ama popüler açıdan asıl ününü 1960lı yıllarda Belgin Doruk'lu *Küçük Hanımefendi* dizisiyle yaptı. Giderek salon filmlerinde ve Kerime Nadir türündeki 'pembe edebiyat uyarlamalarında uzmanlaştı. 1973'de Ma/ıpusla sinema yaşamının en düzeyli filmiyle gerçekleştirdi.

Nejat Saydam (en sağdaki), Türkan Şoray'la birlikte "Vukuat Var"ın setinde.

1980'li yılların sonlarında TV dizileriyle çalışmalarını sürdürdü. 1984'de *Fethin Mucizesi*, 1985'de *Aşkın Gözü Kördür*, 1986'da *İstiklal*, 1989'da *Kaval Adası*, 1990'da *Aşkın Sesi*, 1994'de *Ramazan Geldi Hoş Geldi* ve 1995'de *Yalı* dizilerini çekti.

Filmleri:

1957 *Kın-*

1958 *Bu Vatan Bizimdir, Kır Çiçeği Zeynep, Son Saadet, Şahinler Diyarı, Tilki Leman*

1959 *Aşkın Gözyaşları - Şoför Ömer, Ben Bir Günahsızım, Kaderim Böyle İmiş, Kalpaklılar*

1960 *Vatan ve Namus, Yeşil Köşkün Lambası*

1961 *Aşkın Saati Gelince, Bülbül Yuvası, Hazreti Ömer'in Adaleti, İki Damla Gözyaşı, Kabadayılar Kralı, Küçük Hanımefendi, Kül Kedisi, Sonbahar Yaprakları, Şeytanın Kılıcı*

1962 *Allah Seviniz Dedi, Daima Kalbimdesin, Gönül Avcısı, Hayat Bazen Tatlıdır, Kader Ayırdı Bizi, Küçük Hanım Avrupa'da, Küçük Hanımın Kismeti, Küçük Hanımın Şoförü*

1963 *Akdeniz Şarkısı, Bahçıvan, Beyaz Güvercin, Bir Hizmetçi Kızın Hatıra Defteri, Çapraz Delikanlı, İlk Göz Ağrısı, Kadınlar Hep Aynıdır, Kendini Arayan Adam, Leyla ile Mecnun Gibi*

1964 *Acemi Çapkın, Dağlar Bizimdir, Gençlik Rüzgarı, Günahsız Katiller, Hizmetçi Dedişin Böyle Olur, Son Tren, Şoförler Kralı*

1965 *Buzlar Çözülmeden, Çiçekçi Kız, Garip Bir İzdivaç, Kadın İsterse, Kalbimdeki Serseri, Korkunç İntikam, Siyah Gözler, Şenol Birol Gol, Vahşi Gelin*

1966 *Allahısınlaradık, Boğaziçi Şarkısı, Dişi Düşman, El Kızı, Eli Maşalı, İki Yabancı, Kalpsiz, Kolsuz Kahraman, Yakut Gözleri Kedi*

1967 *Alpaslan'ın Fedaisi Alpago, Çıldırtan Arzu, Dokuzuncu Haricîye Koşuşu, Kırbaç Altında, Kızıl Tehlike, Sözde Kızlar, Tapılacak Kadın*

1968 *Ağlayan Bir Ömür, Ayşem, Dünyanın En Güzel Kadını, Sarmaşık Gülleri, Sevmekten Korkuyorum, Yalan Yıllar*

1969 *Aşk Mabudesi, Buruk Actı, Fosforlu Cevriyem, Sen Bir Meleksin, Seninle Düştüm Dile, Yarın Bir Başka Gündür*

1970 *Bülbül Yuvası, Firari Aşıklar, Güller ve Dikenler, Herkesin Sevgilisi, Saadet Güneşi, Sosyete Şakir*

1971 *Aşk Uğruna, Aşk Hikayesi, Gelin Çiçeği, Mavi Eşarp*

1972 *Asi Kalpler, Aşıkların En Güzeli, Dinmeyen Sızı, Sisli Hatıralar, Şehvet Kurbanı, Vukuat Var, Vahşi Bir Kız Sevdim*

1973 *Asiye Nasıl Kurtulur, Gülerken Ağlayanlar, İzdrap, Mahpus, Zambaklar Açarken*

1974 *Cici Kız, Sabıkalı, Sokaklardan Bir Kız, Şenlik Var — Bal Kız, Yazık Oldu Yarınlar*

1975 *Köçek, Minik Cadı, Sevimli Frankeştayn*

1976 *Alev, Evlilik Şirketi*

- 1977 *Fırtına*
 1988 *Acı Su, Toprağın Gücü*
 1989 *Beni Bende Bitirdiler*
 1992 *İstanbul'un Orta Yeri Sinema*
 1993 *Çöplükler Kraliçesi, Hayri Beyin Son Aşkı*
 1994 *İkimiz de Sevmiştik*

Film Sayısı: 122

Ödülleri:

- 1973 5. Adana Film Şenliği'nde *Mahpus* en iyi 3. film.
 8 10. Antalya Film Festivalinde *Dinmeyen Sızı* en iyi 2. film ve en iyi yönetmen.
 1997 34. Antalya Film Festivalinde yaşam boyu onur ödülü.

**

Saylav, Müjdat (1946, *Adapazarı*). Adapazarı Lisesinden mezun oldu. Ferit Ceylan'a reji asistanlığı yaparak sinemaya girdi. 1971'de yönetmenliğe başladı.

Filmleri:

- 1971 *Sıra Send e Fıstık*
 1972 *Kan İzleri Örttü, Pınarcık, Kanlı Değirmen, Köpekler, Ölüm Saçtılar*
 1973 *Beni İntikam Bekliyor, Haydi Bastır, Lambaya Püf De - Sütçü, O Bir Gangsterdi*
 1974 *Killing Kolsuz Kahramana Karşı, Kıbrıs Fedailer*
 1975 *Rejisörün Yatak Odası*
 1976 *Oldu Olacak, Şok*
 1981 *Antepli*
 1982 *Sanct, Soğukoluk*
 1984 *Sonsuz Sokaklar*

- 1986 *Aşk ve Para, Ay ışığı Operasyonu 007,5, Bir Tatil Gecesi, Güneşden de Sıcak, Hata Bulma, Kanlı Su, Onyed i Yaşında Aşk, Sımsıcak, İçim İsyarla Dolu*
 1989 *Polat Bey*
 1990 *Saati Gelince Öleceksin, Katil Aramızda*
 1993 *Çöplük, Luna Park*
 1994 *Ayıkla Pirincin Taşını, Ateşte Açan Çiçek, Zalim*

Film Sayısı: 36

**

Sayman, Aydın (1953, *Malatya*). İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesinden mezun oldu. Çeşitli dergi ve gazetelerde film eleştirileri yazdı. Atif Yılmaz, Zeki Ökten ve Şerif Gören'e asistanlık yaptı. Reklam filmleri çekti. 1986'da ilk uzun metrajlı filmini yönetti.

Filmleri:

- 1986 *Güneşteki Leke*
 1993 *Gelincik Tarlası*
 2002 *Sır Çocukları* (Ümit Cin Güvenle birlikte)

Ödülleri:

- 2002 39. Antalya Film Festivali'nde *Sır Çocukları*'yla en iyi 2. film ve halk jürisi en iyi film ödülü.
 • 14. Ankara Film Festivali'nde seçiciler kurulu özel ödülü ve en iyi senaryo.
 2003 2. Köyceğiz Film Festivali'nde en iyi film.

**

Sedat, İhsan (1928, İstanbul). İstanbul Sultanahmet Ticaret Lisesi'nden mezun oldu. 1994'de Şehir Tiyatrosu'na girdi. Özel tiyatrolarda sahneye çıktı. 1951'de *Adak Tepe* filmiyle Kadri Ögelman'a, daha sonra Semih Evin ve Memduh Tın'ın asistanlık yaptı. 1955'de yönetmenliğe başladı. *Saklambaç ve Günaydın* gazetelerine foto-romanlar çekti. Reklam filmleri yönetti.

Filmleri:

1955 *Basmacı Güzeli*
1957 *O Günden Sonra*
1961 *Sepetçioğlu*

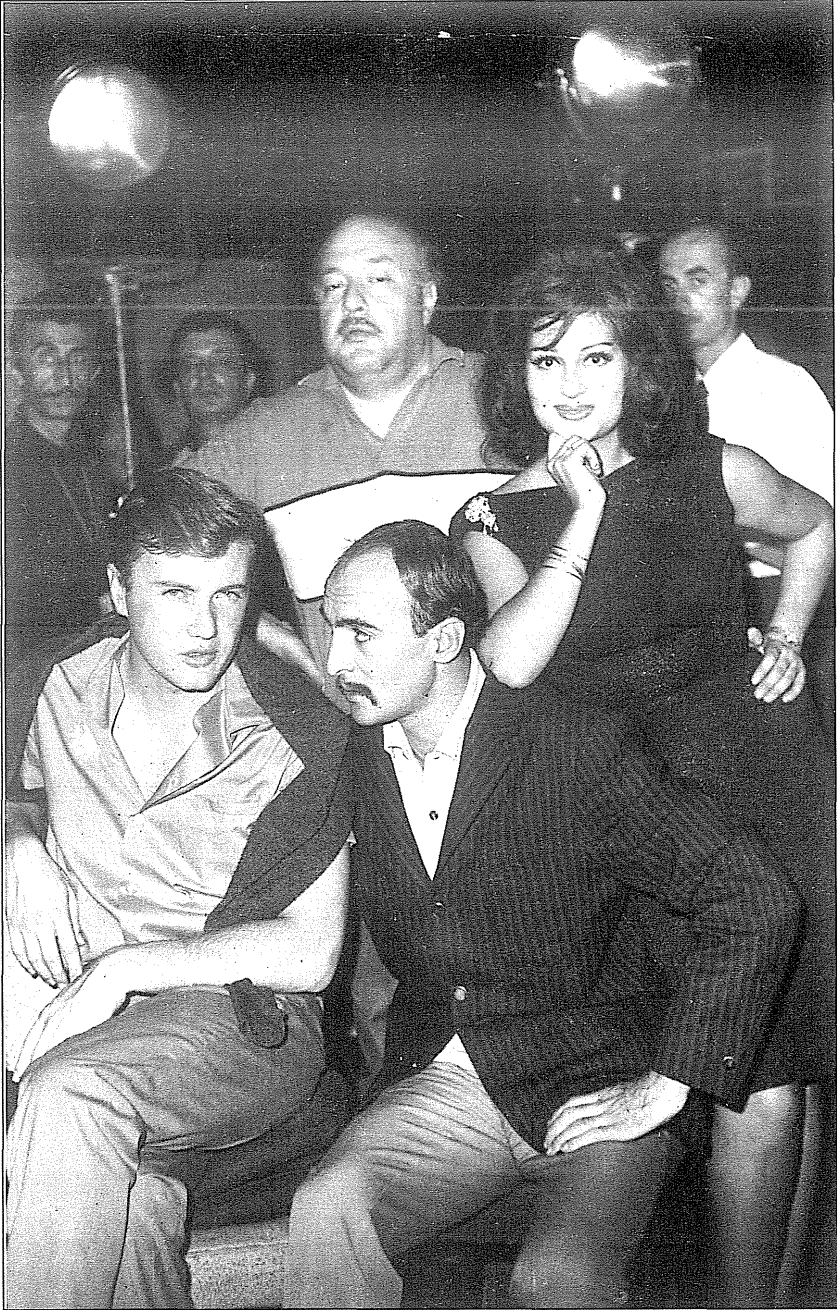
**

Seden, Osman F. (1925, İstanbul - 1998). Türk sineması tarihinin ilk yapımcılarından ve ilk film şirketi sahibi Kemal Seden'in oğlu. İstanbul Alman Lisesi ve Hukuk Fakültesinde öğrenim gördü. 1950'li yılların başında yeniden faaliyete geçen Kemal Film şirketinin yönetimini üstlenip yapımcılığa başladı. Senaryo çalışmalarının ardından 1955'de ilk filmi yönetti. Önceleri yapımcılığını üstlendiği Lütfi Ö. Akad filmlerinin etkisiyle büyük şehir konularına, sonra da kahramanı şarkıcı olan Zeki Müren'li filmlere yöneldi. 1959'da Tarık Dursun K.'nin senaryosundan aktardığı *Düşman Yolları Kesti* ve ardından *Namus Uğruna* adlı filmle tirmanışa geçti. 1960'lı yıllardan başlayarak Cıralı Ibo güldürülerinden, bol kızlı, kalabalık kadrolu Amerikan tarzı salon filmlerine kadar her türü denedi.

Türk sinemasına birçok oyuncu kazandırdı, profesyonel akıcı anlatımıyla gündemdeki modalara, popülist akımlara uymasını bildi. 1990'lı yıllarda tümüyle TV dizilerine ağırlık verdi. *Çalkuşu, Yeniden Doğmak ve İki Kızkardeş* bu TV dizilerinden bazılarıdır.

Filmleri:

1955 *Kanlarıyla Ödediler*
1956 *İntikam Alevi, Sönen Yıldız*
1957 *Berduş, Bir Avuç Toprak*
1958 *Altın Kafes, Beraber Ölelim*
1959 *Düşman Yolları Kesti, Gurbet, Kınk Plak*
1960* *Aşkta da Üstün, Namus Uğruna, Güzeller Resmigeçidi*
1961 *İki Aşk Arasında, Mahalleye Gelen Gelin*
1962 *Ayşecik Yavru Melek, Cıralı Ibo Rüyalar Aleminde, Külhan Aşkı, Ne Şeker Şey, Sokak Kızı, Süleymaniyeli Ali*
1963 *Aşk Hırsızı, Yaralı Aslan, Badem Şekeri, Bana Annemi Anlat, Beni Osman Öldürdü*
1964 *Affetmeyen Kadın, Anadolu Çocuğu, Hızır Dede, Kral Arkadaşım, Koçum Benim, Beş Şeker Kız*
1965 *Elveda Sevgilim, Sana Layık Değilim, Seven Kadın Unutmaz, Severe Ötenler, Sevinç Gözyaşları, Şakayla Karışık*
1966 *Akşam Güneşi, Çalkuşu, Düğün Gecesi, Kenarın Dilberi, Meleklerin İntikamı*
1967 *Ağlayan Kadın, Hindistan Cevizi, Merhamet*

Osman F. Seden (ayaktaki), "Ne Şeker Şey" in setinde.

- 1968 *Ana Hakkı Ödenmez, Gül ve Şeker, Hicran Gecesi, İngiliz Kemal'in Oğlu*
- 1969 *Gülnaz Sultan, Mısırdan Gelen Gelin, Osmanlı Kartalı*
- 1970 *Cilalı İbo Avrupa'da, Her Günaha Bir Kurşun, Mazi Kalbimde Bir Yaradır, Son Günah, Yiğitlerin Türküsü*
- 1971 *Fakir Aşıkların Romani, Gülüm Dalım Çiçeğim, Her Şey Oğlum İçin, İbiş Gangsterlere Karşı, Newyorklu Kız, Tanrı Şahididir*
- 1972 *İlk Aşk, Mahkûm, Tövbekar, Yirmi Yıl Sonra, Aslanların Ölümü*
- 1973 *Gazi Kadın Nene Hacıun, Gurbetçiler, Hazreti Ömer'in Adaleti, Rabia, Vahşet, Yaban*
- 1974 *Brakın Yaşayalım, Bir Ana Bir Kız, Çirkin Dünya, Erkekler Ağlamaz, Yaz Bekârı, Yüz Lira ile Evlenilmez*
- 1975 *Ateş Böceği, Batsın Bu Dünya, Beş Milyoncuk Borç Verir misin, Güler misin Ağlar mısın. Hayret 17, Nereden Çıktı Bu Velet, Teşekkür Ederim Büyükanne*
- 1976 *Bıktım Her Gün Ölmekten, Delicesine, Devlerin Aşkı, Her Gönülle Bir Aslan Yatar, Nereye Bakıyor Bu Adamlar*
- 1977 *Ana Ocağı, Hatasız Kul Olmaz, Meryem ve Oğullan, Silah Arkadaşları, Şeref Sözü, Yuvanın Bekçileri*
- 1978 *Çilekesi, İnek Şaban, İyi Aile Çocuğu, Vahşi Gelin, Yüz Numaralı Adam*
- 1979 *Bekçiler Kralı, Dokunmayın Şabanıma, İnsan Sevince, Nazey*
- 1980 *Beddua, Ben Topraktan Bir Canım, Beş Parasız Adam, Durdunun Dünyayı*
- 1981 *Bir Damla Ateş, Günah Defteri, Şaka Yapma, Vazgeç Gönüm*
- 1982 *Aşklann En Güzeli, Görgüsüzler, Hasret Sancısı, Hülyam, Islak Mendil, Sen de mi Leyla, Yakılacak Kadın, Kördüğüm*
- 1983 *Futboliye', Gecelerin Kadını, Haram, Kahur*
- 1984 *Damga, Karanfilli Naciye, Nefret, Ömrümün Tek Gecesi, Yabancı*
- 1985 *Tele Kızlar*
- 1986 *Akrep, Savunma*
- 1989 *Suçlu*

Film Sayısı: 138

**

Sencer, Salih Ahmet (1927, Samsun - 1990). İstanbul Işık Lisesi'nde okudu. Bir süre gazetecilik yaptı. Uzun yıllar Ankara Radyosu'nda piyesler yazdı. Kur Film şirketini kurdu, reklam ve belge filmleri çekti. *Altın Şafaklar, Beyaz Güneş, Acı Su* ve *Nemrut* bu kısa filmlerinden bazılarıdır. Ayrıca, *Ali Uğur*'la birlikte Anadolu Efsaneleri adlı bir dizi yönetti. 1971'de bir Türk-Fransız ortak yapımı olan ilk sinema filmi *Çıplaklaftı* çekti ve bu filmin başrolünü Fransız tiyatro ve sinema yıldızı Estella Blain oynadı.

Filmi:

1971 *Çıplaklar*

**

Şeritler, Yaşar (1944, *Adana*). İstanbul Edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü'nden mezun oldu. Mehmet Aslan'a asistanlık yaparak sinemaya girdi. 1978'de yönetmenliğe başlayıp ilk sinema filmini çekti. 1981'de *Bay Alkolü Takdimindir*, 1994'de *Avukatımı İstiyorum* adlı TV dizilerini yönetti. Çalışmalarını reklam filmleri çekerek sürdürüyor.

Filmleri:

- 1978 *Güneşden de Sıcak*
- 1983 *Çocuklar Çiçekdir*
- 1984 *Dil Yarası*
- 1986 *Sevgi Çıkmazı*
- 1990 *Kiraz Çiçek Açıyor*

**

Sert, Ahmet (1926, *Bursa* - 1991). Türk sinema tarihinin ilginç tiplerindedir. Kundura tamirciliği yaparken sinemaya girdi. Oyunculuk yaptı. Meksikallya benzeyen tipiyle dikkat çekti. 1963'de *İntikam Hırsı*'yla Türk sinemasının ilk 'yerli western'ini yönetti. Yeşilçam'da adı 'Kovboy Ahmet'e çıktı. Kovboy aksesuarları üreten bir atölye açtı. Filmcilere kiraladı. Küçükçekmece yöresindeki Pirinçliköy'de 'Santa Fe' adlı bir kovboy kasabası kurdu. Birçok kovboy filmi bu plato-kasabada çekildi.

Filmleri:

- 1963 *İntikam Hırsı*
- 1972 *Belalılar Şehri*
- 1983 *Çöl Cenneti*

**

Servidal, Semih (1954, *Kasımpaşa, İstanbul*). Orta öğrenimini yarım bıraktıktan sonra Melih Gülgen'e asistanlık yaparak sinemaya girdi. Reji asistanlığını Yılmaz Atadeniz ve Yücel Uçanoğlu'yla çalışarak sürdürdü. Prodüksiyon amirliği yaptı. 1977'de yapımıcılığa başladı. Aynı yıl Sine-İş Sinema İşçileri Sendikası'nın genel sekreterliğini, daha sonra kurulan Türkiye Film İşçileri Sendikası'nın başkanlığını yaptı. 1979'da ilk filmini yönetti.

Filmleri:

- 1979 *Arzu, Benim Yaşantım, Bir Öpücük Ver Bana, Handan - Beyoğlu Piliçleri, Helal Sana Recep Abi, Kenarın Kızları, Köyün Güzeli*
- 1980 *Azgın Bâkireler, Bir Gün O da Kadın Olacak, Bize Koca Gerek, Gecenin Katili*

Film Sayısı: 11

**

Sınav, Osman (1948, *Burdur*). İstanbul Güzel Sanatlar Akademisi Yüksek Resim Bölümü ve Sinema TV Enstitüsü'nde öğrenim gördü. 1979-1987 arası reklam yazarlığı yaptı. 1984 yılından başlayarak 600 kadar reklam filmi çekti. 1987'de *Bir Muharririn Ölüümü*'yle TV yönetmenliğine başladı. İlk sinema filmini 1992'de yönetti. Daha sonra *Deli Yürek* adlı ünlü TV dizisini çekti. Ardından bu diziyi aynı adla, daha özgün bir çalışma sonucu sinemaya uyarladı. Bir suikasta kurban giden Diyarbakır Emniyet Müdürü Gaffar Okan'a

göndermeler yapan *Deli Yürek*, yılın en çok izlenen filmlerinden biri oldu.

Filmleri:

- 1992 *Kapılan Açmak*
 1993 *Yalancı*
 1994 *Gerilla*
 2001 *Deli Yürek (Bumerang Cehennemi)*

Ödülleri:

- 1992 29. Antalya Film Şenliği'nde *Kapılan Açmak* en iyi 3. film.
 • Kültür Bakanlığı seçiminde *Kapılan Açmak* başarı ödülü.
 1993 30. Antalya Film Şenliği'nde *Yalancı* en iyi 3. film
 1994 8. Adana Film Şenliği'nde *Yalancı* en iyi 2. film ve Seyhan Belediyesi özel ödülü.

**

Sırmalı, Şakir (1916, İstanbul). Şişli Terakki Lisesi'ni bitirdi. İstanbul Hukuk Fakültesi'nde okudu. Dergi ve gazetelerde sinema yazılan yazdı. 1946'da kuruculan arasında olduğu Sema Film Şirketi adına ilk defa yönetmenliği denedi. 1957'de Alexandre Dumas Fils'in romanından uyarladığı *Kamelyalı Kadınla* dönemin sinema yazarları arasında Türk sinema tarihinin ilk büyük tartışmalarından birini yarattı. 1960'lı yıllarda senaryolar yazdı.

Filmleri:

- 1946 *Domaniç Yolcusu - Unutulan Sır*
 1952 *Efelerin Efesi*
 1954 *Vahşi İntikam* (İhsan Balkırla birlikte)
 1957 *Kamelyalı Kadın*

Ödülleri:

- 1948 Yerli Film Yapanlar Cemiyetinin müsabakasında *Unutulan Sır* en muvaffak olmuş film.
 1953 1. Türk Film Festivali'nde *Efelerin Efesi* en iyi film ve en iyi yönetmen.

**

Sîmavi, Sedat (1896, İstanbul - 1953). Saint Joseph Lisesi ile Galatasaray Sultanisi'nde öğrenim gördü. Öğrencilik yıllarında resim çizdi, karikatür yaptı. 1916'da *Hande* adlı haftalık bir mizah gazetesi çıkararak gazetecilik ve yayıncılık hayatına ilk adımlarını attı. 1917'de Türk sinemasının cumhuriyet öncesi ilk kuruluşlarından Müdafai Milliye Cemiyeti'ne girip aynı yıl bu kurum adına ilk filmlerini yönetti. *Pençe*, Türk sinema tarihinde seyirci önüne çıkan ilk film oldu. 1930'lu yıllarda gazeteciliğe ağırlık verdi, çeviriler yaptı. 1933'de ünlü *7 Gün* dergisini ve 1948'de *Hürriyet* gazetesini çıkardı. 1944'de *Hürriyet Apartmanı* adlı oyunu Talat Artamel tarafından sinemaya aktarıldı.

Filmleri:

- 1917 *Pençe, Casus*

**

Sonku, Cahide (1916, Yemen-1981). Cumhuriyet Özel Okulu'ndan sonra İstanbul Belediyesi Konservatuar'na devam etti. 1932'de Şehir Tiyatrolarında oyunculuğa başladı, 1933'de Muhsin

Ertuğrul'un *Söz Bir Allah Bir* adlı filmiyle sinema oyuncusu oldu. 1949'da Seyfi Havaeri'nin yönettiği *Fedakar Ana*'da asistanlık yaptı ve filmin bazı sahnelerini çekti. 1950'de Sonku Film'i kurdu. 1951'de Türk sinemasının 'ille kadın yönetmeni' olarak kamera arkasına geçti.

Filmleri:

- 1951 *Vatan ve Namık Kemal* (Orhon M. Anbürnu ve Sami Ayanoglu'yla birlikte)
 1953 *Beklenen Şarkı* (Orhon M. Arıburnu ve Sami Ayanoglu'yla birlikte)

Ödülü:

- 1951 *Yıldız* dergisinin soruşturmalarda *Vatan ve Namık Kemal* en iyi film, en iyi kadın oyuncu.

**

Sorak, Ömer Faruk (1964, Ankara). Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Basın Yayın Yüksek Okulu'ndan mezun oldu. 1986'da çalışma hayatına Türkiye Radyo ve Televizyon Kurumu'nda kameraman ve Stadyum-operatörü olarak başladı. 1995'de bağımsız olarak çalışmalarını sürdüren Sorak, çok sayıda reklam filmi çekti. Küplerde kameramanlık yaptı. 1999'da Mustafa Altıoklar'ın yönettiği *Asansörle* ilk uzun metrajlı sinema filminin görüntü yönetmenliğini gerçekleştirdi. 2000'de Yılmaz Erdoğan'la birlikte ilk kez sinema filmi yönetmenliği yaptı.

Filmleri:

- 2000 *Vizontele*
 2003 *G.O.R.A.*

Ödülü:

- 2001 Marmara Üniversitesinin 'Zirvedekiler' seçiminde *Vizontele* en beğenilen yerli film.

**

Soydan, İsmet (1932, Maltepe, İstanbul). Kabataş Lisesi'nden mezun oldu. Sinemaya senaryo çalışmaları yaparak girdi. Uzun süre Metin Erksan'la çalıştı. *Acı Hayat*, *Susuz Yaz* ve *İstanbul Kaldırımları* filmlerinin senaryo çalışmalarına katıldı. 1971'de yönetmenliğe başladı. 1978'de *Kömmür Karası Değil Yüz Karası* ve *Yasak Deniz* adlı kısa metrajlı filmler çekti. 1994'de Dünya Barış Günü belgesiyle çalışmalarını sürdürdü.

Filmleri:

- 1971 *Kiralık Katil*
 1973 *Ölüm Karan, Ölüm Yollar Tıkandı*
 1974 *Hesabı Görelim*

**

Sözen, Kadir (1964, Gaziantep). 1986'da orta öğrenimini Almanya'da tamamladı. 1991'de Köln İktisadi Bilimler Akademisi'nden mezun oldu. Gazetecilik yaptı, senaryolar yazdı. İlk kısa metrajlı filmi *Bottrop ve Boğaziçi Arasında Türkçe Sila Hasretini* yönetti. 1991'de kendi adına *Hasret Film'i* kurup ARD ve ZDF televizyon

kurumlan adına çalıştı. 1992'de Almanya'da *Ver Elini Türkiye* adlı diziyi çekti. İlk uzun metrajlı sinema filmi ni 1994'de Antalya'da yönetti.

Filmi:

1994 *Soğuk Geceler*

Ödülleri:

1991 25. -Uluslararası Alman Gençlik Film Festivali'nde *Sehnsucht* adlı kısa filmiyle jüri özel ödülü.

° Federal Alman İçişleri Bakanlığının seçiminde *Soğuk Geceleste* en iyi senaryo.

1993 Alman Genç Sinemacılar Vakfı'nın *Soğuk Geceler'e* senaryo teşvik ödülü.

1995 9. Adana Film Festivali'nde *Soğuk Geceler* en iyi film ve en iyi yönetmen.

S

Şahiner, Cevat (? - ?). Yavuz Yalın- *Osman, Ölümün Ağzı, Gülün Bittiği* kılıç'a asistanlık yaptı. Feyzi Tuna'yla *Yer*) yaptı. Video filmleri (*Karlar Eri- çalıştı. 1964'de Tuna'mn birkaç günlük yince. Mezar Kurtlan, Sınır*) çekti. Ge- çalışmadan sonra yarım bıraktığı *Ölü- nelde Güneydoğu ve aşiret öyküleri mün Ücreti* adlı filmle yönetmenliğe üzerine kurulu senaryolar yazan Şava- başladı. Bir trafik kazası sonucu yaşa- ta, 2001'de ilk uzun metrajlı sinema mını yitirdi. filmi yönetti.

Filmleri:

1965 *Akrep Kuyruğu*

1970 *Dört Kabadayı*

Filmi:

2001 *Dava-Doz*

**

***

Şener, Nuran (1935 - 1970). Edebi- Şavata, *Cani Rüzgâr* (1961, *Malat- yat Fakültesi Pedagoji Bölümü'nü ve ya*), ilk ve orta öğrenimini Malatya'da Gazetecilik Enstitüsü'nü bitirdi. Sor- yaptı. LüleburgazEğitim Enstitü- bonne Üniversitesi'nde doktora yaptı, sü'nden mezun oldu. Senaryolar yaz- Özellikle çocuk eğitimi konusundaki dı, çeşitli filmlerde oyunculuk (*Adı* araştırmalarıyla ünlendi. Türk sinema-

sının ilk kadın yönetmenlerinden olan Dr. Nuran Şener, 1964'de yönetmenliğe başladı.

Filmleri:

- 1964 *Aydedeye Gidiyoruz*
1965 *Suçlu Çocuklar*
1966 *Oduncunun Çocukları*

**

Şentnan, Şuayıp (? - 1997). Bir süre Belediye'de memurluk yaptı. 1950'li ' yıllarda kendi adına Rekor Film Şirketini kurdu ve yönetmenliğe başladı.

Filmleri:

- 1956 *İlahi Güreşçi*
1959 *Unutulmayan Aşk - Zeynebim*
1961 *Hak Yerini Bulur*
1963 *Öksüz Hasan*

**

Şoray, Türkan (1945, İstanbul). Fatih Kız Lisesinin orta bölümünden ayrıldı. Öğrencilik yıllarında sinemaya geçti. 1960'da Türker İnanoğlu'nun yönettiği *Köyde Bir Kız Sevdim*'le oyunculuğa başladı. 1961'de Ertem Göreç'in *Otobüs Yolcuları*, 1962'de Metin Erksan'ın *Acı Hayatıyla* yönetmen destekli 'ilk büyük çıkışlarını' gerçekleştirdi. Bu iki önemli çalışmadan sonra popülist ağırlıklı, suya sabuna dokunmayan 'salon güldürüleri'nde ve *Gözleri Ömre Bedel*, *Siyah Gözler*, *Ölümsüz Kadın*, *Tapılacak Kadın* ve *Dünyanın En Güzel Kadını* gibi senaryoları yalnızca kendi üze-

rine yazılan 'sultan' ve 'efsane kadın' imajını destekleyen filmlerde oynadı. Arada bir *Sürtük* gibi gişe rekoru kıran, *Vesikalı Yarım* gibi düzeyli filmlerle çizgi değiştirmeye çalıştıysa da 1977 yılına kadar bu imajları silemedi. Buna karşılık öne çıkan gösterişli tiplmesiyle, sıcaklığıyla Türk sineması tarihinin 'bir numaralı kadın'ı olup oyunculuğuyla da dikkat çekti. 1980'li yıllarda Atif Yılmaz'ın desteğiyle, olgunluk çağına giren yeni tiplmesiyle bu kez bir başka boyuta geçiş yaptı. 1972'de gerçekleştirdiği yönetmenlik denemesi ise başarılı oldu. Daha sonraki denemelerinde ilk filmi nin başarısını sürdüremediye de reji çalışmasını belli bir çizginin üzerinde tutmasını bildi.

Filmleri:

- 1972 *Dönüş*
1973 *Azap*
1976 *Bodrum Hakimi*
1981 *Yılanı Öldürseler*

Ödülleri:

- 1964 1. Antalya Film Festivalinde Acı Hayatla en iyi oyuncu.
1968 5. Antalya Film Şenliğinde *Vesikalı Yarımle* en iyi oyuncu.
1973 5. Adana Film Festivalinde *Mahpusla* en iyi kadın oyuncu.
1978 Taşkent Film Şenliğinde *Selvi Boylum Al Yazmalım*la en iyi kadın oyuncu.
1987 24. Antalya Film Festivali'nde *Hayallerim Aşkım* ve *Sen*'le en iyi oyuncu.
1990 2. Uluslararası İzmir Film Festivalinde Altın Artemis ödülü.

Türkan Şoray, kameraman Mustafa Yılmaz'la birlikte "Azap" filmini yönetirken.

1992 8. Bastia Akdeniz Sinemaları Festivali'nde *Soğuktu ve Yağmur Çiseliyordu*'yla en iyi kadın oyuncu.

1994 6. Uluslararası Ankara Film Festivali'nde Emek ödülü.

8 32. Antalya Film Festivali'nde *Bir Aşk Uğruna*'yla en iyi kadın oyuncu.

1996 34. Antalya Film Festivali'nde yaşam boyu onur ödülü.

t

Tannsever, Mehmet (1953, Konya). Bir sanayi kuruluşunun Mert Çelik fabrikası sahibi olan Tannsever, 1989'da Feza Film'i kurup yapımcılığa başladı. Yapımcılığını üstlendiği ve Yücel Çakmaklı'nın yönettiği *Minyeli Abdullah*, İslami sinemanın yeni bir örneği olarak, özellikle de kendi çevrelerinde dik-kati çekip gişe rekorları kırdı. 1992'de aynı görüşleri içeren bir örnekle yönetmenliğe başladı: Kendi deyimiyile 'hayat mektebi' mezunu olan Tannsever daha sonra sinema salonu açtı.

Filmi:
1992 *Sürgün*

Ödülleri:
1992 45. Uluslararası Salerno Film Festivali'nde *Sürgün* en iyi 2. film.

• 11. Taşkent (Azerbaycan) Film Festivali'nde en iyi 2. film ve ilk filmini çeken en iyi yönetmen.

1993 16. Philadelphia Film Festivali'nde 1. film.

**

Taraç, Ragip (1962, İzmir). Dokuz Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Sinema-TV ve Fotoğrafçılık Bölümü'nü bitirdi. 1990'da belgesel film çalışmalarına başladı. Aynı yıl *İzmir İzmir'i* çekti. 1993'de ilk uzun metrajlı sinema filmini Faik Kartelli'yle ortaklaşa yönetti. Taraç, Dokuz Eylül Üniversitesi'nde yardımcı doçent doktor olarak çalışmalarını sürdürüyor.

Filmi;

1993 *Bir Düşün Masalı*

Ödülü;

1990 4. Ankara Uluslararası Film Festivalinde *İzmir İzmir* en iyi belgesel film.

**

Tatlıses, İbrahim (1952, *Urfa*). Hiçbir eğitim görmeden genç yaşlarda hayata atıldı. İnşaatlarda amelelik yaptı. Çevresinde yanık sesiyle dikkati çekti. 1978'de Ayağında *Kundura* adlı türküsüyle ün yaptı. Aynı yıl Oksal Pekmezoglu'nun yönettiği ve aynı türkünün adım alan filmde oyuncu olarak kamera karşısına çıktı. Gür sesi ve yanık türkülerinin desteğiyle oynadığı filmler iş yaptı. 1982'de yönetmenliğe, kendi filmlerini kendi çekmeye başladı. Canlandırdığı 'yoksul, boynu bükük, mert delikanlı' tiplerleriyle Yılmaz Güney'in izini sürmeye çalıştı. Uzun süre birlikte çalıştıkları Aydemir Akbaş'm senaryolarıyla 'Yılmaz Güney öyküleri'ne benzer temaları işledi. 1990'lı yıllarda *Tetikçi Kemal* adlı TV dizisinde oynadı, reklamlara çıktı, Reality Show modaşına uyup TV kanallarına program yaptı.

Filmleri:

1982 *Yalan*
 1983 *Günah, Yorgun*
 1984 *Ayşem, Sevdalandım*
 1985 *Mavi Mavi, Sevmek, Yalnızım*
 1986 *Gülümse Biraz, Sarhoş, Yıkılmışım Ben*
 1987 *Allah Allah, Derili Derdi, Gülüm Benim*

1988 *Aşıksın, Ben İnsan Değil miyim,*

Bir Kulum İşte, Kara Zindan

1989 *Fosforlu*

Film Sayısı: 18

*
 **

Tayfur, Ferdî (1904, *Çanakkale* - 1958). Miralay Hüseyin Tayfur Bey'in oğlu. Lise öğrenimini Almanya'da yaptı. Yurda döndükten sonra bir demiryolu şirketinde çalıştı. 1931'de bazı yerli sahnelerin eklendiği bir İngiliz filmi olan *Çanakkale Geçilmezde* oyunculuğa başladı. 1940 yılında Muhsin Ertuğrul'un desteğiyle ilk yönetmenlik denemesini gerçekleştirdi ve ilk filmi *Nasreddin Hoca Düğünde'yi* Ertuğrul'la birlikte çekti. Sinemadaki gerçek ününü dublaj sanatçısı olarak yaptı. 1940'lı yılların ünlü güldürü oyuncularını Laurel Hardy çifti ile Arşak Palabıyıkyan'ı (Groucho Marx) zengin taklit yeteneğiyle seslendirdi. Dublaj rejisörlüğünün yanı sıra operetlerde sahneye çıktı, çevirmenlik yaptı. Gününüzde gözde mesleklerden biri haline gelen spikerlik ve şovmenlik gibi sahne sanatlarını ilk kez deneyerek bu oluşumun temellerini attı.

Filmleri:

1940 *Nasreddin Hoca Düğünde* (M. Ertuğrul'la birlikte)
 1946 *Senede Bir Gün*
 1947 *Kerimin Çilesi*
 1948 *İstiklal Madalyası*
 1954 *Öldüren Sır*
 1957 *Hata* (Şinasi Özönük'ia birlikte)

**

Tayfur, Ferdi (1945, Adana). Gerçek adı Turan Bayburt. Ününü sahne ve plak dünyasında arabesk türü şarkılarıyla yaptı. Özellikle Anadolu yöresinde kasetleri satış rekorları kırdı. Satış başarıları nedeniyle Alın plak ödülleri aldı. Besteler yapıtı. 1977'de Temel Gürsu'nun yönettiği *Çeşme* adlı filmle oyunculuğa başladı. İlk filminin büyük iş yapması müzik dünyasındaki ününü daha da yaygınlaştırdı. 1985'de ilk kez yönetmenliği denedi. Oyuncu ve yönetmen olarak tüm filmleri, besteleri ve şarkılarından olduğu gibi arabesk dünyalan, ezilen, acı çeken kişileri yansıttı.

Filmleri:

- 1985 *Haram Oldu*
- 1986 *Affet Allahım, İçimde Bir His Var*
- 1987 *Ya Benimsin Ya Toprağın*
- 1988 *Bu Talihimin Canına Okuyacağım*

**

Tedü, Suavi (1915, İstanbul - 1959). Ankara Gazi Terbiye Enstitüsü'nden sonra Güzel Sanatlar Akademisinde okudu. 1937'de Şehir Tiyatrosu'na girdi. Aynı yıl *Kuru Gürültü* ve *Lafonten Baha* oyunlarıyla sahneye çıktı. 1939 yılında Faruk Kenç'in yönettiği *Taş Parçası* adlı filmle oyunculuğa başladı. Masum ve parlak fiziğiyle Türk sinemasının 'ilk jön prömiye'si oldu. 1949'da ilk filmi yönetti.

Filmleri:

- 1949 *Zehirli Şüphe*
- 1952 *Göçmen Çocuğu, Son Buse*
- 1953 *Cinci Hoca, Köyün Çocuğu*
- 1954 *Leylaklar Altında*
- 1958 *Yaprak Dökümü*

Tekay, Bora (1974, Bursa). 1992'de Robert Kolej'i bitirdi. Çeşitli tiyatro oyunlarında rol aldı. New York (Amerika) Bard College'de sinema ve tiyatro eğitimi aldı. Amerika'da kaldığı süre 8 kısa metrajlı film çekti. Amerika dönüşünde NTV televizyon kanalında çalıştı. 1999'da Haluk Özenç, Kaan Kural ve Özgür Ercan'la birlikte Konsey Film şirketini kurup ilk uzun metrajlı sinema filmi çekti.

Filmi:

1999 *Fasulye*

**

Tema, Muzaffer (1919, İstanbul). İstanbul Belediye Konservatuarı'nı bitirdi. 1940'larda Ankara Devlet Konservatuarı ve İstanbul Cumhurbaşkanlığı Orkestrası'nda flüt çaldı. Müzik öğretmenliği yaptı. 1949'da Aydın Arakon'un yönettiği *Çılgılık* adlı filmle oyunculuğa başladı. 1951'de *Dudaktan Kalbe* adlı filmdeki rolüyle Türk sinemasının en gözde 'romantik jönlerinden biri oldu. 1956'da Amerika'ya şansını denemeye gitti ve Acı Tebessümle *Aya Giden 12 Bilgin*'de küçük rollerde oynadı. 1961'de Tema Film şirketini kurup yönetmen ve yapımcılığa başladı. Senaryolar yazdı, TV reklamlarında oynadı. 1980'li yıllarda tekrar ABD'ye gitti ve oraya yerleşti. Yıllar sonra bu kez kesin dönüş yaptı. Yaşamını İzmir'de sürdürüyor.

Filmi:

1961 *Vahşi Kedi*

Ödülleri:

- 1952 *Yıldız* dergisinin seçiminde *Dudaktan Kalbe*'yle en iyi erkek oyuncu ödülü.
- 2001 Sinema Yazarları Derneği onur ödülü.

**

Temizer, Engin (1949, *İstanbul*). Per-tevniyal Lisesi'nden mezun oldu. 1965'de sinemaya set işçiliği yaparak girdi. Önce Oksal Pekmezoğlu'na, sonraki yıllardaysa Atıf Yılmaz, Osman F. Seden gibi ünlü yönetmenlere asistanlık yaptı. 1972'de yönetmen oldu. 1990'lı yıllarda TV çalışmaları yaptı. 1991'de *Buyrun Bakalım*, 1994'de *Mutlu Günler*, 1995'de *Denizciler Geliyor ve Kurtuluş Savaşı'nı* konu alan *Yahya Kaptan* adlı dizileri yönetti.

Filmleri:

- 1972- *Son Durak Ölüm, Kolsuz Kahraman*
- 1979 *Aşk Kadını, Bal Peteği, Beni Kadınlara Sor, Canım Benim, Çivi Çivi Söker, Gelinliksiz Gelin, Gizli İlişkiler, Isıt Beni, İşte Meydan, Kadının Dünyası, Maceranın Böylesi, Patronun Kızları, Röntgenci, Saldırganlar, Vur Vur Kaç Kaç, Yataktan Yatağa, Yaz Deftere*
- 1980 *Senin Olmaya Geldim*
- 1982 *Gurbet Kuşlan*
- 1985 *Büyük Günah, Gazino Bülbülü, Yaban Gülleri*
- 1986 *Ödlek, Hopla Dünya*
- 1987 *Yıllar*
- 1988 *Canım*

Film Sayısı: 28

Tengiz, Asaf (1929, *Antalya -1986*). Kuleli Askeri Lisesini bitirmeden ayrıldı. İzmir'de yapımcı Şevket Aktunç'un yanında film işletmeciliği yaptı. 1958'de *Meyhanecinin Kızı* adlı filmin senaryo çalışmalarına katıldı ve Lütfi Ö. Akad'a asistanlık yaptı. Aynı yıl yönetmenliğe başladı. 1964'de 'hazredi filmler' modasına uyup, daha çok bu türde film çalışmaları yaptı.

Filmleri:

- 1958 *İnsanlık İçin - Kuduz* (Behlül Dalla birlikte)
- 1959 *Gönül Kimi Severse*
- 1961 *Kadın Asla Unutmaz, Sevimli Haydut*
- 1962 *Dikmen Yıldızı*
- 1963 *Kelepečeli Aşk*
- 1964 *Atçalı Kel Memet, Fedakâr Öğretmen - Aramızdaki Düşman, Hazreti İbrahim*
- 1965 *Hazreti Eyyubun Sabn*
- 1966 *Asker Anası, Her Şafakta Ölürüm*
- 1967 *Halk Aşıkkan, Şark Yıldızı, Yolsuz Memet*
- 1972 *Hazreti İbrahim (2), Şafakta Vuruşanlar, Ustura Behçet*
- 1973 *Aliye Gönül Verdim, Hazreti Ömer*

Film Sayısı: 20

**

Tengiz, Fehmi (1932, *Antalya*). Bir süre Antalya Lisesi'nde okudu. Muharem Gürses'in filmlerinde oyunculuğa başladı. 1958'de Nejat Saydam'm *Tilki Leman* adlı filminde başrollerden birini oynadı. Prodüksiyon amirliği yaptı. 1969'da ilk filmini yönetti.

Filmleri:

- 1969 *Kıbar Ali*
1970 *Hippi Perihan*
1974 *Uygunsuzlar*

*
**

Tercan, **Oğuzhan** (1963, Ordu). 9 Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi TV Bölümünden mezun oldu. 1984'de *Kısa Adam Masalı* ve 1985'de *Bir Denizin Yitirdiği Batık Kıyılarda* adlı kısa metrajlı filmler çekti. Reklam filmleri yönetti. Bu arada Atilla Candemir ve Sinan Çetin'e reji asistanlığı yaptı. 1991 yılında Abdi ipekçi olayını konu alan *Uzlaşma*yla ilk sinema filmini gerçekleştirdi.

Filmi:

- 1991 *Uzlaşma*

Ödülleri:

- 1984 Ankara Kurgu Film Şenliğinde *Kısa Adam Masalı* Afex özel ödülü.
1985 tfsak'm seçiminde *Bir Denizin Yitirdiği Batık Kıyılarda* özen-dirme ve Filma ödülü.
1988 1. Ankara Filin Şenliği kısa film yarışmasında *Marjinal* en iyi film.
1991 28. Antalya Film Şenliğinde *Uzlaşma* jüri özel ödülü.
1992 4. Ankara Film Festivalinde umut veren yeni yönetmen.
• Kültür Bakanlığı sinema başarı ödülü.

*
**

Tınaz, Fikret (1947- 1992). Ertem Göreç ve Nejat Okçugil'e asistanlık yaptı. 1973'de Tınaz Film'i kurup yönetmenliğe başladı.

Filmleri:

- 1973 *Meryem*
1974 *Hadi Beni Şşırt, Kanununun Zinciri*
1979 *Büyük Kumar*
1982 *Aşk Dilencisi*
1983 *Aşk Salıncağı*
1984 *Dertlerin Sahibi, Gecelerin Adami*

*
**

Tibet, Kartal (1939, Ankara). Sanat yaşamı 1949'da Ankara Radyosu Çocuk Kulübü'nde başladı. 1950'de Çocuk Tiyatrosu'nda oynadı, 1960'da Ankara Devlet Konservatuarını bitirdi. Aynı yıl Devlet Tiyatrosu'nda *Caligula* ile oyunculuğunu sürdürdü. 1961-1965 yıllarında kurucusu olduğu Ankara Meydan Sahnesinde oyuncu ve yönetmen olarak çalıştı, on altı oyun sahneye koydu. 1965'de Suat Yalaz'm yönettiği çizgi roman kahramanı *Karaoğlarila* sinemaya geçti, ilk filmiyle oyuncu olarak ün yaptı. Karaoğlan ve Tarkan gibi tarihsel kostümlü filmlerin popüler yönü olarak ününü sürdürürken romantik salon filmlerinde de oynadı. 1976'da Yavuz Turgul'un senaryosu *Tosun Paşayla* yönetmenliğe başladı. Özellikle Sultan, daha sonra Aziz Nesin uyarlamaları *Gol Kralı* ve *Zübük'le* düzeyli filmler ortaya koydu. Kemal Sunal'lı bir dizi Şaban filmiyle de

popüler güldürü sinemasının önemli yönetmenleri arasına girdi. 1980'li yıllarda Afet İlgaz'dan uyarladığı *Annem* Annemle birlikte TV dizilerine daha çok ağırlık verdi. *Samanyolu*, *Borsa*, *Super Baba*, *Duygu Çemberi* ve 1994'de *Tanrı Misafiri* dizilerini yönetti. *Halkın Dilinden Çağın Diline* adlı bir de belgesel çalışması yaptı.

Filmleri:

- 1976 *Tosun Paşa*
- 1977 *Cennetin Çocukları*
- 1978 *Hababam Sınıfı Dokuz Doğuyor, Sultan*
- 1979 *Şark Bülbülü, Umudumuz Şaban*
- 1980 *Gol Kralı, Sevgi Dünyası, Zübük*
- 1981 *Davaro, Mutlu Ol Yeter, Gırgıriye, Gırgıriyede Şenlik Var*
- 1982 *Baş Belası, Doktor Civanım, Gözüm Gibi Sevdim, İffet*
- 1983 *Aile Kadını, Çarıklı Milyoner, En Büyük Şaban, Şalvar Davası, Kılıbık*
- 1984 *Bir Sevgi İstiyorum, Ortadirek Şaban, Şabaniye*
- 1985 *Gurbetçi Şaban, Katma Değer Şaban, Sosyete Şaban, Şaban Pabucu Yarım, Şendul Şaban, Keriz*
- 1986 *Delî Delî Küpeli, Milyarder, Yayıgara 86*
- 1987 *Aile Pansiyonu, Arkadaşım ve Ben, Japon İşi*
- 1988 *Deniz Yıldızı, İnatçı, Öğretmen, Uyanık Gazeteci*
- 1989 *Gülen Adam, Talih Kuşu*
- 1990 *Koltuk Belası, Bedel, Sevimli Hırsız*

Film Sayısı: 45

Ödülü:

2002 39. Antalya Film Festivali'nde yaşam boyu onur ödülü.

**

Tibet, Tarık (1948, İzmir). İzmir Ticaret Lisesi'ni bitirdi. 1970'de yönetmenliğe başladı. Yönetmenliğini yaptığı bazı filmlerin senaryolarını yazdı ve başrollerini oynadı. Çalışmalarını seslendirme sanatçısı olarak sürdürüyor.

Filmleri:

- 1970 *Kelebek*
- 1971 *İkisi de Zimba, Talihsiz Gelin, Sabu Hırsızlar Prensi*
- 1972 *Sabu Kahraman Korsan*
- 1973 *Cehennem*
- 1974 *Kara Yemin*
- 1987 *Nenni Bebek*
- 1988 *Meçhul Tohum*
- 1986 *Ekmek Parası*

**

Tokatlı, Atilla (1932, Denizli - 1988). Galatasaray Lisesi'ni bitirdi, Fransa'da İDHEC Sinema Okulu'nda öğrenim gördü. Sinema üzerine yazdı, çevirmenlik yaptı. Bir süre asistan olarak çalıştı. 1960'da ilk filmini çekti. 1964'de Atif Yılmaz'ın yönettiği *Kalbe Vuran Düşman* adlı filmin senaryosunu yazdı. 1970'li yıllarda çevirmenliğe ve yayıncılığa ağırlık verdi. *Felsefe Sözlüğü* ile sekiz ciltten oluşan *Sosyalist Kültür Ansiklopedisini* yayınladı.

Erdog'an Tokatli, "Son Kuşların setinde Selma Güneri'yle.

Filmleri:

1960 *Denize İnen Sokak*

1964 *Gel Barışalım*

Ödülleri:

1961 Locarno Film Şenliği'nde *Denize İnen Sokak*'a şeref diploması.

° 1. İzmir Film Festivali'nde (Fuar Filmleri Yarışması) *Denize İnen Sokak* en başarılı film.

**

Tokatli, Erdog'an (1940, Denizli). Galatasaray Lisesi'ni bitirdi.. 1960'lı yıllarda *Pazar Postası* ve *Akşam* gibi çeşitli dergi ve gazetelerde sinema üzerine eleştiriler yazdı. Çevirmenlik

yaptı. Uzun süre Memduh Ün ekibiyle çalıştı. Duygu Sağıroğlu'na, T. Kalkıç'a, Orhan Aksoy'a, Ertem Eğilmez'e ve Halit Refiğ'e reji asistanlığı yaptı.

1965'de Ayşe Şasa'nın senaryosundan ilk filmini çekti. Başarılı bir çıkıştan sonra piyasa filmlerine yöneldi. Fotoromanlar yönetti. Ümit Elçi'yle pazarlama şirketi kurup seçkin Türk filmlerinin yurt dışında tanıtımını yaptı. On yıllık bir aradan sonra 1984'de Fidanla yeniden sinemaya döndü ve bu son döneminde Kemal Tahir, Orhan Kemal ve Oktay Akbal uyarlamalarıyla kendini yeniledi. Bu arada *Çaylar Şirketten* adlı bir TV filmi çekti. 1991'de *Elif Ana*, 1992'de *Belkıs Hanımın Konağı*, *Mahallenin Muhtarları*, 1994'de *İnsanlar Yaşadıkları*,

1995'de *Yah* dizileriyle çalışmalarını sürdürdü, aynı yıl *Küçük Kaçamaklar* adlı bir de TV filmi yönetti. *Marziye* ve *Çiçek Taksi*, bazı bölümlerini çektiği son TV dizilerinden.

Filmleri:

- 1965 *Son Kuşlar*
 1966 *Eşrefpaşalı*
 1971 *Konuşan Katur At Yarışlarında, Üç Öfkeli Adam*
 1972 *Bin Aşk Bin Ölüm, Biz Belayı Severiz, Fırtına Kemal, Hakikat*
 1973 *Tek Kollu Bayram, Tuzak, Zalim Kartal*
 1984 *Fidan*
 1985 *Seyyid*
 1986 *Güneşe Köprü, Sıcak Tatlı Yaz, Suçumuz İnsan Olmak*
 1987 *Günah Gecesi, Menekşeler Maavidir, Yasemin, 72. Koğuş*
 1988 *El Kapılan, Sevgili Bayan*
 1990 *Boynu Bükük Küheylan*
 1993 *Rumuz Sev Beni, Sevgili Ortak*

Film Sayısı: 25

**

Tomaç, İhsan (1926, İstanbul - 1985). Kumkapı Ortaokulu'nda okudu. Vefa Lisesi'nde öğrenim gördü. Raşit Rıza Tiyatrosu'nda sahneye çıktı. *Julius Ceasar* ve *Gök Korsan* adlı oyunlarda oynadı. 1945'de Refik Kemal Ardu-man'm yönettiği *Köroğlriyle* asistanlığa başladı. 1946'da İstanbul Şehir Tiyatrosu'na girdi. Bir süre Baha Gelenbevi'ye asistanlık yaptıktan sonra 1951'de yönetmen oldu.

Filmleri:

- 1951 *Şafak Sökecek*
 1952 *Cennet Yolcudan, Dağlann Kızı Ruhsar*
 1957 *Çileli Bülbül*
 1959 *Sevdaya Koşanlar, Zavalı Yaruracak - Kocamdan Ayıramazsın*
 1960 *Ayşem Kınalı Gelin*
 1962 *Köyün Güzeli*

**

Tözüm, İrfan (1951, Tekman, Erzurum). Lise öğrenciliği yıllarında Duygu Sağıroğlu'na reji asistanlığı yaparak sinemaya girdi. Bir süre gazetecilik yaptı. Reklam filmleri ve fotoromanlar çekti. 1984'de ilk sinema filmi *Birkaç Güzel Gün İçin* adlı çalışmasıyla yönetmenliğe başladı, ancak bir anlaşmazlık nedeniyle bu çalışması yanm kaldı. Filmin diğer bölümlerini Cüneyt Arkin tamamladı. Baştan sona yönettiği ilk filmi olan *Çağdaş Bir Köle*'yi 1986'da çekti. Daha sonraki yıllarda bir kişilik arayışına yönelip çok özel dünyalan içeren özenli çalışmalar ortaya koyduysa da, tüm bu denemeler soyut bunahm filmleri olmanın ötesine geçemedi. 1996'da kadın-erkek ilişkileri üzerine kurduğu *Mum Kokulu Kadınlarla* en özgün filmi yöneten Tözüm, 2000'li yıllarda dizi yapımcılığına ağırlık verdi.

Filmleri:

- 1984 *Birkaç Güzel Gün İçin* (Cüneyt Arkin tamamladı)
 1986 *Çağdaş Bir Köle*
 1987 *Rumuz Goncagül*
 1988 *Melodram*
 1989 *Fotoğraflar, Fazilet, İkili Oyunlar*

İrfan Tözüm (önde, kravatlı), bir basın toplantısında.

1990 *Devlerin Ölümü*

1992 *Cazibe Hanımın Gündüz Düşleri*

1993 *Kız Kulesi Aşıkkan*

1996 *Mum Kokulu Kadınlar*

Ödülleri:

1992 29. Antalya Film Festivalinde *Cazibe Hanımın Gündüz Düşleri* en iyi film.

1993 5. Ankara Film Festivalinde en iyi film.

• 12. Uluslararası İstanbul Film Festivalinde jüri özel ödülü.

• Kültür Bakanlığı başan ödülü.

1996 33. Antalya Film Festivalinde *Mum Kokulu Kadınlar* en iyi 3. film.

• 10. Adana Film Festivalinde en iyi 2. film.

• İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesinin seçiminde en iyi senaryo.

1997 8. Orhon M. Anburnu Yaşamı'nda en iyi 3. film.

Tulgar, Kunt (1948, Danca, İzmit).

İtalyan Lisesini bitirdi. Roma'da

Tecnostampa Stüdyosu'nda montaj

öğrenimi gördü. İtalyan yönetmen

Nino Riccye II *Sceriffo Con La Stella*

Nera adlı filmde asistanlık yaptı.

Yurda dönüşte baba (Sabahattin Tul-

gar) mesleği sinemacılığı kendi stüd-

yoları olan Milli Film laboratuvarla-

rında sürdürdü. 1967'de kendi adına

Tulgar Film Şirketini kurup 1974'de

yönetmenliğe başladı.

Filmleri:

1974 *Tarzan Korkusuz Adam, Banş İçin Savaşanlar*

1979 *Supërmen Dönüyor*

1981 *İnsanlık Uğruna*

1984 *Ejderin İntikamı*

1988 *Kurtlar Geceyi Sever*

1985 *Belalı Elmaslar*

1990 *İpucu, 17, Şok*

1993 *Büyük Mükafat*

Fevzi Tuna (en soldaki), "Yasak Sokaklar"da çekim hazırlığında.

1994 *Can Borcu, Vatan Sağolsun, Hata Bulma, Yuvasızlar, Yanan Benim*

Film Sayısı: 16

**

Tuna, Fevzi (1939, *Balikesir*). Bir süre Haydarpaşa Lisesi'nde okudu. İzmir Akşam Ticaret Lisesi'ni bitirdi. Sinemaya set işçisi olarak girdi. 1960lı yıllarda Semih Evin'e, Halit Refiğ'e ve Aram Gülyüz'e asistanlık yaptı. 1964'de Erdoğan Tokadı'yla ortaklaşa yazdıkları senaryodan aktardığı *Aşka Susayanlarda* ilk yönetmenlik denemesini gerçekleştirdi. Önceleri yabancı film uyarlamalarına ağırlık verdiyse de giderek özgün konulara yöneldi. Birçok türü

denedi. Çeşitli filmlerde oyunculuk yaptı. *Çağdaş Nasrettin Hoca* adlı bir Aziz Nesin belgeseli çekti. 1980'li yıllarda bir çağ filmi özelliği taşıyan *Üç İstanbul* dizisiyle bazı tartışmalara yol açmakla birlikte ustalık bir çıkış yaptı. Çeşitli kanallarda dizi filmler yaptı ve çeşidi görevler üstlendi. 1991'de yönettiği yakın tarihimize ışık tutan Atatürk konulu *Metamorfoz* adlı yarı dramatik belgesel titiz bir çalışmanın ürünü olmasına karşılık bazı eleştiriler aldı. 1994'de *Süper Baba*, 1995'de *Gölgeler Uzarken* adlı TV dizilerini yönetti. *Damgalı Adam* adlı bir de video çalışması yaptı.

Filmleri:

1964 *Aşka Susayanlar*
1965 *Yasak Sokaklar*

- 1966 *Denizciler Geliyor*
 1967 *Devlerin İntikamı, Gecekondu Peşinde, Ve Silahlan Elllerinde Öldüler*
 1968 *Tek Kurşun*
 1969 *Fato Ya İstiklal Ya Ölüm*
 1970 *Dağlan Kartalı*
 1971 *Cafer Bey İyi Fakir ve Kibar, Elmacı Kadın, Kurşunla Selamlanf. Yavru ile Katip*
 1973 *Ezo Gelin, Kızgın Toprak*
 1974 *Enayi*
 1975 *Ana Kurban Can Kurban*
 1978 *Seninle Son Defa*
 1982 *Seni Kalbime Gömdüm*
 1984 *Tutku*
 1985 *Bir Kadın Bir Hayat, Kuyuçaklı Yusuf*

Film Sayısı: 22

**

Tuncer, Cengiz (1931, *Denizli* - 1981). Orta öğrenimini yarım bıraktıktan sonra gazetecilik yaptı. *Vatan* ve *Akşam* gibi gazetelerde çalıştı. Şiirler yazdı. *Hacizli Toprak* adlı bir romanı yayımlandı. 1965'de senaryosunu da kendi yazdığı ilk filmi *Sevmek Seni*'yi yönetti. Ne var ki bu ilk film bazı nedenlerle gösterime giremedi. 1968'de E Yayınevi'ni kurup yayıncılığa başladı. Senaryolar yazdı.

Filmi:

1965 *Sevmek Seni*

**

Ttıragay, Umur (?????????). İlk orta ve lise öğrenimini Ankara'da tamamladı. Fransa'nın Grenoble ken-

tinde, Siyasal Bilgiler Fakültesi'nde eğitim gördü. Paris'te bir prodüksiyon şirketi kurdu ve reklam filmi çalışmalarına başladı. Bir süre Fransız Canal 5 televizyonunun yayınlarla ilgili prodüksiyon çalışmalarını üstlendi. Yine Fransız birinci TF1 kanalı adına bir TV disizi gerçekleştirdi. 1992 yılında video-klip yönetmenliğine başladı ve çalışmalarını reklam filmleriyle sürdürdü. 1977'de ilk sinema filmi yönetti. Tarantino sinemasından izler taşıyan hızlı çekimli, yabancı eğilimli ve abartılı ilk filmi *Kanşık Pizza*'yla olumsuz eleştiriler aldı.

Filmi:

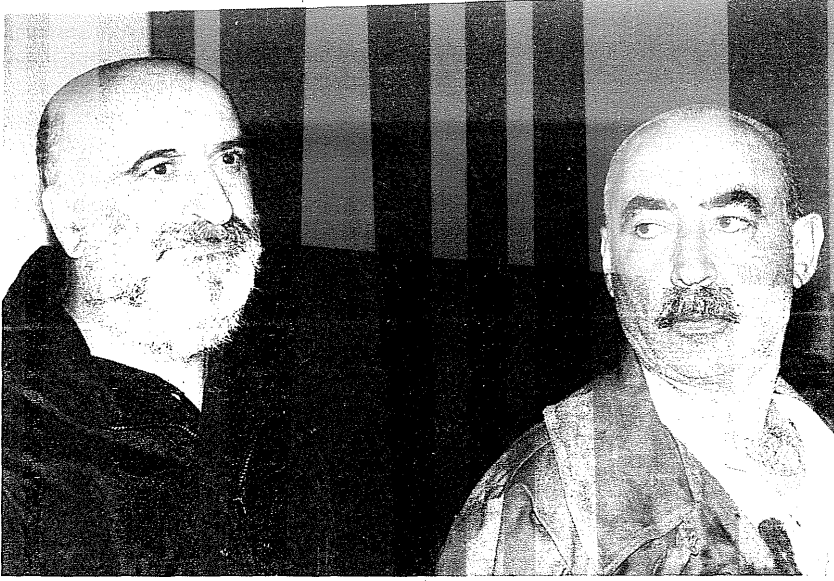
1997 *Kanşık Pizza*

Ödülü:

1998 35. Antalya Film Festivali'nde *Kanşık Pizza*, Behlül Dal özel ödülü.

**

Turgul, Yavuz (1946, *İstanbul*). İktisat Fakültesi Gazetecilik Enstitüsü'nü bitirdi. Gazetecilik yaptı, uzun yıllar *Ses* dergisinde çalıştı. 1976 yılında yapımcı-yönetmen Ertem Eğilmez'in desteğiyle Arzu Film şirketinde senaryo yazarlığına başladı. 1978'de *Sultan* (Kartal Tibet) adlı filmin senaryosuyla ilk kez dikkati çekti. 1982'de *Çiçek Abbas* (Sinan Çetin), 1986'da *Züğürt Ağa* (Nesli Çölgeçen) senaryolarıyla bu başarısını sürdürdü. 1984'de *Fahriye Ablayla* yönetmenliğe başladı. Senaryocu-yönetmen olarak son dönem Türk sinemasının seçkin örneklerini gerçekleştirdi. Büyük bir seyirci patlaması yapan *Eşkya'yla* 1996'dan sonra-

Yavuz Turgul ve Şener Şen "Eşkiya"nın setinde.

ki dönemin gişe rekorunu kırdı. Türk sinema tarihinin en iyi filmlerinden biri olan *Muhsin Bey*'den sonra, bu kez toplumsal olguya dayalı bir 'kitle filmi' ortaya koydu.

Filmleri:

1984 *Fahriye Abla*

1986 *Muhsin Bey*

1990 *Aşk Filmlerinin Unutulmaz Yönetmeni*

1992 *Gölge Oyunu*

1996 *Eşkiya*

Ödülleri:

1982 19. Antalya Film Festivali'nde *Çiçek Abbas* en iyi senaryo.

1986 23. Antalya Film Festivali'nde *Züğürt Ağa* en iyi senaryo.

1987 24. Antalya Film Festivali'nde *Muhsin Bey* en iyi film, en iyi senaryo.

• Kültür Bakanlığı seçiminde *Muhsin Bey* başarı ödülü.

1988 36. San Sebastian (İspanya) Film Festivali'nde *Muhsin Bey* jüri özel ödülü.

• 7. Uluslararası Sinema Günlerinde jüri özel ödülü.

1993 30. Antalya Film Festivali'nde *Gölge Oyunu* en iyi 2. film, en iyi senaryo.

• Siyad-Sinema Yazarları Derneği seçiminde *Gölge Oyunu* en iyi film, en iyi senaryo.

1997 Sinema Yazarları Derneğinin seçiminde *Eşkiya* en iyi film ve en iyi senaryo.

**

Turgut, Faruk (1960, *Pertek, Tunceli*). Haydarpaşa Lisesinden mezun ol-

du. 1982'de asistanlık yaparak sinemaya girdi. Atif Yılmaz, Başar Sabuncu, Temel Gürsu, Erdoğan Tokadı ve Orhan Aksoy'la çalıştı. 1987'de *Sis* adlı filmle yönetmenliğe başladı. TV dizileri çekti.

Filmleri:

- 1987 *Sis*
 1988 *Dönüş*
 1989 *Allahım Sen Bilirsin, Hoşça Kal, Isa Musa Meryem, Önce Kuşlar Geçti, Öyle Bir Kadın ki*
 1990 *Bir Küçük Bulut, Yeşil Bir Dünya*
 1994 *Ölümüne Sevda*

**

Turyan, Haşini (? -1969).

Filmleri:

- 1962 *Acı ve Tatlı*
 1964 *Bir Aşk Yeter, Hayatımın Erkeği*
 1966 *Basık Ökçeliler*
 1967 *Aşkın Merhameti Yoktur*

**

Türkalî, Vedat (1919, Samsun). Gerçek adı Abdülkadir Pirhasan. Edebiyat Fakültesi Türkoloji Bölümü'nü bitirdi. Askeri okullarda öğretmenlik yaptı. Siyasi görüşleri nedeniyle tutuklanıp bir süre hapis yattı. 1960'da Atif Yılmaz'm yönettiği *Dolandırıcılar Şahı'nın* senaryosunu yazarak sinemaya girdi. *Otobüs Yolcuları* ve *Karanlıkta Uyananlar* filmlerinin senaryolarıyla dikkati çekti. Uzun bir süre Süreyya Duru'yla çalıştı. Toplumsal içerikli senaryoların yanı sıra şiir ve roman

V edat Türkali.

yazdı. *Güven, Bir Gün Tek Başına, Mavi Karanlık* ve *Yeşilçam Dedikleri Türkiye* adlı romanları yayımlandı ve çeşitli edebiyat ödülleri aldı. 1965'de Yılmaz Güney'in başrolünü oynadığı *Sokakta Kan Vardı* filmini çekerek yönetmenliğe başladı.

Filmleri:

- 1965 *Sokakta Kan Vardı*
 1972 *Kopuk, Korkusuz Aşıklar*

Ödülleri:

- 1965 2. Antalya Film Festivali'nde *Karanlıkta Uyananlar'la* en başarılı senaryo.
 1977 14. Antalya Film Festivali'nde *Kara Çarşafı Gelin*'le en iyi senaryo.

U

- Uçak, T. Fikret (1933, Samsun - 2003). Kabataş Lisesi'nde okudu. 1949'da Aydın Arakon'un *Vatan İçin* adlı filminde oyunculuk yaparak sinemaya girdi. 1953'de Orhon M. Anburnu'nun yönettiği *Kanlı Para*'da reji asistanlığı yaptı. En verimli asistanlık dönemini uzun yıllar birlikte çalıştığı Metin Erksan'la sürdürdü. Bu arada senaryolar yazdı. 1960'da yönetmenliğe başladı. 1990'da *Saat Sekizdi* adlı TV dizisini yönetti.
- Filmleri:
1960	<i>Sonsuz Acı, Kara Sevdalı Yarım</i>	1969	<i>Namus Fedaisi, Tarkan Camoka'ya Karşı</i>
1961	<i>Bitmeyen Mücadele, Ölüm Kayalıkları</i>	1970	<i>Aslan Yürekli Mahkûm, Koçum Ali, Yeşil Kurbağalar</i>
1966	<i>Yiğit Kanı, Hacı Bektaş Veli, Utanç Kaptan, İbrahim Ethem-llahi Davet</i>	1971	<i>Aslanlar Kükreyince, Azrailin Beş Atlısı, Caniler Uyumaz, Çingar Başlıyor, Kupa Ası Maça Kızı, Silahlar Süsmasın</i>
		1972	<i>Büyük Bela, Çılgınlar Ordusu, Şeytan Kan Kusturacak, Vahşetin Esirleri</i>
		1973	<i>Kurt Kapanı, Namin Yürüsün Behçet, Üç Dev Adam</i>
		1974	<i>Caferin Nargilesi, Emrah, Kader, Palavracılar, Pusu</i>
		1975	<i>Acı Severim Tatlı Döverim, Bize Koca Gerek, Zampara</i>
		1976	<i>Dar Geçit, Defineci, Parola Kartal</i>

Mesut Uçakan (ayaktaki), "Kelebekler Sonsuza Uçar"ın çekiminde.

- 1977 *Kuşku*
 1983 *Azrailin Elçileri*
 1987 *Çakırcalı Mehmet Efe, Efeler Diyarı, Mayın, Kum*
 1988 *Girdap - Çaba, izdirap Çocukları*
 1989 *İlk Aşk, Tecelli*
 1990 *Kurşun Kandan Ayrılınca*
 1992 *Aşkın Sonsuz Dansı*
 1994 *Güneş Doğacak, iki Küçük Yaramaz, Sevgi Kuşları*

Film Sayısı: 52

**

Uçakan, Mesut (1953, *Kırklareli*). İktisadi ve Ticari ilimler Akademisi Gazetecilik ve Halkla ilişkiler Yüksek Okulu'ndan mezun oldu. Milli Türk Talebe Birliği Sinema Kulübü'nde görev aldı. 1973'de sinema yazarlığına

başladı. Altı sayı süren *Mutlak Fikir Estetiği ve Sinema* adlı bir dergi çıkardı. 1976'da *Türk Sinemasında ideoloji* adlı kitabı yayınlandı. Bir süre asistanlık yaptıktan sonra 1979'da *Lanet*'le yönetmenliğe başladı. Çalışmalarını özellikle dinsel konular ve İslami değerler üzerinde yoğunlaştırdı ve bu tür çalışmalarıyla Türk-İslam sentezini Yücel Çakmaklı'yla birlikte öne çıkaran yönetmenlerden biri oldu. 1987'de *Kavanozdaki Adam*, 1989'da *İnsanlar Yaşadıkça*, 1990'da İslam *Şartları* adlı TV dizilerini yönetti. 1993'te İsviçre İslam Cemaati Vakfı tarafından, onun adına bir 'toplum gösterisi' düzenlendi.

Filmleri:

- 1979 *Lanet*
 1982 *Rahmet ve Gazap*
 1984 *Öç*
 1988 *Reis Bey*

- 1990 *Yalnız Değilsiniz*
 1992 *Sonsuza YürümeK — Yalnız Değilsiniz (2), Sevdaların Ölümü*
 1993 *İşkilipli Atf Hoca - Kelebekler Sonsuza Uçar*

Ödülleri:

- 1982 Türkiye Yazarlar Birliği seçiminde *Rahmet ve Gazap*'la yılın yönetmeni.
 1998 Türkiye Yazarlar Birliği'nin seçiminde *Reis Bey* en iyi film.
 • Kültür Bakanlığı başarı ödülü.

*
**

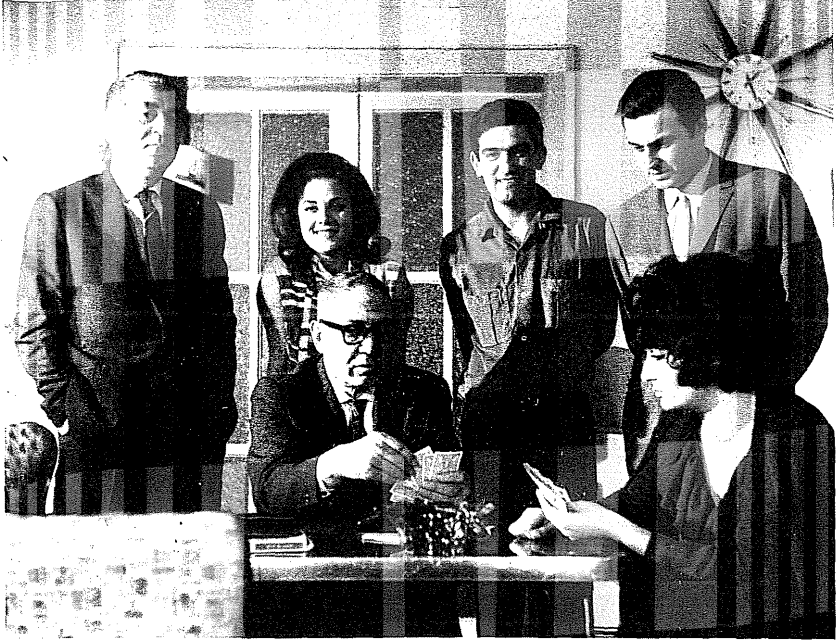
Uçanoğlu, Yücel (1934, *Eskişehir*). Lise öğreniminden sonra Deniz Astsubay Okulu'na girdi, on iki yıl subay olarak görevini sürdürdü. Şiir ve öyküler yazdı. 1963'de senaryocu olarak sinemaya girdi. Bilge Olgaç, Memduh Ün ve İlhan Engin'e asistanlık yaptı. Bir süre Hasan Kazankaya ekibiyle birlikte çalıştı. Aynı yıl yönetmenliğe başladı. Amaç adıyla film şirketi kurdu. 1987'de *Kıbrıs'ta Vuruşanlar*, 1991'de *Üç Arkadaş*, 1992'de *Çiçek Abbas*, 1993'de *Podyum İşıkları* ve 1994'de *Aşk ve Gurur* adlı TV dizilerini yönetti.

Filmleri:

- 1966 *Mezarını Hazırla, Dişi Kartal, İhtiras Kurbanları*
 1968 *Azrail Benim, Kara Bahtım, Kara Öfke, Kurşun Yolu, Yedi Adım Sonra*
 1969 *Çılgınlar Cehennemi, Kaderden Kaçılmaz, Kirlî Yüzlü Melek, Mahallenin Namusu, Ölümüne Gi-*

den Yol, Sapık, Yaşamak Haklıdır

- 1970 *Akrep Tuzağı, Bir Çuval Para, Bomba Ahmet, Kralların Öfkesi, Ölüm Emri, Son Söz Benim*
 1971 *Hem Döğüş Hem Seviş, Ölmeden Tövbe Et, Yalnız Değiliz, Çapkın ve İnsafsız, Geldi Sevdî Vurdu, Görünce Kurşunlayın*
 1972 *Acı Kader, Atmaca Mehmet, Kaderin Esiriyiz, Kalleşler, Katerina 72, Korkusuz Beşler, Ölür müsün Öldürür müsün. Zorbanın Aşkı*
 1973 *Beklenmeyen Adam, Gecelerin Hakimi, İrgat, Kara Pençe, Kara Pençenin İntikamı, Kara Orhun, Kara Osman, Yabancı, Cengiz Han'ın Fedaisi*
 1974 *Fedai, Namus Belası, Ölüm Tarlası, Zavallı*
 1975 *Anasının Kızı, Anahtarı Bendedir, Bükireler Çiftliği, Çılgın Gençlik, Enişte, Erkeğim Benim, İş Bilenin, Kutu, Vay Anasına, Ye Beni Mahmut, Yok Devenin Başı*
 1976 *Aşk Dediğin Laftır, Çılgın Ama Tatlı, Kader Utansın, Kafes, Kanununun Kuvveti, Kötüler de Ağlar, Lüküs Hayat*
 1977 *İkimiz de Sevdik, Leyla, Mavi Mercedes, Ne Zaman Geleceksin, Sen ve Ben, Sen Aşk Nedir Bilir misin*
 1978 *Ağa Düşen Kadın, Antika Karyola, Denizden Gelen Kadın, Kabadayı Böyle Sever, Kaybolan Yıllar, Romalı Dilber, Sevgili Kardeş, Sımsıkı, Uçurum*
 1979 *Acemi Dolandırıcılar, Aşk Şarabı,*

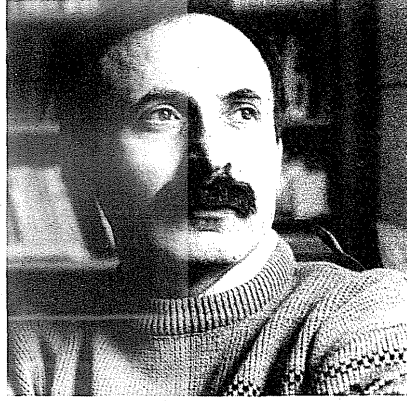

Yücel Uçanoğlu (ayakta, sağdan ikinci), "İhtiras Kurbanları setinde.

	<i>Beni Mahvettiler, Bir Çiçek Üç Böcek, Dişi Melek, Gazeteci, Kara Kısırak</i>	1987	<i>Beyaz Yaz, Severek Öldüler, Umutların Ötesi, Vahşiler, Yalnızlık Bir Şarkıdır</i>
1980	<i>Bağnyanık Ömer, Nankör</i>	1988	<i>Ferman, Kumar, Salıncakta Üç Kişi, Sığıntı</i>
1981	<i>Ağla Gözlerim, İtirazım Var, Makber</i>	1989	<i>Acı Yıllar, Ayaz Geceler, Buzdan Mutluluk, Güneş Yine Doğacak, Suçumuz Kadın Olmak, Yağmur Altındaki Kedi</i>
1982	<i>Altın Kafes, Çayda Çıra Efsanesi</i>	1990	<i>Acı Kader, Akdeniz Güneşi, Aşk Üçgeni, Bir İçim Su, Düşte Gör, Kanımdaki Şeytan</i>
1983	<i>Anlatamadım, Günahkâr</i>	1991	<i>Umutsuz Yollar</i>
1984	<i>Ağlattı Kader, Berduşlar Sosyete, Gurbet, Kader, Uç Güzel Güvercinim</i>	1992	<i>Fırtına Kuşu</i>
1985	<i>Anadan Ayn, Ayrılık Acısı, Sensiz Yaşayamam, Unutamadım, Vazgeçtim Senden</i>	1993	<i>Gecem ve Gündüzüm</i>
1986	<i>Ana Kucağı, Bir Ana Bir Oğul, Erkek Milleti, Garip, Hasretim, Kabadayı, Kader Böyle İstedi, Namus Sözü, Umutsuzlar</i>	1995	<i>Rambo, Ramiz, Tek Ayaklı Kuşlar</i>

Film Sayısı: 143

Uğur, Ali (1933, *Fethiye - 1998*). Orta öğreniminden sonra fotoğrafçılık yaptı. Sinemaya küçük yaşlarda oyuncu olarak girdi. Kemal Baysal ve Faruk Kenç'in yanında çalıştı. Görüntü yönetmeni olarak, siyah-beyaz döneminin en seçkin filmlerini çekti. Metin Erksan'ın *Susuz Yaz* ve özellikle *Acı Hayat* filmlerindeki siyah-beyaz görüntüleriyle büyük başarı kazandı. 1963'de kendi yapımevini kurup ilk filmini yönetti. Son döneminde Süreyya Duru'yla birlikte çalıştı.

Ömer Uğur

Filmi:

1963 *Sabah Olmasın*

Ödülleri:

- 1964 1. Antalya Film Festivali'nde *Acı Hayat*'la en iyi görüntü yönetmeni.
- 1967 4. Antalya Film Festivali'nde *Zalimler*'le en iyi görüntü yönetmeni.

&

Uğur, Ömer (1954, *Tokat*). İzmir Güzel Sanatlar Fakültesi Sinema-TV Bölümü'nden mezun oldu. Bir süre öğretmenlik yaptı. Öyküler yazdı. Sinemayla ilişkisi senaryo yazıp, asistanlık yaparak başladı. Zeki Alasya, Sinan Çetin ve Ertan Eğilmez'e asistanlık yaptı. 1986'da ilk filmini yönetti.

Filmleri:

- 1986 *Son Urfalı*
- 1987 *Zamansızlar, Arka Evin İnsanları*
- 1989 *Bekleyiş, Ekran Aşıkları*

1993 *Çok Özel İlişkiler*

2000 *Hemşo*

Ödülü:

- 1992 14. Montpellier (Fransa) Film Festivali'nde *Sorguda* adlı senaryosuyla proje yarışması ödülü.

**

Uğurlu, Soydaner (1948, *Kars*). İlk öğrenimini Kars'ta yaptı. 1978'de Almanya Heidelberg Üniversitesi Mekanik Fakültesi'nden mezun oldu. Daha önce 1969'da Yılmaz Atadeniz'e asistanlık yaparak sinemaya girdi. 1988'de Kamera-Istanbul Film'i kurup yapımcı oldu. 1989'da ilk filmini yönetti.

Filmleri:

- 1989 *Çiğdem Çiçeği, Hemşire Ayça*
- 1995 *Irmakların Türküsü*

**

Yeşim Ustaoglu.

Uskan, Arda (1947, İstanbul). Edebiyat Fakültesi Arkeoloji Bölümü'nde öğrenim gördü. Gazetecilik, röportaj yazarlığı yaptı. Çeşitli gazete ve dergilere fotoromanlar çekti. 1970'li yıllarda senaryo çalışmaları yaptı. Melodram ağırlıklı senaryolarının bazılarını Temel Gürsu sinemaya uyarladı. 1973'de ilk filmi yönetti. Uzun süre *Nokta* dergisinin yayın yönetmenliğini yaptı. 1990'lı yıllarda TV gazeteciliğine yöneldi, çeşitli programlar düzenledi.

Filmleri:

1973 *Felek*

1974 *Gecelerin Ötesi*

1976 *Çizmeli Kedi* ***

**

Ustaoglu, Yeşim (1960, Sarıkamış). Karadeniz Teknik Üniversitesinde mimarlık öğrenimi gördü. 1985'de Yıldız Üniversitesinde lisansüstü eğitimi yaptı. Sanat dergilerinde sinema üzerine çeşitli incelemeler yazdı. 1988'de *Bir Anı Yakalamak*, 1989'da *Magnafantagna*, 1990'da *Düet* ve 1992'de *Otel* adlı kısa filmler yönetti. 1993'de ilk uzun metrajlı sinema filmi gerçekleştirdi.

Filmleri:

1993 *İz*

1998 *Güneşe Yolculuk*

2003 *Bulutlan Beklerken*

Ödülleri:

1990-1991 Cumhuriyet Gazetesi Yunus Nadi Yarışmasında *Düet*'le kısa metrajlı film ödülü.

- 1992 14. Montpellier (Fransa) Akdeniz Kısa Film Festivali'nde *Otel* büyük ödül.
- 1994 4. Köln (Almanya) Türk Filmleri Festivali'nde *İz* en iyi film.
- 1995 14. Uluslararası İstanbul Film Festivali'nde *İz* en iyi film.
- 1999 18. İstanbul Film Festivali'nde *Güneşe Yolculuk* en iyi film, en iyi yönetmen.
- 2. Ankara Film Festivali'nde en iyi film, en iyi yönetmen, en iyi senaryo.
  - 44. Vallaloid Film Festivali'nde jüri özel ödülü.
- John Templeton Avrupa Film ödülü.
- 49. Berlin Film Festivali'nde Mavi Melek ödülü.
  - 2. Orhon Murat Arıbumu Yaşması'nda jüri özel ödülü.

**

Utku, Saitlim (1950, İstanbul). Şişli Terakki Lisesi'nden mezun oldu. Senaryolar yazdı. Asistanlık yaptı. 1978'de Tufan Film'i kurup yapımcılığa başladı. Aynı yıl ilk filmini yönetti.

Filmleri:

- 1978 *Hanımevladi*
- 1979 *Kaldırım Dilberi*
- 1980 *Çırpımsı, İşte Kadın, Yapışık Kardeşler*
- 1984 *Ağlama Yarım, Güldürme Beni*
- 1986 *Uçurum*
- 1987 *Aşk Peşinde, Benimsin, Yalnız Kadın, Zirve*
- 1988 *Umutların Ötesi*

- 1989 *Anılar, Bir Aşk Yeter*
- 1992 *Tanık, Sessiz Karanlık, Yağmurdan Kaçarlarken, Çıkamaz*
- 1993 *Aldanış, Girdap*
- 1994 *Duygular ve Hayaller, Oyunun Sonu, Sessizlik, Tanık 2, Yaz Aşkları, Yoksa Yaşlandı mı. Zor Günler*
- 1995 *Naylon Kan, Antika Kabadayı, Kanmı Aldatamam*
- 1996 *Milyarlık Koca Bebekler*
- 1997 *Gecenin Çığlıktan, Kıskaç*

Film Sayısı: 34

**

Utku, Ümit (1929, Mardin). Beyoğlu Erkek Lisesi'nde okudu. Harp Okulu'ndan mezun oldu. Subaylık yaptı. Yüzbaşı rütbesine kadar terfi ettikten sonra ordudan ayrıldı. Sinemaya senaryo yazarak girdi. 1958'de Kervan Film şirketini kurarak yapımcılığa başladı. Türk Film Prodüksörleri Cemiyeti ve Film-San Vakfı gibi sinemayla ilgili örgütlerde çeşitli görevler aldı, yirmi yıl süreyle İstanbul Ticaret Odası Filmcilik, Sinemacılık ve Reklamcılık Meslek Grubunda başkanlık yaptı. 1958'de ilk filmini yönetti. *Yaban Gülü* ve *Fabrikanın Gülü* özellikle Anadolu bölge sinemalarında gişe rekorları kırdı.

Filmleri:

- 1958 *Yanıklar Köyü*
- 1960 *Esmerim Kıyma Bana*
- 1961 *Ayn Dünya, Yaban Gülü, Ben Masumum*
- 1962 *Aşk Bekliyor, Esir Kuş, Gümüş Gerdanlık*

- 1963 *Çiçeksiz Bahçe, Kara Yılan, Makber, Erenlerin Dügünü*
- 1964 *Asfalt Rıza, Fabrikanın Gülü, Koçero*
- 1965 *Ağlayan Gözler, Dokunma Bozulurum, Gençliğe Veda*
- 1966 *Burçak Tarlası, Fabrikanın Şoförü, Kartal Yavrusu Hamido, Yetimlerin Türküsü*
- 1967 *AliyÜGördüm Aliyi, Nemli Dudaklar*
- 1968 *Acı İnanç, Baharda Solan Çiçek, Gözyaşlanm, İftira, Leylaklar Altında, Yara*
- 1969 *Ana Mezarı, Damga, İffet, Sıbirtaşı, Şen Ola Dügün Şen Ola, Vatan Borcu*
- 1970 *Yaban Gülü (2)*

Film Sayısı: 38

Ödülleri:

- 1971 *Milano Çocuk Filmleri Festivali'nde Afacan Küçük Serseri (Ülkü Erakalın) birincilik ödülü.*
- 9. *Antalya Film Festivali'nde Üvey Ana (Ülkü Erakalm) en iyi 3. film.*

**

Uzkinay, Fuat (1888, *Üsküdar, İstanbul - 1956*). İlk ve orta öğrenimini tamamladıktan sonra İstanbul Sultanisinde ve Darülfünun'un Fizik-Kimya Bölümü'nde okudu. 1910'da İstanbul Sultanisinde dahiliye memuru olarak görev yaparken sinemayla ilgilendi. Yerleşik sinema salonlarının açılmasında önemli katkıları oldu.

Fuat Uzkinay.

1914'de açılan Ali Efendi Sineması'nın hissedarlarından biri olarak işletmeciliğini üstlendi. Okulda öğrencilerine sinemayla ilgili dersler verdi. Aynı yıl çıkan savaş nedeniyle askere alındı. Orduda yedeksubay olarak görev yaparken 14 Kasım 1914'de, Rusların '1876-87 savaş anısı' olarak Yeşilköy'e inşa ettikleri Ayastefanos'ta Rus Abidesi'nin yıkılışını görüntüledi. Resmî tarihe göre 150 metrelik *Ayastefanos Rus Abidesinin Yıkılışı* adlı belgesel Türk sinemasının 'ilk filmi', Uzkinay da Müslüman 'ilk Türk sinemacısı' oldu. 1915'de Enver Paşa'nın girişimleriyle MOSD-Merkez

Ordu Sinema Dairesi'ni kurdu ve bu kurum adına savaşla ilgili haber ve belge filmleri çekti. Çanakkale savaşlarını, Van der Goltz Paşa'nın cenaze merasimini, ülkeye gelen imparatorları, general ziyaretlerini ve şimdi nerede olduğu bilinmeyen yüzlerce haber filmini de görüntüledi. Ülkemizde ilk kez sinemayı tanıtan ve ona kamera alıcısının nasıl çalıştığını öğreten ustası Polonya uyruklu Sigmund Weinberg'in 1918'de yarım bıraktığı

uzun metrajlı ilk konulu filmlerden biri olan *Himmet Ağanın İzdivacı*'m tamamladı, yönetti ve görüntüledi.

Filmi:

1918 *Himmet Ağanın İzdivacı* (Weinberg'le birlikte)

Ödülleri:

- ? Osmanlı Sanayi Madalyası
- ? Avusturya Liyakat Madalyası
- ? Genelkurmay Başkanlığı ödülü

Ü

ün, Memduh (1920, İstanbul). Tıp Fakültesi 3. sınıftan ayrıldı. 1942'de futbola başladı ve bir süre Beşiktaş takımında oynadı. Eskişehir Şeker Fabrikasında, Devlet Demir Yollar İşletmesi'nde çalıştı. Elektrik idaresinde sayaç kontrol memuru olarak görev yaptı. 1947'de Seyfi Havaeri'nin yönettiği *Damga* adlı filmde Turhan Ün adıyla oyunculuğa başladı. 1951 yılında Dr. Arşavir Alyanak'la birlikte Yakut Film Şirketi'ni kurup yapımcı oldu. *Düşman Aşıklar* adlı yanm kalan (diğer yansım Mehmet Muhtar yönetti) denemeden sonra 1955'de *Yetim Yavrulaft* çekerek yönetmenliğe başladı. 1958'de *Üç Arkadaş*'la büyük bir tirmanışa geçip dikkatleri üzerine çekti. 1960 yılında oğlunun adını verdiği

Uğur Film şirketini kurdu. 1958 yılına kadar Muharrem Gürsesvari köy melodramları yöneterek sıradarılığı aşamâdıysa da, daha sonraki yıllarda '60 döneminin en önemli yönetmenleri arasına girdi. Küçük insan dramlarıyla; dostluk, sevgi ve dayanışma üzerine kurduğu duyarlı öykülerle Türk sinemasına yeni bir soluk getirdi, görüntü diline şiirsel bir tat kazandırdı. 1993'de çektiği *Zıkkımın Kökü* bu tür bir nostaljinin yıllar sonraki yansımalarından birini oluşturur. Ayrıca *Gönül Dostları* adlı bir TV dizisi yönetti.

Filmleri:

- 1955 *Yetim Yavrular, Öp Babanın Elini*
- 1956 *Ana Hasreti, Piç - Kahpe Dünya, Zeynebin İntikamı*

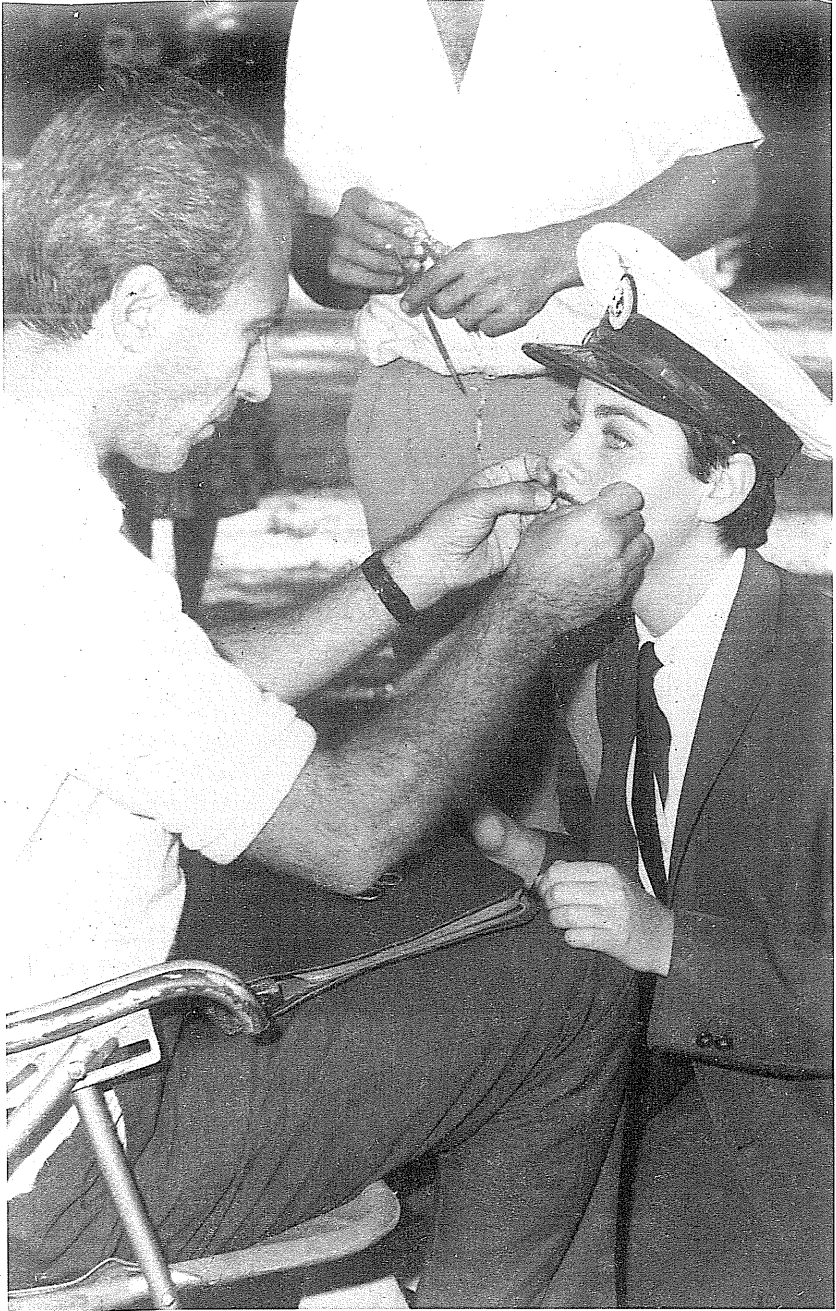
- 1957 *Yetim Ömer, Zeynebin Aşkı - Güllü Fatma*
- 1958 *Ayşenin Çilesi, Çoban Kızı, Üç Arkadaş, Murada Ereceğiz*
- 1960 *Ateşten Damla, Ayşecik, Bir Sersen, Kırık Çanaklar, Mahallenin Sevgilisi, Ölüm Peşimizde*
- 1961 *Avare Mustafa, Boş Yuva, Güneş Doğmasın*
- 1962 *Akasyalar Açarken, Belalı Torun, Kismetin En Güzeli,*
- 1963 *Bire On Vardı, Çapkın Kız, Yavaş Gel Güzelim*
- 1964 *Ağaçlar Ayakta Ölüyor, Dağ Başını Duman Almış, Halk Çocuğu, Kanun Karşısında, Kırk Küçük Anne, Öp Annenin Elini*
- 1965 *Namusum İçin, Yıldız Tepé*
- 1966 *Altın Çocuk, Aslan Pençesi, Fakir Çocuklar, Vahşi Sevda*
- 1967 *Aslan Yürekli Kabadayı, Son Gece, Yaprak Dökümü, Zilli Nazife*
- 1968 *İlk ve Son, Vuruldum Bir Kıza*
- 1969 *Büyük Yemin, İnsanlar Yaşadıkça*
- 1970 *Kara Peçe*
- 1971 *Üç Arkadaş (2)*
- 1972 *Murat ile Nazlı, Para, Sezercik Aslan Parçası*
- 1973 *Gönülden Yaralılar, Toprak Ana*
- 1975 *Ağn Dağı Efsanesi, Cellat, Kadınım*
- 1977 *Birtanem*
- 1978 *Cevriyem*
- 1980 *Devlet Kuşu*
- 1981 *Kanlı Niğar*
- 1982 *Gülsüm Ana, Kaçak*
- 1983 *Postacı*
- 1986 *Garip*
- 1989 *Bütün Kapılar Kapalıydı*

- 1990 *Gün Ortasında Karanlık*
- 1993 *Zıkkımın Kökü*

Film Sayısı: 67

Ödülleri:

- 1961 2. Türk Film Festivalinde *Kırık Çanaklar* en iyi film, en iyi yönetmen.
- 1966 3. Antalya Film Şenliğinde *Namusum İçin'le* en iyi yönetmen.
- 1990 3. Ankara Film Şenliğinde *Bütün Kapılar Kapalıydı* en iyi 3. film, en iyi kurgu.
- 9. İstanbul Uluslararası Film Festivalinde jüri özel ödülü.
  - 27. Antalya Film Şenliğinde jüri özel yönetmen ödülü.
- 1993 7. Adana Film Festivalinde. *Zıkkımın Kökü* en iyi film, en iyi yönetmen.
- Kültür Bakanlığı seçiminde başarı ödülü.
  - Asturias (İspanya) Film Festivalinde en iyi yönetmen.
- 1994 Siyad-Sinema Yazarları seçiminde *Zıkkımın Kökü* en iyi 2. film.
- Ciné-Junior 94 Festivalinde (Paris) büyük ödül.
- 1995 14. Uluslararası İstanbul Film Festivalinde onur ödülü.
- Hindistan Udaipur Çocuk ve Gençlik Filmleri Festivalinde Altın Fil ödülü.
  - Magazinciler Demeğinin seçiminde yılın filmi ödülü.
- 1998 35. Antalya Film Festivali'nde yaşam boyu onur ödülü.

Memduh Ün, bir çekim hazırlığında Fatma Girik'e bıyık takarken.

Ünal, Ümit (1965, Tire). Sinema okudu ve reji asistanlığı yaptı. Halit Refiğ'in yönettiği *Teyzem* (1986), Atıf Yılmaz'ın yönettiği *Hayallerim, Aşkım ve Sen* (1987) gibi önemli filmlerin senaryolarını yazdı. *Amerikan Güzeli* adlı bir öykü kitabı yayınladı. *Aşkın Alfabetesi* ve *Kuyruk* adlarını taşıyan iki romanı var. Çalışmalarını reklam filmleri çekerek sürdüren Ünal, 2002'de ilk uzun metrajlı sinema filmini yönetti. Bir cinayet olayı sorgulaması üzerine kurduğu ve ilginç tek mekân çalışmasını içeren 9 adlı bu ilk denemesiyle ilgi çekti.

Filmi:
2002 9

Ödülleri:

- 1986 *Milliyet Sanat* dergisinin genç arasında düzenlediği öykü yarışmasında *Teyzem* en iyi öykü.
- 2002 21. İstanbul Film Festivali'nde 9 en iyi film.
Orhon M. Anbumu Yanışması'ndan en iyi 3 filminden biri (*Uzak ve Yağıyla* birlikte).
Senef (Kore-Seul) Dijital Film Festivali'nde jüri özel ödülü.
14. Ankara Film Festivali'nde en iyi senaryo ve Ü. Ünal, umut veren en iyi yönetmen.

**

Ündağ, Ahmet (1946, Adana). Adana Erkek Lisesi'nden mezun oldu. 1965'de Remzi Jöntürk ve Bilge Olgaç'a asistanlık yaparak sinemaya girdi. 1966'da Nazif Kurthan'ın büyük bölümünü çektiği *Gaddarlarla* yönetmenliği denedi. 1972'de bağımsız olarak ilk filmini çekti.

Filmleri:

- 1972 *Ve Güneşe Kan Sıçradı*
1973 *Ve Onu Vurdular*
1984 *Bir Yıldız Doğuyor*
1986 *Seher Vakti*
1987 *Küçük Mutluluklar*
1988 *Yaşarken Ölmek*

**

üstel, Ahmet (1930, İstanbul - 1983). Galatasaray Lisesi'nden mezun oldu. Tiyatro yaşamı Küçük Sahne'de başladı. Çalışmalarını İstanbul ve Gong Tiyatrolarında sürdürdü. Çeşitli sahne oyunları ve radyo skeçleri yazdı. 1952'de Aydın Arakoriun yönettiği *Kızıl Tuğ* filmiyle sinema oyunculuğuna başladı. 1954'de kendi adına Kobra Film şirketini kurdu ve yapımcı oldu. Birçok filmin senaryosunu yazdı. 1957'de ilk filmini yönetti.

Filmi:

- 1957 *Ebediyen Şeninim*

Y

Vargı, Ömer (1953, *İstanbul*). 1976'da Ortadoğu Teknik Üniversitesi Fizik Bölümü'nden mezun oldu. 1974'de Şerif Gören'in yönettiği *Endişe* adlı filmde asistanlık yaptı. 1977'ye dek Şerif Görenle (*Deprem, Taksi Şoförü, Nehir*) çalıştı. Reklam filmleri çekti. 1982'de Filma Cass adlı yapım şirketine ortak olup, eşi

Mine Vargı'yla (*Güneşin Tutulduğu Gün, Amerikalı, Eşkîya, O da Beni Seviyor*) yapımcılığa başladı. 1998'de ilk uzun metrajlı sinema filmini gerçekleştirdi.

Filmleri:

1998 *Herşey Çok Güzel Olacak*
2003 *İnşaat*

y

/alaz, Suat (1932, Kırşehir). Güzel Sanatlar Akademisi Resim Bölümü'nü bitirdi. Gazetecilik yaptı. Mizah dergilerinde karikatür çizdi ve Akşam gazetesinde yayınladığı *Karaoğlan* çizgiromanıyla bu dalda ün yaptı. 1962'de senaryosunu yazdığı *Cengiz Hanın Hâzineleri* Atif Yılmaz tarafından çekildi. Lütfi Ö. Akad'a asistanlık yaptıktan sonra 1965'de Olcay Prodüksiyon adlı şirketini kurdu. Aynı yıl, yarattığı çizgiroman kahramanı *Karaoğlan*'ı beyazperdeye aktarıp yönetmenliğe başladı. 1966'da *Salıncak* adlı magazin dergisini çıkardı. *Karaoğlan* dizisiyle Kartal Tibet'i Türk sinemasına kazandırdı.

Filmleri:

- 1965 *Karaoğlan*
- 1966 *Baybora'nın Oğlu-Karaoğlan, Camoka'nın İntikamı*
- 1967 *Bizanslı Zorba, Karaoğlan Yeşil Ejder*
- 1968 *Camoka'nın Dönüşü, Şeytan Kafesi*
- 1969 *Karaoğlan Şeyhin Kızı*

**

Yalçın, Oğuz (1956, Kozan). Ankara Üniversitesi Dil Tarih Coğrafya Fakültesi Tiyatro Bölümü'nde öğrenim gördü. 9 Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Sinema TV Bölümü'nü bitirdi. 1982 yılında rejisi asistanlığına başladı. 1986'da ilk uzun metraj-

lı filmi *Kıskaç*'ı yönetti. 1990'lı yıllarda özellikle TV dizilerine yöneldi.

Filmleri:

- 1986 *Kıskaç*
- 1987 *Bir Çember Kırılırken, Evlerden Biri*
- 1988 *Bir Irmağa Yolculuk*
- 1989 *Sessiz Fırtına*
- 1990 *Düşler Artık Yetmiyor*

**

Yalınkılıç, Yavuz (1930, Buca, İzmir). İzmir Atatürk Lisesi'nde öğrenim gördükten sonra 1948'de İzmir Şehir Tiyatrosu'na girdi. Oyuncu olarak sahneye çıktı. Çığır Sahne'de Avni Dilligil'e asistanlık yaptı. Tevhit Bilge, Vahi Öz, Muammer Karaca gibi tiyatro topluluklarıyla Anadolu turnelerine çıktı. 1956'da Lütfi Ö. Akad'a reji asistanlığı yapmaya başladı. Dört yıl kadar birlikte çalıştılar. 1960'da yönetmen oldu. Oyunculuk yaptı. Filmlerinin senaryolarını yazdı. TV filmleri çekti. Kendi adına şirketler kurup yapımcı oldu.

Filmleri:

- 1960 *Fedakâr Onbaşı*
- 1961 *Acar Kardeşler, Esmer Delikanlı, Altın Hırsı*
- 1962 *Genç Osman, Meçhule Gidenler, Ölüme Yalnız Gidilir, Soyтары*
- 1963 *İki Vatanlı Kadın, Kamil Abi*
- 1964 *Dağların Aslanı, Kocatepe'nin Üç Süvarisi*
- 1965 *Asker Arkadaşım, Kanlı Kale, Keloğlan, Nasreddin Hoca*
- 1966 *Kanlı Hidrellez, Su Testisi*

- 1967 *Efenin İntikamı, İmamın Gazabı, Katırcı Yani Efenin Definesi*
- 1968 *Aslanbey, Kargacı Halil, Sinaoğlu, Sinaoğlu'nun Dönüşü*
- 1969 *Cesur Kabadayı*
- 1970 *Ölümler Konuşmaz ki*
- 1971 *Mehmetçik Altın Çocuk, Oku Beşikten Mezara Kadar, Profesyoneller*
- 1972 *Süper Adam İstanbul'da*
- 1973 *Meryem*
- 1979 *Madrabaz, Otobüs Neriman, Şahin*
- 1980 *Harman Sonu, Kirvenin Kızı*
- 1982 *Buyurun Cümbüşe*
- 1984 *Sev Ölesiye*
- 1985 *Ekmek Elden Su Gölden, San Öküz Parası*
- 1986 *Gelin Oy, Karamanın Koyunu, Kara Diken, Güvercinim*
- 1987 *Ana Yüreği, Azap, Gölet, Sultan, Tapulu Irgat, Tırpan*
- 1988 *Aşka Vakit Yok*
- 1993 *Babalar da Ağlar, Bul Karayı Al Parayı, Emekli, Gülpembe, Öp Babanın Elini, Üçümüzde Bir Dünya*
- 1994 *İslam Adalettir, Kadere 45 Var*

Film Sayısı: 60

**

Yanılmaz, Yıldırım (1946, Zonguldak). Sanat yaşamına küçük yaşlarda tiyatro çalışmalarıyla başladı. İstanbul Belediye Konservatuvarı Tiyatro Bölümü'nden mezun oldu. Arena, Direklerarası Kabare ve Gen-Ar Tiyatrolarında sahneye çıktı. Tiyatro oyunlarını sahneye koydu. 1969'da Halit Refiğ'in

yönettiği *Bir Türk'e Gönül Verdim* adlı filmde asistanlık yaparak sinemaya girdi. 1988'de ilk uzun metrajlı filmi *Heykeli* yönetti. Video filmleri çekti.

Filmleri:

- 1988 *Heykel*
1989 *Sıfır Nokta*
1994 *Su Gibi Berrak*

**

Yasalar, Turgut (1956, Bursa). Bir süre Darüşafaka Lisesi'nde okudu. 1975-1985 yılları arasında *Günaydın, Politika, Milliyet, Dünya* gazetelerinde çevirmenlik, muhabirlik, redaktörlük yaptı. 1985'de reklam ve tanıtım filmlerinde görev aldı. Bazı TV dizilerinde (*Ayaşlı ve Kiracıları*), senaryo yazarı olarak çalıştı. "Hanımlar Sizin İçin" adlı TV programında Nezihe Araz'a, Engin Noyan'la birlikte yardımcı yazarlık görevini üstlendi. Yönetmen yardımcılığından sonra *Çılgın Bediş* adlı diziyi yönetti. *Antrakt* ve *Sinema Gazetesinde* bir süre yayın yönetmenliği yaptı. 1998'de ilk uzun metrajlı sinema filmi yönetti. *Koltuk Sevdası*, yönetmenliğini yaptığı dizilerden biri.

Filmi:

- 1998 *Leoparın Kuyruğu*

Ödülleri:

- 1994 *Sergüzeşt-i Darbe-i Hükümet* adlı senaryo çalışmasıyla Kültür Bakanlığı senaryo ödülü.
1998 35. Antalya Altın Portakal Film Festivali'nde *Leoparın Kuyruğuyla* en iyi senaryo.

Yaşar, Fehmi (1954, Mor aş). İstanbul Belediyesi Şehir Tiyatroları Çocuk Kolu'nda oyunculuk yaptı. Sinemayla ilişkisi 1977'de Güney Film'de çalışarak başladı. 1978'de Yılmaz Güney'in senaryosunu yazdığı ve Zeki Ökten'in yönettiği *Sürü*'de, 1978'de *Düşman*'da asistanlık ve oyunculuk yaptı. Uzun süre Zeki Ökten'le çalıştı. 1982'de *Faize Hücum*, 1984'de *Pehlivan* ve 1986'da *Ses*'in senaryolarını yazdı. Özellikle de bir dönemin panoramasını yansıtan *Faize Hücum* senaryosuyla dikkat çekti. 1990'da kendi filmi yönetti ve bu ilk denemesinde başarılı oldu. 1993'de *Camdan Kalp*'in senaryosu kitap olarak yayımlandı.

Filmi:

- 1990 *Camdan Kalp*

Ödülleri:

- 1983 20. Antalya Film Festivali'nde *Faize Hücum* en iyi senaryo.
1990 27. Antalya Film Festivali'nde *Camdan Kalp* en iyi 3. film.
1991 10. Uluslararası İstanbul Film Festivali'nde en iyi film ve en iyi yönetmen.
• 13. Montpellier (Fransa) Akdeniz Filmleri Festivali'nde en iyi 2. film.
• 9. Bergamo (İtalya) Film Buluşmasında 2. film.
• Paris'de Georges Sadoul yılın en iyi yabancı film ödülü.
1992 Kültür Bakanlığı seçiminde başarı ödülü.

Taşar, Seçkin (1949, İstanbul). 1978'de İstanbul Güzel Sanatlar Akademisi Grafik Sanatlar Bölümü'nden mezun oldu. Kitap kapakları çizdi. 1979'da *Yorgun Savaşçı* dizisinde Halit Refiğ'e asistanlık yaptı. Daha sonraki yıllarda Memduh Ün, Atif Yılmaz, Orhan Aksoy, Orhan Elmas ve Ömer Kavur'la çalıştı. 1992'de ilk filmini çekti.

Filmleri:

1992 *San Tebessüm*
1999 *Sevgilim İstanbul*

Ödülü:

1993 5. Ankara Film Festivali'nde *San Tebessümce* en iyi umut veren senaryo'yazan.

**

Yavuz, Hüdaverdi (1962, Afyon). 1985'de Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi'ni bitirdi. TRT İstanbul Televizyonu'na prodüktör olarak girdi. Daha sonra özel TV kanallarında eğlence programları hazırladı. 1993'de *Yarasa* adlı filmle yönetmenliğe başladı.

Filmi:

1993 *Yarasa*

**

Yelence, Yalçın (1954, ???). 1975-1976 yıllarında öğrenim gördüğü Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi, Basın Yayın Yüksek Okulu Radyo-Televizyon Bölümü'nden mezun oldu. Radyo skeçleri, reklam film-

leri ve belgesellerde çalıştı. Yönetmen yardımcılığı, metin yazarlığı ve kurguculuk gibi çeşitli görevler üstlendi. 1979'da reklam ve tanıtım filmleriyle birçok belgeselin yönetmenliğini yaptı. 1985'de Zeki Alasya'nın yönettiği *Patron Duymasın* ve *Yanlış Numara* adlı filmlerin senaryolarını yazdı. 1986'da *Perihan Âbla* dizisiyle drama yönetmenliğine başladı. 1988'de *Bizimkiler* adlı diziyi yönetti. 1999'a dek süren 366 bölümüyle TV kanallarının dizi rekorunu kırdı. Ardından *Yazlıklar* dizisiyle çalışmalarını sürdürdü. 1999'da ilk uzun metrajlı sinema filmini yönetti.

Filmi:

1999 *Duruşma*

Ödülleri:

1983 20. Antalya Film Festivali'nde *Çocuklar Çiçektir*, kısa metrajlı en iyi 2. film.

**

Yener, Mümtaz (1918, İstanbul). 1935'de Nazmi Ziya'nın öğrencisi olarak Güzel Sanatlar Akademisi'nde öğrenim gördü. Afiş, reklam ve karikatür çalışmaları yaptı. Sergiler açtı. *Bir Kadın Portresi* adlı resim çalışmasıyla ödül aldı. 1956'da Erich von Stroheim'm *Paprika* adlı romanından uyarladığı *Papatyayla* yönetmenliğe başladı.

Filmleri:

1956 *Papatya*
1959 *Binnaz*

**

Teres, Artun (1944, *İstanbul*). Güzel Sanatlar Akademisi Bedri Rahmi Eyüpoğlu Resim Atölyesi'ne devam etti. 1961'de Lütfi Ö. Akad'm Sessiz *Harp filmi*nde asistanlık yaptı. Reklam filmleri çekti. Çeşitli dergilerde sinema üzerine yazdı. 1968'de *Çirkin Ares* adlı kısa filmiyle yönetmenliği denedi. 1969'da Nazım Hikmet'in bir şiirinden uyarladığı *Onlar ki* adlı belgeseli çekti. 1970'li yıllarda *Saklambaç* gibi magazin gazetelerine fotoroman yönetmenliği yaptı. 1972'de ilk uzun metrajlı sinema filmini çekti. 1991'de *Cumhuriyet Dönemi Türk Öyküleri* adlı bir mini diziyle, Faik Baysal'm yaşamını konu alan belgeseli gerçekleştirdi. 1995'de *Guemica 2000* ve *Donkişot* belgeselle riyle çalışmalarını sürdürdü.

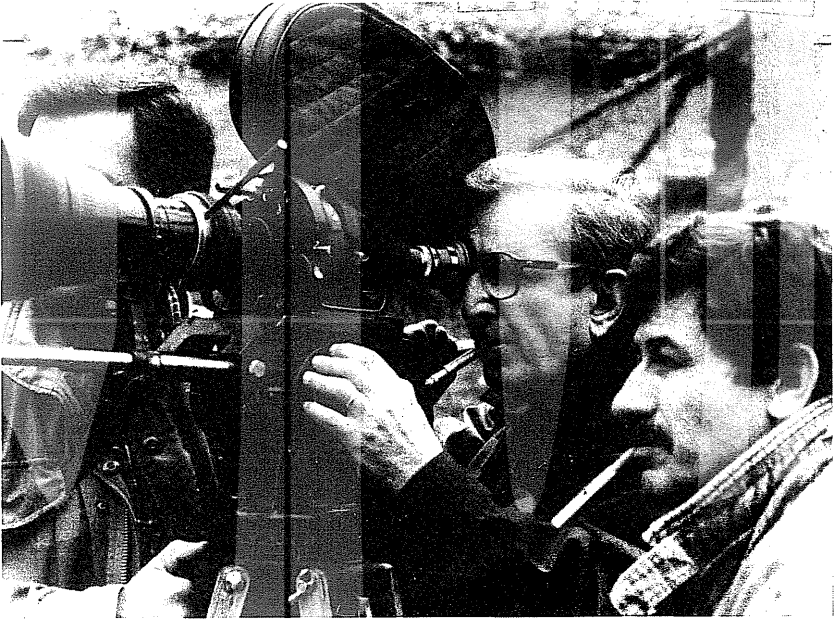
Filmleri:

- 1972 *Asi Gençler*
- 1975 *Dadaş Hasan*
- 1986 *Bir Günlük Aşk*
- 1988 *Bir Yaz Yağmuru, Yengeç Burcu*
- 1989 *Gece, Kilyos Cinayeti*
- 1994 *Tele Anahtar, Buluşma*

Ödülleri:

- 1968 Hisar Kısa Film Yarışması'nda *Çirkin Ares*'le jüri özel ödülü.
- 1969 2. Hisar Kısa Film Yarışmasında *Onlar ki*'yle birincilik ödülü.
- 1995 32. Antalya Film Festivali'nde *Özlem... Düne, Bugüne, Yanna*'yla en iyi senaryo ödülü (Aykut Tankuter'le birlikte).
- 2003 46. Tokyo Film ve Video Festivali'nde *Mevsimler* adlı çalışmasıyla gümüş ödül.

Yılmaz (Batıbeki), Atif (1926, *Mersin*). Çocukluk yılları Mersin'de geçti. Mersin Ortaokulu'nu bitirdi. Adana Lisesi'nde okudu. 1945'de İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi'ne girdi. Aynı yıllarda Güzel Sanatlar Akademisi'nde bir süre resim öğrenimi gördü. 1947'de Asmalımescit'te Nuri İyem Atelyesi'nde resim çalışmaları yaptı. Yapıtlarıyla 'tavanarası ressamın' sergisine katıldı, afiş tasarımları yaptı. *Beş Sanat* adlı sanat dergisine sinema ve tiyatro eleştirileri yazdı. İlk senaryo denemesini Atlas Film şirketine verdi. 1950'de Semih Evin'e *Allah Kerim* adlı filmde asistanlık yaparak sinemaya girdi. 1951'de tanıştığı dönemin ünlü jönlülerinden Hüseyin Peyda'yla çalışmaya başladı. Önce Peyda'mn yöneteceği *Mezarımı Taştan Oyun*'un senaryosunu yazdı. Ardından Peyda'nın kardeşi Hüseyin Ormeri'in yapımcılığı üstlendiği *Kanlı Feryat'la* 1952'de yönetmen öldü. *Hıçkırık* ve *Aşk İzdiraptır* gibi piyasa romanlarının ağıdalı melodramlarından sonra, 1957'de Kemal Bilbaşar'm iki öyküsünden uyarladığı *Gelinin Muradı*'yla o güne dek yaptığı en iyi filmi gerçekleştirdi. Teknik ve yapımlarında bir yana, bu 'kasaba güldürüsü denemesi'yle öncekilerden oldukça farklı bir çalışma ortaya koydu. 1960'da polisiye-çocukluk türünde bir film olan *Ölüm Perdesi*'yle, yıllar sonra ön plana çıkaracağı erotik fantezilerin ilk işaretini verdi. Bu arada Recep Bilginer'le Güneş Film'i, daha sonra Orhan Günşiray'la yaptığı işbirliği sonucu ortaklaşa Yerli Film şirketini kurdu. İlk yapımcılık deneme-

Atif Yılmaz, kamera arkasında.

lerini gerçekleştirdi. 1964'de Haldun Taner'in oyunundan aktarılan *Keşanlı Ali Destara*'yla yalnızca iç dekora dayalı şarkılı, sözlü bir müzikal ve Attila Tokatlı'nın senaryosundan *Kalbe Vuran Düşman*'la da bir 'soyut film denemesi' gerçekleştirdi.

Bazı iddialı çalışmalarında olduğu gibi 1971'de *Yedi Kocalı Hürmüz*'ün çekimlerinde de yeni bir biçim arayışına yönelip bu kez, kendi deyimiyle, 'minyatür üslubu'nu denedi. 1979'da çektiği *Adak*'la filmografisine yeni bir üslup araştırması içeren bir çalışma daha ekledi. 1966'da *Ah Güzel İstanbul*'la başlayıp, 1977'de *Selvi Boylum Al Yazma-ım*'la sürdürdüğü, 1980'li yıllarda ise *Mine* ve *Bir Yudum Sevgi*'yle 'kadının kimlik arayışı' üzerine kurduğu dene-

meleri yeni bir dönem açtı. Bu 'kadın filmleri' dönemi önce Türkan Şoray'la, daha sonra özellikle de Müjde Ar'la yaptığı işbirliği sonucu ilginç boyutlara ulaştı. Yine Müjde Ar ve Türkan Şoray'la 'sosyal içerildi fantastik filmler üçlemesi'ni (*Adı Vasfiye*, *Ahhh Belinda*, *Hayallerim Aşkı ve Sen*) oluşturdu. Erotik tutkuları zorlayıp, soft pornografinin sınırlarına kadar götürdüğü *Düş Gezginleri*, 1994'de İtalya'da "Torino Gay And Lesbian Film Festivali"ne katılan ilk Türk filmi oldu. Bu arada TV çalışmaları yapıp *Seyahatname*• *Sakıyedir Kızın Adı* ve Aziz Nesin'den uyarladığı Türkan Şoray'lı *Tatlı Betüş* dizilerini yönetti. 2002'de yaşamının bir bölümünü *Bir Sinemacının Anılan* adlı kitapta topladı.

Türk sinemasının en yoğun çalışanlarından biri olup, bol gözyaşlı pembe edebiyat ürünleri, folklor öğelerini içeren kasaba güldürüleri, Aysecik'li çocuk filmleri, polisiye denemeler, soyut filmler, tarihsel kostüme çalışmalar, Kemal Sunal'lı kent güldürüleri ve erotik kadın filmleri gibi her türde eser veren ve özellikle günün ya da dönemin modalarına profesyonel bir yönetmen yaklaşımı içinde uyum sağlamasını bilen Atif Yılmaz'ın bu açılarından çok zengin bir filmografisi var. Bugün (2003) 77 yaşını sürmesine karşılık en genç yönetmenden daha genç olan ve hâlâ her tür denemeye tüm dinanizmiyle açık olan Yılmaz'ın Bir Yudum Sevgi filmiyle ilgili olarak *Atilla D or say* şu yorumu yapıyor:

“Filmin bazı bölümlerinde içerdiği yoğun erotizm, bu açıdan filmin özüne, bildirisine son derece denk düşen konuyla, Yılmaz'ın bu tür sahneleri bayağılaştırmadan çekmedeki ustalığını bir kez daha kanıtıyor. Diğer yandan, temelde kuşkusuz bir kadın filmi olan *Bir Yudum Sevgi*'nin odak noktasını oluşturan Aygül tipi, sinemamız için yeni, değişik, yürekli bir tipleme. Ne yıllar yılı seyircimize yutturulan ‘sütten de beyaz’, namus timsali ‘bâkire’ imajı bu, ne de ‘günahkâr fahişe’ tipi. İkisinin arasında ayakları yere basan, cinselliğini de insanlığının bir parçası olarak yaşamak zorunda olan ve yaşayan kadın, kırsal yaşamdan sanayi toplumuna geçişin sancılarını töresel planda yaşayan, yürekli çıkışı ve

kararıyla kendi çözümünü kendisi bulan günümüzün bunalımlı Türk toplumunun kadını...”

Filmleri:

- 1951 *Kanlı Feryat, İki Kafadar Deliler Pansiyonunda*
- 1953 *Hıçkırık, Aşk İzdraptır*
- 1954 *Şimal Yıldızı*
- 1955 *Dağlan Bekleyen Kız, İlk ve Son, Kadın Severse*
- 1956 *Beş Hasta Var*
- 1957 *Gelinin Muradı*
- 1958 *Bir Şoförün Gizli Defteri, Kumpanya, Yaşamak Hakkımdır*
- 1959 *Ala Geyik, Bu Vatanın Çocukları, Karacaoğlan'ın Kara Sevdası*
- 1960 *Aysecik Şeytan Çekici, Ölüm Perdesi, Suçlu*
- 1961 *Allah Cezanı Versin Osmanbey, Dolanduncılar Şahı, Kızıl Vazo, Tatlı Bela, Seni Kaybedersem*
- 1962 *Battı Balık, Beş Kardeşiler, Bir Gecelik Gelin, Cengiz Han'ın Hâzineleri*
- 1963 *Azrailin Habercisi, İki Gemi Yanyana, Yann Bizimdir*
- 1964 *Erkek Ali, Kalbe Vuran Düşman, Keşanlı Ali Destanı*
- 1965 *Hep O Şarkı, Muradın Türküsü, Sayılı Dakikalar, Taçsız Kral*
- 1966 *Ah Güzel İstanbul, Ölüm Tarlası, Sevgilim Artist Olunca, Toprağın Kanı, Pembe Kadın*
- 1967 *Balatlı Arif, Harun Reşid'in Gözdesi, Kozanoğlu*
- 1968 *Cemile, Köroğlu, Yasemin'in Tatlı Aşkı*
- 1969 *Kızıl Vazo, Menekşe Gözler, Kölen Olayım*

Atıf Yılmaz (soldan ikinci, gözlüklü), "Aşk İzdıraktır"ın setinde.

1970	<i>Aşktan da Üstün, Darıldın mı Cicim Bana, Kara Gözlüm, Zeyno</i>	1979	<i>Adak, Ne Olacak Şimdi</i>
1971	<i>Ateş Parçası, Battal Gazi Destanı, Güllü, Unutulan Kadın, Yedi Kocalı Hürmüz</i>	1980	<i>Talihli Amele</i>
1972	<i>Cemo, Gelinlik Kızlar, Günahsızlar, Köle, Utanç, Zulüm</i>	1981	<i>Delikan</i>
1973	<i>Güllü Geliyor Güllü, Kambur, Mevlana</i>	1982	<i>Dolap Beygiri, Mine</i>
1974	<i>Kuma, Salako, Zavallılar (Yılmaz Güney'le birlikte)</i>	1983	<i>Seni Seviyorum, Şekerpare</i>
1975	<i>Çapkın Hırsız, Deli Yusuf, İşte Hayat</i>	1984	<i>Bir Yudum Sevgi, Dağınık Yatak</i>
1976	<i>Baş Belası, Hasip ile Nasip, Mağlup Edilemeyenler, Tuzak</i>	1985	<i>Adı Vasfiye, Dul Bir Kadın</i>
1977	<i>Acı Hatıralar, Selvi Boylum Al Yazmalım, Baskın, Gülüşah ile İbo, Yangın</i>	1986	<i>Ahhh Belinda, Asiye Nasıl Kurtulur, Değirmen</i>
1978	<i>Kibar Feyzo, Köşeyi Dönen Adam, Minik Serçe</i>	1987	<i>Hayallerim Aşkın ve Sen, Kadının Adı Yok</i>
		1988	<i>Arkadaşım Şeytan</i>
		1989	<i>Ölü Bir Deniz</i>
		1990	<i>Bekle Dedim Gölgeye, Berdel</i>
		1992	<i>Düş Gezginleri</i>
		1993	<i>Gece Melek ve Bizim Çocuklar</i>
		1995	<i>Kazandibi Tavukgöğsü</i>
		1997	<i>Nihavend Mucize</i>
		1999	<i>Eylül Fırtınası</i>

Film Sayısı: 114

Ödülleri:

- 1959 *Sinema Tiyatro Dergisi*'nin seçiminde *Ala Geyik*'le sinema özel armağanı.
 ® 1. Türk Film Festivali'nde *Bu Vatanın Çocukları*'yla en başarılı yönetmen.
- 1965 2. İzmir Film Şenliği'nde *Keşanlı Ali Destanı* en başarılı 2. film.
 • 2. Antalya Film Festivali'nde en başarılı 2. film ve en başarılı yönetmen.
- 1966 3. Antalya Film Festivali'nde *Muradın Türküsü* en iyi 3. film.
 • 3. Antalya Film Festivali'nde *Toprağın Kanı* en iyi 2. film.
- 1967 Bördighera (San Remo) Güldürü Filmleri Şenliğinde *Ah Güzel İstanbul* özel ödül.
- 1968 5. Antalya Film Festivali'nde *Ölüm Tarlası* en iyi 3. film.
- 1972 9. Antalya Film Festivali'nde *Zulüm* en iyi film ve en iyi yönetmen.
- 1973 Sinematek Derneği'nin seçiminde *Kambur* yılın en iyi filmlerinden biri.
- 1976 13. Antalya Film Şenliği'nde *Delî Yusuf* en iyi film ve en iyi yönetmen.
 • 13. Antalya Film Şenliği'nde *Mağlup Edilemeyenler* en iyi 2. film. . .
- 1978 15. Antalya Film Festivali'nde *Selvi Boylum Al Yazmalım* en iyi 2. film ve en iyi yönetmen.
- 1984 21. Antalya Film Festivali'nde *Bir Yudum Sevgi* en iyi film ve en iyi yönetmen.
- 1985 22. Antalya Film Festivali'nde *Dul Bir Kadın* en iyi film.
- 1986 İstanbul Sinema Günleri'nde *Adı Vasfiye* en iyi üç filmden biri.
 0 23. Antalya Film Festivali'nde *Ahhh Belinda* en iyi film ve en iyi yönetmen.
 • *Nokta* dergisinin seçiminde en iyi film ve en iyi yönetmen.
 • Siyad-Sinema Yazarları'nın seçiminde yılın filmi ve en iyi yönetmen.
- 1987 24. Antalya Film Festivali'nde *Hayallerim Aşkı ve Sen* en iyi 3. film.
- 1989 1. İzmir Film Festivali'nde Atf Yılmaz'a Altın Artemis ödülü.
- 1991 41. Uluslararası Berlin Film Festivali'nde Berdel Cicae ödülü.
 • 8. Avrupa (İtalya) Sinema Festivali'nde en iyi film.
 • 12. Akdeniz Valencia (İspanya) Film Festivali'nde en iyi film,
 • Washington (Amerika) Nüfus Enstitüsü Global Medya ödülü.
 • Hacettepe Üniversitesi'nin "Sanatta Onursal Doktora" payesi.
- 1992 Adana Film Festivali'nde *Berdel* en iyi 2. film.
- 1994 Magazin Gazetecileri Derneği seçiminde *Gece Melek ve Bizim Çocuklar* en iyi film.
- 1996 33. Antalya Film Festivali'nde yaşam boyu onur ödülü.

Yılmaz, Yunus (1945, Rize). Samsun Lisesi'nde öğrenim gördü. Gazetecilik yaptı. Senaryolar yazdı. 1965'de Cevat Okçugil'e asistanlık yaparak sinemaya girdi. Mehmet Dinler ve Natuk Baytan'la bir süre çalıştı. 1972'de yönetmen oldu. 1993'de *Gülcan ve Muallim Bey* adlı TV dizilerini yönetti.

Filmleri:

- 1972 *Asiler Kampı, Bir. Baltaya Sıp Olamadım, Gardaş Beni Everse-ne, Müthiş Darbe, Süpürgesi Yoncadan, Hacıağalar Kralı*
- 1973 *Debreli Hasan, Ölüm Saçan Hayalet, Maskeli Canavar*
- 1974 *Bayram Benim Neyime, Belalı Serseri*
- 1976 *Bizim Düğün Ne Zaman, Nere-ye Atıkadaş*
- 1979 *Gelin Kayası*

- 1983 *Çoban Yıldızı*
- 1984 *Severek Ayrılmam*
- 1985 *Gariban Beşler, Şahadet, Yeter Be*
- 1986 *Gitti Canımın Cananı, Heki-moğlu*
- 1987 *Hazreti Ayşe - İslamiyetin Do-ğuşu*
- 1988 *Can Borcu — Nur Kırmızı*
- 1989 *Sahipsizler*

Film Sayısı: 25

*

**

Yönder, Tunca (1938, Ankara). İstan-bul Hukuk Fakültesinde okudu. Öğrencilik yıllarında Gençlik Tiyat-rosu'na girdi. 1961'de *Sokak Kızı Ir-ma* müzikaliyle profesyonel oldu. Ankara Sanat Tiyatrosu ve çeşitli

Tunca Yönder, "Bir Aşk Uğruna"nın setinde Türkan Şoray'la.

topluluklarda oyunculuk yaptı. Bazı haftalık dergilerde tiyatro üzerine yazdı. 1968'de Şinasi'nin *Şair Evlenmesiyle* TV yönetmenliğine başladı. 1980'li yıllardan başlayarak çeşitli belgeseller çekti.

1986'da *Aygır Fatma* adlı TV filmiyle yönetmenliğini sürdürdü. 1989'da ilk dizi filmi *Bir Tren Yolculuğu*'nu yönetti. Bazı dizilerini yeni bir revizyonla kısaltarak sinema filmlerine dönüştürdü. 1991'de çektiği *İlk Aşk*, dizi çalışmalarının dışında yapılan 'ilk sinema filmi' sayılır. 1993'de yönettiği Kemal Tahir uyarlaması *Yorgun Savaşçı*, aceleye getirilen bir çalışma sonucu başarısız bir dizi oldu.

Filmleri:

- 1988 *Bir Tren Yolculuğu*
- 1991 *İlk Aşk*
- 1992 *Yağmur Beklerken*
- 1993 *Ağrıya Dönüş*
- 1994 *Bir Aşk Uğruna*
- 1997 *Çökertme*

Ödülleri

- 1989 2. Ankara Film Festivali'nde *Bir Tren Yolculuğu* en iyi 2. film.
- 1994 31. Antalya Film Festivali'nde Avni Tolunay ödülü.
- 1995 7. Ankara Film Festivali'nde *Bir Aşk Uğruna* en iyi film.
- 14. Uluslararası İstanbul Film Festivali'nde *Bir Aşk Uğruna* yla en iyi yönetmen.

**

Yurdakul, İhsan (1923, *Maltepe, İstanbul - 1991*). Fatih Hayriye Lisesi'ni bitirdi. 1955'de Batı Film'i kurup ya-

pımcılığa başladı. Aynı yıl yönetmenliği deneyip ilk filmi yönetti.

Filmleri:

- 1955 *Beklenen İtiraf*
- 1958 *Kaderin Cilvesi*
- 1964 *Yiğitler Yatağı*

**

Yurter, Naki (1934, *İstanbul*). Ankara Koleji'nden mezun oldu. Sinemaya asistan olarak girdi. 1972'de yönetmen oldu. 1979 yılında yirmi sekiz film birden yöneterek Türk sinemasının en büyük rekorlarından birini gerçekleştirdi. Ancak sıradan serüven filmleri ve ucuz seks komedileri yönetmeni olmanın ötesine geçemedi. Kendi adına Hülya Film şirketini kurdu. *Öyle Bir Kadın ki* adlı filmle Türk sinemasının 'ilk gerçek porno filmi'ni çekti. Aynı yıl 'porao filmler operasyonu'nda tutuklanıp hakkında dava açılınca sinemayı bıraktı.

Filmleri:

- 1972 *Cehenneme Postalarım, Öfke, Ölüm Elçileri, Şehmuz*
- 1973 *Atlhan, Ölüm Meydanı*
- 1974 *Batak, Yankesici*
- 1975 *Ah Mualla Oh Ne Ala, Bu Baba Başka Baba, Şimdi Sıra Kimde*
- 1976 *Elmanın Alına Bak, Leş Kargaları, Mikrop*
- 1977 *Şöhretin Bedeli, Beceriksizler*
- 1978 *Astronot Fehmi*
- 1979 *Anahtar, Anasına Bak Kızını Al, Aşk Gecesi, Aşk Büyüsü, Aşk Körfezi, Aşkımın Oynama, Balıkçının Kızları, Beklenen Kadın, Çamurdaki Kadın, Çık Or-*

taya. Çıldırta Dudaklar, Çılgın Bâkireler, Dilber Dudağı, Dudaktan Dudağı, Esmer Bomba, Esmerin Adı Sarışının Tadı, Gece Yaşayan Kadın, Günah Günleri, Haydi Bastır, Hızlı Adam, İntikam Kadını, İyi Gün Dostu, Oh de Yavrum Oh de, Oldu Olacak, Öyle Bir Kadın ki, Sevimli Aşk, Son Günah, Tamam mı Canım, Tehlikeli Kadınlar, Yudum Yudum Sev

Film Sayısı: 47

***

Yurtsever, Korhan (1947, *İstanbul*). İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesinden mezun oldu. 1965'de çeşitli stüdyolarda laborant, kurgucu ve ses teknisyeni olarak çalıştı. 1970'li yıllarda asistanlığa başladı. 1977'de ilk filmi yönetti. Osman Şâhin'in TRT ödüllü *Kırmızı Yel* adlı eserinden uyarladığı *Fıratın Cinleriyle* dikkat çekti. Bir süre Almanya'da çalıştı. Almanya'da yönettiği *Kara Kafa*'nın yurt içi ve yurt dışında gösterilmesi Sansür Kurulu tarafından yasaklandı. 1984'de Troy Film'i kurdu. Almanya Çalışma Bakanlığı adına bir dizi tanıtım filmi çekti.

Filmleri:

1977 *Fıratın Cinleri*
1979 *Kara Kafa*
1987 *Zincir*

Ödülleri:

1978 15. Antalya Film Festivali'nde *Fıratın Cinleri* en iyi 3. film.

- San Remo (İtalya) Film Festivali'nde jüri özel ödülü.
  - Bulgaristan Varna Film Festivali'nde en iyi yabancı film.
- 1988 25. Antalya Film Şenliği'nde *Zincir* en iyi 3. film.

*
**

Yusuf, Suat - Suat Sonay (?). 1966'da yönetmenliğe başladı. İlk iki filmi Suat Sonay takma adıyla yönetti. 1970'li yılların sonlarında İngiltere'ye yerleşti.

Filmleri:

1966 *Kanlı Vadi*
1968 *Rüzgâr Gibi Geçti*
1969 *Karaoğlanın Kardeşi Sargan, Tatlı Serseri, Aşk Avaresi*
1970 *Amber, İki Cesur Adam*
1971 *Ölümden de Acı, Seks ve Silah*
1972 *Çoban Ali, Kuduzlar, Ölümün Son Adam, Kanun Pençesi*
1973 *Kara Çalı*

*
**

Yüce, İhsan (1930, *Elazığ* - 1990). İzmir Atatürk Lisesi ve İktisadi Ticari İlimler Akademisi'nde öğrenim gördü. Muhasebecilik yaparak iş hayatına atıldı. 1952'de İzmir Halk ve Çocuk Tiyatrosu'nda sahneye çıktı. Küçük Sahne adlı bir tiyatro topluluğu kurdu. *Benim Üç Meleşim* ve *Duvarların Ötesi* ilk oynadığı piyesler oldu. Daha sonra Lale Oraloğlu Tiyatrosu'na girdi. 1960'lı yıllarda yardımcı oyuncu olarak filmlerde rol aldı. Senaryolar yazdı. 1979'da ilk filmi yönetti.

Kendi adına film şirketi kurup yapımcı oldu.

Filmleri:

- 1979 *Bebek*
 1980 *Duy Kalbimin Feryadını, İbişo*
 1981 *Bizim Sokak, Deliler Koğuşu*

Ödülleri:

- 1976 13. Antalya Film Şenliği'nde *İşte Hayatla* en iyi yardımcı oyuncu.
 1981 18. Antalya Film Şenliği'nde *Derya Güllüyle* en iyi yardımcı oyuncu.

**

Yörüklii, Cahit (1932, *İstanbul*). Orta öğreniminden sonra ticaretle uğraştı. Çay bahçesi işletmeciliği, bankerlik yaptı. 1961'de yapımcı oldu. 1965'de yönetmenliğe başladı. Sürekli olarak, yapımcı ortağı Müfit İlkiz'le çalıştı.

Filmleri:

- 1965 *Büyük Şehrin Kanunu*
 1966 *Kader Çıkamaz, Karanlıkta Vuruşanlar*
 1967 *Bozkurtlar Geliyor, Bozkurtların İntikamı*
 1969 *Tarkan Canavarlı Kule*

- 1971 *Kızıl Maske'nin İntikamı, Süper Adam*
 1972 *Süper Adam Kadınlar Arasında*
 1973 *Üç Süper Adam*
 1987 *Serbest Kürsü Hüsnü - Cici Kızlar, Tabancamın Sapını, Yaşamak İstiyoruz*

**

Yüzüak, Ahmet (1952, *Nevşehir*). Marmara Üniversitesi'ni bitirdi. Doktorluk eğitiminin yanı sıra Millî Türk Talebe Birliği ve TMGT'de sinema ve Fotoğraf eğitimi gördü. Kısa metrajlı öykülü ve belgesel filmler yönetti. Türk Tabipleri Birliği Foto-Film Bölümü başkanlığı yaptı. 1985'de *Yaşamda Beyaz Gömlekliler, Irgatlar*, 1986'da *Kadın, İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği*, 1987'de *Merhaba Yaşamak, Onların Evleri, Yaratılanlar* ve 1988'de ise *Longoz* adlı belgesellerle kısa filmleri yönetti. 1987'de çektiği *Cüzzamlı* ise ilk uzun metrajlı sinema filmidir.

Filmleri:

- 1987 *Cüzzamlı*
 1989 *Kırmızı Fistan Mor Kadife*

I

Zaim(ağaoğlu), Derviş (1964, Kıbn). 1988'de Boğaziçi Üniversitesi iktisadi ve idari Bilimler Fakültesi işletme Bölümü'nü bitirdi. 1993-1994 yıllarında İngiltere'de University of Warwick'de master eğitimini tamamladı. 1991'de *Kamerayı As* adlı deneysel video filmini çekerek ilk çalışmalarına başladı. 1993'de BTR-Istanbul Büyükşehir Belediyesi Radyo-Televizyonu'nda *Hey Bugün Tatil* adlı gençlik programının yönetmenliğini yaptı. 1995'te TRT'de *Haydi Tatile* adlı programın metin yazarlığını üstlendi. 1966'da yönettiği ve marjinal bir dünyayı insancıl bir duyarlılıkla sergilediği ilk sinema filmi denemesi Türk sinemasına yeni bir soluk getirdi, ikinci filmi *Filler ve Çimen*'le de günümüz

Türkiyesi'nin fotoğrafını, siyaset-mafya-uyuşturucu ticaret üçgenini akıcı bir tempoyla sergiledi. Kısa sürede son dönem Türk sinemasının umut veren yönetmenleri arasına girdi.

Filmleri:

- 1996 *Tabutta Rövaşata*
- 2000 *Filler ve Çimen*
- 2002 *Çamur*

Ödülleri:

- 1992 Yunus Nadi Yarışması'nın roman dalında *Ares Harikalar Diyarında* birincilik ödülü.
- 1996 33. Antalya Film Festivali'nde *Tabutta Rövaşata* en iyi film ve en iyi senaryo.
- 1997 16. İstanbul Film Festivali'nde jüri özel ödülü ve Uluslararası

Derviş Zaim.

Sinema Eleştirmenleri (Fibresci) ödülü.

• 8. Orhon Murat Anbumu Yanşması'nda en iyi 2. film ve Derviş Zaim'e Yılmaz Güney jüri özel ödülü.

2000 37. Antalya Film Festivali'nde *Filler* ve *Çimen* en iyi 3. film ve en iyi yönetmen.

2001 12. Orhon Murat Anburnu Yanşması'nda en iyi film.

® 20. İstanbul Film Festivali'nde Uluslararası Sinema Eleştirmenleri (Fibresci) en iyi film ödülü.

• Sinema Yazarları Demeği'nin seçiminde en iyi yönetmen ve en iyi senaryo.

2003 60. Venedik Film Festivali'nde *Çamur* Unesco ödülü.

◆*

Ziyal, Tolgay (1939, Ankara). Per-tevniyal Lisesi'ni bitirdi. 1965'de asistan olarak sinemaya girdi. Burhan Bolan'la çalıştı. 1968'de yönetmenliğe başladı. Filmlerinin bir çoğunu ağabeyi yapımcı Alpay Ziyal adına yönetti. Çalışmalarını sıradan serüven filmleriy-

le sürdürdü. 1977'de Metin Erksan'ın senaryosundan aktardığı *Vahşi Sevgi* liyle düzeyli filmlere doğru adım attı. Daha sonraki yıllarda TV çalışmalarına ve dizilere ağırlık verdi. *Geçmiş Zaman Olur ki. Deli Balta* dizileriyle, *Mimar Sinan* ve *Batılılaşma İhaneti* adlı belgesel dramalan yönetti. Ayrıca TV filmi *Rahmetlinin Oğlu*'nu çekti.

Filmleri:

1968 *Beş Asi Adam, Binbaşı Tayfun, Kızıl Maske*

1969 *Evvell Allah Sonra Ben*

1971 *Kalleşlere Af Yok*

1977 *Benim Altı Sevgilim, Vahşi Sevgili, Kördüğüm*

*
**

Zorlu, Eser (1955, İzmir —2000). Orta öğrenimini tamamladıktan sonra İsviçre'de sosyoloji ve sinema okudu. İstanbul'da Emre Kültür Merkezi'ni açtı. 1985'de *Sevgi Damlacıkları* filmiyle yönetmenliğe başladı. *Kız mı Oğlan mı* ve *Terörist* gibi video filmlerinden sonra TV dizileri yönetti.

Filmleri:

1985 *Sevgi Damlacıkları*

1988 *İki Zarf Bir Hayat, Toplumun Kadını*

1989 *Acılar Paylaşılmaz, Yağmur Başladı*

1990 *Ben de Yaşıyorum, Yorum Yok*

1993 *Ayça Seni Seviyorum*

1994 *Ziller*

1995 *Eylül*

Ödülü:

1990 27. Antalya Film Festivali'nde *Yorum Yofc*'la halk jürisi özel ödülü.

Yönetmenler Dizini

3

Akad, Ö. Lütfi 1
 Akakar, Alev 4
 Akar, Serdar 4
 Akarsu, Atilla 5
 Akbaş, Aydemir 5
 Akbaşlı, Hicri 5
 Akbaşlı, Veli 6
 Akdikmen, Vedat 6
 Akın, Tancan 6
 Akıncı, Faik Ahmet 6
 Akıncı, Nuri 6
 Akman, Eriş 7
 Akman, Nisan 8
 Akovalgil, Murat 8
 Akpolat, Tekin 8
 Aksoy, Faruk 8
 Aksoy, Orhan 9
 Alasya, Zeki 10. -
 Alemdar, Mehmet 11
 Alpan, Zeki 11
 Alpaslan, Mümtaz 11
 Altıoklar, Mustafa 12
 Alyanak, Arşavir 13
 Ar, Vedat 14
 Arakon, Aydın 14
 Arakon, İlhan 14
 Arca, Özcan 15
 Arduman, Refik Kemal 15
 Anbumu, M. Orhon 15
 Ankan, Kayahan 16
 Arkin, Cüneyt 17
 Arseven, Celal Esat 18
 Arslan, Muzaffer 18

Arslan, Yılmaz 19
 Aslan, Mehmet 19
 Artemel, Talat 20
 Aslanyürek, Semir 21
 Aşkın, Taner 21
 Atadeniz, Orhan 22
 Atadeniz, Yılmaz 22
 Ataman, Kutluğ 24
 Atasoy, irfan 24
 Ateş, Orhan 24
 Avaz, Ali 25
 Ay, Savaş 25
 Ayanoğlu, Sami 25
 Aybars, Nihat 26
 Aybek, Ünsel 26
 Ayça, Engin 26
 Aydın, Bülent 27
 Aydın, Mehmet 27
 Aykanat, Orhan 27
 Ayral, Adem 27
 Azar, Adnan 28

b

Bağardı, Aydın 29
 Balkır, İhsan 29
 Başaran, Tunç 29
 Başer, Tevfik 31
 Baytan, Natuk 31
 Bengü, Vedat Örfi 33
 Birsnel, Özdemir 35
 Bolan, Burhan 35
 Bozkuş, Mehmet 35
 Burçkin, Enver 36
 Burçkin, Selahattin 36

c

Candemir, Atilla 37
 Caner, Hayri 37
 Canova, Mahir 38
 Cantürk, Hüsnü 38
 Ceylan, Ferit 38
 Ceylan, Nuri Bilge 38
 Cezayirli, Vedii 40

ç

Çadırcı, Ahmet 41
 Çakmaklı, Yücel 41
 Çakuş, N. Kemal 41
 Çalhoğlu, Baki 42
 Çamurcu, Metin 43
 Çelik, Naci (Berksoy) 43
 Çelik, Reis 43
 Çetin, Sinan 44
 Çetiner, Hüsnü 45
 Çetinkaya, Yavuzer 45
 Çölgeçen, Nesli 45
 Çubukçu, Muammer 46

d

Dal, Behlül 47
 Davutoğlu, Zafer 48
 Day, Turan 48
 Değer, Samim 48
 Demirağ, Turgut 49
 Demirel, Ziya 50
 Demirkubuz, Zeki 50
 Dilligil, Avni 52
 Dilmen, Orhan 52
 Dinler, Mehmet 52
 Diriktik, Salih 54
 Doğan, Süha 54

Dormen, Haldun 54
 Dursun, K. Tank 55
 Duru, Nejat 56
 Duru, Süreyya 56
 Duru, Uğur 57
 Duru, Yılmaz 58
 Durukan, Muhteşem 59
 Düz, Aykut 59

e

Efekan, Ümit 61
 Egeli, Münir Hayri 62
 Eğilmez, Ertem 63
 Ekdal, Ali 65
 Elçi, İsmet 65
 Elçi, Ümit 65
 Eldek, Hikmet 66
 Elmas, Orhan 66
 Ener, Mümtaz 68
 Engin, İlhan 68
 Er, Necati 69
 Erakalm, Ülkü 69
 Eraslan, Nusret 71
 Erçin, Orhan 72
 Erdem, Reha 72
 Erdoğan, Yılmaz 72
 Erer ez, Kaya 72
 Ergun, Mahinur 73
 Ergün, O. Nuri 74
 Erksan, Metin 75
 Ertuğrul, Muhsin 78
 Esen, Feyturiye 80
 Esen, Hayri 80
 Eşici, Savaş 80
 Etingü, Turgut 81
 Evin, Semih 81
 Ezici, Mehmet 83

f

Fehim, Ahmet 84
 Figenli, Yavuz 84
 Filiz, Recep 86
 Filmer, İlhan 86
 Fosforoğlu, Renan 86
 Füzruzan 87

9

Gelenbevi, Baha 88
 Gencer, Yıldırım 89
 Gerede, Canan 89
 Gezen, Müjdat 90
 Giridlioğlu, Tomris 90
 Gök, Şahin 91
 Göreç, Ertem 92
 Gören, Şerif 93
 Gözbak, Talat 95
 Gözen, Oğuz 95
 Gözütok, Cemal 97
 Güçlü, Sami 97
 Gülgen, Melih 97
 Gültekin, Sim 98
 Gülyüz, Aram 100
 Günal, Cahit 101
 Gündüz, Yılmaz 102
 Güneş, İsmail 102
 Güney, Gökhan 102
 Güney, Yılmaz 102
 Gürses, Muharrem 106
 Gürsoy, Nejat 108
 Gürsu, Tanju 108
 Gürsu, Temel 108
 Güven, Ümit 109

h

Hakan, Fikret 110
 Haçner, Nişan 111

Havaeri, Seyfi 112
 Hekimoğlu, Yücel 113
 Heper, Alp Zeki 113
 Hiçdurmaz, Muzaffer 114
 Hikmet (Ran), Nazım 114
 Hoşsöyler, Ahmet 115
 Hün, Ağâh 115
 Hün, Hadi 115
 Hürol, Ekmele 115

'I

Irgat, Cahit 116
 Irmak, Çağan 116
 Işık, Ayhan 117

i

İçöz, Canan Evcimen 118
 İleri, Selim 118
 İlhan, Biket 118
 İlktaç, Necati 119
 İnanç, Çetin 119
 İnançiray, Turgut 121
 İnanır, Kadir 121
 İnanoğlu, Türker 122
 İnci, Kemal 123
 İpar, Ali 123
 İpekçi, Handan 123

i

Jöntürk, A. Remzi 125

k

Kafadar, Rahmi 127
 Kalkan, İsmail 127
 Kamil, Şadan 128

Kan, Kemal 128
 Kaner, Suphi 129
 Kaplanoğlu, Semih 129
 Kar, Erdoğan 130
 Karagözoğlu, Şadi Fikret 130
 Karahan, Demir 131
 Karakaş, Hüseyin 131
 Karamanbey, Çetin 131
 Karıcı, Hasan 132
 Kaşif, Hüseyin 133
 Kavur, Ömer 133
 Kaya, Birsen 135
 Kaygun, Şahin 135
 Kayhan, Volkan 136
 Kazankaya, Hasan 136
 Keleş, Faruk 136
 Keskiner, Arif 139
 Kete, Feridun 139
 Kılıç, Mehmet 139
 Kıpçak, S. Kani 140
 Kırıl, Erden 140
 Kıran, Adnan 142
 Kırca, Levent 142
 Kosova, Günay 142
 Kurçenli, Yusuf 143
 Kurthan, Nazif 143
 Kurtiz, Tuncel 144
 Küçükbaş, Ahmet 145
 Küpeli, Ünal 145
 Kütükoğlu Avni 145

I

Livaneli, Zülfü 146

m

Meriç, Samim 148
 Merter, Ferdi 148
 Metin, Ziya 148
 Moğol, Selahattin 149

Motan, Fide 149
 Muhtar, Mehmet 149
 Murat (Yalın), Basri 149
 Müjde, Gani 150

n

Niş, Yusuf 151
 Nuyan, İhsan 151

O

Oğuz, Orhan 152
 Oğuz, Taner 153
 Okan, Tunç 153
 Okçugil, Cevat 155
 Okçugil, Nejat 155
 Olgaç, Bilge 156
 Oraloğlu, Lale 158
 Orbey, Ergin 158
 Otyam, Nedim V. 158
 Oy, Necmi 159
 Ozon, Necil 159
 Ozon, Ural 159

Ö

Ögelman, Kadri 160
 Ökten, Zeki 160
 Önal, Safa 162
 Önengüt, Şinasi 163
 Öz, Kazım 163
 Öz, Vahi 164
 Özakbaş, Ömer Faruk 164
 Özel, Nurettin 164
 Özer, Aziz 165
 Özer, Muammer 165
 Özer, Nazmi 165
 Özgentürk, Ali 166
 Özgentürk, İşıl 168

Özgül, Esat 169
 Özgürel, Mehdi 169
 Özkan, Yavuz 169
 Özönük, Şinasi 170
 Özpetek, Ferhan 171
 Öztan, Ziya 171

P

Pağda, Yavuz 173
 Pakel, Vural 173
 Palay, Abdurrahman 173
 Par, Zafer 174
 Pars, Kenan 174
 Pekmezoğlu, Oksal 175
 Pelit, Bülent 175
 Pelit, Hidayet 176
 Pertan, Ersin 176
 Pesen, Nevzat 177
 Peyda, Hüseyin 178
 Pirhasan, Barış 178
 Pirselimoglu, Tayfun 179
 Polam, Tefvik 179

r

Refiğ, Halit 180
 Renklidere, Kamil 182
 Rutkay, Fikri 182

S

Sabancı, Kudret 183
 Sabuncu, Başar 183
 Sağiroğlu, Duygu 184
 Salman, İlyas 185
 Samsa, Mehmet 185

Saner, Hulki 186
 Savaşal, Al tuğ 187
 Saydam, Nejat 187
 Saylav, Müjdat 190
 Sayman, Aydın 190
 Sedat, İhsan 191
 Seden, F. Osman 191
 Sencer, Ahmet Salih 193
 Seriner, Yaşar 194
 Sert, Ahmet 194
 Servidal, Semih - 194
 Sınay, Osman 194
 Sırmalı, Şakir 195
 Simavi, Sedat 195
 Sonku, Cahide 195
 Sorak, Ömer Faruk 196
 Soydan, İsmet 196
 Sözen, Kadir 196

\$

Şahiner, Cevat 198
 Şavata, Gani Rüzgâr 198
 Şener, Nuran 198
 Şenman, Şuayıp 199
 Şoray, Türkan 199

t

Tannsever, Mehmet 201
 Taranç, Ragıp 201
 Tathses, İbrahim 202
 Tayfur, Ferdi 202
 Tayfur, Ferdi 203
 Tedü, Suavi 203
 Tekay, Bora 203
 Tema, Muzaffer 203
 Temizer, Engin 204
 Tengiz, Asaf 204
 Tengiz, Fehmi 205

Tercan, Oğuzhan 205
 Tınaz, Fikret 205
 Tibet, Kartal 205
 Tibet, Tank 206
 Tokatlı, Attila 206
 Tokatlı, Erdoğan 207
 Tomaç, İhsan 208
 Tözüm, İrfan 208
 Tulgar, Kurt 209
 Tuna, Feyzi 210
 Tuncer, Cengiz 211
 Turagay, Umur 211
 Turgul, Yavuz 212
 Turgut, Faruk 213
 Turyan, Haşim 213
 Türkali, Vedat 213

U

Uçak, T. Fikret 214
 Uçakan, Mesut 215
 Uçanoğlu, Yücel 216
 Uğur, Ali 218
 Uğur, Ömer 218
 Uğurlu, Soydaner 218
 Uskan, Arda 219
 Ustaoglu, Yeşim 219
 Utku, Samim 220
 Utku, Ümit 220
 Uzkmay, Fuat 221

ii

Ün, Memduh 223
 Ünal, Ümit 226

Ündağ, Ahmet 226
 Üstel, Ahmet 226

V

Vargı, Ömer 227

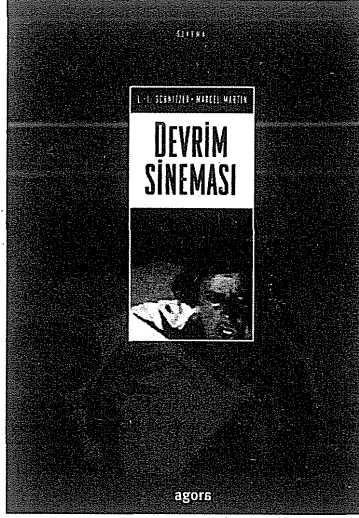
Y

Yalaz, Suat 228
 Yalınkılıç, Yavuz 228
 Yalçın, Oğuz 229
 Yanılmaz, Yıldırım 229
 Yasalar, Turgut 230
 Yaşar, Fehmi 230
 Yaşar, Seçkin 231
 Yavuz, Hüdaverdi 231
 Yelence, Yalçın 231
 Yener, Mümtaz 231
 Yeres, Artun 232
 Yılmaz, Atif 232
 Yılmaz, Yunus 237
 Yönder, Tunca 237
 Yurdakul, İhsan 238
 Yurter, Naki 238
 Yurtsever, Korhan 239
 Yusuf, Suat 239
 Yüce, İhsan 239
 Yürüklü, Cavit 240
 Yüzüak, Ahmet 240

Z

Zaim, Derviş 241
 Ziyal, Tolgay 242
 Zorlu, Eser 242

agora ® sinema

İnanılmaz, harika günler. Devrimci bir sanatın ilk adımları. Sanat hayatına atıldıklarında on altı-on yedi yaşlarında olan, büyücü Meyerhold'un çırakları. 25 yaşında tüm zamanların en görkemli filmi "Potemkin Zırhlısı"nı çeken Eisenstein. En cüretkârca denemeleri ve çılgınca arayışlarıyla Egsantrik Aktör Fabrikası. Hepsinin arkasında da, bütün yaratıcılığı ve görkemiyle, genç sinemacıların tüm yeteneklerinin önünü açan, onlardan bir tek hakkı (aptal ve sorumsuz olma, para basan bir makineye dönüşme ve kötü film çekme hakkım) esirgeyen Devrim...